

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Yıl: 22 / Sayı: 254 / Şubat 2003

Komplocu saldırılara

savunma savaşı ve serhildan ile cevap vereceğiz

Komploya karşı beşinci mücadele yılı TOPYEKÜN MÜCADELE YILIDIR

● Komplo ile Kürt ulusal bilinci ve ruhu, Kürt insanının özgürlük istemi ve özgür yaşamı yok edilmek istendi. Kürt toplumu iradesiz ve örgütsüz kılınarak Kürdistan egemenlik altına alınmaya çalışıldı. Uluslararası gericilik dünya ölçüsünde bir sistem kurabilmek için en başta Kürdistan'ı egemenlik altına alma yoluna başvurdu. Bu bir abartma değil, gerçekleşmiş bir olgudur. Çünkü uluslararası komplonun ABD tarafından planladığından ve onun çıkarlarının gereği olarak ortaya çıktığından hiçbir kuşku kalmamıştır.

Devamı sayfa 32'de

20. YÜZYIL ZİHNİYETİNİ SÜRDÜREN ABD KAYBETMEYE MAHKUMDUR

● ABD zihniyet ve tutum olarak 20. yüzyılı temsil ediyor. 21. yüzyılda gelişmesi gereken sistemin ve zihniyetin tersi istikamette yol alıyor. Bugün bu zihniyet, esas olarak halkların özgürlük, demokrasi ve paylaşım özlemleriyle çelişki içindedir. Klasik devletlerle olan çelişkisi geçicidir. Aslında böyle gösterilmek istenen çelişki de, insanlığın evrensel ilkelerinin, söz konusu tutucu, muhafazakar rejimlerle çelişkisi değildir. Yoğunlaşan, tekelleşen sermayenin ve bütün kaynakları bir vantuz gibi çeken emperyalist, küresel kapitalist sistemin ve sömürüsünün önündeki engellerle çelişkisidir. Bunun halkların çıkarlarıyla, özlemleriyle hiçbir alakası yoktur.

Devamı sayfa 2'de

PKK EMPERYALİZMİN BÖLGESEL POLİTİKASINI BOZMUŞTUR

ABDULLAH ÖCALAN

PKK başından beri işbirlikçilerin oyunlarını bozma hareketidir. İşbirlikçilerin Kürt sorununu yaklaşım tarzıyla bizim çözüm tarzımız çok farklıdır. Geleneksel işbirlikçilerin Kürdistan'daki konumları çok zayıflatıldı. Ciddi bir halk desteği şurada kalsın, yaptıklarını halka teşhir ettik, halkın meselelerin üzerine gitmesine yol açtık, halkı ordulaşmaya götürdük ve böylece oyun bozuldu. Bunlar ABD ve Avrupa'nın beklentisi dışında ve işbirlikçilerin ummadığı bir biçimde gelişti. Bu nedenle kriz derinleşiyor. Şimdi PKK'yi muhatap alıp siyasi görüşmelere girseler bir türlü, girmeseler bir türlü. Mesele derinleşiyor, devrim gelişiyor. Yıllardır yaşanan taktik çatışmaların nedeni budur.

16'da

İçindekiler

20. YÜZYIL ZİHNİYETİNİ SÜRDÜREN ABD KAYBETMEYE MAHKUMDUR

20. yüzyıl, dünya tarihinin hiçbir döneminde olmadığı kadar toplumların içeride ve dışarıda çatışma ve savaş içerisine girmesi gerçeğini ortaya çıkardı. Emperyalist-kapitalist sistem, eski egemenlik yaklaşımları ile yeni egemenlik biçimlerini iç içe geçirip hakimiyetini sürdürmek isterken, buna karşı tüm toplumlarda zihniyet devrimi biçiminde gerçekleşen özgürlük ve demokrasi özlemlerinin patlaması da gündeme geldi.

Dünya önemli bir süreçten geçiyor. 21. yüzyıla girişle birlikte, 20. yüzyılın siyasal dengeleri, ittifakları, ilişkileri dağılmakla karşı karşıya geldi. 20. yüzyıla damgasını vuran Ekim Devrimi ve bunun ortaya çıkardığı reel sosyalizm, dünyanın ihtiyaçlarına, toplumların ihtiyaçlarına cevap veremeyince çözüldü. Aslında kendisinin yüzyıl başında yarattığı özgürlük, eşitlik, adalet rüzgarının sallamasıyla yıkıldı. En fazla da kendisi tarafından yükseltilen değerler sistemi, giderek dünyada etkili oldu. Ama ilk çıkışındaki iddiaları ilerletemeyince, tutuculaşınca, hem dünyada gelişen yeni siyasal süreç ve kültürler hem de ekonomik gelişmeler ve bilimsel teknik devrim, bu sistemi insanlığın ihtiyaçlarına cevap veremez duruma getirdi. Anlamsızlaşınca da, iç ve dış etkenlerin etkisiyle devre dışı kaldı.

1990'larda reel sosyalizm yıkıldı. Aslında reel sosyalizmle birlikte yıkılan tüm sistem oldu. Siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel sorunlara 20. yüzyılın yaklaşımlarıyla cevap olunamazdı. Dolayısıyla zihniyet devrimi yapmayan, dünyaya yeni bir bakış açısıyla bakmayan, insanlığın 21. yüzyıla taşıdığı dinamiklere uygun hareket edemeyen hangi sistem olursa olsun yıkılma ve çözülmeden kurtulamazdı. Sorun o anda kimin yıkılıp yıkılmadığı değil, kimlerin 21. yüzyılın gerçeklerine ayak uydurup uyduramadığıdır. Bundan sonra da bu diyalektik yasa işleyecektir. Önümüzdeki yıllarda, kimler yeni düzene ulaşan ekonomik ve sosyal sorunlara, bilimsel teknik devrimin getirdiği yeni yaklaşımlara ve yeni ihtiyaçlara uygun cevap bulursa, onlar 21. yüzyıl tarihine damgasını vuracaklardır.

Kapitalizmin kar h›rs› kendi içinde çat›flmay› kaç›n›lmaz k›ld›

20. yüzyılın başında, dünyada emperyalist kapitalist güçlerin hakim olduğu bir sistemin etkinliği vardı. Sanayii Devrimi'nin ortaya çıkardığı gelişmeler ve değişiklikler Batı Avrupa'da kapitalist üretimi önemli bir noktaya getirdi. Artık kapitalist emperyalist sistem, dünyanın yeni bir gerçeği haline gelmişti. Emperyalist güçler tüm dünyayı sömürü alanı olarak görüyorlardı. O günün koşullarında sömürünün gerçekleştirilmesi, merkez ülkelerdeki sermayenin taşırılması ve meta ihracının yapılmasını sağlayacak bir egemenlik biçimini gerektiriyordu. Bu durum, dünyadaki büyük kapitalist emperyalist güçlerin diğer ülkeleri işgal ve sömürgecilik dahil egemenlik altına alması gerçeğini ortaya çıkardı. 19. yüzyılda işgaller ve sömürgeci egemenlik önemli bir düzeye ulaştı. 21. yüzyılın başına varıldığında, büyük güçler artık dünyayı paylaşma konusunda karşı karşıya geldiler. Kapitalizmin kar hırsı ve kendini yeniden üretme ihtiyacı, bu çatışma ve çekişmeleri kaçınılmaz hale getiriyordu.

Ekonomik ve siyasal durumun bir yönü bu iken, diğer yönü ise; kapitalist merkezlerdeki emekçilerin, gelişen ekonomik değerden daha fazla pay almak ve toplumda özgürlük ve demokrasi bilincinin gelişmesiyle yönetimde daha etkin olmak istemesi, bir siyasal güç olarak toplum yönetiminde yer alarak ekonomik ve siyasal alanda kaderini egemen güçlere bırakmadan, kendi çıkarlarını koruyacak bir siyasal düzen arayışı ortaya çıktı. İlk başlarda burjuva kesimlerinde ihtiyacı olarak ortaya çıkan, klasik demokrasinin içerik ve biçim olarak daha özgürlükçü, daha demokratik ve daha paylaşımcı bir niteliğe ulaştırılması istemi emekçilerin siyasal programı haline geldi. Bunun mücadelesi tüm Avrupa ülkelerinde verildi ve demokratik haklar gelişme gösterdi. Artık toplumları eski, klasik yönetme anlayışıyla yönetme zorlaşmıştı. Toplumların özgürlük ve demokrasi özlemi sürekli yükseliyordu. Bunun önünün alınması da artık söz konusu değildi. Ancak dünyada egemenlik mücadelesi veren güçler egemenliklerini sürdürme açısından kendi toplumlarındaki bu eğilimleri frenlemek, bunu başaramıyorsa bastırıp ezme tutumu içine girmeye yöneldiler. Diğer emperyalist güçlerle rekabet edebilmek için ekonomik imkanlarını ve siyasal programlarını dünyadaki egemenlik mücadelesinin hizmetine koşturmak zorundaydılar. Bu durum, kapitalist merkezlerdeki emekçiler ile otoriter burjuva kesim arasında mücadelenin keskinleşmesiyle sonuçlanıyordu.

Öte yandan dünyanın sömürüye açılması varlığını hala sürdüren kapalı feodal ekonomileri çözüyordu. Kapalı ekonominin çözülmesi, toplumda yeni ayrışmalar, yeni toplumsal kesimler ortaya çıkmasına yol açarken, emperyalist sömürgeci egemenlikle tanışmasını da sağlıyordu. Bu durum da ister istemez dünyaya gözünü açan bu toplumların, kendilerini baskı ve sömürü altında tutan egemen güçlere karşı tepkisini, direnişini ortaya çıkarıyordu.

20. yüzyıl, dünya tarihinin hiçbir döneminde olmadığı kadar toplumların içeride ve dışarıda çatışma ve savaş içerisine girmesi gerçeğini ortaya çıkardı. Emperyalist kapitalist sistem, eski egemenlik yaklaşımları ile yeni egemenlik biçimlerini iç içe geçirip hakimiyetini sürdürmek isterken, buna karşı tüm toplumlarda zihniyet devrimi biçiminde gerçekleşen özgürlük ve demokrasi özlemlerinin patlaması da gündeme geldi. Toplumlar, 20. yüzyılda ister Avrupa'da olsun ister dünyanın başka yerinde olsun, artık eskisi gibi yönetilmek istenmeyen bir düzeye ulaşmışlardı.

Emperyalist kapitalist sistemin birbiriyle şiddetli çekişme ortamı, Birinci Dünya Savaşı'nı dayattı. Birinci Dünya Savaşı, halkların özgürlük ve demokrasi özlemlerinin yeni bir düzeye geldiği tarihlerde ortaya çıkınca, halkların özgürlük ve demokrasi özlemleri emperyalist kapitalist sistemin en zayıf halkasından, çelişkilerin en fazla yaşandığı yerinden kopmasını beraberinde getirdi. Rusya'da başlayan Ekim Devrimi, bu koşullarda gerçekleşti. Bu yönüyle Ekim Devrimi'ni yalnızca Rusya'daki yoksulların ve savaştan acı çeken kitlelerin eseri olarak görmemek gerekir. Ekim Devrimi, tüm dünyadaki özgürlük ve demokrasi bilincinin ve özleminin Rusya'daki özlemleri ve umutları tahrik ederek, besleyerek ortaya çıkardığı bir sonuçtur.

Ekim Devrimi, 1789 Fransız Devrimi'yle binyılların uyuşturulmuşluğunu, karderciliğini kıran burjuva devriminin ve bunun ortaya çıkardığı özgürlük, demokrasi, adalet ve eşitlik eğiliminin giderek toplumsal bir güç haline gelen emekçilerin prizmasından geçerek ve emekçi bir içerik kazanarak yeni bir niteliğe sıçramasıdır. Aslında 1789 Fransız Burjuva Devrimi ve diğer burjuva devrimlerinde, her zaman ***daha fazla özgürlük, daha fazla eşitlik, daha fazla adalet*** isteyen sol kanat bulunmuştur. Bunlar, aslında burjuva devrimleri koşullarında sosyal temeli güçlü olmayan, ama ütopik olarak sosyalizmi isteyen hareketlerdi. Buna, küçük burjuva sosyalist anlayış da diyebiliriz. Ekim Devrimi, bu anlayışların emekçi sosyal tabana kavuşmasıyla birlikte, kendisini emekçi sosyalizm biçiminde ifade etmesi olarak karşımıza çıktı. Dolayısıyla Ekim Devrimi, özgürlük, demokrasi, eşitlik ve adalet düşüncesinin, bu düşünceyi gerçekten sahiplenecek emekçilerin elinde bir rüzgara, bir fırtınaya dönüşmesi durumunu ortaya çıkardı. Bunun, tüm dünyayı etkilediğini biliyoruz. Ancak sosyalist devrimin fazla gelişmemiş bir sosyal ve ekonomik zeminde ortaya çıkması, ilk defa böyle bir pratiğin yaşanması ve karşısında güçlü bir emperyalist sistem bulunması nedeniyle, bu özlemlerin ve umutların doğru biçimde pratikleşmesi sağlanamadı. Belki iktidar ele geçirildi, ancak zihniyet devrimi yaşanmadığı için örgütlenme, yönetim anlayışı, içinden gelinen kapitalist ve feodal toplumun ufkunu aşamadı. Sömürücü sınıfların egemenlik ve hükmetme biçiminin farklı biçimi ortaya çıktı. Her ne kadar emekçiler böyle bir iktidarı ortaya çıkarmış olsalar da, zihniyet, egemen sınıfların zihniyeti olunca, doğal olarak sonunda egemen sınıfın zihniyetinin ulaşacağı noktaya gelindi. Otoriter, dogmatik bir düzen ortaya çıktı. Hatta emperyalist kapitalist sistemin kendi iç dinamiklerinin zorunlu olarak ortaya çıkardığı gelişmelerden de yoksun kaldı. Kendini koruma adı altında tutucu, muhafazakar ve egemen devlet biçimlerinin kaba bir karikatürü yaşandı. Bu gerçeklik Sovyetler Birliği'ni yıkıma uğrattı.

20. yüzy›l çok fliddetli mücadelelerle geçti

20. yüzyılda emperyalist kapitalist güçlerin kıyasıya mücadele içinde olması, demokrasi ve özgürlük fikrinin çok güçlü gelişmemesi, ister istemez daha fazla özgür, daha fazla demokratik bir yaşam isteyenlerin kendini diğer güçlerden tümden kopararak yaşama eğilimini doğurdu. 20. yüzyılda sistemler bu kadar birbirlerinden koptuysa, içeride meydana gelen sınıf mücadeleleri çok keskin geçtiyse ya da şiddetli bir biçimde bastırıldıysa, bunun altında yatan temel gerçek 20. yüzyıl zihniyetidir. Güçlerin ancak birbirinden koparak, cepheden mücadele vererek kendini yaşatma zorunluluğunu hissetmesidir. Böyle olunca 20. yüzyıl çok şiddetli mücadelelerle geçti. Her güç, diğerinin üzerinde tam egemenlik kurarak kendini yaşatmaya çalıştı. Daha adaletçi, daha eşit, daha demokratik, daha birbirine tahammül eden bir ortak yaşam kültürü gelişmediğinden, bunun ekonomik, sosyal ve siyasal temeli çok güçlü olmadığından, kamplara ve cephelere ayrılarak çatışma, birbirinden koptukça kendini yaşatma imkanı bulan bir 20. yüzyıl gerçeği yaşadık. 20. yüzyıl zihniyetinin bu olduğunu söyleyebiliriz. Bu zihniyeti 20. yüzyıl koşullarında doğal görmek gerekir.

Egemen sınıflar da birbirlerine karşı mücadelede böyle bir siyasal anlayış içinde olmuşlar, her güç kendi egemenlik alanını çizerek, bu alan içinde yaşamaya çalışmışlardır. Daha fazla etkinlik ve egemenlik içinde mutlaka başkalarını geriletetrek, hatta tek egemen olarak yaşama eğilimi ortaya çıkmıştır. Aslında benzer bir eğilim ezilen sınıflar için de geçerlidir. Ezilen sınıflarda da özgürlük ve demokrasi eğilimi, özlemi gelişmiş, ancak bunu yaşamak için de mutlaka karşı sistemden kopma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Karşı sistemden kopmadan ve onunla kıyasıya mücadele etmeden, kendine özerk ve bağımsız alanlar yaratmadan kendini yaşatamayacağı anlayışıyla hareket edilmiştir. Bu anlayışların niyetle bağlantısı yoktur. Ekonomik, siyasal ve sosyal gerçekler, ister istemez ezilenlerin de böyle bir anlayışla hareket etmesini ve bunun pratiğinin gerçekleştirilmesini zorunlu kılmıştır. Burada emekçilerin bu iktidar anlayışını, egemenlik anlayışını, özgürlük, demokrasi, eşitlik ve adaleti bu biçimde yaşama anlayışını eleştirmek çok fazla anlamlı değildir. Ancak gelişen siyasal, sosyal ve kültürel durumu iyi değerlendirmemeyi ve bu konuda çok dogmatik ve şematik olmayı, esnek olmamayı eleştirebilir, yanlış bulabiliriz. Emekçiler adına siyaset yapanların bu konuda yaratıcı olmadıkları, dogmatizmden kurtulamadıklarını da söylemek gerekir.

Egemen sınıfların şiddetle, zorla ve otoriter bir anlayışla mutlak hakim olma zihniyeti, aslında '45'te Hitler şahsında yenilgiye uğratılmıştı. Bu açıdan Hitler'in yenilgisini yalnızca Almanya burjuvasının emperyalist anlayışının, faşizmin yenilgisi olarak değerlendirmek yetersiz kalır. Nitekim emperyalist kapitalist cephede Hitler'in yenilgisi, otoriter eğilimlerin gerilemesi gerçeğini ifade ediyor. Faşizmin yenilgisi ve kapitalist ülkelerdeki demokratik eğilimlerin artması, bir zihniyet devrimi biçiminde gerçekleşmedi. Daha çok fiili bir değişiklik olarak ortaya çıktı. Demokrasinin ideolojik ve felsefi temeli, siyasal ihtiyacın gerisinde kaldı.

Hitler'in yenilgisinde, faşist egemenlik anlayışın kapitalist emperyalist sistem içerisinde geriletilmesinde en önemli rolü oynayan Sovyetler Birliği, İkinci Dünya Savaşı ve sonrasında kendisini en az sorgulayan ülke konumunda oldu. Galip ülke olması, yenilenin de emperyalist kapitalist sistemin parçası olması, Sovyetler Birliği'nde geçmişten beri varolan yanlış eğilimlerin daha da pekişmesine yol açtı. Ancak dünyada da özgürlük ve demokrasi eğilimi gelişiyor, rejimlerin daha demokratikleşmesi ortaya çıkıyordu. Bir taraftan

halkların mücadelesi gerçekleşiyor, diğer taraftan kapitalist emperyalist sistemin sosyalizme karşı kendini hem koruması hem de sosyalizmi vuracak bir silah olarak sosyal demokrasi gelişiyordu. Sovyetler Birliği ise, gelişmelerin tersine bir siyaset izleyerek, kendisini 20. yüzyılın ilk yarısındaki iktidar anlayışıyla yaşatmayı sürdürdü. Batı'da, zihniyet açısından olmasa da, fiili olarak aşılan eğilimler Sovyetler Birliği'nde fiili de olsa gerilemedi. Bu sebeple Sovyetler Birliği'nin içten çürümesine, zayıflamasına ve dışarıdan da emperyalist kapitalist sistemin zorlamasıyla, kuşatmasıyla yıkılması gündeme geldi.

Sovyetler Birliği'nin yıkılmasıyla, bir bütün olarak 20. yüzyıl zihniyeti yıkıldı. Sovyetler Birliği şahsında hem emekçilerin, sosyalistlerin benimsediği araçlar ve yöntemler yıkılıyordu hem de egemen sınıfların araçlar ve yöntemleri ve politik yaklaşımları yıkılıyordu. Sovyetler şahsında yıkılanın, böyle bir ikili gerçeği ifade ettiğini görmek gerekir. Belki bazı sosyalistler buna itiraz edecek, "Sovyetler Birliği sosyalist değildi, sosyalist olmaktan çıkmıştı" diyeceklerdir. Bu nedenle Sovyetler Birliği'nin yıkılmasının, emekçilerle, sosyalizmle hiçbir bağının olmadığı yönünde değerlendirmelerde bulunacaklardır. Biz buna, inkarcılığın başka bir biçimi olarak bakarız. Sovyetler Birliği'ni tümden sosyalizm tarihinden koparmak, buradaki yanlış eğilimleri, emekçilerin ve sosyalistlerin zamanında aşamadığı zihniyetten, geriliklerden ayrı görmek doğru değildir. İnsanlığın özgürlük ve demokrasi mücadelesi, birikimi Ekim Devrimi'ni ortaya çıkardı. O günün koşullarında ideolojik teorik yaklaşım ve zihniyet, ancak o düzeyde ortaya çıkabildi. Emekçiler açısından çok olumlu gelişmeler de oldu. 20. yüzyılda özgürlük ve demokrasi bilincinin gelişmesi açısından Ekim Devrimi'nin ve Sovyetler Birliği'nin rolü inkar edilemez. Ne bunları inkar etmek ne de giderek tutuculaşan, geriye çeken, egemenlerin ufkunu aşmayan zihniyette ısrar eden ve bu nedenle yıkılan gerçeğini de göz ardı etmek gerekir.

Bilimsel teknik devrim dünyay› küçültmüfltür

Bunları şunun için söylüyoruz: 21. yüzyılda zihniyet devriminin gerekliliğinden, sorunları yeni bir zihniyetle ele almaktan söz ederken, bu gerçeğe ulaşmak açısından 20. yüzyıl zihniyetini bilmek zorunluydu. Hangi zihniyeti aşacağımızı bilmeden yeni bir zihniyet oluşturamayız. Nasıl ki, 20. yüzyılın başında ekonomik ve siyasal gelişmeler insanlık açısından özgürlük ve demokrasi özlemlerinin geliştiği, egemenler dışında emekçilerin de ekonomik ve siyasal yaşamdan pay alma anlayışının ortaya çıktığı bir zihniyet gelişimi olduysa ve 20. yüzyıl tümüyle bu zihniyetin şekillendirdiği bir dünya ortaya çıkardıysa, 20. yüzyılın sonunda kendini daha net hissettiren bilimsel teknik devrim ve bunun ortaya çıkardığı ekonomik ve sosyal gelişmeler de 20. yüzyıldan farklı bir zihniyetin ortaya çıkmasını gerekli kılmaktadır. Nitekim bu yeni zihniyetle siyasal, sosyal ve ekonomik gelişmelere ters olan reel sosyalizm çöktüyse, bundan sonra bilimsel teknik devrim ve bunun ortaya çıkardığı yeni dünya koşullarına uymayan diğer sistemler de aşılacaktır. 20. yüzyılın sonu, halkların özgürlük ve demokrasi özlemlerinin çok fazla arttığı bir dönem olduğundan, otoriter olan ve evrensel gelişmelere kendini kapalı tutan oluşumları da gereksiz kılacaktır.

Günümüz dünyasında bilimsel teknik gelişmeler dünyayı küçültmüştür. Bu gerçeği herkes kabul ediyor. Yine bu bilimsel teknik devrim, ekonomik ve sosyal gelişim imkanlarını fazlasıyla arttırdı. Bu durum, dünya ölçeğinde otoriter güçleri sınırlama, özgürlük ve demokrasinin yaygınlaşması biçiminde bir eğilimi ortaya çıkarırken, buna paralel olarak daha paylaşımcı, daha adaletli bir dünya eğilimini de arttırdı. Dünyanın yeni eğilimi böyledir. Ne var ki, başta ABD olmak üzere birçok büyük güç, bu gelişimin tersi bir siyasal ve ekonomik politika izlemektedir. ABD'nin reel sosyalizmin yıkılışından yanlış sonuçlar çıkardığını söylemek mümkündür.

Soğuk savaş dönemindeki iki kutuplu dünyanın her ucu kendisini daha etkin kılma mücadelesi veriyordu. Bu, bir tıkanıklık yaratmıştı. Ne var ki reel sosyalizmin yıkılışından sonra ayakta kalan emperyalist-kapitalist sistem, kendisinin dünyada tek başına hakim olması gerektiği sonucunu çıkardı. Ya da 20. yüzyıldaki bu zihniyet, meydanı boş bularak kendini daha da etkin ve güçlü hale getirmeye çalıştı. ABD'nin son on yılda tek süper güç olarak dünyaya hakim olmak istemesi bu anlayışın sonucudur. Dünyanın küçülmesi ve sınırların aşılmasından daha farklı sonuçlar çıkarması gerekirken, 'dünya küçülüyor, sınırlar aşılıyor, o zaman böyle bir dünyaya tek başına hakim olması gereken bir güce ihtiyaç var' yaklaşımıyla hareket edildi. Bunun, 21. yüzyıl gerçeğine ve onu işleyen diyalektiğine ters bir tutum olduğu açıktır. Bilimsel teknik devrim, ekonomik gelişmeler, dünyadaki demokratik eğilimin daha da gelişmesi, dünyanın diğer halklarının da ekonomik ve siyasal süreçlere iradi güç olarak katılması sonucunu doğurması, ortaya çıkan ekonomik imkanları daha paylaşımcı bir sistemle düzenlemesi gerekirken, onun tersinin dayatılması, eski zihniyetin pratikleştirilmesi oluyor. Dolayısıyla ABD'nin ve müttefiklerinin yaklaşımının, 20. yüzyıl zihniyeti, eski zihniyet ya da dünyanın gidişatına ters istikamette yön alan bir eğilim olduğunu söylemek gerekiyor. Bu eğilim sahiplerinin kısa vadede askeri ve siyasi güçlerine dayanarak etkinlik sağlamaları durumu söz konusu olsa da, orta vadede insanlığın geldiği düzeyle çelişecek ve bunun sonucu da bu eğilim sahibi güçlerin aşılması gerçeği ortaya çıkacaktır.

Özcesi, bilimsel teknik devrimin ve bilgi çağının ortaya çıkardığı imkanlar ve insanlığın edindiği özgürlük ve demokrasi bilinci, demokrasi eğiliminin zafer kazanması bu dünyanın farklı şekillenmesini dayatmaktadır. Ulusal devlet sınırlarının ekonomik ve siyasal gelişmelerle aşılması tek bir ulusal gücün, siyasal gücün hakim olmasını gerektirmiyor. Ya da objektif gelişmeler ulusal devletleri aşındırır, otorite ve egemenliği söz konusu ülkelerde tabana doğru yaymayı gerekli kılarken, otoritenin dünyada bunun tersi biçiminde merkezileşmesi, ekonominin belirli tekellerin ellerinde birikmesi ve dünyanın geri kalan kısımlarını yoksullaştırma ve iradesiz kılma dayatması içine girilmesi bir çelişkidir. Bu çelişkide doğru olan, ulusal sınırların aşılması, evrensel ilkeler ve ölçüler temelinde demokrasi ve özgürlüğün yaygınlaşması, paylaşımın artması iken, çelişkinin yanlış olan ve aşılması gereken tarafı ise ABD şahsında dayatılan politikalardır. ABD, klasik tutucu devletlerin varlığına dayanarak, bunların yanlış politikalarını gerekçe göstererek kendisini meşrulaştıramaz. ABD'nin, bu yönlü dayatmalarında kullandığı ve kendini haklı çıkarmak istediği noktalar, soğuk savaş döneminden kalan bazı devletlerin, yönetimlerin varlığı olmaktadır. Soğuk savaş döneminden kalan bazı güçlerin, gerici odakların, tutucu devletlerin direndikleri doğrudur. Ama benzer biçimde 20. yüzyıl zihniyetinden kalma bir direnişi de ABD'nin kendisi temsil etmektedir. O da mutlak hakimiyet istemekte, başka güçlerle ortak yaşamayı kabullenmeyerek ekonomik ve siyasal paylaşıma karşı çıkmakta, bu konuda çok fazla bencil ve uluslararası tekellerin sömürü ihtiyacına göre davranmaktadır. Bunlardan çıkan sonuç, ABD'nin politikalarında görüldüğü gibi, 20. yüzyıl sisteminin hala aşılmadığı, bunun aşılma sürecinin yaşandığıdır.

> "ABD'nin politikaları da, zihniyet ve tutum olarak 20. yüzyılı temsil ediyor. 21. yüzyılda gelişmesi gereken sistemin ve zihniyetin tersi istikamette yol almaktadır. Bugün bu zihniyet, esas olarak halkların özgürlük, demokrasi ve paylaşım özlemleriyle çelişki içindedir. Klasik devletlerle olan çelişkisi geçicidir. Aslında böyle gösterilmek istenen çelişki de, insanlığın evrensel ilkelerinin, söz konusu tutucu, muhafazakar rejimlerle çelişkisi değildir."

ABD'nin politikas›, zihniyeti 20. yüzy›l› temsil ediyor

ABD'nin politikaları da, zihniyet ve tutum olarak 20. yüzyılı temsil ediyor. 21. yüzyılda gelişmesi gereken sistemin ve zihniyetin tersi istikamette yol almaktadır. Bugün bu zihniyet, esas olarak halkların özgürlük, demokrasi ve paylaşım özlemleriyle çelişki içindedir. Klasik devletlerle olan çelişkisi geçicidir. Aslında böyle gösterilmek istenen çelişki de, insanlığın evrensel ilkelerinin, söz konusu tutucu, muhafazakar rejimlerle çelişkisi değildir. Yoğunlaşan, tekelleşen sermayenin ve bütün kaynakları bir vantuz gibi çeken emperyalist, küresel kapitalist sistemin ve sömürüsünün önündeki engellerle çelişkisidir. Bunun halkların çıkarlarıyla, özlemleriyle hiçbir alakası yoktur. Demokrasi ve özgürlük özleminin, paylaşım özleminin dünyada kendini etkili kılmak istemesiyle bir alakası yoktur. Aksine özgürlük, demokrasi ve paylaşım özlemlerinin köklü biçimde gelişmesini engellemek, özgürlük, demokrasi ve paylaşım özlemlerinin ve bu konudaki mücadelelerin kendi sistemini aşmasının önüne geçmektir. Bu açıdan reel sosyalizm yıkılmış, ama onun partneri olan, elmanın diğer yarısı olan eskimiş bir gücün direnmesi durumu vardır. Böyle anlaşılmadan, dünyadaki siyasal gelişmelere doğru yorum getirmek mümkün değildir.

ABD'nin karşısında, AB'nin şahsında temsil edilen başka bir eğilim daha vardır. O da aslında geçmiş zihniyeti tümden aşmayan, ancak dünyanın geldiği düzeyi ve gelişmeleri gören, bu açıdan kendini reforme eden, halklar üzerindeki egemenliğini ve sömürüsünü yeni yöntemlerle devam ettirmek isteyen eğilim oluyor. Bu eğilim, AB ve Sosyalist Enternasyonal'de somut ifadesini bulan kimi reformlarla, kimi değerler manzumesiyle akan selin önünde durmak değil de, onun yönünü kendi çıkarları doğrultusunda akmasını sağlamaya çalışan eğilimdir. Bu yönüyle bakılırsa, AB'nin ve Sosyalist Enternasyonal'in politikalarının daha gerçekçi olduğu söylenebilir. Mevcut durumda, orta vadede kendisini yaşatacak bir politika olduğu görülür.

Su yüzüne çıkan ABD-Avrupa çekişmesinde ABD'nin, askeri, siyasi ve ekonomik gücü ne kadar fazla olsa da, zihniyeti ve projeleri insanlığın birikimine ve genel eğilimine uygun düşmediğinden, bugün uyguladığı politikaların giderek gerilemesi sonucu onun politikaları da AB'nin ortaya koyduğu eğilimlere ve değer yargılarına yakın bir pozisyona girecektir. Sınırların aşıldığı küçülen dünyamızda, kapitalist emperyalizmin ekonomik, askeri ve siyasal gücüne dayanarak biraz daha reforme edilmiş bu sistem gerçeğine ulaşacağı söylenebilir. Bu sistem, özü itibariyle kapitalizmi aşamadığından, sermayenin kar güdüsünü ve ihtiyacını ortadan kaldırmadığından, halklarla yine bir çatışma ve çekişme düzeyini yaşayacaktır. Ancak bunu, 20. yüzyıldan farklı olarak, insanlığın demokratik mücadeleleriyle ve özlemleriyle dengelemeye çalışacaktır. Sistem değişmeyecek, ancak 20. yüzyıldaki gibi mutlak hakimiyet ve sadece kendi dediğinin olması gerçeğinden de uzak olacaktır. 20. yüzyıldaki gibi sistemlerin ayrılarak birbirinden kopuk biçimde yaşaması ya da çeşitli güçlerin varlıklarını sürdürmesi için, illa birbirlerinden tamamen kopması, cepheden şiddetli biçimde çatışması biçiminde olmayacaktır. Çatışmaların şiddeti azaltılarak, belirli ölçüler içinde tutularak, kapitalizmin egemenliğini devam ettirmesi sağlanacaktır. Ancak bu, 20. yüzyıldaki kapitalizmden farklı olacaktır. Nasıl ki, 20. yüzyılın ikinci yarısındaki kapitalist karakterli egemenlik ve ilişkiler, 19. yüzyıldan farklı olduysa, 21. yüzyıldaki de 20. yüzyıldan farklı olacaktır. Tabii burada önemli olan bir husus da, dünya küçüldüğünden, sınırlar aşıldığından, ekonomik ve siyasal güç olanların kendi değer yargılarını kabul ettirme, nalıncı keseri gibi biraz kendine doğru yontma uğraşı, bir yasa olarak işleyecektir. Bu eğilim ile halklar arasındaki çatışma bitmeden devam edecektir.

Ayrıca uluslararası tekeller arasında rekabet olduğundan, bu rekabet koşullarında yaşamak için dünyanın çeşitli yerlerinde kendi egemenliklerini, etkinliklerini kurmak isteyeceklerdir. Bu da, kapitalist-emperyalistlerin hem kendi aralarında etkinlik çatışmalarına hem de bölge halklarıyla söz konusu egemen ülkeler arasında çatışmalara yol açacaktır.

Diğer bir konu da, soğuk savaş döneminden kalan diğer ülkelerin durumudur. Yalnız ABD değil, ABD dışında başka ülkelerde de 20. yüzyıl zihniyeti devam ediyor. Birçok bölgesel devlet, insanlığın, halkların geldiği demokrasi ve özgürlük özlemiyle çekişme içindedir. Klasik, egemen devlet kültürünü ve zihniyetini aşamadığından, birçok devlet hala bu yönlü yönetim, yönetme anlayışını, sömürme anlayışını sürdürdüğünden, kendi halklarıyla çatışma içinde olacaktır. Bu alanlarda özgürlük ve demokrasi güçleri, bu klasik yönetimleri, zihniyeti değişmeyen iktidarları devirme mücadelesi verecektir. Bunlar silahlı da, silahsız da olacaktır. Her türlü mücadele ve çekişme biçiminin ortaya çıkması muhtemeldir.

Yine büyük devletler, çıkarları gereği kimi zaman halkların bu demokrasi ve özgürlük özlemlerini kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirirken, kimi zaman da söz konusu klasik devletlerle ilişkilere dayanarak başka ülkeler karşısında avantaj kazanma politikaları nedeniyle, söz konusu bu devletlerin varlığını sürdürmek için destek sunacaklardır. Reel politikanın bu pratiklerine günümüzde de birçok yerde rastlıyoruz. Asya'da, Afrika'da, Latin Amerika'da hala 20. yüzyıl zihniyetiyle toplumları, halkları yönetmek isteyen devletler ve ülkeler bulunuyor. Halkların demokrasi, özgürlük ve daha adil bir paylaşım özlemlerine şiddet ve baskıyla cevap verdiklerini görüyoruz. Bu mücadelelerin de bugünden yarına hemen sonuçlanacağını beklememek gerekiyor.

Dünyada özgürlük, demokrasi ve paylaşım özlemi ve eğilimi zafer kazanmıştır. Bu özlemler ve eğilimler hiçbir engel tanımadan sürekli ilerleyecektir. Ancak bu ilerlemeler sürerken, silahlı ve silahsız çatışmalar dün olduğu gibi, bugün de devam edecektir. 20. yüzyıl zihniyetinin ve yönetim anlayışının aşılamadığı her yerde, 20. yüzyıl zihniyetiyle politika yapma anlayışı terk edilmediği müddetçe bu çatışmalar da kaçınılmaz olacaktır. Dolayısıyla "eski zihniyet, 20. yüzyıl zihniyeti" deyip geçmemek gerekir. Bilimsel teknik devrimin ortaya çıkardığı imkanlar, insanların özgürlük ve demokrasi özlemi ve daha adaletli dünya

Devamı sayfa 31'de

> "Bilimsel teknik devrimin ve bilgi çağının ortaya çıkardığı imkanlar ve insanlığın edindiği özgürlük ve demokrasi bilinci, demokrasi eğiliminin zafer kazanması bu dünyanın farklı şekillenmesini dayatmaktadır. Objektif gelişmeler ulusal devletleri aşındırır, otorite ve egemenliği söz konusu ülkelerde tabana doğru yaymayı gerekli kılarken, otoritenin dünyada bunun tersi biçiminde merkezileşmesi, ekonominin belirli tekellerin ellerinde birikmesi ve dünyanın geri kalan kısımlarını yoksullaştırma ve iradesiz kılma dayatması içine girilmesi bir çelişkidir."

KADEK Genel Başkanlık Konseyi Üyesi Duran Kalkan, NATO'nun tarihsel-güncel gerçekliğini ve dünyanın alacağı yeni yol rotasını değerlendirdi

NATO içi çelişkiler yeni dünya sisteminin ilk adımlarıdır

Serxwebun: *NATO'nun kuruluş amacı neydi; bugünkü duruşu, kuruluş amacıyla ne kadar bağdaşıyor? Sovyetler Birliği'ne karşı oluşturulan NATO'nun, Rusya ile ilişki ve çelişkilerinde dünü ve bugünü arasında ne tür farklılıklar vardır? Bunların nedenleri nelerdir?*

Duran Kalkan: NATO, '49 yılında kuruldu. Bu, Kuzey Atlantik Antlaşması oluyor. 20. yüzyıl sisteminin oluşmasında belirleyiciliği olan Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarının ardından, askeri ve siyasi bir örgütlenme olarak ortaya çıkıyor.

İnsanlık tarihinde, doğal afetler sonucu birçok insan kaybı olmuştur ve bu anlaşılırdır. Ama Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarıyla meydana gelen insan kaybının çok fazla izahı yoktur. İkinci Dünya Savaşı, Almanya'nın Birinci Dünya Savaşı'nda gerçekleştiremediklerini, Hitler faşizmi ile gerçekleştirmek istemesinin bir sonucu olarak '39 yılında başlamış ve Birinci Dünya Savaşı'ndan daha fazla sürmüştür. Özellikle Almanya'nın, dünya hakimi olmak istemesinin yarattığı siyasi ve askeri ortamın bir sonucu olarak kurulan NATO, on altı ülkenin katılımıyla ve anlaşmasıyla hayat bulmuştur.

Almanya'nın dünya liderliğini ele geçirmek için giriştiği faşist politikalara karşı, ABD, İngiltere ve Rusya'nın ***"demokrasi bloku"*** adıyla geliştirdikleri bir ittifak kurulmuştu. Bu ittifak, Nazi Almanyası'nın saldırıları karşısında kapitalist-emperyalist cephe ile sosyalist cephenin kendilerini korumak, Almanya'nın dünya hakimi olma politikasını önlemek amacıyla kurdukları bir bloktu. Zorunluluktan doğan, geçici bir ittifaktı. Nitekim, Almanya'nın yenilgisinden sonra bu ittifak dağıldı.

NATO'nun kuruluş amacının temel nedenlerinden biri, kapitalist ülkeler arasında, öncesine benzer savaş durumlarının çıkmasını önlemektir. Bu nokta, aslında çok bilenen ve tartışılan bir durum olmadı. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'da yeniden yapılandırılmaya, canlandırılmaya çalışılan kapitalizm, ABD'nin ekonomik desteğini aldı. ABD'nin savaştan sonra yaptığı ekonomik ve askeri yardım, savaştan zayıflayarak çıkan kapitalizmin yeniden canlandırılmasına yönelikti. Böyle bir ortamda önceki iki dünya savaşı gibi bir savaşın çıkmamasını sağlamak, özellikle de egemen devletler arasında böyle bir durumun çıkmasını önlemek, NATO örgütlenmesinin temel amaçlarından biri oldu. Aslında birbirlerine karşı teminat sağlama örgütlülüğü olarak ortaya çıktı. Nitekim kuruluşundan bu yana böylesi bir durum yaşanmadı. Öte yandan, kapitalizmin mantığı ve karakteri gereği başka alanlara yapılacak askeri ve siyasi müdahalelerin, diğer büyük güçler tarafından engellenmemesi, karşı çıkılmaması ve hatta saldırıların ortak bir zeminde geliştirilmesi amaçlanıyordu. Dolayısıyla NATO'nun kuruluşunu, emperyalist ülkelerin kendi aralarında bir savaş çıkması halinde doğabilecek sonuçlardan duydukları ürküntünün bir sonucu olarak değerlendirebiliriz.

NATO örgütlülüğünün oluşturulmasının bir nedeni de, özellikle ABD ve Avrupa'da baş gösteren işçi sınıfı hareketlilikleriydi. 19. yüzyılın sonlarında başlayıp gelişen işçi sınıfı hareketliliği, Birinci ve İkinci Dünya Savaşları sonrasında, Sovyetler Birliği'nin de etkisiyle giderek boyutlanmış, etkili hale gelmişti. Özellikle kapitalizmin uygulamalarına karşı gelişen bu hareketlilik, kapitalist ülkeler tarafından engellenmek isteniyordu. Bu ortak anlayışın bir sonucu olarak, bu tür hareketleri ezmek, kendileri açısından bir tehlike olmaktan çıkarmak temelinde bir örgütlülük oluşturuldu. Kapitalizmin daha fazla kar elde etmek için insan emeğini sömürmesi, özellikle sosyalist düşüncenin gelişmesiyle birlikte işçi sınıfında bir bilinç yaratmış ve bu kesimler sömürülmemenin mücadelesini vermiştir.

İşçi sınıfı hareketlilikleri yanında, sosyalist düşüncenin öncülüğünde gelişen ulusal kurtuluş hareketleri de vardı. Bunların mücadelesi de, bir bakıma emperyalist kapitalist sistem açısından tehlike olarak görülüyordu. Hatta bu mücadeleleri ezmek için NATO bünyesinde özel örgütlenmeler de oluşturdular. Özel örgütlenmelerin bir amacı kendi içlerinde birliğin dağılmamasını sağlamaya yönelik iken, bir amacı da gelişen ulusal kurtuluş hareketlerini ezmek, bunun için gerekli stratejileri oluşturmaktı. Özellikle ulusal kurtuluş hareketlerini ezmek için oluşturulan özel örgütlenmeler, özel harp örgütlenmeleri biçiminde gelişiyordu. ABD'deki ***Mc Cartizm*** hareketi, yine İtalya'daki ***Gladio*** örgütlenmesi; işçi sınıfının, yine sömürgeleştirilen ve sömürgeleştirilmek istenen halkların mücadelelerini bastırmak için geliştirilen örgütlenmeler olduğu biliniyor. Bu örgütlenmelerin oluşturdukları stratejilerin Vietnam'da özel savaşı nasıl yürüttüğünü biliyoruz.

ABD, bunu neredeyse bir model haline getirecekti. Bunlar, görülen, çok şiddetli biçimde yaşanan örneklerdir, ama bütün NATO ülkelerinde, işçi sınıf hareketlerine, sosyalist ve demokratik hareketlere karşı NATO içerisindeki özel örgütlenmelere dayalı bir bastırma hareketi yürütülmüştür. Devrimler, işçi sınıfı hareketleri biraz da böyle engellenmiştir. Yine bölgesel paktlara dayalı olarak Türkiye gibi bir çok ülkede de ulusal demokratik hareketler bastırılmıştır. Dolayısıyla bu ve benzeri özel savaş yöntemleriyle, sosyalist ve demokratik gelişmenin önü alınmış, ezilmiştir.

> "NATO, Sovyetler Birliği, işçi sınıfı hareketleri, sosyalist hareketler, ulusal kurtuluş hareketleri karşısında, uluslararası sermayenin kendini korumayı ifade eden siyasi ve askeri güvenlik ittifakıdır diyebiliriz. Uluslararası sermayeyi ifade eden devletlerin baskı ve sömürülerini geliştirme aygıtıdır. Uluslararası sermaye açısından, uluslar arası tekeller ve çıkar çevreleri açısından bir güvenlik örgütüdür."

> "NATO ile Sovyet blokunu temsil eden Varşova Paktı arasındaki ilişki, şiddetli bir mücadele olmuştur. Fakat bu, açık çatışmaya gitmeyen bir çelişki ve mücadele olmuştur. Çünkü taraflar, taşıdıkları silah gücü nedeniyle savaşamamışlardır. Zafer kazanma imkanının, umudunun olmamasından dolayı savaşamamışlardır. Bu nedenle nükleer savaş, 'kazananı olmayan savaş' olarak tanımlanmıştır."

NATO uluslararası sermayenin güvenlik ittifakıdır

Buradan baktığımızda NATO'yu daha iyi anlayabiliriz. NATO, Sovyetler Birliği, işçi sınıfı hareketleri, sosyalist hareketler, ulusal kurtuluş hareketleri karşısında, uluslararası sermayenin kendini korumayı ifade eden siyasi ve askeri güvenlik ittifakıdır diyebiliriz. Uluslararası sermayeyi ifade eden devletlerin baskı ve sömürülerini geliştirme aygıtıdır. Uluslararası sermaye açısından, uluslararası tekeller ve çıkar çevreleri açısından bir güvenlik örgütüdür. Bu güvenliği, Sovyetler Birliğine karşı mücadele ederek sağladı. Öte yandan ulusal kurtuluş hareketlerine karşı, işçi sınıfı hareketlerine karşı mücadele ederek sağladı. Dolayısıyla NATO, ezilen sınıflar, halklar ve Sovyet bloku ülkelerine karşı ise bir saldırı ve savaş örgütüydü. Saldırı temelinde mücadele yürüten bir örgüttü. Anlamı budur, amacı da böyle belirlenmiştir. 20. yüzyılın ikinci yarısında bu amaç doğrultusunda bir işlev gördü.

NATO'nun, bu çatışma içerisindeki işlevinin en çok öne çıkan, görülen yanı, Sovyetler Birliği ve onun öncülük ettiği Varşova Paktı ile olan çatışmasıydı. Aslında bu, birincil yanı değildi. Esas olan, işçi sınıfı hareketlerine ve ulusal kurtuluş hareketlerine karşı mücadeleydi. Fakat bu, görünmez kaldı. Çoğu zaman gizli yürütüldü. Sovyet blokuna karşı mücadele, Sovyetlerin gücü nedeniyle daha çok açığa çıkan, görülen bir mücadele oldu. Biraz da öyle tanımlandı, herkes öyle bildi. Bu iki güç arasındaki karşıtlık, nükleer silah ve nükleer savaş karşıtlığı çerçevesinde herkesi ilgilendirdi. Daha büyük boyutlar ifade etti.

NATO ile Sovyet blokunu temsil eden Varşova Paktı arasındaki ilişki, şiddetli bir mücadele olmuştur. '50'den sonra, kırk yıl boyunca dünya, NATO ve Varşova Paktları temelindeki siyasi ve askeri mevzilenme içerisinde kalmıştır. Her türlü gelişme, ilişki ve çatışma, bu karşılıklı mevzilenme ile şu veya bu şekilde ilişkili olmuş, ondan etkilenmiştir. Hiç kimse onun dışına çıkamamıştır. Bir bütün olarak çelişik bir düzey yaşanmıştır. Fakat bu, açık çatışmaya gitmeyen bir çelişki ve mücadele olmuştur. Çünkü taraflar, taşıdıkları silah gücü nedeniyle savaşamamışlardır. Zafer kazanma imkanının, umudunun olmamasından dolayı savaşamamışlardır. Bu nedenle nükleer savaş, 'kazananı olmayan savaş' olarak tanımlanmıştır. İki paktın elinde bulunan büyük nükleer silah depoları dikkate alındığında, birbirine karşı mevzilenen, birbiriyle şiddetle çelişen, birbirine karşı mücadele yürüten, ama savaşamayan bir durum yaşanmıştır. Böyle olunca mücadele, doğal olarak daha farklı yöntemlerle, istihbaratla, ekonomiyle, teknikle sürmüştür. Yine ulusal kurtuluş hareketleri, işçi sınıfı hareketleri biçiminde sürmüştür. Nükleer silah nedeniyle en üst savaş düzeyinde taraflar, ittifak oluşturulmaya zorlanmışlardır. Nükleer silah anlaşmaları, ABD ve Sovyetler Birliği arasında sürekli gündeme gelmiş, görüşmeler yürütülmüş, çeşitli dönemlerde nükleer savaş tehlikesini ortadan kaldıracak, nükleer silah artışını sınırlayacak, denetleyecek anlaşmalar yapılmıştır. Bu temelde de taraflar birbirleriyle ilişkilenmeye muhtaç kalmışlar ve sonunda, nükleer silahları bir sınırda tutmayı, fazlasını imha etmeyi gerekli görmüşlerdir.

NATO'nun, Sovyet Rusya ile ilişki ve çelişki düzeyi bu biçimde olmuştur. Sovyetler Birliği yıkıldıktan sonra ise durum değişmiştir. Sovyetler Birliği'nin çözülüşü ardından bir çok halk birlikten ayrılmıştır. Geriye kalan Rusya Federasyonu, Sovyetler Birliği'nin taşıdığı siyasetlerden, yine iç ekonomik sosyal yapılanmadan farklılık arz etmiştir. Dolayısıyla da ABD öncülüğündeki NATO ile karşılıklı mevzilenme siyaseti giderek değişmiştir. '50'den sonra birbirlerini baş düşman gören ve birbirlerini geriletmek için mücadeleyi en temel uğraş haline getiren iki güç, giderek birbirlerini yok etmek isteyen değil de, birbirlerini tanıma, kabul etme, birbirleriyle ilişkilenip ortak yaşamayı sağlamaya yönelen bir çizgiye girmişlerdir. Öyle olunca eski düşmanlık giderek zayıflamış, onun yerine siyasi, askeri, ekonomik, kültürel ve sosyal düzeydeki ilişkiler geçmiştir. Ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkiler, iki gücün birbirleri karşısındaki savaş tehdidini ortadan kaldırmıştır. Bugün ise bu ilişkilenme önemli bir düzeye ulaşılmış bulunuyor. En son Rusya, NATO'nun Doğu Avrupa'da genişlemesine razı oldu. Uzun süre on altı devletten oluşan NATO ittifakı, Doğu Avrupa ülkelerini de içine alarak üye sayısını çoğalttı. Aynı zamanda Rusya ile de daha ileri düzeyde bir ittifak anlaşması yaptı. NATO ile Rusya arasında, geçmişteki gibi birbirlerini tehdit eden, birbirlerinin güvenliğini sarsan çelişkiler olmak yerine, birbirinin güvenliklerini tehdit etmekten çıkan, ekonomik ve kültürel ilişkilere dayalı olarak da belli bir dayanışmayı birlikte yaşayan bir ilişki düzeyi ortaya çıkmıştır.

NATO ile Rusya'nın karşı karşıya olan pozisyonunda köklü bir değişiklik bu biçimde yaşanmıştır. Özel olarak da, NATO içindeki devletlerin her birinin Rusya ile ilişkilerinde çeşitli değişiklikler, yeni geliş-

meler yaşanmıştır. Bu çerçevede ABD-Rusya ilişkileri eskiye göre değişiklikler arz etmiş, yine değişik Avrupa devletleri ile Rusya arasında ileri düzeyde ilişki ve ittifaklar gelişmiştir. Fransa, Almanya, yine İngiltere, Rusya ile ikili ilişkilerini ileri düzeyde geliştirmişlerdir. Bu ilişkiler de bir bütün olarak NATO-Rusya ilişkilerini etkiler düzeydedir. Böyle olunca Varşova ve NATO Paktlarının karşılıklı mevzilenmesindeki ilişki ve karşıtlık ile, bugün Rusya'nın NATO ve NATO içerisindeki devletler ile ilişki ve ittifak düzeyi arasında köklü bir değişim gerçekleşmiş olduğunu belirtmek mümkündür. Bu düzey, sürekli değişmektedir de. Ekonomik, siyasal, ideolojik tercihler temelinde, değişik NATO üyesi devletler, Rusya ile farklı düzeyde ilişkilenmelerini sürekli olarak geliştirmektedirler. Bu konuda oldukça ileri düzeye giden devletler de mevcuttur.

ABD, NATO'yu kullanarak dünyanın tek hakimi olmak istiyor

– 11 Eylül olaylarından sonra gelişen ittifaklar ve çelişkiler temelinde değerlendirildiğinde, NATO'da dengeler hangi yönde gelişiyor? Bu noktada, özellikle Irak'a karşı geliştirilmek istenen savaş ve Irak'ın buna karşı duruşu nasıl bir rol oynuyor?

- Sovyetler Birliği karşısında, ABD'nin öncülüğünde gelişen NATO ittifakına dahil olan ülkeler arasındaki ilişkiler, '90'larda Sovyet blokunun dağılmasından sonra değişikliklere uğradı. Sovyetler Birliği'ne karşı ABD korumasında olan Avrupa, kendisine tehdit olarak algıladığı karşı gücün dağılmasına dayanarak, ABD'den bağımsız olarak kendisini diğer alanlarda olduğu gibi askeri alanda da yeniden tanımlamaya yöneldi. Avrupa Ordusu arayışı, AB'nin iki öncü gücü olan Fransa ve Almanya arasındaki ilişki çerçevesinde geliştirildi. Buna bağlı olarak "Avrupa Savunması ve Güvenliği" kavramı geliştirildi. Avrupa, oluşan ekonomik ve siyasi birliğe dayalı olarak ilerleyen bir güç olarak, bir askeri güvenlik gücü yaratmaya yöneldi. Bu çerçevede belli bir düzey de kazanmış durumda. Bu, şu anlama geliyor: Avrupa, kendisini tümüyle ABD korumasından çıkartmaya çalışıyor. Yine, ulusal devletler düzeyindeki güvenliği aşmaya çalışıyor. AB, ekonomik birlik olmaktan çıkıp, siyasi-askeri birlik hüviyeti de kazanmaya, kendi güvenliğini bu temelde sağlamaya yöneliyor. Bu yönlü önemli bazı adımlar atıldı; şimdi güncel olarak da bu süreç işliyor.

11 Eylül olayları, bu süreci daha da hızlandırıcı bir karakter taşıyor. Bu, açık bir durum; kanıtlanmış bir olgu. Sovyetler Birliği'nin çözülüşü ardından, Varşova Paktı'yla karşıtlık olarak oluşmuş veya o yönü öne çıkarılmış olan NATO için yeni tanımlar getirilmeye çalışılmıştı. Doğu Avrupa ülkeleri de dahil üye sayısının arttırılması buna paralel olarak sürdürüldü. Kendisini, bir uluslararası güvenlik örgütü olarak tanımlaması gerektiği üzerinde duruldu. NATO, son dönemlerde, çatışma bölgelerine ortak müdahale kuvveti olarak ele alınmak istendi. NATO üyesi devletler, kendi aralarında bunu da tartıştılar. Uluslararası güvenliği esas alan bir siyasete yönelmek istediler. Bu yönlü bazı kararlar da ortaya çıktı.

NATO'nun bu çabalarına karşı itirazlar da oldu. NATO, bu biçimiyle "uluslararası jandarma" olarak tanımlandı. Barışı koruma, güvenliği sağlama adı altında, dünyanın değişik bölgelerine karşı bir tehdit, halklar üzerinde bir saldırı gücü haline gelmekle eleştirildi. 11 Eylül olayları, NATO'nun böyle bir işlev görmesi arayışlarını daha da hızlandırdı. ABD, bunu açık ve ağırlık vererek yaptı. Afganistan Savaşı'nda bu, resmen olmasa da, fiilen sürdürülmek istendi. Şimdi Irak savaşında da, böylesi bir duruma dayanılmak isteniyor. ABD, böyle bir ittifaka dayalı olarak, Irak üzerinde savaş yürütmeyi istiyor. Tabii, savaşı gündemleştiren kendisidir. Gündemleştirdiği bu savaşı, kendi çıkarlarını gözeten bir duruma getirince, büyük bir avantaj da sağlamış oldu. Bu durumda, Irak savaşını NATO çerçevesinde yürütülen bir savaş haline getirebilirse, o zaman NATO içerisinde, dolayısıyla dünyada sözsüz bir liderlik sağlamış olacak. NATO'yu kendi çıkarlarına hizmet eden bir savaşın yürütücüsü haline getirmek istiyor. Bu, değişik NATO devletleri ile ilişkilerde, onlar üzerindeki baskılarda açıkça görülüyor.

ABD, NATO'yu da Irak üzerinde geliştirmek istediği savaşa dahil etmek, giderek hem bu oluşum üzerinde tek hakim olmak ve dolayısıyla bölgede ve dünyada tek hakim durumuna gelebilmek için değişik fırsatları değerlendirmek istiyor. Örneğin bir çatışma durumunda, Türkiye'nin Irak tarafından tehdit edilebilirliği tezini işliyor. Kendi yürüttüğü savaşa destek verilmesini dilerinin, adeta oyuna getirilmesi olarak, ABD hizmetine koşulması olarak değerlendirdiler. Bu nedenle karşı çıktılar, çıkıyorlar. NATO içerisinde bu temelde bir karşıtlık durumu gelişiyor. Son durum bunu açıkça gösterdi. Türkiye'ye karşı yükümlülükler konusu, Irak'ın olası saldırısı karşısında Türkiye'nin savunulması yönündeki ABD istemi karşısında, Almanya ve Fransa'nın açık tavrı bunu ortaya koydu. Şu ortaya çıkıyor: NATO tek başına bir güç değil, üye devletlerin politikaları ile etkilenen bir oluşumdur. AB'nin gelişimi, Sovyet Rusya'nın dağılışı ardından, birlikte ortaya çıkan ilerleme düzeyi ve bunların ABD ile çıkar çelişkisine girmeleri, NATO'nun eskiden Sovyetler Birliği'ne karşı olduğu gibi bir birlik sağlayamadığını, öyle bir birliği artık sağlayamayacağını ortaya çıkarıyor, gösteriyor. Burada, "hangi güç gelişiyor?" denilemez. Ondan ziyade, "NATO ne kadar birlik oluşturuyor? Ne kadar ortak bir güç konumundadır? Bu gücünü ve birliğini ne kadar sağlayabilir? Kendi içerisinde ne tür çelişkiler var ve bu çelişkiler ne tür karşıtlıklar ortaya çıkarabilir? Olası gelişmeler nasıl olur?" soruları temelinde değerlendirmek daha doğrudur. Böyle olunca, Irak üzerindeki mücadele, NATO'nun iç yapısını da, onun birlik durumunun ne olduğunu da, daha çok açığa çıkardı. Çünkü Irak mücadelesi, bölge düzeyinde bir mücadeledir; Ortadoğu'da bir egemenlik mücadelesi oluyor. Bu da bir uluslararası sistem mücadelesidir.

Bunlar çerçevesinde değerlendirildiğinde, hem Sovyetlerin çözülmesi hem de 11 Eylül ile gelişen çatışma durumu, aslında Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarıyla oluşan dünya sisteminin dağıldığını gösteriyor. İkinci Dünya Savaşı ardından oluşan uluslararası sistem, bunu sürdüren kurumlaşmalar eski işlevini kaybetmiş bulunuyor. Bu gerçeklik, BM açısından da, NATO açısından da böyledir.

– Irak'a müdahale çerçevesinde NATO bünyesinde meydana gelen çatlak, başta AB olmak üzere, dünya çapında gelecekte yeni bir kutuplaşmanın göstergesi olarak değerlendirilebilir mi? Bu durum, NATO'nun geleceğini nasıl etkiler?

– Aslında bu konuya belli ölçüde açıklık getirdik. Fakat şunlar eklenebilir: Irak müdahalesi kapsamında NATO içerisindeki tartışmalar, Fransa ve Almanya ile ABD arasındaki çelişkiler, bir kutuplaşma olarak değerlendirilmemeli. Kutuplaşma, bir 20. yüzyıl sistemidir. 20. yüzyıl kapitalizminin, emperyalizminin varlığına, yine Ekim Devrimi ile oluşan Sovyetler Birliği'nin varlığına bağlı olarak gelişen bir sistemdir. Mevcut durumda hem Sovyetler Birliği hem de 20. yüzyılın kapitalizmi ortadan kalkmış durumda. Kapitalizm de kendi içinde önemli bir değişim sürecini yaşadı, gittikçe daha fazla da yaşıyor. Dolayısıyla 20. yüzyılın emperyalist politikaları artık sürdürülemez. Bu yüzyılda, 20. yüzyıl zihniyeti ile yaşanamaz. Zaten ABD'nin dayatmak istediği de biraz bu oluyor; 20. yüzyıl zihniyetini, olduğu gibi 21. yüzyılda da sürdürmek, 20. yüzyıl politikalarını günümüz dünyasında da yürütmek istiyor. Oysa ki dünya değişmiştir, çağ değişmiştir. Ne o zihniyet ne de o politikalar, artık 21. yüzyıl dünyasında sürdürülemez.

Bu bakımdan ABD, çağın gerisinde kalmış, gelişmeleri okuyamayan, Sovyetler Birliği karşısında ulaştığı Batı sisteminin liderlik düzeyinde deyim yerindeyse mest olmuş, onu kaybetmek istemeyen, kaybetmemek için de çılgınca arayışlara giden bir durumu yaşıyor. Bu bir gerçek, ama sürdürülemez bir gerçekliktir. Artık sona gelinmiştir. Ne kadar ekonomik ve askeri gücü olursa olsun, bu zihniyetle siyaset başarı getiremez. Tam tersine bu zihniyet ve bu zihniyete dayalı siyaset aşılmak zorundadır. İnsanlık bunu aştı, çağ bunu aştı. Gerici dayatmalar hangi düzeyde olursa olsun, gelişmeyi durduramazlar.

ABD'nin bu dayatmaları karşısında Almanya ile Fransa ittifak yaptılar. Ancak buna, 20. yüzyılın ABD ve Sovyetler Birliği kutuplaşmasında olduğu gibi, şimdi de ABD ve Fransa-Almanya kutuplaşması ortaya çıkacak biçiminde bakmak, gelişmeleri böyle okumak yanlıştır. Bu, kesinlikle böyle olmayacaktır. Böyle bir kutuplaşma gündeme gelmeyecektir. Burada sorun, Sovyetler Birliği'nin dağılması sonucunda ortadan kalkan iki kutuplu dünyanın yerine yeni bir kutuplaşmanın nasıl oluşturulacağının araştırması, değerlendirmesi değildir. 21. yüzyılın dünyası, 20. yüzyılınki gibi olamaz. Öyle olursa, teknik gelişmenin, ekonomik, siyasal ve kültürel gelişme düzeyinin anlamı olmaz. O bakımdan bu çıkış, bir kutuplaşma arayışı değil, tersine ABD'nin kendini tek lider, imparatorluk sahibi yapmak istemesine karşı, herkesin gücü oranında direnmesini ifade ediyor. Yeni dünyada, kendi çıkarını gücü oranında savunma, söz sahibi olma arayışını ifade ediyor.

Yeni dünyada kendi çıkarını ifade etme biçimini Almanya ile Fransa, bugün görüldüğü yönüyle ifade ediyor, Rusya, Çin başka biçimde ifade edecek; Ortadoğu ülkeleri ediyorlar, Afrika ülkeleri ve Hindistan edecek. Bu, aynı zamanda yeni bir uluslararası sistemin yaratılması mücadelesi oluyor. Bu mücadele ile yeni bir uluslararası sistem kurulacak. Bu yeni sistem, 20. yüzyılda olduğu gibi, dünyanın iki kutuba bölündüğü bir sistem olmayacak; o artık aşılmıştır. Zaten öyle sürseydi, ne Sovyetler Birliği çözülürdü, ne de 11 Eylül olurdu. Bu işi en iyi ABD ile Sovyetler Birliği yapıyordu; 21. yüzyılda da, 22. yüzyılda da yapar giderlerdi. Fakat o, artık aşılmıştır. Dünya, iki kutuptan oluşma dönemini aşmıştır. Ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmeler, artık iki kutbun cenderesi içine sığmıyor. Bilimsel teknik devrimin yarattığı toplumsal ekonomik ve kültürel ilerleme, iki kutuplu bir darlığı kabul etmiyor, kaldırmıyor. Onun için Sovyetler Birliği çözüldü; onun için iki bloklu dünya dağıldı.

Gerçek bu iken, ABD bu gelişmeyi tersinden okuyor. Dünyayı yönetme durumunu daha da daraltmak istiyor. Sadece kendisinin liderliğinin kabul edilmesini istiyor. Bütün dünyaya adeta imparator olmak istiyor. Halbuki dünya iki kutupluluğu, iki gücü kabul etmedi; tek gücü kabul eder mi? Etmeyeceği çok açık; nitekim etmiyorlar da. O açıdan bu dünyada, ABD politikalarını hiç kimse kabul etmez. ABD'nin yaptığı, tek başına dünya hakimiyeti arama mücadelesidir. 19. yüzyılın sonuna doğru İngiltere bu politikayı yürütüyordu. Günümüzde de ABD'ye bunu yapmayı dayatan İngiltere oluyor aslında. 20. yüzyılın başında Almanya böyle bir politika yürütmek istedi, iki tane dünya savaşına vesile oldu, fakat her türlü askeri şiddet kullanmasına rağmen başarılı olamadı. Şimdi de ABD aynı politikayı bir başka biçimde uygulamak istiyor. Onun için çeşitli çevreler, ABD'nin yaptığına "Hitler'den farkı var mı?" diyorlar. Bu, sadece şiddet kullanma anlamında değildir; yalnız başına dünya hakimi olmak istemesinden dolayıdır. Dolayısıyla burada, demokrasi diye bir şey kalmıyor. Bu, tek bir gücün hakimiyeti oluyor ki, bu da en katı bir diktatörlüğü tesis etmek demektir. Daha önce ABD ve Sovyetler Birliği'nin başını çektiği iki güç, hiç olmazsa birbiriyle çatışıyor, çelişiyor, biraz nefes alma durumu yaratıyordu. ABD ise şimdi, "yalnız başıma hakim olacağım ve herkesin nefesini keseceğim" diyor. Fakat bunu hiç kimse kabul etmez.

> "Avrupa, kendisini tümüyle ABD korumasından çıkartmaya çalışıyor. Yine, ulusal devletler düzeyindeki güvenliği aşmaya çalışıyor. Avrupa Birliği, ekonomik birlik olmaktan çıkıp, siyasi-askeri birlik hüviyeti de kazanmaya, kendi güvenliğini bu temelde sağlamaya yöneliyor. Bu yönlü önemli bazı adımlar atıldı; şimdi güncel olarak da bu süreç işliyor."

> "NATO başlı başına tek başına bir güç değil, üye devletlerin politikaları ile etkilenen bir oluşumdur. AB'nin gelişimi, Sovyet Rusya'nın dağılışı ardından, birlikte ortaya çıkan ilerleme düzeyi ve bunların ABD ile çıkar çelişkisine girmeleri, NATO'nun eskiden Sovyetler Birliği'ne karşı olduğu gibi bir birlik sağlayamadığını, öyle bir birliği artık sağlayamayacağını ortaya çıkarıyor, gösteriyor."

açıkça söyleyemiyor, ama "Türkiye tehdit altına giriyor, Türkiye'yi koruyun" diyerek, aslında NATO'yu bir biçimde Irak savaşını yürüten güç haline getirmek istiyor. Öyle yaparsa, bütün NATO ülkeleri savaşın içerisine girmiş olacaklar ve buna ABD tarafında girmiş olacaklar. Tabii etkili girmedikleri, böyle bir savaşı yürütmedikleri, savaşı yürüten güç ABD olduğu için de, doğrudan bu konumlarıyla ve askeri hareketleriyle ABD'nin çıkarlarına hizmet etmiş olacaklar. Böylece de NATO, ABD'nin peşinden sürüklenen bir örgüt haline gelecek. ABD de, buna dayalı olarak hem Irak ve Ortadoğu üzerindeki etkinliğini geliştirecek, hem de NATO üzerindeki hakimiyetini, liderliğini korumuş olacak. ABD, Irak savaşına dayalı olarak böyle bir politika izliyor.

ABD'nin hakimiyet planları NATO'da çatlak yarattı

ABD'nin geliştirmek istediği bu politikayı, başta Almanya ve Fransa olmak üzere bazı NATO devletleri kendi çıkarlarına aykırı buldular. Ken- [devamı yukarıda: "dilerinin, adeta oyuna getirilmesi…"]

21. yüzyıl dünyası daha demokratik olacaktır

21. yüzyılda, 20. yüzyılda olduğu gibi kutupluluk süremez. O zaman ne olacak? Ne ABD imparatorluğu ne de iki kutuplu dünya düzeni olacak. İkisi de aşılmıştır. İki kutuplu dünya 20. yüzyılda kalmıştır. ABD'nin bu yönlü çabaları boştur, başarısızlığa uğrayacaktır. Bunun

yerine geçecek olan, çok kutupluluktur. Bu dünyada herkesin, en azından gücü oranında söz sahibi olacağı bir sistemin yaratılacağıdır. Kesinlikle bu ortaya çıkacaktır. NATO da buna uyacaktır. Bu anlamda dünya, daha demokratik olacaktır. Belki ekonomik, askeri, kültürel gücü fazla olanlar, bu demokrasi içerisinde daha etkili, daha önde, daha çok söz sahibi olabileceklerdir, ama söz sahibi olan tek bir güç veya iki güç de olmayacaktır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan BM gibi beş üyeli güvenlik konseyi de olmayacaktır; o da azdır. Almanya'nın itirazı, onu da reddeden bir itirazdır. En azından on yirmi devletin ortak etkinliğini ve diğer devletlerin de daha fazla katılımını öngören yeni bir uluslararası sistem, giderek gündemleşecektir. NATO da buna göre şekillenecektir.

Almanya, Fransa ve Belçika'nın çıkışını bir kutup olma değil de, ABD'nin tek kutup olmasına karşı çıkmak olarak değerlendirmek daha doğrudur. Dolayısıyla kutup ortadan kalkacak ve herkesin katılımını gerçekleştiren bir sisteme doğru gidiş olacak.

NATO, kendini böyle evrimleştirebilir mi, bu biçimde değiştirebilir mi, yeni uluslararası sistemin oluşumuna paralel yeniden yapılandırabilir mi, yeni demokratik sistemin gereğine uygun bir demokratik yapı kazanabilir mi? Bunu göreceğiz. Gelişmeler, bunun olup olmayacağını ortaya çıkaracaktır; bir defa yeni bir uluslararası sistemin nasıl olacağını gösterecektir. İkincisi, NATO'nun ona uyum sağlama yeteneğinde olup olmadığını gösterecektir. Eğer NATO, yeni sisteme uyum sağlamak yeteneği gösterirse, kendini ona göre yeniden yapılandırabilecek, gösteremezse dağılacaktır. Başka çare yoktur. Aşılacak, dağılacak, başka tür siyasi askeri ittifaklar gündeme gelecektir.

Sovyetler Birliği karşısında elli yıl ortak stratejik savunma oluşturan devletler birbirlerine yaklaştılar. Aralarında duygusal, psikolojik bir yakınlaşma da oluştu, ama bu hep öyle kalamaz. Bu durum, Sovyetler Birliği karşısında öyleydi. Öyle bir karşıtlık kalmaz, aşılır ise, bütün devletler giderek o atmosfer içerisinde bir genişlemeye doğru yöneleceklerdir. Öyle olmazsa, kendilerini daraltmış olurlar, dünyanın diğer alanlarından kopartmış olurlar: bu da onları geriletir. Avrupa bu durumu görüyor ve gerilemek istemiyor. Bunun için de kendini değiştirmeye, yeniden yapılandırmaya çalışıyor. Uluslararası planda yaşanan gelişmeleri okuyarak, kendisini bu gelişmelere uyumlu hale getirmeye çalışıyor. ABD de bunu gördüğü ve bu temelde kendini yenilediği ölçüde yeni dünyada yeri olabilir. Bunu görmez de, eski zihniyeti ve politikayı dayatmakta ısrar ederse, daha çok 11 Eylüllerle karşılaşacağını, darbeler yiyeceğini, daralıp gerileyeceğini düşünmek lazım.

Kurulacak yeni dünya sisteminde Türkiye'nin yeri olacaktır

– NATO-Rusya yakınlaşmasıyla eski stratejik önemini kaybetme noktasına gelen, fakat Irak'a müdahale tartışmalarıyla yeniden stratejik konumu ve önemi gündeme gelen Türkiye'nin, NATO ve dolayısıyla 20. yüzyıl sistemi içerisindeki rolü nasıl değerlendirilebilir?

– 20. yüzyıl sistemi içerisinde Türkiye'nin yeri ve NATO'da oynadığı rol çok somuttu. Kendileri de bunu biliyorlardı; herkes de bunu açık tanımladı. NATO'nun kanatları vardı, merkez gövdesi vardı; Sovyetler Birliği'ne karşı bir askeri mevzilenmeyi ifade ediyordu. Örneğin Almanya, merkez gövdeydi. ABD ve Avrupa ordularının mevzilenmesi ona göreydi. Türkiye ve Yunanistan ise, Güney kanadını oluşturuyorlardı. Kuzey kanadı da vardı. Bu temelde Sovyetler Birliği karşısında bir askeri, siyasi mevzilenme gerçekleşmişti. Türkiye, NATO içerisinde bir kanat ülkesi olarak yer aldı. Sovyetler Birliği'ne karşı da böyle bir kanat olma rolünü oynadı. Üzerine düşen görevleri fazlasıyla yerine getirdi. Türkiye Başbakanı Abdullah Gül, elli yıl Avrupa'yı koruduklarını belirtiyordu. *"Avrupa sınırlarının güvenliğini sağladık, sınır bekçisi olduk"* dedi açıkça. Doğrudur; Sovyetler Birliği karşısında, sosyalizm karşısında Avrupa'yı ve kapitalizmi korumuşlardır. Bu, öyle sıradan bir koruma da olmadı. Doğrudan Avrupa'ya yönelik bir korumayı da ifade etmedi. Sovyetlerin Ortadoğu'ya yayılmasını, dolayısıyla Hint Denizi'ne inmesini de engelleyen bir koruma oldu. Avrupa'nın çıkarlarını, sadece Kıta Avrupası'nın sınırlarını koruyarak değil, Avrupa ve ABD kapitalizminin Asya ve Hint Denizi'ndeki etkinliğini, çıkarlarını koruyarak da Avrupa sistemini korumuş oldu. Bu kadar hizmet etti.

> "Türkiye, her zamankinden daha fazla demokrasiye muhtaçtır, demokrasiye ihtiyacı vardır. Dünyanın demokratik olabilmesi, demokratik uygarlık çağına yürüyebilmesi için, Türkiye'nin demokratik değişimi çok önemlidir. Bu konuda öncüdür. Yalnızca bir ülkenin yada bir bölgenin demokratik olmasını içermiyor, dünyanın yeni demokratik sisteminin nasıl kurulacağının ölçülerini belirliyor. "

Türkiye, ABD ve Avrupa'nın çıkarlarını Ortadoğu üzerinde de korudu. Bunu, CENTO örgütlenmesiyle yaptı. Bu anlamda aktif bir rol oynadı. Türkiye, bunu Sovyetler Birliği'nin böğründe yaptı, her türlü tehlikeyi göğüsledi aslında. Küba krizinde, neredeyse bombayı yemenin eşiğine geldi. Bu dönemde yoğun bir iç mücadeleyi yaşamak zorunda kaldı. Bunlar, Türkiye'ye NATO içerisinde verilen rol gereği, Türkiye'nin yaşadıklarıydı ve bu rolünü oynadı. Türkiye devleti, böylece NATO'nun korunmasında önemli bir rol oynamıştır. Kendi varlığını, geleceğini de bu sisteme bağlayarak, kendisine verilen görevi başarıyla yerine getirmek için her şeyi yaptı. Halkı ezdi, soğana çevirdi. Kürtler üzerinde bu kadar baskıyı bunun için uyguladı. Ortadoğu'ya, Ortadoğu'daki halklara karşı bu kadar uzak, soğuk ve tehdit eder durması da bu nedenleydi. Bunlar, şimdi daha iyi açığa çıkıyor. Türk halkı nasıl geri bırakıldı, nasıl ezildi, Anadolu'nun o kadar zenginliği içerisinde bu yoksulluk, üçüncü sınıf bir ülke haline gelme neden yaşandı? Bundan dolayı oldu. Kürt katliamı, şimdi çok daha net biçimde gözler önüne serilmiş durumda. Sadece Kuzey'deki değil, Kürdistan'ın bütünündeki Kürtler üzerinde baskı gücünün nasıl oluşturulduğu; İran karşıtlığı, Araplarla karşıtlık, şimdi çok daha net açığa çıkıyor. Bu bakımdan Türkiye büyük bedeller ödedi. NATO'nun, kendine yüklediği rolün gereklerini yerine getirebilmek için Türkiye halkı çok şey kaybetti. Dağıldı, adeta bölgeden soyutlandı. Ağır bedeller ödedi. Bu bir gerçek. Onun için şimdi NATO'dan güvenlik talep ediyor. Abdullah Gül, bu nedenle Avrupa'nın bazı görevlerinin olduğunu ve bundan kaçınamayacağını, kendinden oldukça emin olarak söyleyebiliyordu.

- Mevcut durumda AB-ABD çelişkisi Türkiye'yi nasıl etkileyecek? Türkiye üzerindeki mücadele, Türkiye açısından ne tür sonuçlar açığa çıkarabilir?

- Bu, yeni sistem arayışı mücadelesiyle bağlıdır. Türkiye'nin yeni sistem mücadelesinde rolü var. Geçmişte, ABD-Sovyet kutuplaşmasında nasıl bir rol biçildi ve o yerine getirtildiyse, o sistemin aşılmasında ve yeni bir uluslararası sistemin kurulmasında da Türkiye'nin bir rolü olacak. Bu, yeni sistemin kuruluşunda etkili olmak isteyen güçlerin kendi aralarındaki mücadelelerinin Türkiye'yi yakından etkileyeceği anlamına geliyor. Dolayısıyla Avrupa ile ABD'nin Türkiye üzerindeki mücadelesinin Türkiye'yi etkilemesinden öteye, Avrupa veya herhangi başka bir gücün ABD'ye karşı her türlü mücadelesinin Türkiye üzerindeki etkisini görmek, dikkate almak gerekiyor. Böyle bir etki olacak. Bu anlamda yeni uluslararası sistem mücadelesinde Türkiye'nin yeri olacak. Clinton başkan iken, Türkiye'ye gelip mecliste konuştuğunda, 21. yüzyılın, Türkiye'nin politikalarına göre şekilleneceğini söyledi. Türkiye'ye bu kadar büyük misyon biçti. Demek ki ABD stratejisi, kendisinin dünya egemenliğini sağlamasında Türkiye'ye böyle bir misyon biçiyor. ABD, bunu sürdürmek de istiyor. Bunun için Türkiye'yi stratejik müttefiki olarak görüyor ve bir jandarma olarak, politikalarının öncü gücü olarak kullanmaya çalışıyor. Bunun için ekonomik güç veriyor, askeri güç veriyor, siyasi güç veriyor. Türkiye-ABD ilişkilerini bu eksende sağlamlaştırmaya çalışıyor. Bu yönlü çaba harcamaya devam edecek.

ABD, Türkiye'nin bu rolünden uzaklaşabilir mi? Uzaklaşamaz. Çünkü zayıftır, gücü yok. Ortadoğu'da, Kafkasya'da, başka dayanabileceği etkili bir güç yok. Eskiden Şahlık İran'ı biraz rol oynuyordu. İslami Devrim ardından o imkan da elden gitti. Bu nedenle ABD, Türkiye'ye fazlasıyla muhtaç bir durumu yaşıyor. Benzer biçimde AB'nin, Almanya ve Fransa'nın da Türkiye'den kolay vazgeçeceğini düşünmemek lazım. Onlar da vazgeçemezler. İster Ortadoğu, ister Balkanlar, ister AB, ister Kafkasya, ister Orta Asya sahalarında olsun, Türkiye'nin kendileri açısından rol oynamasını isterler. Bundan vazgeçemezler. Türkiye'ye böyle bir rol oynatmak istiyorlar. Zaten şunda iddialıdırlar: "Mevcut Türkiye'yi biz yarattık, dolayısıyla bu Türkiye bizim sistemimize hizmet edecek" diyorlar. Bu söylem ve istem hakları da aslında. Türk-Alman ilişkileri bu çerçevede değerlendirilebilir. Türkiye-Fransa ilişkileri yine öyle. Türkiye'de modernizm, Fransa ve Almanya ile olan ilişkilerle sağlandı ve Cumhuriyet Türkiye'si böyle kuruldu.

Türkiye'nin geleceği doğru okuyan bir zihniyete ihtiyacı var

Türkiye, Avrupa'dan koptuğu zaman, çok yalnızlaşacaktır. ABD çok uzakta. Ortadoğu ve Kafkaslar'ın mevcut durumu dikkate alınırsa, bir de Avrupa'dan koptuğunu düşünelim, Türkiye, okyanusta kalmış küçük bir adaya dönüşür. Bunun, sadece ekonomik, askeri ve siyasi alanlarda yaratacağı daraltmayı da eklemek lazım. İnsanın psikolojisi üzerinde, maneviyatı üzerinde yaratacağı etkiyi de düşünmek lazım. Böyle bir durum Türkiye insanını çok zorlar, daraltır. Psikolojisini bozar, bir hastalık yaratır. Bunu herkes görüyor, anlıyor. Onun için Mustafa Kemal'in de o zamandan öngördüğü, yön çizdiği gibi, buna sıkı sıkıya sarılıyorlar. Ordu ve diğer bazı çevreler bundan asla kopmayacağız diyorlar, kopamazlar da. Koparlarsa, çok şey kaybederler. Bu bakımdan ne Avrupa Türkiye'yi kolay bırakabilir ne de Türkiye Avrupa'dan kopabilir. ABD ile ilişkileri ne olursa olsun, Türkiye, Avrupa'dan kopamaz.

Bundan ne sonuç çıkıyor? Hem ABD hem de Avrupa Türkiye'den aynı düzeyde vazgeçemez konumdalar. Aynı biçimde Türkiye de, ne ABD'den ne de Avrupa'dan kopabilecek durumda değildir. Böyle bir noktaya gelinmiştir. O zaman Türkiye üzerinde mücadele, derinleşerek sürecektir. Hem Türkiye, ABD-Avrupa mücadelesinden çok yakından etkilenecek, bunu içeren yoğun bir siyasi mücadeleyi yaşamak zorunda kalacak hem de ABD ile Avrupa üzerindeki mücadele büyük ölçüde Türkiye üzerinde sürecek. Nitekim bunun örnekleri görüldü. Almanya ve Fransa, ABD'ye karşı ilk tavırlarını, Türkiye'nin, AB ilişkileri karşısındaki tutumları ile koydular. *"ABD'nin Truva Atı'nı istemiyoruz"* dediler, ama arkasından da *"Türkiye'yi ABD'ye bırakmayız"* dediler. NATO içerisinde ABD'ye karşı koyuş, NATO'nun, tarihinde ilk defa bir iç çelişkiyi yaşaması yine Türkiye üzerinde oldu. ABD'nin, bir hile olarak Türkiye'yi kullanmasına karşı Almanya ve Fransa, *"biz Türkiye'yi her zaman koruruz ama ABD'nin istemini de reddederiz"* dediler ve reddettiler de. *"Türkiye kendisi istesin"* dediler. Türkiye, ABD'nin bir parçası mıdır? ABD, Türkiye'nin sahibi midir? Bunları sordular, bu çelişkileri açığa çıkardılar. NATO içerisinde bile ilk Avrupa-ABD çelişkisi, çatışması, Türkiye üzerinde gelişti. Bunlar tesadüf değildir. Bundan sonraki süreçte de devam edecektir. Bu karşıtlık temelinde hem Türkiye bir iç mücadeleye sahne olacak hem de ABD-Avrupa çatışması, Türkiye ile ilişkiler üzerinde olacak. Dolayısıyla Türkiye'yi etkileyecek. Türkiye, kendi içinde de, dışında da çok yoğun ve derin bir politik mücadeleye sahne olacak.

Bunlar çerçevesinde değerlendirildiğinde Türkiye'nin, geleceğini doğru anlayan, çizen, politik hakimiyeti sağlayan bir yapılanmaya ihtiyacı var. Öyle olmazsa, etki ve iradesini kaybederse, bu mücadele içerisinde çok hırpalanabilir. Bu bakımdan rastgele duruş, bir aymazca duruştur. AKP, seçimler ardından, bunları hiç hesaplamadan, güya etkili siyaset yapma adına hesapsız kitapsız olarak işin içine girmeye kalktı, şaşkına döndü Türkiye. Çatışmaların ortasında kaldı, afalladı. Şimdi sözünü geri almaya çalışıyor. Adeta şok edici etkiler yaşanıyor Türkiye'de. Demek ki, böyle acemiliklerle olmaz. Rantçı yaklaşımlarla olmaz. Ucuz politikalarla, basit yaklaşımlarla Türkiye yönetilemez. Türkiye'nin duruşu, politikaları, iç mücadelesi, sadece Türkiye'yi ilgilendirmiyor. Sadece bir bölgeyi de ilgilendirmiyor. Clinton'un dediği gibi bu, bir uluslararası sistem mücadelesi oluyor. Onun için de Türkiye'nin, dünyayı bilen, uluslararası sistem mücadelesini bilen, politik derinliğe, öngörüye sahip olan, bu noktada da yeni bir dünya yaratma ufkuna sahip olan, onun zihniyetini taşıyan, politikalarını üretebilen ve uygulayabilen bir yönetim düzeyine ihtiyacı var. Bunun için Türkiye, her zamankinden daha fazla demokrasiye muhtaçtır, demokrasiye ihtiyacı vardır. Dünyanın demokratik olabilmesi, demokratik uygarlık çağına yürüyebilmesi için, Türkiye'nin demokratik değişimi çok önemlidir. Bu konuda öncüdür. Yalnızca bir ülkenin ya da bir bölgenin demokratik olmasını içermiyor, dünyanın yeni demokratik sisteminin nasıl kurulacağının ölçülerini belirliyor. Önce Irak'ta, Ortadoğu'da, arkasından ise buna göre bir dünya sisteminin kurulmasını belirliyor. Bu bakımdan Türkiye'deki demokrasi mücadelesi, öncü mücadeledir. Dünya çapında bir mücadeledir. Ulusal olduğu kadar evrensel gerçekliği de vardır.

Bu gerçeklerden yola çıkarak, Türkiye'deki demokratik devrim mücadelesini ciddiyetle ele almak, kapsamlı ele almak, evrensel boyutlarını görerek ele almak gerekiyor. Bunun gerektirdiği zihniyeti, bakış açısını, ideolojik çerçeveyi, derinliği, kapsamlılığı sağlayacak, bu konuda politik etkinliği ve esnekliği yürütebilecek örgütlere, güçlere, liderlere ihtiyaç var. Türkiye, demokrasiyi, barışı, demokratik sosyalizmi yürütecek önderlere ihtiyaç duyan bir ülkedir. İşte burada, Kürt özgürlük hareketinin, Kürt ulusal demokratik hareketinin büyük önemi ortaya çıkıyor. Kürt özgürlük önderliği, Türkiye'yi böyle bir demokratik değişime, dolayısıyla demokratik uygarlık çağının kuruluşunda öncü konuma getirmeye yöneltiyor, ona öncülük rolü biçiyor ve bu rolü oynamasını yürütüyor. Önümüzdeki süreç, bu rolün başarıyla oynandığını bize gösterecektir.

APOCULUK BİR DÜŞÜNCE VE EYLEM GÜCÜDÜR

Apoculuk nedir? Bu soru aslında hareketin gelişimi ve toplumu etkilemeye başlamasıyla birlikte soruldu. Mevcut gelişmeler bunu daha net bir biçimde sormayı gerektiriyor. Tabii sormak yetmiyor, doğru ve yeterli bir cevap da gereklidir. Doğru cevapları elbette Önderliğin yaşam çizgisinde ve özelliklerinde bulabiliriz. Onları en iyi ifade eden belgeler olarak da Kürdistan Devriminin Yolu'ndan Demokratik Uygarlık Manifestosu'na kadar olan bütün çözümlemeler dizisini incelemek gerekiyor. Önderliğin felsefe, teori, ideoloji, strateji ve taktik olarak, yine örgüt ve yaşam olarak gerçekleşmesi, bunun doğru izahı bu değerlendirmelerde var. Başkan Apo, başlangıçtan beri kendi kendisini en yoğun ve en fazla ifade etmiş, tanımlamaya çalışmıştır.

Kuşkusuz ifade ettikçe ve tanımladıkça önderlik gelişiminin kavranma durumu ortaya çıkıyor. Bu, tarih boyunca da böyle olmuştur. Örneğin en kalıcı peygamberler, kendilerini yazılı hale getirenler veya getirtenlerdir. Filozoflar için de bu durum geçerlidir. Eylem adamları, düşünürler, ideolojik ve siyasi liderlikler açısından da durum böyledir. Elbette Marks boşuna o kadar yazmamış veya Lenin o denli eylem içinde olmasına, örgüt ve pratikle o denli ilişkili olmasına rağmen bu kadar yazılı ifadeyi boşuna geliştirmemiştir. Kendi tanımlarını kendilerinin yapması için bunu geliştirmişlerdir. Dolayısıyla biz de Apoculuğun ne olduğunu doğru anlamak istiyorsak, Önderlik değerlendirmelerine ve yaşamına bakacağız. Bu sorunun cevabını başka yerde aramayacağız. Önderlik, ***"ben de Apocu militan olmaya çalışan biriyim"*** diyordu. En fazla Apocu olmaya çalışan, onun sözcülüğünü yapan, ölçülerini veren, özelliklerini ortaya çıkaran, felsefesini ve ütopyasını oluşturan, ahlakını yaratan militan oluyor. Dolayısıyla doğru öğrenmeyi Önderliği incelemekte bulacağız. Kendimize göre değerlendirme yapmamalı mıyız? Yapabiliriz. Bu bir zorunluluk mu? Kuşkusuz değil. Nasıl ki, Önderlik kendi tanımını kendisi geliştirmek istiyor, bu yönlü çaba harcıyor ve bunu yapıyorsa, başkaları da tanım yapmaya çalışıyorlar. Biz de yapabiliriz. Herkes kendine göre tanım yapabilir de, o tanımlar ancak yapanların olur. Önderliğin yaptığı tanım da, kendine ait olur. Buradan baktığımızda, Önderlik olgusunu en iyi, objektif ve gerçekçi biçimde kendi tanımıyla ele alıp değerlendirebiliriz. Başkalarının tanımı, onların bakış açılarını yansıtır. Bunu ne içi belirttik? Önderlik tartışılıyor ve daha fazla tartışılacak. Bu tartışmaların önüne engel koymamalıyız. Her düzeyde tartışma, değerlendirme olmalıdır. Eğer bu tür tartışma, değerlendirme ve tanımlamalar olmazsa kendi gelişmemizi sağlayamayız.

Fakat şunu da bilmeliyiz ki; yapılan bütün tanımlamalar sadece yapanlara ait olur. Ayrıca olguyu ele alırken kendimizin veya başkalarının yaptığı tanımları değil, olgunun bizzat kendisinin yaptığı tanımı doğru ve gerçekçi bir veri olarak ele almalıyız. Bu, en çok da kadrolar için geçerlidir. Önderliği doğru anlamak, özümsemek, dolayısıyla yeterli, etkili ve doğru bir uygulayıcısı haline gelebilmek için olguyu kendi gerçekliğiyle öğrenmemiz tek doğru yoldur. Bu bakımdan eksikliklerimiz var. Öncelikle eleştirilmesi gereken yan bu oluyor. Bu konuda çok yönlü eksikliklerimiz, yanlışlıklarımız var; olguyu kendi tanımı ile almıyor, Önderliği kendi gerçekliği üzerinde değerlendirmiyor, kendimize göre değerlendirmeye çalışıyoruz. İkinci bir yanlış olarak da, hiç değerlendirme yapmıyoruz. Kafa yormuyor, değerlendirmeye ihtiyaç olmadığını düşünüyoruz. Bu da aslında kendi yaklaşımlarını gizleme eğilimini, yani nasıl algıladığını ve anladığını dışa vurmamayı içeriyor. Dolayısıyla bireyin neyi anlayıp neyi anlamadığı, olguyu nasıl ele aldığı belli olmuyor. Bunu aşmamız lazım.

Önderlik gerçeği kendini tanımladı: Apoculuk bir düşünce ve eylem gücüdür. Bazıları onu salt bir pratikçilik olarak gördüler. Özelikle Türkiye'deki sol çevrelerde Apoculuk uzun süre öyle algılandı. Bu yanlıştır. Apoculuk yalnız başına bir pratik gücü değil; aynı zamanda pratiğe yönelen büyük bir düşünce gücüdür. Yani Önderlik gerçeğinde düşünce ve pratik bütünlük var, dolayısıyla etkili ve çözümleyici pratik, kapsamlı ve derinlikli düşünce ve tahlil gücüne dayanıyor.

Apoculuk bir mücadelecilik gerçeğidir

Önderlik gerçeğinde pratikte yapılanlardan ders çıkartarak, kendi tecrübesinden öğrenerek ilerleme durumu var, ama pratiği geliştirebilmek için de fazlasıyla aydınlatma var. Neredeyse izlenecek pratik baştan sona çiziliyor, sonra uygulamaya geçiliyor. Neden? Bu doğru bir durum mudur? Çok doğru sayılamaz, gerekli de değildir. Ama Kürdistan koşulları bunu gerektirdiği, Kürdistan'da örgüt kurabilmek ve eylem yaratabilmek için bu denli izah ve açıklamaya ihtiyaç duyulduğu için bu böyledir. İnsanlar böyle bir bilinçlenme içine alınmazlarsa örgütlenemiyor, doğru ve etkili eylem yapamıyorlar. Dolayısıyla Önderlik gerçeği böyle bir tahlil gücü geliştirmeye ve böyle bir yol izlemeye adeta somut koşullar tarafından zorlanıyor. Somut koşullar öyle olunmasını gerektiriyor. Demek ki, bir düşünce ve eylem gücü olma gerçeği var.

Bunu nasıl tanımlayabiliriz?

Hayalleri ve ütopyaları var. Apoculuk insanlığın özgür, eşit ve adil bir yaşama ulaşması için, Önderliğin belirlediği gibi, iğne ucuyla kuyu kazma tarzında bir çalışma yöntemiyle ödünsüz ve çıkarsız bir mücadeleyi ifade ediyor. Dar bir siyasi yaklaşım veya salt siyasi iktidarla bağlantılı bir olgu değil; toplumun değişimi-dönüşümü ve gelişimiyle, daha özgür, eşit, adil ve paylaşımcı bir yaşama kavuşmasıyla ilgilidir. Bunu sağlamak için bir mücadeleyi içeriyor. Dolayısıyla Apoculuk bir mücadelecilik gerçeğidir. Bunun doğru anlaşılmasında yarar var.

Neden?

Çünkü biz mücadele yanını çok fazla anlamadık. Mücadele etmek yerine Apoculuğu özgürlük, eşitlik, adalet ve imkan dağıtan bir kurum olarak algıladık. Öyle gördük ya da ona ihtiyacımız vardı. Dolayısıyla kendine göre değerlendirme yaklaşımı oldu, ki bu da hatalı ve eksik oldu, Önderlik çizgisinin tanımını tam içermedi. Yanlış yaklaşımlar ve beklentiler içinde kaldık. Kendimize ve dışımıza karşı bir çizgi doğrultusunda sürekli ve etkin mücadele yürüten konumda olamadık. Mücadeleci konum kazanamadık ya da mücadelede doğru bir tarz ve yöntem edinemedik. Her ikisi de bizde çok fazla görünen durumlar oldu. Mücadelesizlik çok yaygın bir duruş oldu. Oblomovca duruş, tembellik çok fazla var. Sadece bu değil, gevşek duruşun diğer yanı da mücadeleciliktir. Ama bu nasıl bir mücadeleciliktir? Ölçülü, kurallı, örgütlü ve bir amaca bağlı değil; geleneksel Kürt tarzında oluyor. Buna isyancı tarz diyelim. Kazanmayı öngören, dolayısıyla kazanmayı sağlayacak ölçülere sahip olan değil; kırıp döken, sadece mücadele eden, dolayısıyla tepkilerini ortaya koyan bir mücadeledir. Tabii Apoculuk ne mücadelesizliktir ne de bir isyancılık, yani yalnız başına kırıp döken bir mücadelecilikir. Hayır, her iki durumdan farklı olarak eski, geri ve gerici olanı parçalayarak aşmayı ifade ediyor, ama parçaladığı ve aştığının yerine yenisini koymayı da içeriyor, yani ortada bırakmıyor. Bu konuda da yanlış, kendimize göre anlama olmamalı.

> **"Apoculuk insanlığın özgür, eşit ve adil bir yaşama ulaşması için, iğne ucuyla kuyu kazma tarzında bir çalışma yöntemiyle ödünsüz ve çıkarsız bir mücadeleyi ifade ediyor. Dar bir siyasi yaklaşım veya salt siyasi iktidarla bağlantılı bir olgu değil; toplumun değişimi-dönüşümü ve gelişimiyle, daha özgür, eşit, adil ve paylaşımcı bir yaşama kavuşmasıyla ilgilidir. Bunu sağlamak için güçlü bir mücadeleyi içeriyor."**

Apoculuk sosyalizme nasıl yaklaşıyor? Sosyalizmi nasıl ele aldı ve geliştirdi? Sosyalizmi nasıl tanımladı ve yaşamsallaştırdı?

Burada bir bakış açısı, felsefik bir çerçeve var. Sosyalizm anlayışına ve ideolojik yaklaşımına her şeyden önce bu felsefe ve bakış açısı yön veriyor. Dolayısıyla bu felsefenin kavranması gereklidir. Eklektik, yüzeysel veya dar değil; son derece bilimsel, değişimi esas alan bir yönteme dayanan, Kürdistan koşullarını gözeterek ona çare olmayı, ihtiyacını gidermeyi içeren bir felsefedir. Dolayısıyla bu felsefenin insanı, toplumu, yaşamı ve mücadeleyi ele alışında, bütün bunlara bakış açısında özgünlükleri var. Çünkü genel geçer felsefi ölçüler Kürdistan'da işlememiş, bu olgu üzerinde fazla çözüm üretmemiştir. Çok yaratıcı ve değişim karakterine uygun ele almayan yaklaşımlar hiçbir sonuç doğurmamış, çok katı ve dogmatik kalıpların ortaya çıkmasına yol açmıştır, ki bu da çok sınırlıdır.

Bu eğilimleri dikkatle incelersek, kendini tanımlama veya açılım sağlama düzeyleri çok dar ve yetersizdir. Reformist milliyetçilik, solculuk, hatta marksist-leninist olma iddiasında bulunanlar oldu. Bilimsel sosyalizmi esas aldıklarını dile getirdiler, ama bütün bu öğretiler adına ortaya koydukları düşünce kırıntı düzeyindedir; hiçbir derinliği veya kapsamı yoktur. Toplumu ve insanı tanımlama, Kürdistan'daki toplumu ve insanı tanımlayarak sorunlarını aşacak çözümler üretmede verdiği hiçbir yanıt yoktur. O nedenle toplum üzerinde etkide bulunamamıştır. Apoculuk, felsefede bunları aştı. Yani bilimsel bakış açısını özümsemekten tutalım, Kürdistan gerçeğini buna göre tahlil etmeye kadar, bütün alanlarda önemli bir gelişme yaşadı. Diyalektik materyalizmin canlı ve yaşamı çözümleyen bir bilim haline gelmesi Kürdistan gerçeğinde, Apoculukla gerçekleşti. Geçen mücadele sürecini bu temelde ele almak ve değerlendirmek mümkündür.

Apoculuk bir yaşam ve eylem gücüdür

Apoculuğun bir teorik çerçevesi var; sosyalizmi bir düşünce akımı, teorik çerçeve olarak ele alıyor ve çözümlüyor. Kendi felsefik bakış açısına uygun olarak olguları tahlil etme çabası –ki bu Önderliğin en büyük çabalarından, dolayısıyla en fazla pratikleştiği sahalardan biridir– içinde oluyor. Birçok çevre böyle bir hususun hiç olmadığını sandı; teoriden, değerlendirme gücü ve kabiliyetinden yoksun, salt bazı kalıpları bilen ve onun üzerinde eylem yapan bir güç olarak değerlendirdi ve salt bir eylem gücü olarak niteledi. Halbuki gerçek öyle değildi. Önderlik de bunun tersini savundu. Böyle düşünenlere kendi gerçeğini ortaya koydu ve "***biz işleri neyle yürütüyoruz, doğru anlaşılsın"*** dedi. Gerçekten Apoculuk işleri neyle yürüttü? Bu kadar gelişme neyle sağlandı? Neyi vardı? Parası veya silahı yoktu. Bunların varolduğu, bütün gelişmelerin bunlarla yaratıldığı öne sürülürse bu, gerçeği saptırma olur. Öyle olmadığını herkes görüyor. Apoculuk, bütün bu gelişmeleri en başta düşünce ve değerlendirme gücü, bu gücü geliştirme azmi ve çabasıyla yarattı. Felsefede doğru bir bakış açısını geliştirme de aslında bu çabayla bağlantılıdır. Kendisini böyle bir düşünce gücünü geliştirmeyle sorumlu görünce, onu yaratmak için olgulara nasıl yaklaşacağını, olay ve olguları nasıl ele alacağını ve nasıl değerlendireceğini, bakış açısının ve yönteminin ne olacağını daha doğru ve bilimsel düzeye getirmeyi gerektirdi. Bunun için felsefede yetkinleşme, derinleşme ve tutarlılık ortaya çıktı.

Bu bakımdan Önderlik gerçeğini, sosyalizm adına kapsamlı bir değerlendirme gücü olarak, çözümlemeleri de sosyalizmin teorik hazinesinin bir parçası olarak ele almak ve değer biçmek gerekiyor. Başka türlü yaklaşmak doğru değildir. Olgunun çözümlenmesini tam olarak vermemiş olabilir, tekrarı olabilir veya düzeni olmayabilir. Bu tür eleştiriler getirilebilir, bu mümkündür. Bu eleştirilere karşı savunma da yapılabilir, o da mümkündür. Mevcut koşullarımız, mücadele gerçeğimiz, Kürdistan'ın, yani üzerinde çalışılan, hareket edilen olgunun gerçeği ortadadır. Onu görmeden ve esas almadan hiçbir değerlendirme yapamayız. Onu dikkate almadan söylenecek her söz ezbere, gösterilecek her davranış kendimize göre olur, dolayısıyla karşıdaki olguyu dikkate alan ve çözümleyen bir davranış anlamına gelmez. O bakımdan yetersizlik, sistemsizlik veya tekrar konusunda eleştiriler yapılacaksa, bunlar anlaşılırdır, olgunun içinde bulunduğu yapıdan kaynaklanıyor. Bütün bunlara rağmen ve ne olursa olsun çözümlemelerin büyük bir teorik güç olduğu, sosyalizmin teorik hazinesinin bir parçası olduğu yadsınamaz ve çarpıtılamaz bir gerçektir.

Apoculuk, sosyalizmi bir ideolojik olgu olarak ele alıyor ve sosyalizmin özgürlük, eşitlik, adalet ve paylaşım ütopyasına sıkı sıkıya bağlıdır. İnsanlık için böyle bir yaşamı doğru, güzel ve mutlu bir yaşam olarak görüyor, dolayısıyla insanlığı böyle bir düzeye ulaştırmak için mücadele etmeyi ve çalışmayı doğru ve gerekli buluyor. Bu bakımdan insanlığa önerdiği yaşam özellikleri ve doğruları var, yaşamın belirlenmesinde bir taraf olma özelliği var. Buna tutku düzeyinde bağlı. Ütopyalarına müthiş bir inancı, bağlılığı ve tutkuyu ifade ediyor. Bu bakımdan ideolojik ütopyalar, toplum için yeni yaşam özellikleri önermekle birlikte onları gerçekleştirmek, onlara ulaşılmasını sağlamak için büyük bir inancı ifade ediyor. Sosyalizm gerçeğine, onun ütopyalarına inanması bu çerçevededir. Bütün bunlar işin teorik, düşünsel yanıdır. Bu anlamda Apoculuğu, sosyaliz-

min büyük bir düşünüce akımı, ideolojik ve felsefik akımı olarak ele alma gerçeği söz konusudur. Apoculuk buna büyük anlam veriyor, bu bakımdan düşünce düzeyinde sosyalizmin yetkinleşmesi ve gelişmesi için yoğun çaba harcıyor.

Apoculuk sosyalizmi lafta değil yaşamsal düzeyde ele alıyor

Diğer ve daha önemli olan yanı ise bunu yaşamsallaştırmak, mücadeleye kanalize etmektir. Bu bakımdan Apoculuk sosyalizmi gerçekten bir eylem kılavuzu, mücadele gücü ve yaşam gerçeği olarak ele alıyor. Pratik bir olgu olarak görüyor. Bu konuda Önderlik ilkesi şöyledir; düşündüğün kadar yap, daha büyük şeyler yapabilmek için de daha fazla düşün. Önderliğin düşünme ve yapma diyalektiğini iç içe ve anı anına geliştiren bir tarzda sahip olduğunu değişik bilim adamları da tespit ettiler, Önderlik de bunu değerlendirdi. Düşünürken yapan, yaparken düşünen, dolayısıyla düşünce ve eylem birlikteliğini bu düzeyde kuran bir çizgidir. Bu, sosyalizm açısından da böyledir. Önderlik, yapabildiği kadar sosyalizmi ifade etti. Bu noktada tartışılan bazı hususlar var. Örneğin çeşitli çevreler tarafından hareketimizin ne kadar sosyalist olduğu, ne kadar olmadığı tartışılıyor. Bu konuda Apocu hareket şöyle bir ikilem yaşıyor; kapitalistler, emperyalistler ve bunun günümüzdeki Avrupalı, Amerikalı temsilcileri tarafından en katı sosyalist, hatta komünist, marksist-leninist hareket olarak değerlendiriliyor ve yargılanarak mahkum edilmek isteniyor. Hatta Başkan Apo 1998-99 yıllarında çağımızın son devrimcisi, son sosyalisti olarak değerlendirildi. İşin bir yanı, üstelik sömürücüler açısından bakıldığında görülen yanı budur. Fransızlar '93'te Önderlik gerçeğini *"Acaba bizim ideolojik çerçevemize, yani yaşam gerçeğimize, Fransız sistemine, Avrupa sistemine alternatif bir yaşam sistemi haline gelebilir mi? Öyle bir tehlike arz ediyor mu?"* diye değerlendirmeye ve tartışmaya almıştı. Bu durum, basına da yansımıştı. Yani Avrupa'nın geliştirdiği ve kapitalizmin çeşitli aşamalarda ortaya çıkardığı yaşam kalıplarına ve sistemine bu düzeyde alternatif bir yaşam sistemi olarak görüyor. Uluslararası komplo, biraz da bu değerlendirmelerin sonucu olarak gelişti. Apocu gerçeklik böyle görülüp ele alındığı için büyük bir tehlike olarak değerlendirildi ve bu tehlikeyi bertaraf etmek amacıyla uluslararası saldırı geliştirildi. Yani uluslararası komplo Kürdistan'da oluşan statüyle, inkar ve imha sistemiyle, dolayısıyla Kürdistan'ı inkar ve imhaya alan uluslararası sistem gerçekliğiyle bağlantısı vardır. Nitekim Kürdistan'daki inkar statükosunu bozma temelinde gelişen mücadelemize yönelik uluslararası sistem saldırı yapmaktan, birlik olmaktan ve savaşa girmekten geri kalmadı. Uluslararası gericilik daha '80'lerin ortasında böyle bir saldırı sürecine girdi, '90'larda bunu daha fazla boyutlandırdı. '90'ların sonunda ise bir uluslararası komplo düzeyine vardırdı. Bunun, bu sistemin parçalanması ve aşılmasıyla bağı var. Kürdistan'da gelişen mücadele, sistemi bu biçimde zorladı. Bununla birlikte bir de insanlık için öngörülen yeni yaşam sistemiyle bağı var. Yani sadece Kürt sorunu ve Kürdistan'daki inkar sistemiyle değil, o sistemi yaratan ve ayakta kalmasına yol açan uluslararası yaşamın, kapitalist yaşamın özelliklerini aşma ile de bağı var. Onun ideolojik çerçevesine ve kalıplarına karşı yeni bir ideolojik çizgi haline gelmesiyle, sosyalizmin bu biçimde geliştirilmesi ve temsil edilmesiyle bağlantılıdır. Bu noktada kanıt, uluslararası düzeydeki mücadeledir.

Kendini sosyalist sayanlar ise bunu tersinden düşünüyorlar. Türkiye'de, yine Türkiye dışında bazı çevrelerde bu tür değerlendirmeler yapılıyor. Özellikle reel sosyalist sistemin parçası veya uzantısı olan güçler Apoculuğu sosyalizm dışı bir akım olarak görüyorlar. Yurtsever, demokrat, dolayısıyla sosyalizme müttefik olabilecek bir akım olarak değerlendiriyorlar. Bazıları iyi bir müttefik olarak görürken, başkaları tehlikeli bir müttefik olarak niteliyor, dikkatli yaklaşmaları gerektiğini düşünüyorlar. Biraz da herkes kendi algıladığı ve anladığı gibi tanımlıyor. Apocu sosyalizmin böyle bir gerçekliği var. Önderlik bu çerçevede şu açıklamayı yaptı; *"Biz, çok fazla deyimler veya tanımlarla uğraşmıyoruz, aslında yaşamın kendisiyle uğraşıyoruz. Tanımların içeriğini yaşamsallaştırmakla uğraşıyoruz. Sosyalizmin sözünü çok fazla etmek yerine iyi bir militanı, yaşayanı ve yaşatanı olmayı daha değerli buluyoruz."* Bu ne anlama geliyor? Apoculuğun pratikçiliği ve eylemciliği anlamına geliyor. Buradan baktığımızda Apoculuk başlı başına bir yaşam ve eylem gücüdür, pratik güçtür. Apoculuk, sosyalizmi söz düzeyinde değil, böyle ele alıyor. Bu, ideolojiye yaklaşımı da ifade ediyor.

Apoculukta çözümü kendinde gerçekleştirmek temel ilkedir

İdeoloji nedir? İdeoloji sadece sözcüklerle ifade edilen bir olgu değildir; tersine yaşamın kendisi, yaşamda ortaya çıkan ve gerçekleşendir. Söz düzeyinde olan bir yaşamın ifadeye kavuşturulmasıdır. Yaşam ölçülerinin söze ifade edilmesi anlamına geliyor. Esas olan, yaşamda gerçekleşendir. Yaşamda gerçekleşmeyip de söz olarak söylenenlere ideoloji diyemeyiz. Onlar boş laflar, hayaller, niyetler, istekler, ama hiçbir zaman gerçekler veya gerçekleşenler değillerdir. Dolayısıyla bazıları sosyalizmi bir niyet, istek veya hayal olarak ele alıyor, onun için de sosyalizme laf düzeyinde yaklaşıyorlar. Sosyalizmin çok sözünü ediyorlar, her cümlede on sefer sosyalizm kelimesini geçiriyorlar. Onu yapınca ne kadar güçlü sosyalist olduklarını kanıtladıklarını sanıyorlar, ama sosyalizmin ilk harfini bile pratikleştirmeye yaklaşmıyorlar. Önderlik, böyle yaklaşanları sahte sosyalistler olarak tanımladı. Buna söz sosyalizmi de denilebilir. Bunun sebebi zayıflıktan, güçsüzlükten veya örgütsüzlükten olabilir. Zayıf, güçsüz kişilikler hayal edebilir, niyetlerini geliştirebilirler, ama onu gerçekleştirme gücünü gösteremezler. Özlem duyarlar, özlemleri pratikte gerçekleştirilse, onu yaşamak da isterler, itiraz da etmezler, ama kendileri gerçekleştiremezler. Dolayısıyla gerçekleştireni, yani militanı değil, yaşayanı olabilirler. Bu, güçsüz insanların işidir.

Bazıları da tüccarlık yapıyor, sosyalizmi pazarlıyorlar. Onu yaşayan bir olgu olarak değil, tam tersine üzerinde pazarlık yapılacak, kendi yaşamını sağlamak için satılacak bir olgu olarak ele alıyorlar. Sosyalizm adına bir şeyler söylüyor, söyledikleri ni de pazara sunarak para kazanıyor, böylelikle yaşıyorlar. Tabii bu sosyalist olmak değil, sosyalizmin pazarlayıcısı olmaktır. Kürt ilkel milliyetçileri nasıl Kürtçülerse, onlar da öyle sosyalist oluyorlar. Mesela Türkiye'de böyle kesimler çok var. Onlar, sosyalizmin militanı, dolayısıyla yaşayanı ve yaşatanı değil; sosyalizm altında bireysel olarak kendini yaşatmayı doğru bulan, bu bakımdan sosyalizme taraftar olanlardır. Ne yazık ki yaklaşımları ancak sosyalizm taraftarlığı düzeyinde olanlar, kendilerini sosyalizmin ideologları, teorisyenleri, liderleri olarak görüyor ve öyle gösteriyorlar. Ne yazık ki, Türkiye'de ve Ortadoğu'da böyle bir çarpıklık var. Kürdistan'da da reformist milliyetçi akımlar böyle bir çarpıklığı geliştirmeye çalıştılar, ancak PKK buna izin vermedi. Apoculuk bu çarpık yaklaşımı önceden gördü ve maskesini düşürdü.

Apocu sosyalizmin temel bir karakteri de, onun yaşam ve eylem karakteridir, yani yaşama geçme özelliğidir. Bunu, adımız gibi belleyeceğiz, hiçbir farklı anlamaya yer vermeksizin özümseyeceğiz ve buna göre temsil edeceğiz. Apoculuğun ideolojiye, sosyalizme yaklaşımında oportünizm yoktur. Bu sebeple oportünistler tarafından sosyalist görülmüyor. Eğer sosyalist görülse, oportünistlerin yüzü ortaya çıkar, maskeleri düşer. Onların gerçekte sosyalist olamadıkları, sosyalizmin teorisyeni ya da militanları olamadıkları ortaya çıkar. Onun için hareketimizi aforoz etmeyi, sosyalizm dışına itmeyi gerekli buluyor, bütün güçleriyle bunu sağlamaya çalışıyorlar.

Mücadelecilik, Apoculuğun sosyalizmi ele alışının bir parçası, stratejiye ve taktiğe yaklaşımı, ideolojiyi örgüte dönüştürme, politikleştirme, dolayısıyla yaşama aktarma tarzı oluyor. Bu bakımdan Apocu sosyalizm, mücadele ederek değer yaratmayı ve yeniyi ortaya çıkarmayı esas alıyor. Bu yönüyle eski, geri ve gerici olanla çok yönlü bir mücadele içinde bulunuyor. Bunu hem insan düzeyinde, hem de toplum düzeyinde yapıyor. İnsandaki gerilikler ve gericiliklerle mücadele ettiği kadar, toplumdaki gerilikler ve gericiliklerle de mücadele etmeyi esas alıyor. Mücadelecilik, onun temel karakteridir. Neden? Çünkü felsefesi değişim, yenilenme ve gelişmedir. Değişimi sürdürebilmesi, yenilenmeyi ve gelişmeyi yaratabilmesi için de sürekli mücadele etmesi gerekir. Önderlik PKK'yi tanımlarken çok sık olarak PKKli olmanın her gün yeni başlangıçlar yapabilmek olduğunu dile getirdi. Bu, bir felsefi yaklaşımı, aynı zamanda bir ideolojik duruşu, yani doğrultuyu ifade ediyor, hareketin sosyalizm ölçüsünü veriyor. Bu karakterini görmemiz gerekli.

Apoculukta mücadeleyi kendinden başlatmak, çözümü kendinde gerçekleştirmek ve çareyi kendinde üretmek temel ilkedir. Toplumsal düzeyde de, diğer örgüt ve kişilerin yaptığı gibi yapmıyor. Toplumda bir anda pratikleştiremiyorsa, bunu toplumun maketinde yapıyor. Toplumu daha dar alanlarda çözümlüyor; örgütü böyle ele alıyor ve çelişkileri taşıyarak burada çözüyor. Dolayısıyla toplumsal çözümlenmeyi yaparak, geriliği ve gericiliği burada alt ediyor, çok yönlü geliştirdiği mücadeleyle, ürettiği çözümleri günlük yaşam ve çalışma içerisinde topluma taşıyor, toplumu yönlendiriyor ve değiştiriyor. Bu, önemli bir mücadele tarzı olarak gelişmiş, örgüt ile halk olgularının birbirinden ayrışmasını doğurmuştur.

Böyle olunca örgüt geniş ve her kesime açık bir örgüt haline gelmiş, dar bir sınıf, ulus veya cins örgütü olmayı daha başından aşmıştır. Kürt ulusal özellikleriyle sınırlı kalmamıştır. İlk örgütlenme sürecinde adını işçi partisi olarak koymasına rağmen, dar bir sınıf hareketi olmamış, toplumun bütün kesimlerine açık olmayı bilmiştir. Bu durum, hareketin mücadele anlayışından kaynaklanmaktadır. Toplumun bütün çelişkilerini taşıyabilmesi, onları çözüm ortamına alabilmesi için böyle davranması gerekiyordu ve böyle de yaptı.

Bu, kuşkusuz büyük bir zorlanma ortaya çıkarıyor. Öyle sanıldığı gibi basit veya kolay bir iş değil, çok yoğun ve şiddetli mücadelelere yol açan bir durumdur. Örgütü tehditlerle ve tehlikelerle yüz yüze getiren, bu temelde de çok çalışmayı ve mücadele etmeyi gerektiren bir olgudur.

"Apocu sosyalizm bir emek hareketi; çalışma, çaba ve üretim hareketidir. Dolayısıyla bir hizmet hareketidir; Apoculuk sosyalizmi ve sosyalistliği topluma ve insana hizmet olarak görüyor. Apocu felsefenin yaşama yaklaşımı, sonsuz hizmet yaklaşımıdır. Bunu yaparken de hiçbir çıkar gözetmiyor, engel tanımıyor. Hizmet etmesi için bütün imkanları kullanmayı esas alıyor; yeter ki, topluma hizmet oluşsun."

Ama çözümü de bu üretiyor. Kalıcılık, buradadır. Toplum da bundan razı oluyor. Sorunların çözümü öncü örgütte gerçekleşiyor, dolayısıyla örgüt daha çok zorlanan oluyor. Militan, bu anlamda çok zorlanan konumda kalıyor. Bunu da anlamak, militanda ortaya çıkan sorunları bu çerçevede değerlendirmek lazım. Elbette kadro kolay bir noktada bulunmuyor; çok yoğun ve hızlı bir yenilenmeyi, başkalaşımı yaşamak zorunda kalıyor, dolayısıyla en çok mücadele eden oluyor. Bir denek, maket gibi işlev görüyor. Üzerinde çözüm üretildikçe, bu aynı zamanda toplumun da çözümlenmesi oluyor. III. Kongre'de Önderlik, ***"Burada çözümlenen an değil tarih, kişi değil sınıf ve toplumdur"*** demişti. Örgütün anlık mücadelesinde bir bütün olarak tarihin çözümlenmesini yaratma, militanda ise bütün toplumu çözüme uğratma olgusu var. Bunun için toplumun bütün kesimlerini içine alabildi.

Apocu felsefenin yaşama yaklaşımı sonsuz hizmet yaklaşımıdır

Apocu hareketin bir diğer özelliği emekçi olmasıdır. Üreten, yaratan, insana ve topluma hizmet eden bir emeğin sahibidir. Bu bakımdan Apocu sosyalizm bir emek hareketi; çalışma, çaba ve üretim hareketidir. Dolayısıyla bir hizmet hareketidir; Apoculuk sosyalizmi ve sosyalistliği topluma ve insana hizmet olarak görüyor. Önderlik bundan zevk aldığını, Kürt insanı değişip geliştikçe müthiş haz aldığını dile getirdi. Kürt toplumu ilerledikçe ve insanlıkla bütünleştikçe, insanlığa hizmet edecek adımlar attıkça haz duyduğunu belirtti. Kendisini tümüyle bir hizmet gücü olarak tanımladı ve militanlığı öyle ele aldı. Bunun dışında bir yaklaşımı olmadı. Hizmet eden militanların eşit yapısı içerisinde, hizmette birinci olduğunu dile getirdi. Apocu felsefenin yaşama yaklaşımı, sonsuz hizmet yaklaşımıdır. Bunu yaparken hiçbir çıkar gözetmiyor, engel tanımıyor. Hizmet etmesi için bütün imkanları kullanmayı esas alıyor; yeter ki, topluma hizmet oluşsun.

Buradan şu doğdu: Bilindiği gibi, Önderlik mülkiyet konusunda da önemli bir çözüm ortaya çıkardı: *"Ben bir şeyi kazanmayı ve kazanmak için çalışmayı değerli bulurum"* dedi ve umudun zaferden daha değerli olduğunu dile getirdi. Eğer zafer bir sonuç olacak, bir kalıba, yani son noktaya götürecekse, onu değerli bulmadığını ortaya koydu. Her zaman yeni sonuçlar yaratmak için umutlu olmayı ve o umut çerçevesinde çalışarak üretim yapmayı değerli buldu. *"Sonuca vardırılan, elde edilen bir şeyin benim için anlamı biter, değerden düşer, onu bırakırım"* dedi. Yani mülk edinmedi, mülkiyet sahibi olmayı reddetti. Sosyalizmin özü, esasta burada yatıyor. Özel mülkiyet, hiçbir şey üretmeden başkalarının ürettiğini çalmayla gelişti ve sınıflı toplum bununla oluştu. Öyle olmasa bile çalışıp bir şeyler üreten ve ürettiğine sahip olarak yaşamak isteyenleri sosyalizmin militanları değil, yaşayanları olarak değerlendirmek daha doğrudur. Öyle sosyalistler Türkiye'de ve değişik yerlerde olduğunu belirterek bunların yaklaşımlarını ortaya koymaya çalıştık. O tarz sosyalizme bağlanmak ve sosyalizmi öyle anlamakla sosyalizmin Apocu tanımının anlaşılması, onun militanlığına girilmesi mümkün değildir.

Bazıları bunu ahmaklık olarak değerlendiriyor. Örneğin son zamanlarda içimizde bazıları *"Bizi kullanmak istiyor, çalıştırıyorlar. İmkan ve yetki vermiyorlar. Kendimizi kullandırtmayacağız"* diyorlar. Bunu hareketimiz içerisinde en fazla Fatma söylüyordu. Yaka yakaya Önderlikle duruyordu ve *"Kendimi kullandırtmayacağım"* diyordu. *"Senin gözünde insanlar çalıştırılmak için yaratılmışlar."* Önderlik, *"Ben kendim de öyle yapıyorum. Benim için bir yaşam felsefesi, varlık gerekçesi; çalışmak, üretmek ve hizmet etmektir"* diyor ve herkesi bunu gerçekleştirecek yolda rol sahibi kılıp rollerini oynatmaya çalışıyordu. *"Ben kendime bu rolü biçtim: Örgütçü olarak, örgütlenmek iddiasıyla, Önderlik iddiasıyla ortaya çıktım. Kendim de dahil herkesi, belirlediğimiz amaç doğrultusunda rol sahibi kılmak, çalıştırıp hizmet ettirmek için her türlü şeyi yaparım. Bu benim asli görevim"* diyordu. Birisi hırsızlamak, egemen olmak, sağda solda toplayarak mülk sahibi olmak anlayışı iken, diğeri hizmet anlayışı; çalışma, çalışmayla üretme ve ürettiğini toplumun hizmetine sunma anlayışıdır. İşte sosyalizm budur, sosyalist militanlık budur. Bu, sıradan bir yaklaşım değil, fedakarlık ve cesaretin en ileri düzeye çıkartılması oluyor.

Sosyalizmin insana ve topluma yaklaşımı en çok değerlendirilen hususlardır. Sosyalist anlayışın merkezinde insan, insanla birlikte toplum var. Savunmalarda Önderlik bunu iyi çözümledi; birey olarak gelişmek ve topluma hizmet eden özgür birey haline gelmekle toplumsal özgürlüğün gelişmesi arasındaki bağı iyi koydu ve bunları geliştirmenin doğru sosyalist anlayış olduğunu gösterdi. İnsanı yeniden yaratma, değiştirme, her insanda büyük gelişmeler yaratılabileceğini esas alarak buna inanma ve böylece insanı yüceltmek, geliştirmek için sonsuz çaba içerisinde olma, Önderliğin sosyalizm anlayışının önemli bir parçasıdır. İnsanı sevmeyen, geliştirmeyen, insana değer biçmeyen sosyalist olamaz. Bu durum, toplum açısından da geçerlidir. Sadece insan ve toplum mu? Bütün canlılar açısından öyledir. Önderlik bütün canlılara büyük değer biçti, onları korudu. Doğa ve hayvan sevgisi ileri düzeyde varolan bir husustu. Zaten Demokratik Uygarlık Manifestosu'yla bütün bunları çok daha iyi inceledi ve birer ilke haline getirdi. Bunun yeni programın temel ilkelerinden biri olması gerektiğini vurguladı. Programımıza da böyle geçti. Böylece sosyalizmde yeşil hareketin bütün kollarını KADEK'te bütünleşti, hatta aşıldı. Diğer yeşil hareketler, bu hareketin gelişimine bir tepki olarak ele alırken, Apocu gerçeklik onu yaşamın bir parçası olarak ele aldı.

Apocu sosyalizm ideolojisini, kadın özgürlük ideolojisiyle derinleştirdi

Üzerinde durulması gereken bir diğer husus da Apocu sosyalizmin özgürlük ve eşitlik kavramlarına yaklaşımıdır. Apocu sosyalizmin sorunları çözme, çözüm noktalarını iyi yakalama, çelişkileri iyi tanımlayıp doğru yöntemlerle çözme ve böylelikle toplumun özgür ve eşit kılınmasını en temel çelişkilere giderek bulma yönünde bir arayışı vardır. Birçok sosyalist bundan kaçtı, özellikle de pratiğe geçtikçe kaçtılar. Lenin toplum, aile, kadın-erkek ilişkisi, sevgi ve aşk çözümlemesinde Rusya'da özgürlük, eşitlik ile toplumdaki baskı ve sömürü düzeyinin çözümlenmesi noktasında küçük burjuva eşitlikçiliğini, yani çıkar arz eden ilişkilenmeye özgürlük

"Apocu sosyalizm, mücadele ederek değer yaratmayı ve yeniyi ortaya çıkarmayı esas alıyor. Bu yönüyle eski, geri ve gerici olanla çok yönlü bir mücadele içinde bulunuyor. Bunu hem insan düzeyinde, hem de toplum düzeyinde yapıyor. İnsandaki gerilikler ve gericiliklerle mücadele ettiği kadar, toplumdaki gerilikler ve gericiliklerle de mücadele etmeyi esas alıyor. Mücadelecilik, onun temel karakteridir."

demeyi eleştiren, bu noktada sonsuz bir derinliğe doğru gitmeyi esas alan düşünsel bir yaklaşımı kısmen gösterdi. Rus aydınları arasında yürütülen tartışmalarda tercih ve yaklaşım olarak esas aldığı doğrultuyu iyi ortaya koydu. Küçük burjuva sosyalizmini, onun hızla bir kalıba girerek kendini yaşatmak isteyen ölçülerini reddetti ve bunların maddiyata, karşılıklı çıkar elde etmeye dayandığını gördü, eleştirdi ve mahkum etti. Fakat Ekim Devrimi ardından sosyalizmi uygulama düzeyi geliştikçe, bunun böyle pratikleşmediğini gördük. Pratiğe hakim olan, büyük ölçüde küçük burjuva ölçüler ve yaklaşımlar oldu. Reel sosyalizm pratiği, özgürlük konusunda toplumu gözeneklerinden değiştirmeyi göze alamadı, bundan saptı. Apocu sosyalizm, bunun tersini ele alıyor. Bizim hareketimiz gerçeğinde pratiğe atıldıkça ve pratik gelişme sağladıkça toplumun derinliklerinde olan baskı, sömürü, eşitsizlik ve adaletsizlik olgularını açığa çıkartarak çözümleme durumu ortaya çıktı. Bu düzey, sınıf ve ulus çelişkisini daha kapsamlı ele alarak bunlarla birlikte cins çelişkisini, onun sınıf ve ulus çelişkisiyle bağını, onları besleyen ve yaşatan temel öğe olma durumunu daha açık ve derinlikli olarak gördü. Bunun üzerinde derinleşti ve buradan eşitlik ve özgürlüğü geliştirmeye çalıştı. Dolayısıyla bu durum herkesin kaçtığı, hiç kimsenin el atmadığı bir olguya daha götürdü. Biraz düşünen, anlayan çevreler Kürt sorununa el atmaktan kaçınmıştı. Bunun üzerine Önderlik *"Bizim üzerimize kaldı, herkes kaçındı"* dedi. Tıpkı bunun gibi, dünyanın belli başlı sosyalistleri, neredeyse bütün önderleri kadın sorunundan, kadın özgürlüğü olgusundan kaçındı. Dolayısıyla o da Önderliğin üzerine kaldı. Önderlik kaçınmak, yüzeysel ele almak veya idare ederek geçiştirmek yerine olgunun üzerine gitme, onu tanıyarak çözümleme yaklaşımını esas aldı. Dolayısıyla bütün sorunları omuzladı. Bu nedenle dünya gericiliği tarafından bu kadar tehlikeli bulundu.

Apocu sosyalizm, sosyalizmin özgürlük ve eşitlik ütopyasının sadece ulusların özgürlüğü ve eşitliği veya sınıf özgürlüğü ve eşitliği olmadığını, onların temelinde cins özgürlüğü ve eşitliğinin yattığını, bu temelde kadın özgürlük çizgisinin toplumsal özgürlük ve eşitlik çizgisinin esası olduğunu belirledi. Böylece sosyalizm ideolojisini kadın özgürlük ideolojisiyle derinleştirdi. Ölçüleri en feodal, geri ve egemenlikçi bir toplumda bunu yaptığı için de dikkatli ve yöntemli davrandı. Mücadele tarzı biraz da buradan kaynaklandı. Zorluklar, tehlikeler ve tehditler var diye kaçmadı veya vazgeçmedi, ama üstünkörü de yaklaşmadı. "Doğru budur" diye çok dogmatik veya kalıpçı da yaklaşmadı. Öyle yaklaşsaydı hata yapmış olurdu, dolayısıyla kaybederdi. Bu temelde gelişme çizgisini adım adım izleyerek, gericiliği eleştirmeyi esas aldı. Bu konuda temel veri olarak da örgütü geliştirmeyi öngördü. Bütün bunlar bir pratikleşme alanı buldu. Pratikleştikçe toplum bundan oldukça etkilendi ve benimsedi. Bu temelde değişim-dönüşüm sürecine girdi. Bu gelişmeyi gören gericilik Önderlik gerçeğini kendisi için çok tehlikeli ve sinsi buldu. Özal *"Elini versen kolunu kaptırırsın"* diyordu. Bu nedenle hiç kimse elini vermedi ve komploda birleştiler. Yani uluslararası komploda birleşmenin altında bunlar var. İdeolojik derinlik ve onun içerisinde Kadın özgürlük hareketinin yeri başattır. Sosyalist çizginin kadın özgürlük çizgisiyle bütünleştirilme, derinleştirilme durumu söz konusudur. Bu yaklaşım, Marks'ta gelişmedi. Lenin ***"Nasıl Yapmalı"****da* bazı şeyleri geliştirmeyi öngördü, o düşünceyi biraz benimsedi. İdeolojik olarak öyle olmasını istedi, onunla çelişmedi, ama geliştiremedi, pratikleştirmeye hiç giremedi (erken ölümü de bunda önemli bir etkendir.) Dolayısıyla sapma kolay gelişti. Leninist teori yeteri kadar olmasına rağmen, Sovyet pratiği neden farklı oldu? Yukarda belirttiğimiz sebeplerden dolayı. Bütün bunları düşünce ve pratikte birbiriyle bağlı, tutarlı, derinlikli ve kapsamlı olarak geliştiren, sosyalizmin özgürlük ve eşitlik ütopyasını doğru anlamaya, toplumu doğru çözümleyip geliştirmeye götüren, Apocu gerçeklik oldu.

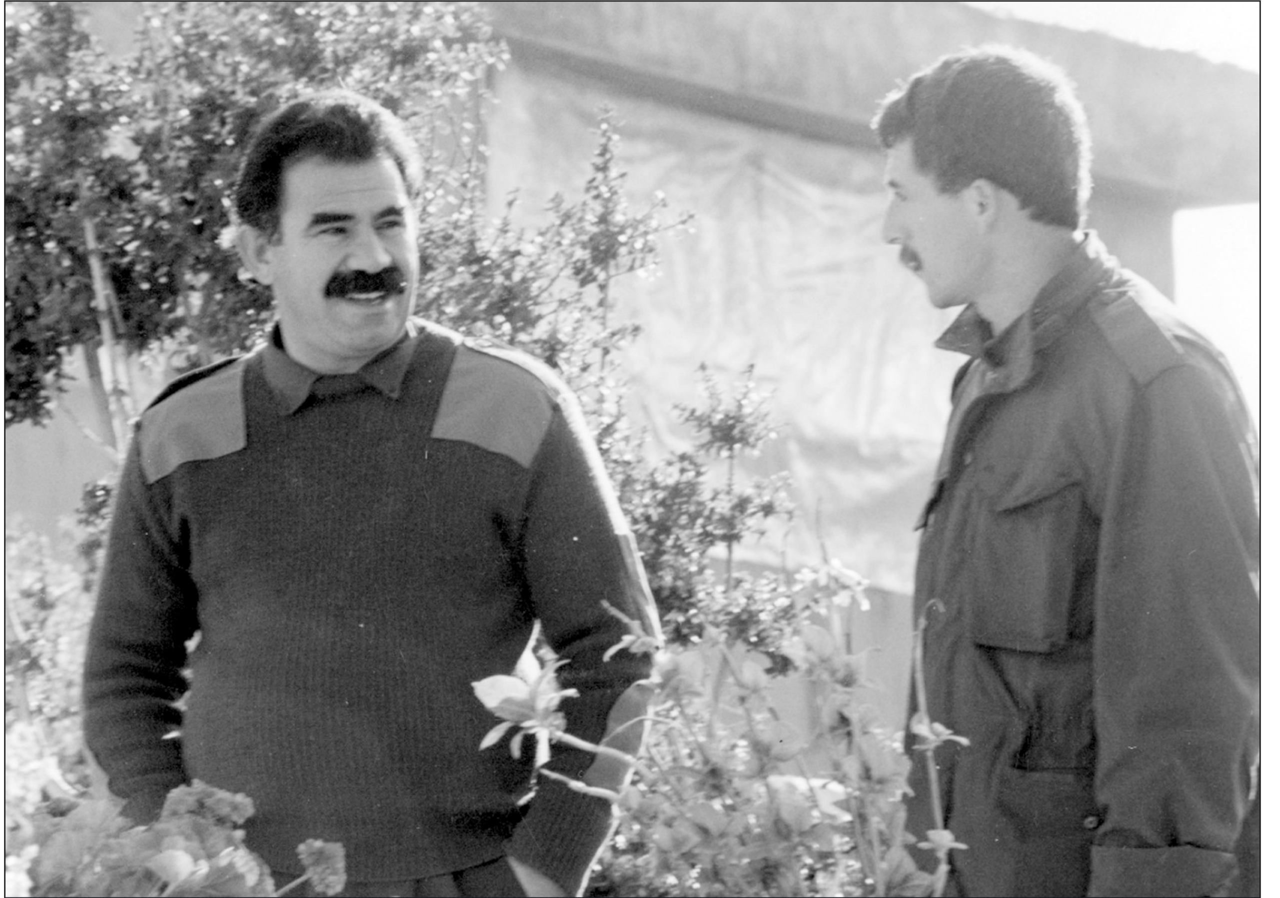
Apocu sosyalizmin yaşama dönüşmüş bir olgudur

Kuşkusuz Apocu sosyalizmin, sosyalist yaşamı kuracağı alan da örgüt alanı oluyor. Onun dışındaki söylem bir iddiadır. Çok değişik özellikleri öngörebilir, ama fazla değeri yoktur. Bir düşüncenin iddiası ve söylemi ne olursa olsun değeri gerçekleşme düzeyiyle, dolayısıyla militan ve örgütte yarattığı etki ve onlarda yaşamsallaşma düzeyiyle ölçülür. Bu bakımdan genel teorik çerçeveyi ortaya koyma ve bazı olguları değerlendirme anlamında biraz soyutlama yaptık. Mevcut durumda pratiğin nasıl olduğuna bakmak gerekiyor.

Şöyle demek daha doğru olur; düşünce olarak ortaya koyduğumuz, söylem olarak formüle ettiğimiz olgular, Önderlik gerçeğinin çözümlenmesini, yani sosyalizmin Önderlik gerçeğinde yaşamsallaşmasını ifade ediyor. Bu da bir gerçekleşmedir. Bu bakımdan eğer bir özellik örgütte yaşamsallaşmamışsa bu, Apocu sosyalizmin özelliklerinden değildir şeklinde değerlendirilemez. Önderlikte yaşamsallaşması, bir gerçekleşmedir. Örgütte zaten birçok özellik yaşamsallaşmıyor ya da az, yetersiz ve çarpık yaşamsallaşıyor. Dolayısıyla Apocu sosyalizmin özelliklerini ve ölçülerini Önderlik yaşamından, mücadele pratiğinden ve tarzından çıkartıyoruz. Bu anlamda belirlediğimiz ölçüler ve yaptığımız tahliller soyut değildir, Önderlikte yaşamsallaşanın ifade edilmesidir.

Ayrıntıya inildiğinde, bunun çok daha değişik yönlerinden söz etmek gerekiyor, çünkü çok kapsamlı, bütünlüklü ve derinlikli bir yaşam var. Çok duyarlı, dikkatli, ölçülü, bilinçli, umutlu ve heyecanlı bir yaşam var. Bunlar ezbere belirtilmiyor veya salt bunların doğru olmasının kabulünden çıkartmıyoruz; doğrudan Önderlik yaşamından çıkartıyoruz. Önderlik çözümlemeleri, aslında kendi yaşamının çözümlenmesi ve ifade edilmesi oluyor, yaşamda olmayan şeylerin istenmesini kesinlikle içermiyor.

Bu bakımdan Apocu sosyalizm dediğimiz olay, öncelikle bir gerçekliktir; yaşama dönüşmüş, kanıtlanmış bir olgudur. Bunu soyut veya yüzeysel ele alamaz, çarpıtamaz, tereddütlü yaklaşamayız. Pratikte çokça örgüt ölçülerine yaklaştığımız gibi *"Bu yapılmaz, olmaz. Kim olur diyorsa gelsin, yapsın"* diyemeyiz. Bunlar zaten yapılıyor. Bir de "Önderlik ölçülerini, dolayısıyla sosyalist ideolojiyi Önderlik yaşar. Önderlik yapar, biz yapamayız" yaklaşımı bizde çok fazla hakim olan bir yaklaşımdır. Bunun tehlikeli bir yaklaşım olduğu açıktır. Bu yaklaşımdan dolayı geçmişte Önderlik ölçülerini çok dikkate alamama, hatta görse bile 'ben yapamam' diyerek baştan kendini o ölçülerle ve özelliklerle yaşam içine çekmeme yaklaşımı bizde çok hakim oldu. Çok sayıda arkadaşın özeleştirisinde bu var. Daha sonra bunun yanlışlık olduğunu fark ettik ve özeleştiri olarak ortaya koyduk. Bu yanılgıdan kurtulmak ve ona asla düşmemek gerekiyor. Bu bakımdan Önderliğe, ideolojik çizgiye yaklaşımın doğru olması gereklidir.

"Örgütsel yaşam, militan yaşam ideolojinin kendisi demektir. Bu gücü veren sosyalist ideolojinin kendisidir. İdeolojinin militanda ve örgütte pratikleşmesiyle bu güç ortaya çıkıyor. Dolayısıyla Önderlik çizgisinin çok güçlü bir pratikleşme düzeyi, ortaya çıkardığı müthiş bir ilerleme düzey var. Sosyalizmin yaşamsallaşmasını ifade eden çok ileri yaşam ölçüleri var. Bunlar, dünyada örneği bulunmayan ölçülerdir."

Peki Önderlikte somutlaşan ölçüler ve özelikler, bu ideolojik çerçeve örgütte ne kadar yaşamsallaşmış durumda? Topluma ne kadar yansıyor, toplumu nasıl ve ne düzeyde etkiliyor? Bu konularda da kısa bir özet vermek ve daha çok tartışmak yararlı olacak.

Örgüt, Önderlik çizgisinin yaşamsallaşma ve yaşamsallaştırılma alanıdır. Her çizgi kendi ölçülerine göre kadro ve örgüt yaratır. Bu bir gerçekliktir. Mevcut örgütümüz ve militan gerçekliğimiz, örgütsel şekillenmemiz, yaşam özelliklerimiz Önderlik çizgisine, Apocu sosyalist ideolojiye göre şekilleniyor ve ona göre militan istiyor. Onu yaşamsallaştıran ve temsil eden alan oluyor. Bu bakımdan bir yönüyle üzerinde mücadele edilen insan ve toplum gerçeğinin aynası oluyor. Düzen, yani gericilik ile Önderlik gerçeği böyle bir mücadele yürütüyor. İkisi arasındaki mücadele kendisini örgütte ve militanda somutlaştırıyor. Bu noktada baktığımızda, önemli bir düzey olduğunu görebiliriz: İdeolojik çizginin, sosyalizmin güçlü militanlaşma ve örgütleşmeyi yaratma durumu var. "Sadece Önderlikte somutlaşmış, onun dışına taşmıyor, yaşamsallaşmıyor" demek doğru değildir, kesinlikle gerçeği ifade etmez. Şunu rahatlıkla ifade edebiliriz: Dünyada olanlardan çok farklı bir biçimde kendi sosyalist ölçülerini ve ideolojik özelliklerini yaşamsallaştırmak için müthiş çaba harcayan, bu yönlü mücadele yürüten bir örgüt ve militan yapımız var. Yani sözle değil, söylediği kadar yapmayı esas alan, bu temelde yapan ve yaptırtan bir örgüt yapımız var. Önderlik gerçeği böyle, dolayısıyla örgüt de bu temelde şekilleniyor ve gelişiyor.

Örgüt yapımıza geçmişte PKK dedik, şimdi KADEK diyoruz. İçinde HPG, PJA, DAB gibi başka örgütlerimiz var, yine değişik partiler, birlikler ve etkisi altında olan örgütler var. Bunlar sosyalizmde önemli bir düzeyi yaşıyorlar. Hiç de küçümsememek gerekiyor. Uluslararası gericilik, komplocu saldırı sürecinde bunu doğru değerlendirmedi ve küçümsedi, ama komplonun hesapları boşa çıkartıldı. Bu da bir kanıtlanma oluyor. Aslında örgütümüz, örgüt yapısı ve militan yapısıyla bir sınavdan geçti ve uluslararası komplo karşısında ulaştığı düzeyiyle kendisini kanıtladı. Örgütü bu düzeye getiren, uluslararası komplonun hesaplarını boşa çıkartacak güce kavuşturan neydi? Hareketin ideolojik özü, sosyalist ideolojinin gerçekleşme düzeyidir. Kendi ideolojik çizgisine uygun olarak onu esas alma temelindeki örgütlenmesi, pratikleşmesi ve yaşam ölçülerini ona göre oluşturmasıdır. Böyle olmasaydı taş üstünde taş kalmazdı. Örneğin milliyetçilik olsaydı sonuç farklı olurdu, çünkü uluslararası komplo güçleri milliyetçiliği, feodalizmi, aşiretçiliği ve buna dayalı Kürt isyancılığını çok iyi çözmüşlerdi. Buradan doğan insanı ve örgütü iyi anlamışlardı ve onun değerlendirmesinden yola çıkarak uluslararası komplonun başarıya gideceğini hesaplamışlardı. Onların dikkate almadığı ya da almak istemediği husus, ideolojik çizginin militan ve örgütte sağladığı gelişmeydi. Bunun komployu boşa çıkartacak bir güç ve sağlamlıkta olduğu, öyle bir düzey kazandığı, hareketin yaşadığı değişim ve yeniden yapılanma ile komplo karşısında onunla mücadele eden bir güç kazanmasıyla kanıtlandı. Bu bir kanıtlanmadır.

Daha önceki süreçlerde uluslararası gericilik, yaşanılan bütün gelişmeleri Önderlik zorlaması olarak algılıyor, öyle görmek veya göstermek istiyordu. Onun için bir örgütsel gelişme olduğuna inanmıyordu. Fakat bu süreç, öyle bir süreç değil. Bu dönemde, onların hesap ettiği veya esas aldığı gibi olgular olmadı. Dolayısıyla örgüt ve militan kendi ayakları üzerinde kalıp kalmayacağı noktasında en somut deneme ve sınamayı yaşadı. Bu çerçeveden baktığımız zaman aslında baştan beri mücadele içerisinde Önderlik çizgisinin pratikleşme düzeyi, kendi özelliklerine uygun militan ve örgüt yaratma gerçeği vardır. Bu gerçeklik hareketin halkı etkileme düzeyiyle, zindanda, yine yurtdışında, gerillada, kadın hareketinde, serhildanda, propaganda ve ajitasyonda kanıtlandı. Yani birçok alanda denendi, bütün gerici saldırılara rağmen onlarla mücadele ederek ayakta kalmayı ve gelişme sağlamayı bildi. Bunu yürüten militanlar ortaya çıkardı. Bu militan ölçüyü en ileri düzeydeki fedakarlık ve cesaret ölçüsü düzeyine vardırdı. Fedailik ortaya çıkardı. Bunun kanıtı olarak on binden fazla şehit, gericiliğin saldırıları karşısında ayakta kalan bir örgüt yapısı var. Bütün bu güç, ideolojiden geliyor. Örgütsel yaşam, militan yaşam ideolojinin kendisi demektir. Bu gücü veren sosyalist ideolojinin kendisidir. İdeolojinin militanda ve örgütte pratikleşmesiyle bu güç ortaya çıkıyor. Dolayısıyla Önderlik çizgisinin çok güçlü bir pratikleşme düzeyi, ortaya çıkardığı müthiş bir ilerleme düzey var. Sosyalizmin yaşamsallaşmasını ifade eden çok ileri yaşam ölçüleri var. Bunlar, dünyada örneği bulunmayan ölçülerdir. Bizim gibi oluşmuş başka bir örgüt yoktur. İç yaşamını bu biçimde düzenleyen; bireysel yaşam özelliklerini büyük ölçüde durduran, onun yerine toplumu yaşayan, fedakarlığı ve cesareti bu düzeye vardıran başka bir örgüt yoktur. Bu, çok ileri bir durumdur. Büyük kuvvet burada ortaya çıkıyor. Tarihte böyle yaşamayı becerebilen ender kişilikler vardır. Örneğin peygamberler, günümüze kadar insanlığı büyük ölçüde etkileyen kişilikler oluyorlar. PKK'de ise binlerce peygamber var. Bunların peygambersel yaşamı hem de çok bilinçli, tutkulu ve en ileri düzeyde gerçekleştirme durumları var.

Bu düzeyi görmemek, yeterince ve derinliğine anlamamak, küçük görmemek gerekir. Bunu küçük görmek en geri, yanlış, hatta bir hakaret olarak kabul edilecek bir durumdur. Anlamamayı ifade ediyor, ki anlamamak tehlikelidir. Anlamamanın mutluluk vereceği düşüncesi, bir çarpıtmadır. Anlamamak tehlikeli olmak, serseri mayın gibi ortada bulunmaktadır. Önderlik ısrarla doğru ve yeterli anlaşılması gerektiğinden söz ederek, anlaşılamaz veya doğru anlaşılmaz olmaktan endişe ettiğini belirtiyordu. Demek ki, biz yetersiz ve hatalı yaklaşamayız, anlamazlık edemeyiz. Bizim yaklaşımımızın, doğrultumuzun bu olması gerekiyor. Bu çerçevede bırakalım dar bir parti çekirdeği olmayı, on binleri bulan gerilla düzeyimizin dünyada kendine sosyalist diyen herkesten çok daha ileri bir sosyalizmi yaşama ve yaşatma gerçeği vardır. Kürdistan'daki gerilla birey ve örgüt olarak dünyada sosyalizmi en ileri düzeyde yaşayan bir pratiği ifade ediyor.

İnsanın ne söylediğine değil nasıl yaşadığına bakmak gerekir

Dolayısıyla sosyalist militanlık ve örgütlenmede Apocu hareket en ileri düzeyi ifade ediyor. PKK biçimindeki örgütlenmemiz öyleydi, KADEK de öyledir. Bunun üzerinden daha ileri bir düzey yükselecektir. Bu olgu kesinlikle başka türlü ele alınamaz, buna başka türlü yaklaşılamaz. Bunu, şunun için belirtiyorum; Önderlik hep *"Bir mümin ibadet yerine girerken ona kutsallık atfeder ve temizlenerek on defa, yüz defa secde ederek girer. Bizim örgütümüz de kutsal bir yerdir. Hareket olarak, gerilla olarak böyle bir kutsallık düzeyinde seyrediyoruz. Burası da bizim en kutsal yerimiz; amaçlarımızın, ölçülerimizin ve özelliklerimizin en çok somutlaştığı yerdir. Bunlara bağlılık varsa, buraya girerken de bir kutsallık alanına girildiğini düşünmek, bir müminin camiye girişi gibi duyarlılık ve özen göstermek, kutsal bir alana girer gibi yaklaşmak gerekir"* diyordu. Örgüt ölçülerimizi ve örgüt gerçeğimizi böyle ele alacağız. Bozguncular, yıkıcılar, tasfiyeci ve provokatörler bunu farklı gösterebilir, alaya alabilirler. Yalancılar her türlü dedikodu ve iftirayı ortaya atabilir, bozmaya ve yıkmaya çalışabilir. Bunlar, onların işidir. Onlar öyle diyorlar diye biz öyle bir etkilenme içerisinde olamayız. O, çok yanlıştır. Öyle bir yaklaşım içinde olmayı dinler günah olarak niteliyor. Bizim de günah anlayışımız olmalıdır. Öyle yapmak hata yapmak, iftiracıların peşinde, onlara kulak kabartan olmak de-

mektir. Yanlıştır, böyle olmamak gerekiyor. Bu bakımdan ulaşılan düzeyi ve ölçüleri iyi göreceğiz, iyi anlayacak ve gerekli değeri biçeceğiz. En yüce ve kutsal bir değere yaklaşır gibi yaklaşacağız. Bundan daha kutsalı ve yücesi yoktur. Şunu rahatlıkla belirtebiliriz; Kürt insanının ve toplumunun mevcut durumda bundan daha kutsal ve yüce bir değeri yoktur.

Bu, sadece Kürtler açısından mı geçerlidir? Hayır, aslında tüm insanlık açısından geçerlidir. Kendine sosyalist diyen insanlara bakalım: Tarihe dönelim ve onların yaşamlarını açalım. Kaç derece sosyalisttirler? Ne kadar fedakarlık göstermişlerdir? Ne kadar cesaret, hizmet ve kendini adama vardır? Bütün bunları sorgulamalıyız. Kuşkusuz küçümsemiyoruz, tarihte böyle büyüklükler çoktur, insanlık bu büyüklükler üzerinden bugüne gelmiştir. Hemen hemen her toplum böyle büyüklükler yaratmış, her halkın tarihinde böyle büyüklükleri ortaya çıkardığı dönemler olmuştur. Toplumlar o dönemlerin ortaya çıkardığı değerler ve birikimler üzerinde varoluyor ve yaşıyorlar. Apocu hareketin Kürdistan'da ortaya çıkardığı düzey de onların bir parçası, daha ileriye götürülmesidir. Kesinlikle onlardan kopuk veya farklı değil; daha ileri, geniş ve büyük bir biçimidir. Binlerce militana ulaşmış, on yıllar süren bir mücadele gerçeğini ortaya çıkarmış bir parçasıdır. Bunu asla hafife almayacak ve küçümsemeyeceğiz. Demek ki, Apocu hareketi ve onun örgütsel biçimlerini doğru anlayacak, ciddi yaklaşacağız. Kendine göre, hafif veya basit yaklaşım içinde olmayacağız. Öyle olmak tehlikelidir. Bu kutsallık insanı çarpar; insan ruhunu ve yaşamını bitirir, çürütür. Kolay ele almayalım, farklı yaklaşmayalım.

Bu anlamda dünyada gerçekleşen sosyalizmin en ileri düzeyiyiz; yaşamı durduran, mülk edinmeyi ortadan kaldıran, tamamen topluma hizmeti, üretimi ve ortak değer yaratmayı esas alan ve onu paylaşan bir biçimiyiz. Çokça dile getirilen ihtiyacı kadar almak, gücü ve yetenekleri kadar vermek ilkesi, bizde güç ve yeteneklerini tümüyle vermek, ihtiyacı kadar bile değil, fiziki yaşamını sürdürecek ve imkanlar elverdiği ölçüde almak şeklini alıyor. Yani komünizmin ölçüleri olarak belirlenen çerçeveyi bile aşma durumu var. Bunu göreceğiz ve anlayacağız. Başkalarının bol bol sosyalist laf etmesi, onların gerçekten sosyalist oldukları anlamına gelmiyor. Sosyalizm, yaşamın kendisidir. İnsanın ne söylediğine değil, nasıl yaşadığına bakmak lazım. Biz ölçüyü böyle alıyoruz. Apoculuk söze değil, pratiğe bakan ve gerçekleşmeyi esas alan bir harekettir. Dolayısıyla kendisini gerçekleştiği kadarıyla ele alıyor; hayalci veya çok ütopik değil, kendisini abartmıyor, övmüyor, hatta çok fazla eleştirel yaklaşıyor. Aşırı hayallere kapılmamak, kendini abartmamak, dolayısıyla gerçekler dünyasından kopmamak için bunu yapıyor. Bu da gelişme yaratıyor. Bu ölçüyü kesinlikle göreceğiz ve buna ulaşmayı esas alacağız.

İdeolojiyi temsil eden ve geliştiren yan buyken, bununla çelişen veya zayıflıklar arz eden, terslikler içeren yönler yok mudur? Tabii ki vardır, ama onlarla da mücadele ediliyor. Baştan beri böyle yapılmıştır. Önderlik gerçeği bunları görmezden gelen veya örtbas eden yaklaşımları reddetti. Dolayısıyla örgüt içerisinde eleştiri ve özeleştiri silahını esas aldı, gelişmeleri buna dayanarak ortaya çıkardı. Bu temelde Apocu hareket dışarıya karşı olduğu kadar, hatta daha fazla kendi içinde, militan ve örgüt gerçeğine karşı eleştirel yaklaşan bir hareket haline geldi. İdeolojik çizgisi böyle oluşuyor ve gelişmeyi buna dayanarak yaratıyor.

Her militan üzerinde mücadele edilen bir olgudur

Yine örgütün ideolojik gerçeğiyle çelişen yönleri nelerdir? Mesela bir sürü zayıflık var; provokasyonlar, tasfiyecilik ortaya çıktı, bozgunculuk ve yıkıcılık gelişti. Ortayolculuğu tanımladık, sürekli eleştiri ve özeleştiri yapıyoruz. Bunların

> **"Dünyada gerçekleşen sosyalizmin en ileri düzeyiyiz; yaşamı durduran, mülk edinmeyi ortadan kaldıran, tamamen topluma hizmeti, üretimi ve ortak değer yaratmayı esas alan ve onu paylaşan bir biçimiyiz. Çokça dile getirilen ihtiyacı kadar almak, gücü ve yetenekleri kadar vermek ilkesi, bizde güç ve yeteneklerini tümüyle vermek, ihtiyacı kadar bile değil, fiziki yaşamını sürdürecek ve imkanlar elverdiği ölçüde almak şeklini alıyor."**

hepsi ideolojik çizgiyle çelişen tutumlarımızın ve yaşam ölçülerimizin açığa çıkartılmasıdır. Eleştiri ve özeleştiri yaparken neyi esas alıyoruz? İdeolojik çizgiyi esas alıyoruz. Eleştirdiğimiz ve mahkum ettiğimiz yanlar nelerdir? Bizim bu çizgiye ters olan anlayış ve pratiklerimizdir. Bunlar doğrudan yaşam içinde ortaya çıkıyor, dolayısıyla yaşam üzerinde eleştiri yapıyoruz. Buradan baktığımızda bir sürü yetersizlik var. Onları tartışmak gerekiyor. Son olarak inkarcılıktan ve komplocu luktan söz ettik. Emperyalist-kapitalist ideolojinin ve feodal ideolojinin yansımaları, yine köleci ideolojinin örgüte yansımaları şu veya bu biçimde fazlasıyla var. Çünkü örgüt toplumun bütün kesimlerini alıyor, kapılarını herkese açmış durumdadır. Toplumdan gelen herkes o ideolojilerin şu veya bu özelliklerini, kalıntılarını örgüt içerisine taşırıyor. Bu, anormal bir durum değildir. "Bu örgütte niye bunlar oluyor, neden bu tür anlayışlar ve davranışlar ortaya çıkıyor?" demek yanlıştır. Apocu hareket, topluma kapalı bir örgütlenme değildir. Öyle olsaydı, yani hiç açık kapı bırakmasaydı bu tür durumların ortaya çıkmaması gerektiği dile getirilebilirdi, fakat öyle değildir. Örgütümüz, günün yirmi dört saatinde ve toplumun tümüne kapılarını açmış bir örgüt durumundadır. Dolayısıyla bütün bunlar toplumdan geliyor ve örgüt içerisinde varoluyor. Topluma kapısını bu kadar açan bir örgütün, neden böyle yaptığını sormak doğru değildir.

Örgüt, bundan başka şeyler de yapıyor; aldığı insanları kendi ölçülerine göre değiştirmeyi, yeniden yapılandırmayı ve örgüt içerisinde eritmeyi esas alıyor. Bu temelde bir mücadele yürütüyor. Esas olarak dışta politik ve askeri mücadeleyle çarpıştığı anlayış ve yapıları örgüt içine çekerek ideolojik düzeyde mücadele ediyor. Öncelikle çok değişik ideolojik ölçüler taşıyan kişilikleri değiştirip Apocu sosyalist ideolojiyle donatıyor ve zaferi bu noktada kazanıyor. Ondan sonra dışa karşı politik ve askeri mücadeleye yöneliyor. Eğer bunu yapamaz, yani ideolojik mücadeleyi kendi içinde kazanamazsa dışa karşı politik ve askeri mücadele yürütme gücü zaten kalmaz. Dolayısıyla başarıyı önce örgüt içinde, ideolojik ve örgütsel mücadeleyle kazanıyor, tecrübeyi bu noktada ediniyor. Başarısını burada gösteriyor ve gücünü bu başarıyla yaratıyor. Buradan aldığı güç, dışa karşı siyasi, ideolojik, askeri ve örgütsel mücadele olarak yansıyor. Bu da bir tarzdır, bizim kendi gerçeğimizdir.

Aslında her militan, üzerinde mücadele edilen bir olgudur. Hepimiz, Önderlik çizgisiyle düzen özelliklerinin mücadele ettiği birer olgu durumundayız. Buna açık olduğumuzu bilmemiz gerekir. Dolayısıyla bunu bilerek, kendimizle mücadele etmemiz, kendimizi mücadele olgusu olarak açmamız gerekiyor. Kendimizi, örgütün bizimle mücadele etmesine kapatmamalıyız. Çizginin bizimle mücadele etmesine açık olmamız ve bizim de kendimizle mücadele etmemiz gerekiyor. Militan böyle yaratılır, yenilenme ve değişim böyle olur. Böyle yapmayan kendisini geliştiremez ve değiştiremez. Örgüt içi mücadelemiz de bu temelde gelişiyor. Örgüt bu temelde yenilenmiş militanlar ve onlardan teşekkül etmiş bir yaşam ortaya çıkarıyor, böyle bir yoldaşlar topluluğu var ediyor.

Bu yaşamın özellikleri nedir? Yoldaşlık ilişkisi nasıl bir ilişkidir ve ne anlama gelir? Örgüt içi yaşam ne demektir, ona nasıl yaklaşılır? Militan olmak ne demektir? Bir militan olarak örgüt içinde olmak, örgütsel görev ve sorumluluk üstlenmek, günlük olarak görev ve sorumluluk ağı içerisinde olmak ne demektir? Bunlar üzerinde ciddi olarak durmamız gerekiyor. Çarpıklıklar ve terslikler burada ortaya çıkıyor. Önderlikte yaşamsallaşan ideolojik çizgi gerçeğini tam anlayamamak ya da anlasa bile anladığını uygulama gücü gösterememek, uygulamada yabancı ideolojilerin etkilerini daha fazla yaşamak, genelde ortaya çıkan durumlardır. Doğrunun ne olduğunu, sosyalizmin ve Önderlik gerçeğinin neyi ifade ettiğini söz olarak öğreniyoruz, ama başkaları da bize bir şeyler öğretiyor. Örneğin "Doğru şudur, insan yaşamı şöyledir. Senin şunları yaşamaya hakkın var" denilerek üzerimizde ideolojik bir baskı ve yönlendirme yapılıyor. Dolayısıyla bunu bilecek ve reddetmeyeceğiz. Bunları bilecek kadar duyarlı davranmakla birlikte, kendimizi eğiterek yabancı ideolojilere, yaşam ölçülerine ve özelliklerine karşı mücadele ederek Apocu sosyalist ideolojik ölçüleri ve özellikleri kazanacağız. Başka türlü olmaz. Bu da birden bire, anında veya kolay gerçekleşen bir durum değil, çok şiddetli ve keskin bir mücadele gerektiren bir durumdur.

Bu mücadele zayıf olduğu müddetçe, örgüt içerisinde ideolojik çizgiyle çelişen, başka ideolojilerin özelliklerini taşıyan yaşam ölçüleri ve davranışlar çokça ortaya çıkar. Bu durum bizde güçlü bir biçimde yaşanıyor. Neden? Çünkü biz, toplumun her türlü sorununa çok açık bir örgütüz. Neredeyse toplumsal sorunları çözümleme merkezi gibiyiz. Kürdistan'ın bir parçasına değil bütün parçalarına, sadece Kürdistan'a değil bütün Ortadoğu'ya, hatta dünyanın her tarafına kendimizi açmış durumdayız. Örgüt, ne kadar sorun varsa gelebileceğini belirtiyor. O zaman bu örgütün içinde sorunlar olacak, örgütün ölçüleri ve ideolojik çerçevesiyle çelişen durumlar ortaya çıkacaktır. Biz neyi esas alacağız? Kuşkusuz bunlarla mücadele etmeyi esas alacağız.

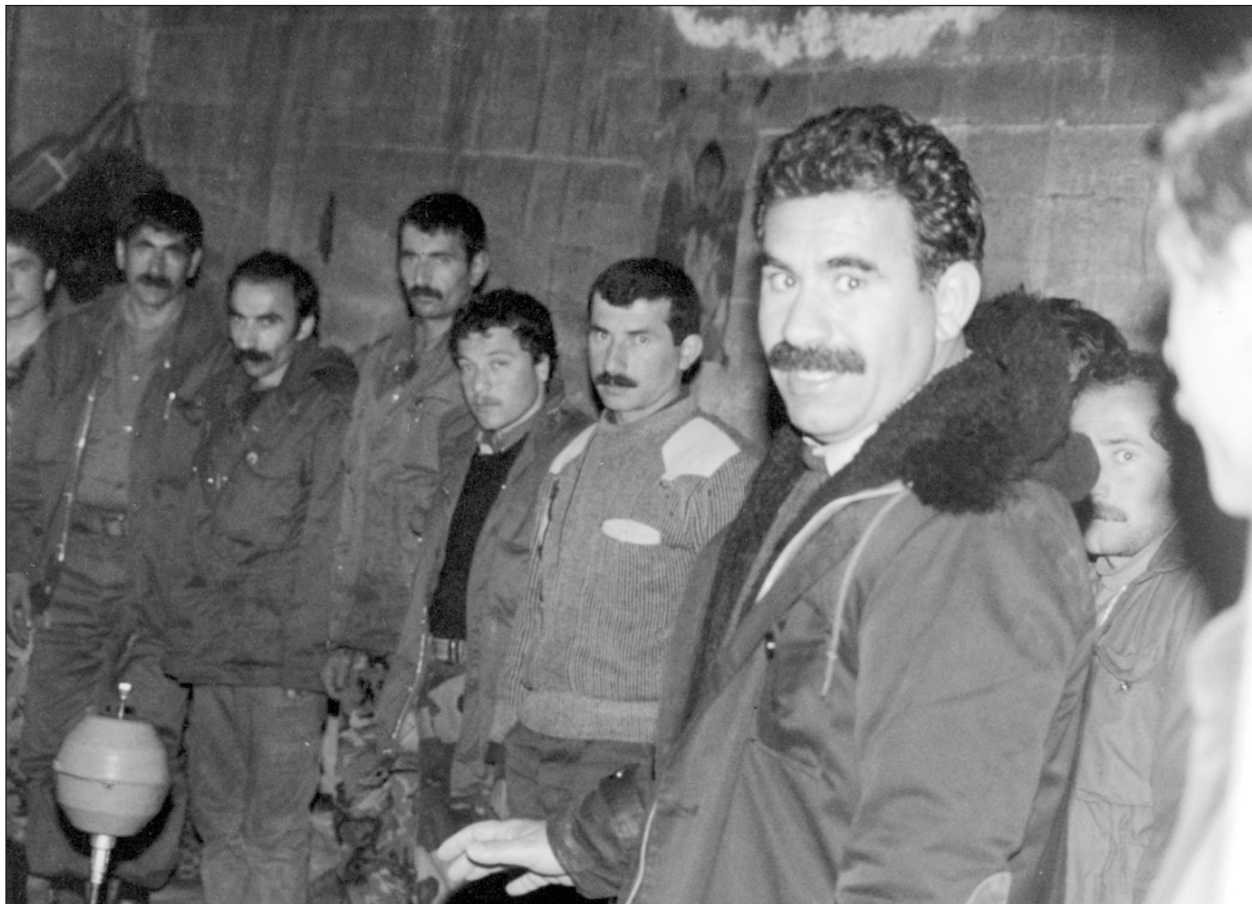
Örgüt içi sorunları çözemeyen dışarıdaki sorunları hiç çözemez

Örgütü bu biçimde açık tutarak sorunları örgütün içine almak yanlış mıdır? Bu husus tartışılabilir. Örneğin Sovyetler Birliği Komünist Partisi kendisini kapatıyordu; insanları süzgeçten geçiriyor, sonuçta çok az insan alıyordu. Birçok parti böyle yaptı. Bu da bir yöntemdir. Tümden reddedilmez, ama Kürdistan koşullarında o biçimde örgüt olunamadığı açıktır. Biz böyle yapsaydık kendimizi örgüt olarak geliştiremezdik. Bu nedenle kendimizi açmak, çelişkileri örgütün içine çekmek zorundayız. Sorunları çözmek, bir de örgüt olmak ve gelişme sağlamak için bunu yapmak durumundayız. Yoksa aslında ortada çok fazla güç ve imkan yoktur; bütün bunlar mücadeleyle, örgüt içerisinde yürütülen çalışmalarla yaratılıyor. Değerler kendiliğinden ortaya çıkmıyor. Örgüt içinde bile sorunları çözemeyen bir yapı, dışarıdaki sorunları hiç çözemez. Bu, doğru bir yöntemdir. Örgütü sorunlara kapatan, örgüt içi mücadeleyi durduran, dolayısıyla örgütü toplumsal sorunları çözmede bir denek olmaktan çıkartan yaklaşım yanlıştır. Sovyetler Birliği bu yanlışı işledi ve kaybetti. Dogmatizm buydu. Bizde bu yoktur. Apocu hareket bunu kabul etmemiş ve baştan itibaren farklı şekillenmiştir; karşıtlarına karşı olduğu kadar, kendi içinde de ideolojik ve örgütsel mücadeleyi yürüten bir hareket olmuş, gelişimini bu mücadeleye dayanarak sağlamıştır.

İlişkileri bozan, yoldaşlık ölçüleriyle çelişen, basit yaşam arayışlarında olan, kurnazlık içeren bireyci hesaplar peşinde olan, zorluklardan ve sorunlardan kaçan eğilimler ve yaklaşımlar var. Bu tür durumları, siyasi ve ideolojik literatürde bazı kavramlarla açıklıyoruz. İşin özü, bu tür hususlardan kaçmak, kendi durumunu kurtarmaya çalışmaktır. Kendini örgütün gelişimi, mücadelenin büyümesi ve gelişmesi için sınırlı ve az katma anlamına geliyor. Bu tür tutum ve davranışların başka hiçbir anlamı yoktur. Bunlar tamamen düzen ölçülerini ifade eden davranışlardır. Örgüt şimdiye kadar gelişme sağladı ve bu tür davranışları alt etti, onlara başarı imkanı vermedi. Dünya gericiliği bu yöntemle en çok uluslararası komplo koşullarında başarılı olmayı umut ediyordu. Ortaya çıkan sonuç, başarılı olamadığı şeklindedir.

Bunun topluma yansıma düzeyi nedir? Biz büyük bir devrim hareketi geliştirdik. Herkes bu hareketi değerlendiriyor ve hakkını teslim etmek durumunda kalıyor. Kürt toplumu son yirmi otuz yılda yaşadığı değişikliği, önceki iki üç binyılda yaşamadı. Bu kadar yoğun ve hızlı bir değişim olmuştur. Eski ölçüler, değer yargıları, bireyi ve toplumu zayıflatan özellikler büyük ölçüde tasfiye edilmiş, onların yerine yeni anlayış ve ölçüler gelmiştir. Birey ve toplum yeniden yaratılmış ve şekillendirilmiştir. Ulusal düzeyde yaşanan bu gelişmeye ***Ulusal Diriliş*** diyoruz. Toplumsal düzeyde yaşanan gelişmeye ***Demokratik Devrim*** veya ***Özgürlük Devrimi*** diyoruz. Bu mücadele yaygın bir biçimde sürüyor. Şu açık bir gerçektir: Toplumun ulaştığı düzeyi geriye çekmek asla mümkün değildir, Kürt toplumu ulusal ve sosyal düzeyde yepyeni bir karakter kazanmıştır. İnkarcı ve imhacı sistemin amaçları, hedefleri bu gelişme karşısında çok büyük ölçüde parçalanmıştır. Bir diriliş, yeniden doğuş gerçekleşmiştir. Ulusal, toplumsal bilinç ve örgütlülük oluşmuş, bu da büyük bir kuvvet ortaya çıkarmıştır. Uluslararası komploya karşı savaşan kuvvet de budur. Bu kadar baskıya rağmen Kürdistan'ın ve dünyanın dört bir yanında halkın milyonlar halinde ayağa kalkmasını sağlayan kuvvet budur. Toplum bu düzeyde yenilendi ve gelişti.

Biz 20. yüzyılda olduğu gibi devrimler yapmadık; iktidarı ele geçirmedik, devlet kurmadık. İktidarı etkileyerek değiştirdik, toplumu değiştirdik. Bu da bir devrim biçimidir. Devrimi sadece iktidar olarak ele almak, sosyalizmi siyasi iktidara bağlamak, siyasi iktidarı da silahın namlusuna bağlamak İkinci Dünya Savaşı koşullarında geçerli olabilirdi. Bu, bazı somut koşullara bağlı olan yaklaşımdır, yani her ortamda ve koşulda geçerli değildir. Dolayısıyla da değişmez bir anlayış veya ilke değildir. Kaldı ki onların toplumsal değişim bakımından çok ileri sonuçlar yaratamadıklarını yıkılan ve değişen sistemler içerisinde görüyoruz. Ona karşılık Kürt toplumunun iktidar olmadan ulusal ve sosyal düzeyde ne kadar hızlı bir değişim yaşadığı biliniyor. Kuzey'de, Küçük Güney'de, hatta Büyük Güney'de böyle bir gelişme yaşanmıştır. Bu durum, Doğu'yu etkiliyor. İran, Irak ve Suriye devletleri bunlara izin vermemek, bu değişim durumunu engellemek için ellerinden gelen çabayı harcıyorlar. Demek ki toplumsal değişim güçlü oluyor. Yani devrimi ve değişimi iktidar olarak görmek yanlıştı ve bu düşünce bizde de gelişmişti. Oysa en büyük devrimi biz yaşadık ve hala yaşıyoruz. Büyük değiştirici etkimiz var. Ortadoğu'yu da etkiliyoruz, ama bu etkileme, iktidar olmayı gerektirmiyor. İktidarları değiştirip dönüştürüyoruz. Bu da bir tarz ve yöntemdir. Böyledir diye, ortada bir devrim ve değişim yoktur demek kesinlikle doğru değildir, gerçekle alakası yoktur. Topluma bakılabilir, toplumun nasıl değiştiği, nasıl yenilenerek ilerlediği görülebilir. Bilim adamları bunu inceliyor ve hayretle karşılıyorlar. Demek ki büyük bir devrim yaşıyoruz. Toplumsal ilerleme de bu mücadele tarzı ile sürüyor.

ORTADOĞU'DA BARIŞ VE DEMOKRASİ SORUNU

Ortadoğu, tüm tarih boyunca savaşların yaşandığı alan oldu. Ortadoğu coğrafyasındaki savaşlar iki yönlü etkiyle ortaya çıkıyor; daha doğrusu bir tarafta bölge güçlerinin kendi aralarında yaptığı savaşlar yaşanırken, diğer yandan dış güçlerin dayattığı savaşlar söz konusudur. İlkçağ ve sonrasında dünyanın büyük devletlerinden biri her zaman Ortadoğu'da olmuştur. Bu açıdan büyük güçler arasındaki mücadelenin bir tarafı her zaman Ortadoğulu güçlerden biri oldu. Aynı zamanda küresel hakimiyet mücadelesinde Ortadoğu bu mücadelenin kilit noktası oldu. Kim bu bölgeye hakim olursa aynı zamanda dünyanın o günkü süper gücü oluyor. Ancak bir kaç yüzyıl bir süper güç tamamen etkinlik gösteriyor, daha sonra rakibi ortaya çıkıyor. Bu da ister istemez savaşları ortaya çıkarıyor. Perslerle Yunanlıların, Sasanilerle Romalıların, İranlılarla Bizansların mücadelelerinin çok keskin olduğunu biliyoruz. Bizans İmparatorluğu'nun da Doğu Roma'yla bu alanlarda savaşması söz konusudur. Yine büyük Haçlı seferleri bu coğrafyada yaşandı. Bu gerçekler, Ortadoğu'nun tarih içinde sürekli savaş içerisinde olduğunu gösterir. Kürdistan'da bu savaş alanının göbeğindedir. Avantajı dağlık alan olması, savaş sürecinde kendisini dağa dayamasıdır, ancak istilacılar da her zaman buranın güvenliğini almadan Ortadoğu'ya hakim olamayacaklarını bildiklerinden Kürdistan üzerine de sürekli seferler düzenlemiş, işbirlikçiler vasıtasıyla belli bir denetim kurmaya çalışmışlardır. Dış güçlerin bu kadar savaş verdiği alanda, bölge güçleri de her zaman savaş içerisinde olmuşlardır. Yine tarihte Hititlilerle Mısırlıların, Asurların Babillerin Anadolu'daki kavimlerle savaşlarına tanık olmuştur. Mısırlılarla Asurlular arasında da savaşlar söz konusudur. İrili ufaklı birçok devlet kurulmuş ve birbirlerine karşı savaş içinde olmuşlardır. Öte yandan yerel çatışmaların her zaman dış tahrikleri de söz konusudur. Büyük güçler çatıştığında, Ortadoğu'yu hakim olmak için ittifak bulma, ya da güçleri zayıflatmak için çeşitli güçleri birbirine karşı kışkırtmışlar, savaştırmışlardır. Bu kadar önemli bir coğrafyada dış eller her zaman olmuştur ya da bölge halklarına, bölgedeki beyliklere, devletlere, devletçiklere el uzatılarak kendi mücadeleleri içine çekilmişlerdir. Tüm bunlar tabii ki Ortadoğu'yu tarih boyunca sürekli savaşlar içinde tutmuştur. Yakın çağda da Ortadoğu bu durumdan kurtulamamıştır.

Batı'da kapitalizmin gelişmesiyle birlikte, Ortadoğu yeniden önem kazanmıştır. Kapitalizm daha fazla ticaret, daha fazla dış dünyaya açılma ihtiyacı duyduğundan ilk hedef haline gelen ister istemez kıtalar arası kesişme noktalarının bulunduğu bu coğrafya olmuştur. Bu stratejik özelliklerinin yanında petrol kaynaklarının bulunması, yine Hindistan yolunun üzerinde olması bu alanı daha da önemli kılmıştır. İlk büyük sömürgeci güçler, Fransa ve İngiltere'dir. Daha önce İspanya ve Hollanda'nın sömürgeci eğilimleri ve yayılması vardır. Ancak o dönem kapitalizmin daha ilk geliştiği yıllar olduğu için ve dünyanın tümüne hakim olma ihtiyacı ortaya çıkmadığı için bu kadar zorlu bir alanda savaş verme yerine farklı yolları tercih etmişlerdir. O dönem koşullarında Osmanlı imparatorluğunun belli bir gücü olduğu alanlara yönelme yerine, –İspanyolların Amerika'yı keşfetmesi gibi– yeni alanlar üzerinde durulmuştur. Ancak kapitalizmin giderek gelişmesi, bir sistem olarak kıta Avrupa'sında ve İngiltere'de yerleşmesi bu iki gücün ciddi bir rekabet içine girmesine sebep olmuştur. Bu da sömürgeleştirilmeye en uygun alan olan Ortadoğu'ya göz dikmelerine yol açmıştır. Osmanlı imparatorluğunun Kuzey Afrika ve Ortadoğu'da yine Balkanlardaki gücünün zayıflaması da bu sürece denk düşünce, bu alandaki rekabet kızışmıştır. Öte yandan Rusya'nın büyük bir güç olarak tarih sahnesine çıkması ve kendisini daha etkili kılabilmesi için denizlere açılmak istenmesi ve Akdeniz'e, Ortadoğu'ya, Hindistan'a ulaşma eğilimi bu rekabete yeni bir boyut kazandırmıştır. O günden bu güne Ortadoğu, artık iflah olmayan, barışı bir türlü görmeyen bir coğrafya haline gelmiştir. Özellikle de Osmanlı İmparatorluğu'nun hasta adam durumuna düştüğü 19. yüzyılda, bu egemenlik savaşı kızışmış 19 ve 20. yüzyıl Ortadoğu üzerinde siyasi rekabetin ve çekişmenin doruk noktasına çıktığı yıllar olmuştur.

> **"İsrail, varlığını devlet olarak sürdürmek için, politikasının esasını bölge istikrarsızlığına dayandırıyor. Bölgede ülkeler sürekli istikrarsızlık ve çatışma içinde olursa kendi rahat yaşayacaktır. Kendi rahatı ve huzuru için, bölgeyi tamamen istikrarsızlığa ve çatışmalara yönelten bir stratejiyi İsrail yaşam politikası olarak devreye sokuyor."**

Böl-yönet politikası istikrarsızlığın temel sebebidir

Osmanlıların Mısır'da örgütlenmeleri, Mısır'ı ve Arap dünyasını Osmanlılar için bir sorun haline getirmiştir. Napolyon'nun Ortadoğu'ya seferler düzenlendiği biliniyor. Hatta burada Doğu Roma İmparatorluğu'nu tümden yıkarak bölgeye hakim olacak projeler üzerinde yoğunlaştığı sır değildir. İngiltere ve Rusya, Osmanlı toprakları üzerinde böyle bir mücadele içine girerken, diğer taraftan kendi aralarında da büyük bir çekişme içine girmişlerdir. Arap milliyetçiliğinin ortaya çıkmasında Balkanlar'da olduğu gibi, Batı Avrupa ülkelerinin etkisi vardır. Belki Balkanlar'da biraz daha doğal sosyal tabana dayanırken, Arap dünyası da teşvik edildi, kışkırtıldı, aşiretler satın alınarak, etkilenerek, Osmanlı'ya karşı kışkırtıldığı biliniyor. Bunun yanında milliyetçiliğin etkileri de Arap dünyasında, genel düzeyde ortaya çıkıyor. Hem dış kışkırtma hem de milliyetçiliğin başlaması Rusya'daki ulusal ve etnik çatışmaların gelişmesine yol açıyor ve Rusya'nın da çeşitli biçimlerde alana el atma durumu yaşanıyor.

Almanya'nın geç bir emperyalist ülke olarak askeri gücünden daha fazla ekonomik gücüne dayanarak Ortadoğu'ya yayılma istemi de bu dönem ortaya çıkıyor. Berlin-Bağdat demiryolu, Almanya'nın Ortadoğu'ya yayılmasındaki en temel proje olmaktadır. Diğer taraftan İngiltere ve Fransa milliyetçiliğe dayanarak burada etkileme içinde olurken, Almanya ise bölgenin temel kültürü olan islamiyete sesleniyor. Hatta panislamcılığı tahrik eden islamcı çevreler, akımlarla ilişki kuran bir politikayı, alana girmek için kullanıyor.

Bu kadar dış elin girmesi, yine bölgede İran ve Türklerin önemli bir güç olması da dikkate alınınca, Ortadoğu'daki milliyetçiliğin ve dış güçlerin burada etkin olmasının getirdiği sonuçlar ağır oluyor.

19. yüzyılın başında çıkan Birinci Dünya Savaşı'yla bölgede Osmanlı'nın yanında Fransız ve İngiliz egemenliği etkili bir biçimde yerleşiyor. Kendileri, Ortadoğu'yu cetvelle parselliyorlar. Araplar bile kırk parçaya bölünüyor. Kürdistan, dört parçaya bölünüyor. Tüm bölünmeler, savaş etkenlerini birbirine karşı kullanılacak güçlerin daha da fazlalaştırılması anlamına geliyor. Böyle bir coğrafyada istikrar yaratmak ve barış ortaya çıkarmak mümkün olmuyor. Bu kadar bölünmüşlüğe İkinci Dünya Savaşı sonrasında İsrail de eklenince, bölünme ve çatışma ortamına tamamen tuz biber ekilmiş oluyor. Böl yönet politikası, İngilizlerin en temel politikası olurken, bunu İkinci Dünya Savaşı'nda ABD devralıyor ve bu politikanın daha da derinleştirilmiş biçimini İsrail, pratikte uygulamaya geçiriyor. İsrail, varlığını devlet olarak sürdürmek için, politikasının esasını bölge istikrarsızlığına dayandırıyor. Bölgede ülkeler sürekli istikrarsızlık ve çatışma içinde olursa kendi rahat yaşayacaktır. Kendi rahatı ve huzuru için, bölgeyi tamamen istikrarsızlığa ve çatışmalara yönelten bir stratejiyi İsrail yaşam politikası olarak devreye sokuyor. Amiyane deyimle artık Ortadoğu'da hangi taşın altını kaldırırsanız, orada İsrail'in çıkma gerçeği görülüyor. İsrailliler, kendilerini tamamen güvende hissetmek için hiçbir savaşı kaybetmeme stratejisini benimsiyorlar. Buna kendileri de savaşı kaybetmeme stratejisi olarak ad koymuş durumdalar. Emperyalist ve dış güçlerin politikalarına, '25 ve '40'lardan sonra bir de İsrail etkeni girince tam bir kördüğüm yaşanmaya başlamıştır. Artık bölgede barış ve istikrar değil de, çatışma ve huzursuzluk aranır duruma gelmiştir. Neredeyse her güç, Ortadoğu'da çıkarını korumak için barış ve istikrar değil de, çatışma ve istikrarsızlığı tahrik etmiştir. 20.yüzyıl Ortadoğu'sunu, özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısından sonraki Ortadoğu'yu böyle bir siyasal atmosferin sardığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Halkların eşitliğine dayanmayan her türlü sistem savaş üretir

Bu çekişmeye bir de Filistin ve emperyalist kapitalist sistem arasındaki çekişmenin evrenselliği karışınca Ortadoğu büyük güçlerin bilek güreşi yaptığı, kendi aralarındaki dengenin esas olarak kurulduğu yer haline geliyor. Savaş, belli bir süre sonra Ortadoğu'nun siyasal güç odakları tarafından paylaşılmasıyla sonuçlanıyor. Yer yer çatışmalar 20. yüzyılın ikinci yarısında da devam ediyor, ancak belirli güçler arasındaki denge de bu süreçte oluşuyor. Daha sonra İsrail-Filistin çatışması, Arap-İsrail çatışmaları yaşanıyor. Bu, aslında yalnızca bir Arap-İsrail çatışması değil, sistemler arasındaki çatışmanın bu alanda kendini açığa vurması olarak karşımıza çıkıyor. İki sistemin çatışması sürecinde esas alınan hedefler ve planlamalar tamamen hakimiyet üzerine kurulduğu için halkların özlemleri, istekleri dikkate alınmıyor, dışlanıyor. Bunun sonucu, bölgede bazı ülkelerin patlama noktasına geldiğini biliyoruz. Sovyetler Birliği, Afganistan'daki bu durumdan yararlanarak orada bir darbeyle yönetimi ele geçirdi. Bu Afganistan'da süren çatışma ortamını daha da alevlenmesine sebep oldu. Bölgenin en önemli jandarması olan İran Şahlığı da esas rolünü çevre halkının refahına ve demokratikleşmesine vereceğine, dış güçlerin jandarması gibi bir pozisyona girdiği için gelişen bir halk ayaklanmasıyla devrildi. Bu da Ortadoğu'nun çivilerini yerinden önemli oranda çıkardı. Türkiye de aslında kendisini iç dengelere göre değil de, dış dengelere göre düzenlediğinden, büyük sosyal patlamalar ve siyasal çalkantılarla karşılaştı. Bunu ancak NATO'nun Avrupa ve ABD'nin desteğiyle 12 Eylül'de zor ve baskıyla durdurdu.

> **"Dış güçler tarafından kurulan dengelerin ya da dış güçlere dayanarak kurulan dengelerin Ortadoğu halkları açısından çatışma noktalarını canlı tutan esas olumsuzluk olarak görmek doğrudur. Emperyalistler kurdukları sistemin çatışma noktalarını barındırdığı, gerilim noktaları oluşturduğunu hesaba katmazlar. Bunlar dikkate alındığında Ortadoğu'da barışı uzun süreli kılmak, yerleştirmek açısından dış güçlerin elinin olmadığı bir sistem yaratmak gerekir."**

1980 yılında İran-Irak Savaşı'nın başlaması, daha sonra reel sosyalizmin yıkılması, Ortadoğu'da siyasal dengelerin köklü bir biçimde sarsılmasına yol açtı. Irak'ın Kuveyt'e müdahalesi, ABD'nin Irak'a açtığı savaş, Filistin-İsrail çatışmalarının şiddetlenmesi, öte yandan Ulusal demokratik hareketimizin Türkiye'de uzun süreli ve şiddetli bir savaş içine girmesi, bölgenin kendi iç dengelerine kavuşmadığını, dış güçlerin, emperyalist güçlerin ve gerici bölge güçlerinin çıkarları temelinde düzenlenen Ortadoğu'nun savaştan başka bir şey getirmediğini çok açık ve net ortaya koydu.

21. yüzyılın başına geldiğimizde Ortadoğu'nun tarihsel gerçeğine, güncel ihtiyaçlarına ve evrensel değerlerine uygun düşmeyen bir sistem gerçeği, varlığını halen sürdürmektedir. Ortadoğu'da varlığını sürdüren sistem, bölge halklarına, dünya dengelerine ve ihtiyaçlarına uygun olan değil de, dış güçlerin çıkarlarına hizmet eden, onlar tarafından tahrik edilen, teşvik edilen, yönlendirilen bir siyasal çıkmazla, kördüğümle karşı karşıyadır.

Bu gerçekler, her şeyden önce de şunu gösteriyor: Dış güçler tarafından kurulan dengelerin ya da dış güçlere dayanarak kurulan dengelerin Ortadoğu halkları açısından çatışma noktalarını canlı tutan esas olumsuzluk olarak görmek doğrudur. Emperyalistler açısından önemli olan, kendi çıkarlarıdır. Kurdukları sistemin çatışma noktalarını barındırdığı, gerilim noktaları oluşturduğunu hesaba katmazlar.

"Milliyetçilik Ortadoğu'yu çatışmalar içerisinde güçsüz düşürüp kendine bağlamanın ideolojik zehridir. Milliyetçiliğin iki yüzyılda bölge halklarına verdiği çok az şey vardır. Verdiğinden çok, almış götürmüştür. Eğer burjuva milliyetçiliği yerine halkların kardeşliğini esas alarak halklar, tarihte varolan doğal federasyonlaşma içinde burjuva dünyayla tanışsalardı, bu günkü çatışma ve çekişmeler herhalde yaşanmazdı."

Dış güçlerin böyle bir kaygılarının olması söz konusu olamaz. Bunlar dikkate alındığında Ortadoğu'da barışı uzun süreli kılmak, yerleştirmek açısından dış güçlerin elinin olmadığı bir sistem yaratmak gerekir. Dış güçlerin yaratacağı herhangi bir sistem, bugün bir gücün lehine de olsa gerilim noktalarını ayakta tuttuğundan ya da yeni gerilim noktaları çıkardığından barışı getirmediği için herkes bundan zararlı çıkmaktadır. Bölünmüşlük ve bölge halklarının çıkarına kurulmayan her denge, yalnız bir halk için değil, bütün bölge halkları için Kürtlük tanımının verdiği bir ceza gibidir. Dolayısıyla dış güçlerin çıkarlarına göre hareket etmeyen, tüm bölge halklarının çıkarlarını, eşitliğini ve kardeşliğini esas alan bir politikayı Ortadoğu'da benimsemek, barışın yolunu döşemektir. Halkların kardeşliğine, eşitliğine dayanmayan her türlü ilişki, sistem çatışma ve savaş üretir. Bu nitelikte kurulmayan bir bölge düzeni ise dış güçlerin müdahalesine her zaman açık hale gelir. Halkların kardeşliğine ve eşitliğine dayanmayan dış güçler, her zaman kendilerine işbirlikçi, uşak, müttefik bulurlar. Bu da lanetli bir hastalık gibi çatışma ve çekişmelerin bölgede devamını ortaya çıkarır.

Milliyetçilik, Ortadoğu'nun kalbine Batılı güçlerin soktuğu bir hançerdir.

Demek ki bölgede gerçekten barış isteyen tüm güçler, pragmatik yaklaşmadan ucuz hesap yapmadan orta ve uzun vadede herkesin çıkarlarına olacak, halkların doğal haklarının kabul edildiği bir sistemi amaçlamalıdırlar. Milliyetçilik, Ortadoğu açısından Batılı güçlerin soktuğu bir hançerdir. Ortadoğu'yu çatışmalar içerisinde güçsüz düşürüp kendine bağlamanın ideolojik zehridir. Milliyetçiliğin iki yüzyılda bölge halklarına verdiği çok az şey vardır. Verdiğinden çok, almış götürmüştür. Halklar eğer burjuva milliyetçiliği yerine halkların kardeşliğini esas alarak , tarihte varolan doğal federasyonlaşma içinde burjuva dünyayla tanışsalardı, bu günkü çatışma ve çekişmeler herhalde yaşanmazdı. Burjuva milliyetçiliği, eskiden bölgede varolan halkların birbirinin kimliğine gösterdikleri tahammülü ortadan kaldırmış, birbirlerinin aleyhine çalışan, yalnızca kendi çıkarlarını düşünen bir ideolojik, siyasal ve örgütsel süreç yaşatmıştır. Buda cetvelle çizilmeyecek kadar etnik ve dinsel olarak iç içe geçmiş toplulukların kavgalı hale gelmesine yol açmıştır. Arapları ve farklı etnikten olan toplulukları bölerek orada da düşmanlık tohumları atmıştır. Milliyetçilik en başta da birbirine karşı güvensizlik olduğundan, sonuçta Ortadoğu'ya barış gelmediği gibi dış güçlerin kullanmasına zemin sunan bir coğrafya ortaya çıkarmıştır. Burjuva milliyetçiliğinin ortaya çıktığı Avrupa'da, iki büyük dünya savaşı ile milyonlarca insanın öldüğü düşünülürse tamamen dışarıdan gelen, bölge dengelerini hesaplamayan milliyetçiliğin burada da büyük tahribatları yapacağına kuşku yoktur. Ortadoğu'da böyle bir çıkmazı, hastalığı, kördüğümü çözecek tek yaklaşım, Başkan Apo'nun Demokratik Uygarlık Manifestosu'nda ortaya koyduğu yaklaşımdır. Bunun dışında Ortadoğu'daki sorunların çözümüne çare bulmak mümkün değildir. Böyle bir çözümü de egemen sınıflarda, egemen güçlerde aramak boşunadır. Belki onları da halkın gücü, demokratik güçler belli bir dönüşüme uğratabilir. Ancak öncülük kazanması, inisiyatif alması, böylelikle çatışmalarında değil de birlik olmalarında çıkarı olan halkların devreye girmesi önemli olmaktadır. Halkların çatışmadan çıkarı yoktur. Hele binlerce yıl beraber yaşamış, komşu olmuş yine kültürel olarak birbirine yabancı olmayan, duyguda, düşüncede birbirine yakın olan toplulukların bugün de bu ortak paydalara dayanarak kardeşleşmesi, sorunları anlayışla birbirlerinin doğal haklarına saygı gösterek çözmeleri mümkündür. Bu konuda Kürt özgürlük hareketinin rolünün belirleyici olduğunu söylemek gerekir. Kürdistan'ın parçalanması Kürt ve bölge halkları açısından en büyük kötülükleri getirirken, bugün Kürtlerin varolan sorunlarına bölge halklarıyla sınırlar değişmeden çözüm bulması hem bölgenin demokratikleşmesi açısından hem de bölge barışı açısından belirleyici öneme sahiptir. Kürtlerin, sorununun çözümünü dış güçlere dayanma, sınırları olan bir devlet kurma ve şiddetli çatışmalarda arama yerine, doğal haklarının tanındığı demokratik bir çözümde aranması, Başkan Apo'nun öncülüğünde böyle bir çizgiye sahip olması, Ortadoğu'da barışın yolunun açılması anlamına geliyor. Eğer halklara bu çizgiyi doğru anlatabilirsek, milliyetçilik ve dinsel bağnazlıkla değil de hoşgörüyle, olgunlukla birbirini anlama kültürünü benimsetebilirsek görülecektir ki, çatışmalar, çekişmeler tamamen herkesin aleyhinedir. Salt ulusal çıkarlar, halkların çıkarları, insanlığın çıkarları, çatışmada, çakıl taşı edebiyatında değil, tüm Ortadoğu'yu ortaklaşa sahiplenme kültüründe yattığı görülecektir. Aslında çakıl taşı edebiyatı, "ulusal çıkarlarım" diyen egemenlerin emperyalist güçler tarafından desteklenmesi, tahrik edilmesi Ortadoğu'ya sokulmuş bir fitnedir. Emperyalist güçler, bölgede tavşana kaç tazıya tut politikası izlemektedirler. Bölgede sürekli çatışma olsun ki kendilerine muhtaç olunsun, böylelikle kendilerinin bölgeye müdahale imkanları sürekli devam etsin şeklinde bir strateji izlemektedirler. Bu stratejiyi izleyenlerin bölge halklarının hiçbiriyle dost olamayacağı açıktır. İstikrar ve barış düşmanlarının esas olarak bunlar olduğunu söylemek gerekir.

Ortadoğu'da çatışma etkenleri, daha çok da milliyetçi yaklaşımlarla bağlantılı. yine İsrail-Filistin sorununda olduğu gibi dinsel bağnazlıkla iç içe geçmiş milliyetçiliğin barış ve halkların kardeşliği anlayışı yerine tamamen bir intikam kültürünü açığa çıkardığı diğer bir gerçektir. Şimdi Ortadoğu'nun bu kara kaderini değiştirmek, bağnazlığı, milliyetçiliği bırakmak, dış güçlere dayanarak değil de halkların kardeşliğine dayanarak sorunları çözmek ve böylece barışın koşullarını yaratmak önemli olduğu gibi barışı yaratmakla, demokrasi arasındaki bağı görmek diğer önemli bir husus olmaktadır. Batı Avrupa yıllarca dinsel bağnazlıkla kör milliyetçiliğin çatışmasına sahne oldu. Bunun açık sonuçları, demokratik kültürün yaratılmasında önemli bir etken oldu. Dolayısıyla Ortadoğu'da barış ve demokrasinin gelişimini iç içe ele almak zorunludur. Zaten demokrasi, evrensel birikimin iç dinamikler biçiminde yaşanması sonucu ortaya çıkan bir olgudur. Demokrasi, evrensel gelişmelerden etkilinse de, bunun da esas gelişimi bölge ve yerel dengelere dayanan ve bölgedeki güçlerin barışçıl bir denge ve uzlaşma yaratmasıyla ortaya çıkacak bir olgudur. Demokrasinin önünde çatışmalar, çekişmeler büyük bir engeldir. Gelinen ortam, demokrasilerin gelişmesini engelliyor. Öte yandan, demokratik kültürün ve hoşgörünün gelişmemesi de barış açısından olumsuz bir etki yapıyor.

Demokrasi muhalif hareketlerin mücadelesiyle ortaya çıkıyor

Barışın nasıl gelişeceği biraz ortaya konulmaya çalışıldı. Demokrasi de evrensel değerler ve kendi demokrasisindeki değerlerle ve özelliklerle birleşerek gerçekleşecektir. Demokrasi, esas itibariyle egemenlerin haklarının, yönetenlerin yetkilerinin sınırlanarak, giderek yetkilerin halk temsilcilerine devredilmesi düzeni oluyor. Böyle ele alındığında Ortadoğu'da demokratik eğilimlerin tarihsel temellerinin hiç olmadığını düşünmek yanlış olur. Mutlak kralların bu coğrafyada çıktığı, dinlerin bu mutlak kralları sınırlayan bir rolünün olduğu da reddedilemez. Sultanlar, padişahlar, emirler, hanlar, şahlar yakın zamana kadar bu coğrafyada varlığını sürdürmüştür. Ancak bunların yönetimdeki yetkilerinin binlerce yıl önceki hanların, sultanların, şahların, kralların yetkileri kadar geniş olmadığını da biliyoruz. Dinsel değerlerle tarihsel olarak oluşmuş kültürel değerlerle, toplumların baskı ve zulme karşı verdiği mücadelelerle bu yetkilerin sınırlandığı açıktır. Demokrasi bir yönüyle de muhalif hareketlerin mücadelesiyle ortaya çıkıyor. Tarihteki ilk özgürlük hareketlerinin, muhalif hareketlerin yine bu coğrafyadan çıktığına kuşku yoktur. Başkan Apo'nun dediği gibi köleci despotlara karşı ilk özgürlük savaşını verenlerin, neolitik devrime damgasını vuran Kürtler ve çevresindeki halklar olduğu açıktır. Başkan Apo, özgürlüğün ilk defa Kürtler tarafından insanlığa kazandırıldığını, bu kültürün, bu yaşam felsefesinin bağışlandığını bu direnişlerle tarihteki yerini aldığını vurgulamaktadır. İlk köleci isyanların Mezopotamya'da olduğu biliniyor. Tarikatların, mezheplerin çok yaygın biçimde bulunması, yine bu muhalefet hareketlerinin yaygınlığı ve sürekliliğiyle açıklanabilir. İlk toplumcu radikal hareketlerin de bu coğrafyada çıktığını biliyoruz. Mazdeklerin, Hüremilerin, Haşaşilerin çok sert muhalefet yaparak krallara, şahlara, sultanlara kafa tuttuğu tarihin diğer bir gerçeğidir.

Bunlar çok bilenen hususlardır. Bunun yanında daha az bilinen ya da hiç tarihe geçmemiş birçok direniş destanı vardır. Yine bugüne kadar bütün baskılara ve zulme rağmen yaşamı idame ettiren mezhepler ve tarikatlar bulunmaktadır. Dolayısıyla Ortadoğu'da demokrasinin, hak aramanın sultanların, yönetenlerin yetkilerini sınırlamanın tarihi damarları vardır. Öte yandan demokrasi, farklılıkların tanınması, farklılıkların beraber yaşaması kültürü olarak da biliniyor. Bunun da Ortadoğu gerçeğinde hiç olmadığını söylemek doğru değildir. Bir Balkan gerçeği var; çok halklı, çok kültürlü ya da bunlara dayanarak çatışma ve çekişmeleri ifade ediyor. Aslında farklı dinsel kimliklerin, farklı etnik kültürlerin ilk oluştuğu coğrafya Ortadoğu'dur. Balkanlar'da etnik bilinç, son birkaç yüzyılda gelişse de Ortadoğu toplumlarının etnik bilinci çok eskilere dayanır. Bu açıdan Kürtler, Araplar ve Farsların etnik bilincinin çok eskilere dayandığını söylemek yanlış olmaz. Milliyetçilik daha çok bir burjuva kavramı olarak kullanılır. Aslında Ortadoğu'da kökleri çok daha eskiye dayanır. Muhammed'in bile tüm evrenselliğine rağmen Arap milliyetçi özelliklerinden söz edilir. Kürtlerin etnik bilinci de uzun süreli yerleşik yaşama, ortak kültürlerin ilk yaratıldığı coğrafyaya dayanmasından dolayı eskidir, derinliklidir.

Özcesi, halkların birbirlerini dil, kültür, kimlik farklılıklarını kabulü yeni değildir. Ortadoğu'da demokrasi ve özgürlüğün gelişimi derken, yalnızca Batı kavramları ya da Batı'dan ihraç edilecek yaşam biçimleri olarak anlamak çok sonuç vermiyor. Nitekim Başkan Apo dışarıdan gelen tüm ideolojilerin ne kadar özgürlük, demokrasi ve sosyalizm adına olsa da, bu coğrafyanın gerçekliğine uymadığı taktirde eşeğe kütüphane yükleyip arabaya bindirilip gönderilmesi gibi bir sonuçla karşılaştığını söylemektedir. Dolayısıyla demokrasinin gelişmesini ya da demokratik değerlerin oturmasını tüm geçmişle çatışarak değil de, kimi değerlerin, kimi birikimlerin demokratikleştirilerek geliştirilmesi önem arz etmektedir. Nasıl ki Batı'da Hıristiyanlık belirli bir demokratik gelişme göstermişse, benzer şeyi islamiyet için yapmak da mümkündür. İslam halkları da bugün neden bu kadar geri olduklarını sorguluyor. Bu sorgulama şu veya bu düzeyde dogmatik olmalarından, yaratıcı olmamalarından kaynaklandığı gerçeğini gözler önüne seriyor. Bugün yeterince rayına oturmasa bile kadar köklü, çok boyutlu, tarihsel olarak değerlendirilmese bile Ortadoğu'da kendini sorgulama tartışmaları artarak devam ediyor. Tabii İslamiyetin demokratikleşmesi önemli bir boyut olmaktadır. İslamiyet'in özellikle 10. yüzyıldan sonra içtihat kapısının kapanması, önemli bir talihsizliktir ya da bugünkü geriliklerin en temel etkeni ya da başlangıcıdır. İçtihat demek, sıkışılan her anda ortaya çıkan yorum anlamına geliyor. 10. yüzyılda içtihat kapısı kapanıyor; tamamen dogmatizm, dogmalar hakim hale geliyor. Nasıl ki bugün Demirel'in deyimiyle demokrasilerde çare tükenmezse, demokrasilerde mutlaka bir çıkış olacağı söyleniyorsa, demokrasinin biraz da bu olduğu dillendiriliyorsa; islamiyetin yükseliş döneminde, 10. yüzyıla kadar da her soruna bir yorum getiren, bir çözüm getiren içtihat kapısı, onun geleneği vardı. Bunun durduğunu, bunun da islam topluluklarını gelişen her türlü teknik, düşünce ve sosyal yaşama uyum gösterememesi biçiminde olumsuzlukla sonuçlandığı biliniyor.

Ortadoğu'da demokratik gelişme açısından her şeyden önce 10. yüzyılda başlayan, toplumları tamamen dogmatik kalıplar içine sokan bu çemberin kırılması gerekiyor. İslamiyetin düşünce üretmeye engel olan bir ideoloji olarak ortaya çıkmadığı, aksine çıkışında mevcut yerleşik düşünceler karşısında yeni düşünce üretme biçiminde olduğu gerçeğinden hareketle, yine o dönemde tıkayan, engelleyen, toplumu o yönlü kapatan her türlü ideolojik ve siyasal duruşa karşı tutumun temsilcisi olarak çıktığına göre, günümüzde de bu ilk çıkışına uygun bir duruşta bulunması, düşünce gelişimi önünde engel olmayan bir hoşgörülü bir noktaya çekilmesi önemli oluyor.

Demokratikleşme açısından düşünce özgürlüğü ve bunun hukuksal altyapısının oluşması konusundaki mücadele, barış ve demokrasinin gelişimi açısından öncelikle üzerinde durulması gereken konular olmaktadır. Bu konuda Batı Avrupa'da gelişen uygarlığın belirli düzeyde olumlu rol oynayacağını söylemek mümkündür, ama esas olarak da bölgede gelişecek demokratik devrimle, iç dinamikleriyle birleşecek özgürlükçü hareketin rolü belirleyici olacaktır. Dış güçlerin müdahalelerinin sadece olumsuzluk yarattığı, yukarıda ortaya konulmuştu. Öte yandan Ortadoğu gerçeğine uygun özgürlük ve demokrasi düşüncesi, politikası ve yaşam tarzı, hiçbir siyasal güç tarafından yaratılamadı. Sorunu sadece Ortadoğu'daki tutuculuğa, muha-

"Burjuva milliyetçiliğinin ortaya çıktığı Avrupa'da, iki büyük dünya savaşı ile milyonlarca insanın öldüğü düşünülürse tamamen dışarıdan gelen, bölge dengelerini hesaplamayan milliyetçiliğin burada da büyük tahribatları yapacağına kuşku yoktur. Ortadoğu'da böyle bir çıkmazı, hastalığı, kördüğümü çözecek tek yaklaşım, Başkan Apo'nun Demokratik Uygarlık Manifestosu'nda ortaya koyduğu yaklaşımdır."

"Devletle sivil toplumun en fazla kökleştiği yer, kuşkusuz Ortadoğu'dur. Devlet ve sivil toplum, Ortadoğu'nun iki temel gerçeğidir; diğer tüm gerçekler burada eziliyordu. Bu açıdan geliştirilecek sivil toplumlar temeline dayanan demokratik mücadele anlayışı, Avrupa'dakinden farklı bir biçimde rol oynayacaktır."

fazakarlığa bağlamaktan çok ortaya çıkan, sol, sosyalist, ilerici birçok çevrenin mücadele ettiği güçte varolan dogmatizme, tutuculuğa ve şablonculuğa uyarak benzer bir konuma düştüğünü söylemek doğrudur. Başkan Apo'nun geliştirdiği çizgi ve bugün geldiği düzey, bu açıdan Ortadoğu halkları için bir nefes oluyor. İslamiyetten bu yana ilk defa Ortadoğu halkları bir ideolojik ve örgütsel yaşam projesi açılımı gösteriyorlar. Yalnız Kürtler açısından değil, bütün Ortadoğu halkları açısından böyle bir rol oynanması gerçeğiyle karşı karşıyayız. Başkan Apo'nun onun ideolojisinin, felsefesinin, siyasetinin ve yaşam projesinin böyle bir rolü olduğu dikkate alınırsa o zaman Kürt halkının gerçekleştirdiği demokratik devrimin Ortadoğu'nun geleceği açısından, barış ve demokrasiyi yakalama açısından da en temel dinamik güç olduğunu söylememiz gerekir. Bugün yalnız Kuzey Kürdistan'da değil, Kürdistan'ın bütün parçalarında Kürt halkı, bu ideolojiyi siyaset ve felsefeyle yeniden yoğurmakta ve kendini yaratmaktadır. Böyle yeni bir fikrin, yaklaşımın ortaya çıkması etkisini çarpıcı bir biçimde gösteriyor. Bir Batı taklidi olmadığı için, kendi orijinine dayanarak bir değişimi, dönüşümü hedeflediği için bırakalım kan uyuşmazlığını, aksine Ortadoğu toplumlar gerçekliğine uyum gösterdiği için gelişmesi, etkilemesi hiçbir ideolojinin yapamadığı kadar yüksek olmaktadır. Bugün Kürt halkı ideolojik öncülük düzeyinde Farslardan, Araplardan ve Türklerden ileri bir düzeyi yakalamıştır. Dünün geri görülen, horlanan Kürdü bugün bu coğrafyada öncülük düzeyini yakalamıştır. Savaş içinde elde ettiği özgürlük ve demokrasi kültürüyle, mücadele kültürüyle kendi öz gücüne dayanarak, herhangi bir dış güce dayanmadan demokratik haklarını, özgürlüğünü istemektedir. Bu özelere Kürtlerin ve Ortadoğu halklarının da layık olduğunu herkese göstermekte ve öğretmektedir. Kürt halkının demokratik devrimci mücadelesi bugüne kadar Ortadoğu'da halk düzeyinde yürütülen mücadelelerin en çarpıcılarındandır. Uzun süreli her türlü zorluğa dayanarak hak arama, demokrasi ve özgürlük mücadelesini geliştirme kararlılığından vazgeçmemiştir. İran Devrimi, Ortadoğu açısından önemli bir devrimdir. Kitlelerin ayağa kalkmasında büyük bir gücü ifade ediyor. Ancak belli bir zaman dilimine yayılan bir niteliği vardır. Katliamlar, baskılar olsa da sonunda ordunun da saf değiştirdiği bir ayaklanma biçimi oldu. Kürt halkının hak arama mücadelesinde sürekliliği, hak arayan, halkçı kişiliği ortaya çıkardı. Bunun yalnız Kürt halkı açısından değil, Ortadoğu halkları açısından önemli bir etkisi olduğunu, yeni bir kültür yarattığını söylemeliyiz. Kendisiyle sınırlı kalmadığı, iç içe yaşadığı diğer halkları etkilediği de diğer bir gerçektir.

Kadın şahsında yaratılan yeni Ortadoğu kimliğidir

Ortadoğu'da barış ve demokrasinin gelişmesinde en önemli rolü oynayacak bir güç de Başkan Apo'nun geliştirdiği Kadın özgürlük hareketidir. Bunu başlı başına Ortadoğu'daki bütün gerilikleri söküp atacak bir sentez olarak değerlendirmek yanlış olmaz. Hatta Ortadoğu devriminin, demokrasisinin teorisi olarak görülebilir. Başkan Apo, *"Güney devrimi kadın devrimidir"* derken, bir yönüyle de Ortadoğu devrimi kadın devrimidir de demek istiyordu. Kadının özelikle bin yılından sonra Ortadoğu'da büyük bir gerilik içinde tutulduğu düşünüldüğünde bin yılda derinleşen geriliği söküp atmak açısından da kadının özgürlük tutkusunun harekete geçirilmesi, güç olarak ortaya çıkarılması iyi bir mücadele yöntemi de olmaktadır. Ayrıca kadının belirli haklar kazanması, hukuksal olarak erkek karşısında konumunun güçlenmesinden öte, Ortadoğu'nun genlerine sinmiş kimi katı, dogmatik yanların aşılmasında çözücü silah olarak görülebilir. Tabii bunu burada belirtirken, Avrupalıların çok yüzeysel, özgürlükten, demokrasiden yoksun, biçimsel olarak Ortadoğu halkları ve diğer toplumlar içine soktuğu kadın modelinden söz etmiyoruz. Orada kendi burjuva düzeni için, sermaye düzeni için, mülkiyet düzeni için gerekli toplumu yaratmak için burjuva mülkiyet düzeninin kadın tipini örnek olarak toplumların içine hançer gibi sokmak istiyor. Aslında söz konusu toplumları kendi ideolojisi, politikası, ekonomik sosyal düzeni doğrultusunda teslim almanın en temel ajan faaliyeti rolü oynuyor. Avrupa'nın, Batı'nın bu biçimdeki bir kadın tipini ya da sosyalleştirme biçimini tamamen özgürlük ve demokrasiyi derinleştirecek kadın hareketini devreye sokmuş bulunuyoruz. Başkan Apo'nun kadın sorununa bu kadar eğilmesinin nedeni, yalnız Kürt halkı için değil, Ortadoğu halkları içinde büyük bir sorumluluk taşımasındandır. Kadın şahsında yaratılan yeni Ortadoğu kimliğidir. Herhangi bir Avrupa taklitçiliği değildir. Bunun da önemle değerlendirilmesinde, Ortadoğu'da barışın ve demokrasinin geliştirilmesinde kadın hareketinin çok büyük rol oynayacağının hissedilerek gereklerinin yerine getirilmesinde de herkesin üzerine düşeni yapması gerektiği açıktır.

Burada kadın özgürlük hareketinden bahsederken, Batı'da gelişen küçük burjuva kadın hareketlerinden söz etmiyoruz. İşbirlikçi ya da burjuva düzenlerin ajanı olarak geliştirilen kadın tipinden söz etmiyoruz. Aksine neolitik devrimin kadının hakim olduğu, özgürlükçü, eşitlikçi toplum kültürünün bugüne yansıtılması ve bunun evrensel değerlerle zenginleştirilmesi olarak anlamak gerekir. Burada burjuva devriminin ya da Avrupa'da gelişen demokrasi ve özgürlüklerin bir uzantısı bir taklidi değil, aksine gerçek anlamda özgürlük, eşitlik, adalet kültürünün yaşandığı bu coğrafyada Özgür kadın hareketini geliştirerek, geçmiş ana tanrıça ya da kadının rolünün etkili olduğu yeni bir sentez oradan yola çıkarak da, yeni bir toplum yaratmaktır. Özgürlüğün ve adaletin olduğu böyle bir sosyalizm yaratmaktır. Bunu yaratırken de, biraz önce belirttiğimiz Avrupa'da gelişen olumlu değerleri de buna katmaktır.

Başkan Apo, Demokratik Uygarlık Manifestosu'nda üçüncü alan teorisinden söz etti. Sivil toplum örgütlerinin yaygınlaştırılması gerektiğini belirtti. Bu konuya çok önem verdiği Demokratik Uygarlık Manifestosu'ndan anlaşılıyor. Ancak burada demokrasi ve barışın geliştirilmesinde rol oynayacak üçüncü alanı Avrupa'dan farklı gördüğü anlaşılıyor. Bu üçüncü alan örgütleri demokratik yöntemleri kullanan, yasal, meşru niteliği olan kurumlar oluyor. Ayrılık bu konudan çok oynadıkları işlevlerde aranmalı. Belki Avrupa'da demokrasinin gelişmesinden ve belirli bir düzeye ulaşmasından sonra sivil toplumlar demokrasinin daha da gelişmesinde ve derinleşmesinde rol oynayan kolu olarak yer aldı. Ortadoğu'da ise daha farklı bir rol alabileceği görülüyor.

Devletle sivil toplumun en fazla kökleştiği yer, kuşkusuz Ortadoğu'dur. Devlet ve sivil toplum, Ortadoğu'nun iki temel gerçeğidir; diğer tüm gerçekler burada eziliyordu. Bu açıdan geliştirilecek sivil toplumlar temeline dayanan demokratik mücadele anlayışı, Avrupa'dakinden farklı bir biçimde rol oynayacaktır. Burada halk ayaklanması ya da uzun süreli halk savaşı gibi, üçüncü alan teorisiyle toplumun demokratikleştirilmesi ve özgürleştirilmesinden söz edilebilir. Üçüncü alan teorisi, bu açıdan Ortadoğu'da bir reformcu demokratik kazanımları genişletecek, demokrasiyi daha da geliştirecek, demokrasinin ortaya çıkmasında Ortadoğu koşullarında devrimci düzeyde rol oynayabilecek bir içeriğe sahiptir. Eğer demokrasi ve barışı daha çok da sivilleşmiş örgütlerle –sivil toplum örgütleri– ayrı bir üçüncü alan yaratma pratiğiyle olacaksa, Başkan Apo'nun bu değerlendirmelerinin yalnız demokratikleşme açısından değil, barışı sahiplenecek kitlenin yaratılması açısından da önemli bir işlev görecektir.

Üçüncü alan örgütlenmesi yalnız devletin baskıcı yanına karşı değil, aynı zamanda geleneksel toplumun, resmi toplumun tutucu, muhafazakar dogmatik yanlarına karşı da mücadele eden bir güç olacaktır. Geleneksel toplum da devlet kadar bağnazlıkları, muhafazakarlıkları, katılıkları olan, değişmemekte ısrar eden yanlara sahiptir. Bu yönüyle, üçüncü alan teorisinin böyle ikili bir mücadele rolünün olması, onu daha da anlamlı ve gerekli kılmaktadır.

Ortadoğu'da barış ve demokrasi Kürt sorunun çözümüne bağlıdır

Üçüncü alan teorisi, aslında barış ve demokrasi güçlerini ortaya çıkarma teorisidir. Demokratik gelişme, devletlerden beklenemez. Devletler aslında duruşlarıyla dış güçlere hizmet etmektedir. Demokrasi ve barışın olmadığı yerde, işbirlikçi iktidarlar ayakta olur. Barış ve demokrasi bir ülkede yerleştiğinde, burada işbirlikçilik kalmaz; bireyler işbirlikçi olabilir, ama toplumları işbirlikçi yapmak mümkün değildir. Demokratik toplumlar, dıştan çok kendi halklarına karşı duyarlıdırlar; devletin, toplumun ve siyasetin demokratikleştiği yerde mevcut yöneticiler işbirlikçi olmaz. Herhangi bir dış gücün çıkarına göre hareket edemez ya da onların yönlendirmesi ve tahriki altında ülkeyi yönetmez, yönetemezler. Dolayısıyla demokrasinin gelişmesi, aynı zamanda işbirlikçi rejimlerin de tarihe gömülmesi anlamına geliyor. Devlet yöneticileri ise varlığını dış güçlere dayandırıyorlar. Dış güçlerle işbirliği içinde demokratik olmayan rejimleri ayakta tutuyorlar. Bunlar dikkate alındığında, dış güçlerin bölgeye geldiklerinde demokrasi ve barışı getiremeyeceğini bilerek işbirlikçiliğin oradaki demokratikleşme eğilimlerini de frenleyen, yozlaştıran bir rol oynayacağını söylemek daha doğrudur. Bugün Ortadoğu'da çok ciddi bir demokrasi ve özgürlük özlemi var, bu gelişiyor. Hiç olmadığını söylemek, sıfır olduğunu belirtmek, günümüz dünyasının özelliklerinin farkına varmamaktır. Artık hiçbir yer, demokrasi ve özgürlük rüzgarından kendisini tecrit edemez.

Bunu gören büyük güçler, emperyalist güçler, eğer önü alınmazsa ileride işbirlikçilerin bulunmadığı rejimlerin gelişebileceğini görüyorlar. Halkların demokrasi ve özgürlük özleminin kendi diyalektiği içinde gelişmesinin dış güçlerin lehine olmayacağı açıktır.

Halkların kardeşliğine dayanan barış ve demokrasi mücadelesi işbirlikçiliği ortadan kaldıracağı gibi, dış güçlere bel bağlamayan, dış güçlerin sorunun çözümünde belirleyici olmadığı bir politika güden siyasi hareketler, bölgede barış ve demokrasinin gelişmesinde esas rol oynayacaklardır.

Başkan Apo, dış güçlerin bölgede olumsuz rol oynadığını sık sık vurguladı, kendisine yapılan komplonun en başta da Türkiye'ye, ve bölge halklarına yapılmış bir komplo olduğunu söyledi. Türkiye, bunu Başkan Apo'nun kendisine teslim edilmesini, kendisine yapılmış bir iyilik olarak gördü ve değerlendirdi. Doğrudur, inkarcı ve Kürt halkını yok etmek isteyen çizgi, bunu dış güçlerin bir desteği olarak görebilir, ancak Türkiye'nin demokratik özgür geleceğini düşünenler için Başkan Apo'nun Türkiye'ye teslim edilmesi Türkiye için kurulan bir tuzaktır, bir oyundur. Bu nedenle dış güçlerin herhangi bir ülkeye yardım eder gözükmesi, tamamıyla çıkarıyla bağlantılıdır. Yardım ettiği güçlerin bile lehine değildir. Yardım ettiği güçler de ister istemez halkların kardeşliğine, demokratik devrimin gücüne dayanarak değil de, halklarla çatışarak, bölge halklarına düşman olarak, kendi halkı üzerinde baskı kurarak kendilerini daha fazla dış güçlere bağlanmaya mahkum ediyorlar.

Başkan Apo, barışın ve demokrasinin Türkiye'ye ve diğer ülkelere bu anlayışla gelmeyeceğini çok çarpıcı biçimde ortaya koydu. Özellikle barış ve demokrasinin bölgede gelişmesinde Kürt sorununun çözümü, belirleyici rol oynayacaktır. Bu açıdan ulusal demokratik mücadelemiz, bölge barışı ve demokrasisinin mücadelesi olmaktadır. Başkan Apo'nun Demokratik Uygarlık Manifestosu'nda ortaya koyduğu demokratik mücadele çizgisi, özgür birlik çizgisi, meşru savunma çizgisi tümüyle Ortadoğu halklarının barış, demokrasi ve özgürlük çizgisidir. Bunu böyle görmek gerekir. Kürt sorunu, Ortadoğu'nun kördüğümüdür. Barışları da tıkayan, demokrasileri de tıkayan bir kangrendir. Özellikle büyük güçler, bu sorunun çözümünü kesinlikle istemiyorlar. İsrail, bu sorunun çözümünü istemiyor. Bu sorun çözümsüz kaldığı müddetçe, bölge halklarının kendisine muhtaç olduğunu görüyor ve kullanıyor. O açıdan, tüm bunlar dikkate alındığında, Kürt demokratik hareketinin, demokratik uygarlık çizgisinde sorumlu davranması, halkların kardeşliğine dayanan mücadele çizgisini izlemesi, meşru savunma çizgisini demokratik uygarlık manifestosunda olduğu gibi pratikleştirmesi, dış güçlere dayanan değil de, bölge halklarıyla, bölge demokratik güçleriyle, yine bölgenin sorumlu güçleriyle sorunlara çözüm arama yaklaşımının farklı olması gerekiyor. Yine de onlarla yapılacak mücadele de, bölge ülkeleriyle yapılacaktır, bölgedeki gerici güçlerle yapılacaktır, ama sonunda bölgedeki halklarla yine demokratik mücadeleyle değişip dönüşecek yönetim güçleriyle olacaktır. Bizim mücadelemiz, aynı zamanda mevcut yönetimleri demokratikleştirme, onları doğru ve sorumlu çizgiye çekme mücadelesi de oluyor. Sadece onları tasfiye etme mücadelesi değil, onları da barış ve demokrasi çizgisine çekme mücadelesi oluyor. Meşru savunma mücadelesinin bile rolü bu oluyor.

Kürt özgürlük hareketinin en başta da bölgede bir zihniyet devrimi hareketi olduğu, bu zihniyet devriminin Kürt halkından başlayarak bütün Ortadoğu halklarına yayma ve kabul ettirme hareketi olduğunu görmek gerekir. Tamamen Ortadoğulu bir harekettir; Ortadoğu'nun dinamiklerine dayanarak, Ortadoğu halklarıyla kardeşlik içinde, onlarla birlikte Ortadoğu'yu değiştirme gücü oluyor. Kürt özgürlük hareketi, kendinde değişim ve zihniyet devrimi yaparken, bu aynı zamanda Ortadoğu halkları adına bir değişim ve zihniyet devrimi olarak görülmelidir. Başkan Apo'nun çağdaş Selahattin olarak Ortadoğu halklarını kardeşleştirecek ve barışı geliştirecektir. Dış güçlerin müdahalesini en aza indirecek bir mücadele yöntemiyle, geliştireceği demokratik ilişkilerle barış ve demokrasiyi zehirleyen, dış güçleri bertaraf edecek, demokrasi ve barışın zehirlenmeden, sağlıklı ve uzun süreli gelişmesinde bu yeni stratejisi ve yeni çizgisiyle hizmet edecek, bu çerçevede Ortadoğu'nun tarihini onurlu biçimde değiştirecektir.

Başkan Apo'nun Demokratik Uygarlık Manifestosu'nda Arap-Filistin, Türk-Kürt, Doğu ve Güney'de yaşayan Kürtlerle bulundukları devletler arasındaki sorunun da çözümü vardır, Tüm bu çözümlerin sadece ve sadece barışa ve demokrasiye hizmet eden çözümler olduğu ve bu çözümlerin yalnız Kürtleri değil, bütün Ortadoğu halklarını huzura kavuşturacak bir çizgi olduğu açıktır ve bu çizginin geliştirilerek gelecekte Demokratik Ortadoğu Birliği bayrağı altında tüm dünyaya öncülük edecek yeni bir çağ başlatacağını da bu günden söyleyebiliriz.

Şehit Leyla Avaşin (Kezban Mavi) arkadaşın günlüğünden

Ay mehtabında dağ rüzgarı

Halk: "O olmazsa, gerilla olmazsa yaşayamayız..."

Sabah kalktık Cihan ve Niştiman üzüm çöpleriyle ip atlıyorlar. Onlardan sonra ben de ip atladım.

Ve yine sumak toplamaya gittik. Dilşa arkadaşa Kongre'de Türkiye çalışmalarına ilişkin tartışmalar hakkında sorular sordum.

Dün mevzi kazmak için arkadaşlar görevlendirildi. Kazılan mevziye baktım. Yine, herhangi bir durumda gizlenebilmek için mağara ve sığınak keşfine çıkıldı. Keşan bölüğünün noktasını kobralar vurduğu için yanımıza gelen takımın psikolojisinin etkisiyle de tedbirler hızlandırılıyor.

Artık özellikle sabaha karşı çok soğuk oluyor. Ayaklarım çok üşüyor. Ama bu soğumanın güzel olan bir tarafı, sinekler azaldı. Sonbahar, rüzgarıyla, soğuğuyla "ben geliyorum!" diye mesajlar veriyor.

Cihan yoldaş eski bir katırı bağladıkları ipi bulmuş getirmiş, mangada hep birlikte ip atladık. Ben çevreyi dolaşmaya çıktım, çok lezzetli bir incir ağacı keşfettim. Sonra yine uzak bir yere sumak toplamaya gittik. Milislerin özlem ifade eden yanık türküleri eşliğinde tıpkı Çukurova işçileri gibi şakalaşarak çalışıyoruz.

Öğle arası ceviz toplayıp yerken bir taraftan da gerillaya yeni katılan Berwar arkadaşla konuştum. Henüz 15 yaşında. Doğu Kürdistan'da bir tüccarın kızı olan Berwar, ta beline kadar örülmüş saçlar ile cana yakın sevecen biri. Katılışını anlattı. Ailesi Önderliğin tutuklanmasından sonra, televizyonların Önderliğin elleri kelepçeli görüntülerini yayınlamasıyla çok etkileniyor. ***"O olmazsa, gerilla olmazsa biz burada yaşayamayız"*** diyorlarmış. O zamana kadar partiye ilgi duymayan Berwar, Önderliğin tutuklanmasını protesto eden bir yürüyüşe katılmış. Ailesinin maddi sorunu yok. Onun katılış öyküsü beni oldukça etkiledi. Türk devleti, Önderliğin gözleri kapalı, elleri kelepçeleri görüntüsünü çıkararak sözüm ona antipropagandamızı yapacağını sanırken kendini aldattı; tam tersine halkın öfkesini biledi, Önderliğe ve mücadeleye bağlılığını daha da perçinledi. İran'daki Kürt halkının durumu için anlattıkları şeyler bu kanıyı bende oluşturdu. Zaten Önderliğin yakalanmasından sonra Doğu Kürdistan'dan yüzlerce genç gerilla saflarına katıldı. Önderliğin halk için ne anlama geldiğini insan onun babasının ve annesinin sözlerinden çok rahat anlayabiliyor.

İşimiz bittikten sonra ata bindim. Bu sefer atın semeri olduğu için daha hızlı koşturdum atı, kendime güvenle... Binicilik öğretmenimin bu güvenle uçuşumu görmesini isterdim.

Atın bir de tayı var, o da peşimizden koşturuyor. Öyle şirin bir şey ki! Ama çok ürkek. İnsanı kendi yanına yaklaştırmıyor. Ciger heval *"bu öteki gibi değil, yavrusu da var, bu yüzden fazla koşamaz"* diyor. Bir iki tur daha atıp genç Eser yoldaşı bindirdim. Ata binmek, insana yaşam sevinci veriyor.

31.08.1999, Salı

Şu görkemli dağları bırakmak mı!

Bugün *Dünya Barış Günü.* Dört bölük bir araya gelip toplantı yapacağız. Sabah banyoya gittik. Dönüşümüzde kaçan biri olduğu için nokta değiştireceğimizi öğrendik. Zaferin ön gününde kaçanlar çok olacaktır. Ama yine de şu görkemli dağları nasıl bırakıp gidiyorlar insan anlamakta zorlanıyor.

Sonra haberin yanlış olduğu, arkadaşın gruptan koptuğunu, uzun süre haber alınamayınca da kaçtı dendiğini öğrendik. Saklanan erzakları tekrar noktaya getirmek üzere göreve gittik. Islanan şekerleri Hevala Sosin erkek arkadaşlara taşıttırdı. Hepsinin üzeri beyaz renkte bir şerbete bulaştı. Milis arkadaş Memo Muhammed şaka yapıyor: *"Üç erkeksiniz, bakın bayanlar size nasıl komplo düzenlemiş."* Bizler gülüşüyoruz.

Akşam içtimadan sonra halay çektik, ***bablekan*** oynadık. Arkadaşlar Şırnaki oynadılar. Kaçış haberinin asılsız oluşunun verdiği rahatlıkla bütün arkadaşlar rahatlamışlardı. Bizim Bölüğün halaylarının coşkusu unutulmaz anılar gibi artık. O bölüğün halayını seyretmek bir başka güzel.

Geçen yıl 1 Eylül'de ateşkes ilan eden Parti Önderliği şimdi barış için kendini feda ediyor. Tam bir yıl oluyor.

01.09.1999, Çarşamba

Göğüslerin üstünden açılarak tuz doldurulan cepler

Bugün 4 bölük sürece ilişkin toplantı yapıyoruz. Üzerimizde uçaklar dolanıp duruyor. Noktamızdan 4-5 dakika kadar bir mesafede uzaklaştık. Taş köprünün yanında su sesini bastırmaya çalışan Adil arkadaş konuşuyor.

Öğlen noktaya gidip geri döndük. En az üç gün daha bu böyle devam edecek. Öğlen akşam noktaya gidip geri dönmek ölüm gibi geliyor bana. Ayrıca diz kapaklarım öyle ağrıyor ki, tepelerden aşağıya inişlerde çok zorlanıyorum. Doktor Dirok arkadaşa sordum: *"Romatizma!"* dedi. Kahrolsun!

"Bizim bölük" hep birlikte Zap'a eğitime gidecekmiş. Dilan, Ruken, Eylem, Medya hepsinden ayrılacağım. Hücum, Rêzan, Serhildan, Diyar hepsi ZAP yolcusu...

Akşam mangada sohbet ediyoruz. Niştiman Van'ı anlattı. Oradaki serhildanları... Daha ortaokul çocuğu iken nasıl serhildanlara katıldığını, babasının partiye nasıl yardım ettiğini, ama çocuklarını da partiden nasıl kaçırdığını... Sonra beni ürperten bir şey anlattı. Lisenin örgütleyicilerinden bir genç kızı gözaltına alan özel savaş güçleri genç kızın göğüslerinin üst tarafından cepler açıp tuz doldurarak işkenceyle katletmişler. Avrupa insan hakları kuruluşları genç kızın cesedinin üzerinde otopsi yapmak istemişler, ailesi izin vermemiş. *"Biz biliyoruz neden öldüğünü!"* demişler. Köylü mantığı! İnsan TC'nin yüzünü teşhir edecek böyle somut fırsatı hiç kaçırır mı? Tüm dünya biliyor neden öldüğünü...

Toplantı dört gündür sürüyor. Adil arkadaş toplantıya hakim. Yerinde ve zamanında müdahale edebilen bir arkadaş. Bu toplantı bana çok şey öğretti. Partinin böylesine demokrasiyi nasıl mükemmel işlettiğine hayret ediyorum. PKK'nin bunca tasfiyeci girişimlere, uzun yıllara rağmen kariyer çatışmaları ile bölünmeyişinin tek nedeni, demokrasi ilkesini doğru işletmesinden kaynaklı. Bir de partimizde açıklık (alaniyet) ilkesi gerçekten işliyor. Fakat buna rağmen yapının geri özellikleri ve toplumsal kültürümüzden kaynaklı bazı eksiklikler hala engellenemiyor. Akşam gayri resmi yayılan durumların nasıl yayılabildiğine ilişkin bir manga toplantısı yapmak zorunda bile kaldık.

Üzerimizde keşif uçakları dolaşıyor. Herhangi bir durumda ne tarafa geri çekilme yapacağımız, hangi bölüğün ne tarafa gideceği konusunda bilgilendirme yapıldı. Toplantı sonrasında bir "moral" yapılacak.

02.09.1999, Perşembe

Kaygılardan uzlaşmacı eleştirilere

Bugün öğleden sonra yapı serbestti. Bayan arkadaşlarla sohbet yaptık.

Toplantıda bir kez söz aldım. Fakat kendi tutumumu da eleştirdim. Sonradan bazı haklı olabilecek kaygılardan dolayı –işte yapının tepkisini çekmemek için vs– uzlaşmacı eleştiriler yaptım.

Hatice arkadaş konuşmasıyla saygımı kazandı. Bazı şeyleri açık açık değerlendirdi. Kendisinin de özgün konularda eksik kaldığını koydu. Bu çok dürüstçe konulmuş ve gerçekliği olan bir şey.

Akşam mangada şakalaşarak bir sohbet yaptık. Hepsi çok tatlı insanlar. Sosin tıpkı çocuk programlarındaki kuklalara benziyor. Kepçe kulakları, devamlı gülen bir ağız ve gamzeleri, ses tonu, konuşması... Ben ona "partinin küçük kızı" diyorum. Birazcık da bireysel, maddi denilebilecek şeylere önem vermese!

Cîhan Şırnaklı, bir ev hanımı gibi tavırları var. Kararlarını oldukça disiplinli bir şekilde yaşama geçiren biri. Her gün sabah sporlarını tutarlıca yapması bende saygı uyandırıyor. Okuma yazmayı saflarda öğrenmiş. Bir yıllık gerilla, çok hırslı. Otoriteye gelmez yanları var. O felsefe derslerini istiyordu. Ona felsefe hakkındaki bilgilerimi biraz aktardım.

Gejbun çok toy... Toplumda "işkembeden konuşan!" derler ya, öyle biri. Sözlerinin ağırlığını bilmeden konuşuyor. Mangada her şeyine müdahale ediyorlar. Bu durumu tekmilde eleştirdim, biraz serbest bırakılmalı. Amed Zazalarından, bozuk bir Türkçe ve bozuk bir Kürtçesi var.

Niştiman sarışın, yeşil gözlü ve kalıpçı denilebilecek yönleri var. Çok müdahaleci, çok politiktir. Savaş gerçekliğinin şekillendirdiği biridir.

Emgihan ağır, olgun, ama yönetimini fazla eleştirmiyor.

Silahımı temizledim, pırıl pırıl! Bu gece rahat uyuyabilirim.

Geceleri raxt beni biraz rahatsız etse de askeri bir gereklilik olduğunu bilerek aldırmıyorum. Bir de soğuk ve sivri sinekler! Soğuğa rağmen sivri sineklerin sonu gelmedi.

05.09.1999, Pazar

Yazılmayacak roman

Toplantı saat 13.00'te devam edecek. Öğleye kadar "moral" hazırlığı yapacağız.

İçtimada üzümleri gereksiz koparıp attıkları için arkadaşlar uyarıldı. Gerçekten bu konuda çok israfçı yaklaşımlar var. Güzel bir uyarıydı.

Bazen düşünüyorum, küçük yaşta partiye gelmiş arkadaşları toplum içine koysalar çok zorlanırlardı herhalde. Zaten hayat çok pahalılaşmış. Bugün sabah haberlerinde Tekel ürünlerine yüzde 20 zam yapıldığını dinledim. Sigara 450.000 TL olmuş. Ben Türkiye'den çıkarken 2000 sigarası 220.000 TL idi. Her şey ateş pahası. Haberlerde Van'da 14 PKK'li öldürüldü denildi. Tek dinleyebildiğimiz Türkiye'nin Sesi radyosu böyle diyor. BBC de aynı haberi verdi. Barış umutlarına neden gölge düşürmeye çalışıyorlar! Bu haber beni çok üzdü.

Niştiman "moral" hazırlıklarına katılmamak için kendini dayattı. Ağır, olgun biridir ya, nasıl taburun önünde oyun oynasın! Tam ona göre bir mantık. Sosin de "ben ihtiyarladım, yaşım geçti" diyor?!

...

Oturmuş düşünüyorum. PJKK toplantısında daha keskin olmaya kararlıyım. Olgun ve içerikli konuşacağım.

Tanrım! Böceklere hayret ediyorum. Ne kadar ilginç böcekler var! Her otun rengin-de... Bakıyorsun, tıpkı ağaç kabukları gibi. Bakıyorsun, tıpkı sararmış ot gibi veya yeni yeşeren bir fidan gibi, toprak gibi. Hareket etmeseler canlı olduklarını ayırt etmeyeceksin. Doğa içinde kendilerini kamufle etmeyi çok iyi beceriyorlar.

...

Cihan arkadaş gerillaya katıldıkları gruptan Sakine isimli 16 yaşında bir arkadaşı anlattı. Annesiz büyüyen, duygusal biriymiş. Birçok arkadaşın şehit düştüğü Çiyayê Reşke'nin dibindeki köyün çocuğu. Orada savaşmayı çok istiyormuş. Daha yoldayken şehit düşmüş. Hikayesi bana çok acıklı geldi, üzüldüm.

Niştiman da geçen yıl Önderliğin *"yaşayan efsane"* diye adlandırdığı süreci anlattı. Gerçekten Kürdistan savaşı yazılmamış veya yazılamayacak bir roman! Ancak yaşanılır. Bu savaşımı nasıl tarihe mal edebiliriz?

Bu toplantı arasının asıl nedeni olan köyden erzak çıkartmadan gelen arkadaşlar sabahtan öğleye kadar yattılar, istirahat ettiler. Öğleden sonra yine tüm Haftanin gücü bir araya geldik. Önceden televizyonda görürken nasıl heyecanlanırdık! Şimdi bu kadar arkadaş yapısı bir arada, suyun kenarında bölük bölük gelen arkadaşlara bakıyorum, o kadar duygulandım ki!

Toplantı gerçekten olumlu sonuçlandı.

06.09.1999, Pazartesi

Ayrılık rüzgarları

Bugün ekmekçiyim. "Moral komisyonu" bu görevlendirmeye öfkelendi, ama...

Öğleden sonra ben ve Cihan arkadaş banyoya gittik. Islak ıslak eşyalarımı giydiğim için diz kapaklarımın ağrıları kendini daha da hissettiriyor. Sosin heval de benim gibi geceleri çok üşüyor. Ama o yaralandıktan sonra böyle olduğunu söylüyor. Erkek arkadaşlar mangaya bir battaniye verdiler. Kendileri yıkamışlar, ama biz "çete" vardır korkusuyla kullanamıyoruz. Kışın ne yapacağız bilemiyorum. Dizlerim yürüyüşlerde, özellikle tepeleri inerken beni çok zorluyor.

Bölgede yeni düzenleme oldu. Niştiman, Sosin ve Gejbun arkadaşlar bölgeden gidecekler. Bir tabura yakın arkadaş Zap tarafına geçecek. "Bizim Bölük"ün hemen hemen hepsi gidiyor. Ayrılık rüzgarları esiyor.

Botan'ın iç bölgelerinde üç arkadaş şehit düşmüş. Orada operasyon haberini BBC'den dinlemiştik zaten. Ama iyi bir gelişme var. Demokrasi yanlısı bir Yargıtay Başkanı – ne kadar öyle olduğunu göreceğiz ama– bu yargı yılında göreve başlayacak.

Yüreğim, sen de özlemle dolu musun?

"İdeolojik yönden derin, fiziki yönden güçlü, kapsamlı tecrübeye sahip olduğu için çetelere ne yapsan ayakta durur!" diye şaka yapan Sosin arkadaş gidiyor.

Şırnak serhildanını filmlerde seyrediyormuşçasına anlatan canlı tanık 18'lik Şırnaklı Niştiman arkadaş da gidiyor.

Her şey bir yana "Bizim Bölük" gidiyor!

Sosin arkadaşa *"gitme! Sana muhtacım"* vb şarkılar söyleyerek takılıyorum. Herhalde çok takıldım, hüngür hüngür ağladı.

Sevgili yoldaşım Leyla'ya;

Dönem politik bir sürece girerken, biz kendi adımıza (yeni katılımlar) düşmanımıza bir kurşun dahi sıkamamanın acısını da yaşıyoruz. Ve ayrılık zamanı geldiğinde, Haftanin'den ayrılırken, boğazıma bir şey düğümlenmiş gibi hissediyorum. Görüşme şansı yüksek olabilir ya da hiç görüşmeyebiliriz. Kimse onun garantisini veremez. Yalnız devrimi görme şansına erişmek isterim.

PKK bir sevgi denizi ve Başkan Apo kır bahçesindeki gelincik kadar güzel ve anlamlı. Giderek sevgide derinleştiğimi görüyor ve mutlu oluyorum.

Dürüst, samimi, güvenilir ve tutarlı olma temel ilkelerimiz olsun ve oturtalım. Benim en çok dikkat ettiğim bu hususlarda, ölçülerde yoldaşlarımı kırmamayı hedefledim, ama bazen daralmalarım da olmadı değil. Daha da gelişeceğime ve iyi haberlerimi ulaştıracağıma dair söz verebilirim.

Kendine iyi bak, iyi koru ve daha da derinleş. Yazacaklarım bu kadar. Sana devrim yaşamında başarılar diliyorum.

Devrimci selamlarımla...

Gün başka doğar bizim oralara
Kaçıncı baharı yaşar şaşarım
Düşer aklıma gözlerinin rengi
Yeşerir kımıldar içimde...
Korkunç düşlerle yatar kalkarım
Yasaklanır ülkem bana...
Namlular çiçek açar mı?
Keklik üç dal getirir mi?
Dağlar ağlar figan eder mi?
De git! De git ölüm!
Ölüm bize yakışmaz gayrı...

07 Eylül 1999, Haftanîn
Roza Sultan

07.09.1999, Salı

Arkadan vuran ihanet ve ölümsüzler...

"Moral" için yola çıktık. Her moralde olduğu gibi telaş, panik var. Moralde yer alan arkadaşların çoğu bizim Bölükten. Açılışa bir tiyatroculukla başladılar. Bölge komutanı olan Rojhat hevalin KDP'liler tarafından bir komployla şehit düşüşü canlandırıldı. Bütün bölge gücünün yüreğine taht kurmuş bir komutan. Ben bir kez görmüştüm. Bizim Bölüğe toplantı yapmak için gelip 3-4 gün kalmıştı. Parti KDP'ye ateşkes çağrısı yapınca onlarla görüşmeye gidiyor. Orada görüşme sonrası sırtından vuruluyor. Yapıya ağır bir sessizlik hakim oldu. Suyun şırıltısı ve nefes alış verişler duyuluyor sadece. Vuruluş sahnesi sırasında kleşlerle atış yapıldı ve bütün arkadaşlar şehitler için 1 dakikalık saygı duruşuna davet edildi. Tiyatro oynanırken Şemdîn arkadaşa göz attım, ağlıyordu. Utanarak yüzünü eliyle gizledi. O Rojhat arkadaşa çok bağlıdır. Rojhat arkadaş ona bir M-16 silahı hediye etmiş. Yapıdan da bazı yoldaşlar gözyaşlarını tutamadılar.

Sonra Şergo heval bir konuşma yaptı. Korolar, skeçler ve şiirlerle program devam etti. Cudi'de 20'nin üzerinde arkadaşla beraber şehit düşen Hamza arkadaş için bir şiir okundu. Kimyasalla ölümsüzleşen Hamza yoldaşın babası Bedran arkadaş da yapı içinde!

Sonra domates yüzünden şehit düşen iki yoldaş için bestelenen bir şarkı okundu. Yine şehit düşen bir abla için yapılan şarkı kız kardeşi tarafından söylendi. Canlı bir tarih bu! Tarihi yazan, yaşayan yoldaşlar topluluğu şehitlerden ordu oluşturmuş bir halkın evlatları bunlar! Ne efsane ne masal! Gönüller dayanacak bu acıya. Sevgiyle örülen gökkuşağı saracak şehitlerin etrafını. Bir baba, bir kardeş, bir yoldaş... Dile kolay, alışılır mı 18'lik, 20'lik yiğitlerin yokluğuna! Ne büyük erdemdir, oğlunun şehadetinin şarkılaştırılmış öyküsünü alkışlamak!

Bin bir türlü espri, bin bir türlü eleştiriyle bezenmiş skeçler gerilla yaratıcılığının sembolü. "Bizim Bölük"ten Serhildan, Rêzan, Diyar pop müziği canlandırıyorlar. Tencereler davul, karnaslar gitar olmuş. Öyle hoş yapıyorlar ki, gülmekten kırılıyor insan.

Unutulmak savaş acısından da ağır

Bedri yoldaşın idam edilişini anlatan ünlü *"itibarının iade edilişini / idam eden komutan duydu / Bedrî yoldaş duymadı"* mısralarıyla biten şiiri okudular. Şiirde *"insanoğlu çabuk sever / çabuk unutur"* mısrası geçiyordu. Unutulmak çok ağır, savaş acısından da ağır! Unutulur mu hiç sevilenlerin yüzü? Ben de unutacak mıyım acaba? Şehrin kargaşası yüzümü unutturacak mı, yüreğim sen söyle!

Gerillaya geldiğimden beri ilk kez tatlı yedik. "Moral" için yapılmış un ve şekerden oluşan tatlıyı afiyetle 10 dakikada orada yedik. Öyle güzel geldi ki tadı.

"Moral" sonrası eyaletten ayrılacak tabur için tören yapıldı. İçtimaya geçtik. Milis takımının da bulunduğu en az 5 bölüklük güç. Gerillaya geldiğimden beri ilk defa bu kadar çok arkadaş sayısı ile içtima yapılıyor. İçtimaları zaten çok seviyorum. Hele böylesi içimi kıpır kıpır etti. Adil arkadaş ve Kasım arkadaş kısa bir konuşma yaptılar.

En ön sırada alanın en uzun boylusu olan Drej arkadaş (2 metre) ile en kısa boylusu, mayında ayağını kaybetmiş, takma ayağı ile hepimizden iyi yürüyen, iyi halay çekişiyle bizleri hayretler içinde bırakan Ciger arkadaş yan yana durmuşlar. Herkes bıyık altından onlara bakıp gülüyor.

Gidecek arkadaşlar sıranın başından başlayıp tokalaştılar. İçtima sahasından ayrılırken BKC sesi ile zılgıt sesi biribirine karıştı. Sonra alkışlarla "Bijî Serok Apo!" sloganlarıyla arkadaşlar uğurlandı.

Niştiman, Sosin, Yekbun, Ruken, Nujîn, Medya, Adar, Eylem, Gejbun, Gülnaz, Roza, Sabri, Diyar, Serhildan, Rêzan, Mervan, Kasım... Evet ayrılık başlıyor. Gidiyorlar! Her biri ayrı ayrı özellikleriyle can parçası olan yoldaşlar gidiyorlar. Bir daha görüşemeyeceğimiz eskimeyen eski dostlar! Unutulur mu? Unutulmasınlar. Hey yıllar, lütfen aşındırma anıları, taptaze kalsınlar! "Bizim Bölük" unutulmasın hiç. Sevgi yumağı çözülmesin!

"Biz gittikten sonra oku!" diye yeleğimin cebine sıkıştırılan Roza'nın notu elimde. Emgîhan hevalin arkasından noktaya doğru ilerliyorum. *"Güllerim soldu / onca yüklü dallarıma ayaz vurdu..."*

Şimdi hüzün büyüsü sarıyor etrafımı. *"Sen askersin, sıradan bir olay, düzenlemeler bitmez partide"* diyen Emgîhan hevalin sesi çok duygusuzca geldi kulağıma. Giden şu bu değil; "Bizim Bölük." Ağlamaktan kıpkırmızı olmuş Sosin heval, Yekbun, Medya, Ruken, Eylem'i gözlerimin önünden geçirdim. "Moral" boyunca gözükmeyen, içtimaya da gelmeyen bölük komutanımız Amed arkadaşı merak ediyorum. Duygusallığıyla gelen eleştiriler karşısında "rezil oldum!" demez inşallah. Vedalaşmayı çok isterdim. Kızıyorum gelmediği için.

Sessiz, kimsesiz iki arkadaş yürüyerek mangaya geldik. Emgîhan heval sadece bir bardak çay içer. İki kişilik çaydanlığın dibinde bize yetecek kadar çay yaptım. O akşam yemek yenmedi. Ama ben kendime küçük bir torbadan sigaralık yaptım. Haftanîn'e döndüğümden beri tek tük içtiğim sigarayı artık ondan bundan istemeyeceğim. Az da olsa üzerimde tütün taşıyacağım. Tütün tadında özlemi içerim hiç olmazsa. Dumanıyla yüreğime hasreti postalarım her nefeste!

Sessiz ve sakin uyuyuverdik olduğumuz yerde.

08.09.1999, Çarşamba

Ne garip paradoks!

Tekrar yola koyulduk. PJKK toplantısı var, bayan arkadaşların düzenlemesi olacak. Yine taş köprü noktasının yolunu tuttuk. Bugün tepemizde yine keşif uçakları dolaşıyor. Lütfen "Bizim Bölük" sağ salim gideceği yere ulaşsın. Bir tekinin bile şehadetini kaldıramam. Bir tanesinin bile acı haberine yer yok gönlümde.

PJKK toplantısı ertelendi. Operasyon bilgisi gelmiş. Bir grup arkadaş operasyon bilgisinin doğruluğunu öğrenmek için gitti. Herkeste bir telaş! Reçel yapan arkadaş aceleyle reçellerini gömüyor. Tüm mangalar fazladan taşıyamayacakları erzakları, eşyaları gömme yapıyor. Her arkadaş özel eşyalarını gömüyor. Bana defterlerimi gömme yapmam konusunda ısrar ettiler. Ben "hayır!" diyorum. Şehit de düşsem defterlerimi yanımdan ayırmam. Haber geldiğinde Muşlu yumuşak başlı Ronî arkadaşın –Basında faaliyet yürütüyor– bana jesti olan Parti Önderliği'nin ***Savunmaları'nın*** bir nüshasını rulo yapıp çantama yerleştirdim. Henüz 20 sayfa okuduğum Ek Savunmalar'ın yer almadığı 48 sayfalık Savunma'yı güzelce çantama yerleştirdim. Pek çok bayan arkadaş gibi saçlarımı yıkadım. Artık dikilecek hali kalmayan pijamamı onardım. Pijama olmadan yürüyemiyorum. Hele Ronahî heval *"sadece kendini düşünme, arkadaşlara bir şey olursa onlara yardım edeceksin. Çantanı göm! Erzak kaldırman gerekecek"* vs diyor. Tereddüt içindeyim. Acaba defterlerimi gömsem mi? Hayır! Duygularımın düşman tarafından okunmasına dayanamam. Zorlansam da taşıyacağım.

Sordum, dün yola çıkan bölüğün yolu üzerinde ordu güçleri görülmüş. Hepsini tek tek düşündüm. Her skeçten sonra aksesuar olarak kullanılan gözlüğünün peşinden koşan, dürüstlüğü, samimiyetiyle gönülleri fetheden Roza ve birçokları... Lütfen onlara bir şey olmasın!

Hatice arkadaş bayan yapısına kısa bir toplantı yaptı. Ben Parox tarafına gideceğim. Sanırım orası yakın diye beni oraya gönderiyorlar. Tüm komuta yapısı bir arada hareket edecekmiş. Ben ve 4 arkadaş daha bunu eleştirdik. Bir durum çıksa tüm komuta yapısı gider, yönetimsiz olmaz.

Gece yarısı harekete geçeceğiz. Belki içimizden bazıları düşecekler, belki bazıları yaralanacak! İçim burkuldu.

Bu ve bir de mağarada en az 3-4 gün çıkmadan bekleyeceğimizin rahatsızlığıyla uyuyamıyor, yerimde dönüp duruyor, *"bombam, raxtım beni rahatsız ediyor, yatamıyorum"* diye söylenirken Zaxo arkadaşın bizimle, Hatice arkadaşın diğer grupla hareket edeceği haberi geldi. Yapının eleştirilerini dikkate almaları bende saygı uyandırdı.

Birazdan nöbet için uyandırıldım. Zaten daha uyumamıştım. Ortamın sakin havasını solurken derin bir iç geçirdim. Daha 2-3 saat önce herkes nasıl da telaşlı hazırlanıyordu. Amed ve Cihan arkadaşların bir kitap için tartışmalarını düşündüm. Harekat olacağı zaman mutlaka bu tür şeyler çıkıyor. *"Şunu sen taşı, ben taşımam"* tartışması... İsimleri gibi kendileri de erkekçe tartışan bu bayanlar yarın mevzide birbirlerini korumak için bir an bile düşünmeden yarışacaklar. Parti yapısının fedai gerçekliği ve çok basit şeyler için tartışmaları... Ne garip bir paradoks bu!

Sabaha doğru saat 03.00'te haber geldi: Operasyon yokmuş. O saatten sonra soğuktan uyuyamadım.

09.09.1999, Perşembe

Çerkez Helin ve ilginç buluşmalar

Toplantı devam etti. Orada arkadaşlarla sohbet ediyoruz. Agir (Amedli, uzun boylu esmer bir arkadaş) ve Çiçek arkadaş bana Çerkez Helin'i anlattılar. Tüm yapıyı becerikliliği, otoritesi ve güzelliği ile etkileyebilen, hem siyasi yönü, hem askeri yönü, hem sanat-duygu yönü oldukça gelişkin bir arkadaşmış. Çok çalışkan, disiplinli, titiz ve olgun. Böyle kişilikleri duyunca kendimi çok çok yetersiz hissediyorum. "On parmağında on marifet!" derler ya, işte öyle. Biz ise ne kadar zayıfız! Yazık, böyle insanlar şehit düşmesin. Toplum gerçekten çok şey kaybediyor.

Avrupa'da ailesi olan kendisi Siirtli, ama Batman'da Sağlık Lisesi'ni yatılı okuyan ve oradan katılan, yeni katılım Binevş arkadaşla tanıştık. Benim Avrupa'da faaliyet yürüttüğümü öğrenince ailesini sordu. Tanıyorum. Mehdi'nin kız kardeşi. Rabia halası oluyormuş. Geniş yüzü, belirgin kaş ve dudaklarıyla Mehdi arkadaşa çok benziyor. Yalnız ondan daha beyaz tenli, biraz tombulca bir arkadaş. Üstelik benim gibi Ankara'yı çok seviyor. İyi bir yoldaşlık kuracağımıza inanıyorum.

Bir de İran'dan, Başkan'ın tutuklanmasından sonraki serhildanlarla katılım sağlayan İranlı Zin arkadaş var. Kelimenin tam anlamıyla "değerli" biri. Uzun boylu, uzun saçlı, yüzü Türkmen-Acemleri andırıyor. Parti bu, ne ilginç buluşmaları yaşatıyor!

Bir de yemyeşil gözlü, sapsarı saçlı Siirtli Zilan var. Onu da çok sevdim.

11.09.1999, Cumartesi

PKK EMPERYALİZMİN BÖLGESEL POLİTİKASINI BOZMUŞTUR

Kürt meselesindeki emperyalist, bir anlamda da işbirlikçi çözüm güncellik arz eden bir konudur. İddia şudur: "böyle bir çözüme gitmede PKK terörü engeldir. PKK'siz çözüm sadece düşüncede kalmamalı, artık giderek pratiğe aktarılmalıdır. PKK'siz çözümün sahipleri, temsilcileri, örgütlenmeleri ve önderleri kimler ise bulunup ortaya çıkarılmalıdır." Bu yaklaşım eskiden düşünce düzeyinde dillendiriliyordu. Fakat son günlerde bunu bütün hızıyla pratiğe geçirmek istiyorlar. En son Almanya'da alınan 'PKK'yi yasaklama' kararı aslında bu gerçeği dile getiriyor.

Yine bazı çıkışları ve siyasi çabaları, devletin aşırı dayatmalarıyla, hatta dayatma da değil, düşmanca saldırıların gittikçe daha da tehlikeli bir hal alması veya sonuç alma aşamasına girmesiyle bağlantılı ele almak gerekiyor. Hazırlanan plan bugünlerde bizim devre dışı bırakılmamızı hedefliyordu. 'PKK terörü ve PKK terörünün sorumlu önderliği Apo' aslında devre dışı, tarih dışı bırakılıp, onun yerine daha ılımlı, sözüm ona demokrat yaklaşımlı bir oluşum devreye sokulurken; bir reform paketi geliştirilip TC'nin resmi politikasında hiç değişiklik yaratmadan, özellikle direnişin sonuçlarını sözüm ona Türk demokrasisi içine akıtarak ve bir anlamda bunun içinde eriterek tasfiye etme işini el ve güç birliğiyle tamamlanmalı, demeye getiriyorlar.

Biz bunu baştan beri biliyorduk. Hatta hareket olarak ilk ortaya çıktığımızdan beri kendimizle birlikte bir halkı tarih sahnesine çıkarma, bunu öncü bir siyaset ve partiyle yapma biçiminde bir çıkışa ve tarza sahibiz. Varlık gerekçemiz budur. Kürt sorunu da bu temelde doğdu. Kürt sorunu kimsenin varsaymadığı veya varlığını açıkça dile getirmeye cesaret etmediği bir sorundu. Hatta tarihin çöp sepetine atılmış gözüyle bakıyorlardı. Biz bunu ortaya çıkardık ve teorik düzeyde ortaya koyduk; gruplaşmayla, partileşmeyle dayattık, ordulaşmayla oligarşik rejimin bütün planlarını ve politikalarını işlemez düzeye getirdik. Böylece sorunun gerçek bir tarafı, çözüm gücüne sahip yegane kuvvet olduğumuzu kanıtladık.

Hiç şüphesiz bize karşı saldırılar gelişecekti ve gelişti de. İçten ve dıştan gelişen ideolojik ve politik saldırılar, TC'ye sunulan emperyalist destekler ve her türlü işbirlikçi destek konumumuzu bozmaya ve kendini bize dayatmaya yetmedi. Özel savaş tırmandıkça tırmandırıldı. Onlara göre aslında bizim birkaç yıl öncesinden devre dışı kalmamız gerekiyordu. Bu gerçekleşmeyince, "artık belirli bir çözüme gitmek gerekir" diyorlar. Peki, şimdi ne olabilir? Mevcut durumda tam devre dışı kalmadığımız gibi, yalnız Türk sömürgeci sistemini değil, emperyalist sistemi de ürküten ve işbirlikçilerini felç eden bir biçimde varlığımızı sürdürüyoruz. Öncelik budur. Ama bunlar da kendilerini sözüm ona bir çözüme, meseleyi en azından sözde kabul etmeye ve bazı uygulamaları geliştirmeye hazırlayacaklar. Bunu yapmasalar, daha da kötü bir duruma düşme tehlikeleri var. Dolayısıyla gerek ateşkes, gerek barış süreci ve siyasi çözüm yolu dediğimiz kavramları anlamaya çalışıyorlar. "Bu kavramlarla işe başlayabilir miyiz, bundan kim yararlanır? Yürürlükteki resmi politika mı sonuç alır, yoksa bu durum PKK'nin tekrar güçlenmesine mi yol açar?" diye büyük bir ikilemle karşı karşıya bulunuyorlar. Bir ikilem içinde olsalar da, hiç şüphesiz saldırı yönü ağırlıktadır. Askeri çözüm dedikleri, dozajını artırdıkları özel savaşın her biçimini tüm güçleriyle yürütmektir. Hatta adına kış operasyonu diyerek, şartlar çok ağır da olsa, bir operasyon yürütmek istedikleri biliniyor. Yine işbirlikçileri son haddine kadar kullanıyorlar. Emperyalizm oldukça açığa çıkmış bir biçimde destekleyici rol oynuyor. Uluslararası duruma, yeni nizama ve Ortadoğu'daki yeni düzenleme çabalarına Kürdistan'ı da katmak gerekir, diye düşünülüyor. Bunun için siyasi yöntemler geliştirmek, özellikle emperyalizmin aklına gelen düşünce oluyor. Emperyalizm kendini çok güçlü görüyor. Yürüteceği siyasi yöntemle en azından günlük istikrarı sağlayabileceğini düşünüyor.

"Askeri çözüm dedikleri, dozajını artırdıkları özel savaşın her biçimini tüm güçleriyle yürütmektir. Yine işbirlikçileri son haddine kadar kullanıyorlar. Emperyalizm oldukça açığa çıkmış bir biçimde destekleyici rol oynuyor. Uluslararası duruma, yeni nizama ve Ortadoğu'daki yeni düzenleme çabalarına Kürdistan'ı da katmak gerekir, diye düşünülüyor. Bunun için siyasi yöntemler geliştirmek, özellikle emperyalizmin aklına gelen düşünce oluyor. Emperyalizm kendini çok güçlü görüyor."

Türk sömürgeciliği ise buna biraz kuşkuyla bakıyor; "bu ters teper" diyor. Ama yine de "kör şiddet PKK'ye yarar" diyorlar. Öyle ki, bunlar Körfez Savaşı, hatta İran-Irak Savaşı sonrasında bu işe epey bulaşmışlardı ve nitekim ellerini Irak'tan çekmeleri çok zordur. Bunların ellerini Irak'tan çekmeleri demek, çok önemli olan petrolden ve yine Ortadoğu'nun çok hassas olan dengesinden kendi aleyhlerine vazgeçmeleri demektir. El çekmemek ise, Kürt meselesine bulaşmak anlamına gelir. Ama bu kesinlikle insan hakları ve demokrasi çerçevesinde ulusal soruna bir yaklaşım değildir. Böyle yaklaşmaya mecburlar. Çekiç Güç de pratik ilgi gösterince, kendi müttefiklerini bu işe seferber etme gereğini duyuyor. Türkiye ile bunu ayarlamaları kaçınılmazdır. Kürt meselesini tümden inkar etseler hiç olmayacak. Irak'taki rejim yine tehlikeli bir konuma gelebilir. Kürt meselesini fazla devreye sokması Kürdistan genelini çok ilgilendirir ve böylece kendileri bir çıkmazda kalırlar. Ne el çekebiliyorlar, ne de sağlam tutabiliyorlar. Onlara kalsa, işbirlikçilerin eliyle bu meseleyi istedikleri mecrada rahat götürebilirler. Emperyalist sömürgecilik kırk yıldır temel atmış, bu meselede kendini rahatlıkla yürütür.

Emperyalizm teslim olmuş bir iradeyi esas alır

PKK başından beri biraz da bu oyunu bozma hareketiydi. İşbirlikçilerin Kürt sorununu yaklaşım tarzıyla bizim çözüm tarzımız çok farklıdır. Geleneksel işbirlikçilerin Kürdistan'daki konumları çok zayıflatıldı. Ciddi bir halk desteği şurada kalsın, yaptıklarını halka teşhir ettik, halkın meselelerin üzerine gitmesine yol açtık, halkı ordulaşmaya götürdük ve böylece oyun bozuldu. Bunlar ABD ve Avrupa'nın beklentisi dışında ve işbirlikçilerin ummadığı bir biçimde gelişti. Bu nedenle kriz derinleşiyor. Şimdi PKK'yi muhatap alıp siyasi görüşmelere girseler bir türlü, girmeseler bir türlü. Mesele derinleşiyor, devrim gelişiyor. Yıllardır yaşanan taktik çatışmaların nedeni budur.

Onlar işbirlikçi temelde tümüyle kendilerine teslim olmuş iradeleri esas alıyorlar, bu yüzden de sorunu ciddi bir devrim ve demokratik çözüm paralelinde sosyalizme açık bir çözüme götürmek şurada kalsın, bunun en sınırlı gelişim ifadesini bile bastırmak istiyorlar. Yani PKK bir anlamda resmi statükoyu ve emperyalizmin bölgesel politikasını bozmuş, statükoyu bozan bir hareket olarak ortaya çıkmıştır. Kendi deyişleriyle bir defa cin şişeden çıkmıştır, cini tekrar şişeye koymak çok zordur. Hikaye budur. O açıdan tekrar bizi şişeye koyma hareketleri var, ama bu mümkün değildir. Gövdemiz o kadar büyümüş ki, küçük bir şişeye nasıl sığdıracaklar? Sığdırmaya kalkışsalar, şişe paramparça olur. Cinlerin sayısı çoğalmış, cinler uyanmış ve üstelik büyümüşlerdir. İmha ve boğma seferleri vardır. Fakat dediğim gibi, cinler hem büyümüşler hem de sayıları çoğalmıştır. Kendini dağların doruklarında bu kadar tutan bir kuvvet öyle kolay imhaya gelmez. Bu kadar kitleselleşen bir hareket, bir katliamla tümüyle yok edilemez.

Bütün bunlar herkesi düşündürüyor. İster sert ister yumuşak, ister tehditle ister dostlukla olsun, bize böylesi yaklaşımlar dayatılıyor. Aslında buna öncülük eden, son yıllarda PKK ile en çok ilgilenme gereğini duyan değişik tipler var. Biz bunların adını vermek istemiyoruz. Türkiye'de ister iktidardaki ister muhalefetteki partiler olsun, ister ordunun isterse sivil kesimlerin sesi olsun, hemen her gün bizi tartışıyorlar; hızından bir şey kaybetmeden, hem de yoğun bir biçimde bizi tartışıyorlar. Onlar bildikleri resmi tarzda bunu söyler ve götürürler. Emperyalizm de yeni politikalar üretip kendine göre insan hakları çerçevesinde siyasi bir çözüm üzerinde durabilir. Bana göre bazı tipleri temsilci olarak düşünmeyi her zaman ve her yerde yaparlar, bunu bizim için de yaparlar.

İşbirlikçilerin de buna benzer çıkışları var. Her tarihi dönemin işbirlikçileri vardır. İçinde bulunduğumuz dönemin de işbirlikçileri var ve bize göre şekilleniyorlar. Özel savaşın yürütülmesinde ve onun birçok alanında bunlar görev alıyorlar, hükümette ve muhalefette görev alıyorlar, dini alanda çalışıyorlar. Hukuk alanında, kültürel alanda, sosyal ve ekonomik alanlarda, kısacası hemen her alanda bunların tipik temsilcilerini iyi biliyoruz. Bence bunların en gelişmiş bir tipinden de bahsetmek gerekiyor. Bu gerici midir, arabulucu mudur, ortayolcu bir tip midir, en azından üzerinde düşünmeyi bilmek gerekiyor. Sömürgeciliğin ve emperyalizmin gözünde geleneksel işbirlikçiliği temsil edenler var. Bir KDP'yi ilkel milliyetçiliğin temsilciliğine örnek olarak gösterebiliriz. Bunlar, egemenler ne söylerse ve egemenliğin iradesi neyi buyurursa onun emrindeler, diye ifade edebileceğimiz bir yaklaşımın sahibidirler. Belki bedenlerine biraz milliyetçilik cilası vurulmuştur. Ama aslında sistemin bir dediğini iki etmeyen, teslim olmuş iradelerdir. Bunu biraz daha resmi bir biçimde bir parti adı altında yapabilirler. Son otuz kırk yıllık gelişmede bu küçük bir farklılıktır. Eskiden bir aşiret adına işbirlikçilik yapıyorlardı. Şimdi kendilerine bir parti maskesi takılmıştır, yani fazla bir fark yoktur.

Hiç şüphesiz Kürdistan'da adına burjuvalaşma dediğimiz bazı sosyal gelişmeler oldu. Bunun yeni bir özellik olduğu, Kürdistan'da zayıf da olsa böyle gelişmelerden bahsetmek gerektiği açıktır. İşte bunun ortaya çıkardığı bazı aydınlar veya yeni tipler var. Bunların birtakım parti girişimleri, diplomasi faaliyetleri geliştirdikleri gözleniyor. Böylelikle politika yaptıklarını sanıyorlar. Bunların bazı temsilcileriyle '70'lerden beri epey uğraştık, çatıştık. Halen birbirimizi anlamaya ve birbirimize anlatmaya çalışıyoruz. Pratik bunun daha iyi ifadesi oluyor. Ama yine de günümüz için yakıcı olanı görmek ve bizim üzerimizde etkili olmaya çalışanı tespit etmek gerekiyor. Birkaç yıldır bizimle ilgilenenler ve bunu da yüz yüze gelindiğinde oldukça dostça yaptıklarını iddia edenler var. Böylesi çevreler, temsilcilikler ve kişilikler söz konusu. Kendilerine göre bir tarihleri, partileri ve politika yapma durumları var. Onlar da bizden etkilenmişler veya alanlarını daraltmış mıyız, genişletmiş miyiz diye arayış içindeler. Emper-

yalizmle kolay işbirliğine giriyorlar, yine sömürgecilikle öyle. Ama bizsiz hiçbir adım atamayacaklarını da çok iyi biliyorlar. Bu, aslında biraz da küçük burjuva bir gelişme oluyor. İlkel yapılar daha kolay teslim olurken, yeni sosyalleşmeyi temsil ettiğini iddia eden bu güçler daha değişik hareket etmek istiyorlar. Emperyalizm de "acaba bunlar işimize yarayabilir mi, bunları deneyebilir miyiz?" diyor. Zaten burada yıllardır bu da var.

İyi politika yapmak istiyorsak, bütün bu gelişme durumlarını bütün yönleriyle değerlendirmeye tabi tutmak önemlidir. Yani sağlıklı bir politika açısından, hemen her şeye ucuz bir ajanlık gözüyle yaklaşmamak gerekir. Hatta oldukça yüzeysel olan yaklaşımları da aşmalıyız. Daha derinlikli ve gerçekle bağlantısını daha iyi gören bir değerlendirmeyi yapabilmeliyiz. Politikada esas olan veya mutlak korunması gereken ilke göz ardı edilmeden –ki, biz buna ideolojik ve siyasi çizgi diyoruz, örgütsel çekirdeği temel alıyor, yine temel taktik diyoruz– herkesle ilişkiye girmek ve çok geniş bir taktik saha çalışması yapmak gerekir. Yani gerektiğinde en güvenilmez güçlerle bile çalışmasını bilmek gerekir. Hep saf ve temiz kişilikler arayarak yaşamak ve öyle politika yapabileceğini sanmak mümkün değildir. Çevremiz güçlü olduğu kadar güvenilmez insanlarla da doludur. Yoksa tümüyle iflah olmaz dememek gerekir, durum biraz daha karmaşıktır. Kaldı ki, partimizin bu konudaki yaklaşımı da zaten bu metot çerçevesindedir. Kural olarak hemen herkesle boğuştuğumuz kadar ilişkiler de kurduk. Ama bir de bağımsızlık özümüz vardı, dillere destan ideolojik katılığımız vardı ve bu halen de öyledir. Yine öncülükte, temel taktikte ısrarımız vardır, hem de bu müthiş bir ısrardır. Ama diğer yandan küçümsenmemesi gereken esnek yaklaşımları da eksik etmedik.

Tabii bazıları bunu çok yanlış anladılar. Sağ ve sol yaklaşımlar Kürtlerde de hayli gelişkindir. Hatta teslimiyete giden, yine çok katı ve sekter yaklaşımlarla imhaya götürebilecek tutumlar çok yaygın ve tehlikelidir. Güçlerimizi bu konuda oldukça iyi eğitmek gerekir. Serbest bırakılması halinde kimin teslimiyetin hangi sınırında duracağı belli olmadığı gibi, imhanın hangi eşiğinde duracağını da bilmeyen oldukça yaygın bir kesim mevcut. Taktiğe dar bakan her kişilikte ya teslimiyet ya da imha gelişir. Politik özü, askeri taktik zenginliği, hatta bütün yaşamdaki esnekliği görmeme bizde yaygındır. Bunların hepsi her gün neredeyse bir yığıntı oluyor, kendisiyle birlikte birçok şeyi götürüyor. Önderlik gerçeği bu anlamda da çok önemlidir. PKK Önderlik gerçeği gerek sekterizme, gerekse iradelerinin dışında iyi niyetlice teslimiyetçiliğe giden bütün koşuşturmalara karşı büyük bir direnme ve kendilerine kalsa bin defa partiyi bitirtecek tutumlara engel olma hareketidir. Sırat köprüsünde de yürüse, Önderlik ne teslimiyete ne imhaya yer verir. Ölüme değil yaşamaya, boyun eğmeye değil bağımsızlığa, tükenişe değil varolmaya gitme doğrultusunda çok güçlü bir yaklaşım gösterir; bunu tedbirlilik ve büyük bir sorumlulukla yerine getirir. Önderlik gerçeğini bu yönüyle görmek, yani Önderlik gerçeğini sırat köprüsündeki yürüyüş tarzıyla değerlendirmek gerekiyor. Bu çok hassas bir yürüyüş tarzıdır. Fakat Kürdistan somutunda başarılı politika yapmak ve savaşmak isteyenler, bunu bir kanun değerinde bilerek, bu işte ona göre yer almak zorundadırlar. Böyle bir savaşı göz önüne getirmeyenler, hiçbir politik ve askeri gelişmeden bahsedemeyecekleri gibi, onun ilk adımını bile atamazlar.

Önderlik tarzı işbirlikçileriyle sistemi yıpratma ve işlevsiz kılma sanatıdır

Bunları yüce kurallar olarak söyledikten sonra, her soydan ve boydan bazılarıyla nelerin yapılıp nelerin yapılamayacağı, neyin konuşulup neyin konuşulamayacağı, nasıl yaklaşılıp nasıl yaklaşılamayacağı sorularına politik maharetle cevap vermek gerekiyor. Bu durumu parti tarihinden örneklemeler yoluyla daha iyi anlamak mümkündür.

İster geçen yılki Güney savaşımı olsun, ister birçok bölgemizde yaşanan çatışma durumları olsun, bunların tümünde bu bahsedilenleri çok yakıcı bir biçimde görmek mümkündür. Güney savaşında her iki çizgi de kendini açıkça göstermiş, bunlar teslimiyet ortamına ve imha çizgisine doğru inanılmaz bir yürüyüşte at başı birlikte gitmişlerdir. Hatta birbirlerini oldukça destekler bir tarza sahiplerdi. Hepsi de iyi niyetliydi. Uzun süreden beri partileşmeye, askeri çizgiye ve özellikle taktiğe yaklaşım tarzları bu sonucu doğuruyordu. Bu bizim açımızdan her an endişelendiğimiz bir husustu. Ama o dar yaklaşanlar, teslimiyeti çok önceden değerlendirip kendini buna göre geliştiremeyenler, imhayı bile görüp buna göre tedbir geliştiremeyenler, günü geldiğinde yırtınsalar da, bu tehlikeler karşısında dövünüp kendilerini paramparça etseler de bu tehlikelere düşeceklerdir. Sorun, aslında bu durumları çok önceden görüp, mümkünse kendini bu durumlara düşmeyecek kadar güçlü kılmaktır. Yiğitlik de, politik ve askeri komutanlık da budur.

Biz bunu çok söyledik. Çözümlemelerde bunlar çok yoğun işlendi. Ama çok az kişi bunun değerini bilip kendini buna göre hazırlıyor? İmhayı aşan kaç militan var? Böylesi kişilikler çok azdır. Bu taktik tarza ulaşamamanın sonuçları belki bugün kendini ortaya koymaz, ama yarın mutlaka ortaya çıkar. Neden? Çünkü bugün her iki uç noktaya da gitmeyecek tarzı ve kişilik özelliklerini esas alan ve tutumuyla kendini bunda yoğunlaştıran çaba sahipleri azdır veya olsalar bile fazla hırslı ve iddialı değildir. Çoğunuzun başına gelecek olan şimdiden belirlenmiştir. Neden? Çünkü ileriyi görmüyorsunuz. Önderlik tarzına katılmayı bilemediğiniz için bu başınıza gelir. Sonradan da "ben de iyisini yapıyorum. Benim gibi adama bu yakıştırılır mı?" diye hemen hepiniz bağırıp çağırıyorsunuz. "Aslında ben elimden gelen her şeyi yaptım" diyorsunuz. Ama pratiğe bakıldığında dört taraftan kuşatılmışsınız; zindandasınız, işbirlikçi sahadasınız, kısaca orada gücünüzü yitirmişsiniz. Yine imhalık durumdan kurtulmuşsanız bile, aslında iradeniz dışında kurtulmuşsunuz. Bunlar az çok sizin gerçeğinizi ifade ediyor.

Bunları gerçekçi bir biçimde görün dediğimizde, inceden inceye "kabul etmem, başka türlü gösteririm" diyeceğinize, büyük alçakgönüllülükle gerçeklere katılın, dürüst olun, sonuç çıkarın; o zaman sizin için daha iyi olur. Güçlerimizi bir türlü bu doğru tutumlara getiremiyoruz. Bir de özellikle önde gelenler ve sözde komuta özelliklerini temsil edenler, sonuçta her an bizi ürküten bir tarzda mücadeleyi götürüyorlar. Bunlara karşı büyük bir mücadele verildi, halen de veriliyor. Partileşme de bunun önemli bir parçasıdır. Ama buna rağmen, biz yine de ister özel savaş güçleri ister dolaylı müttefikleri olsun, bize işbirlikçiliği ve imhayı dayatan güçlerle ilişkiye geçebiliriz, taktik sahayı son derece zenginleştiririz.

Bu konuda Önderlik gerçeğinin diğer bir ifadesi de, şimdiye kadar hep kazanabilmiş olmasıdır. Özel savaş rejiminin taktik sahada da yenilgileri çok çarpıcıdır. Aslında dolaylı da olsa bazı ilişkilere girmiştik. Sistemin ağır etkisi altında olan oluşumlar ve kişilikler vardı. Kuşkuyla yaklaşsak da biz bunlarla ilgilenme gereği duyduk, yine çok sekter ve tamamen bitmiş kişiliklerle de ilişki kurduk. Bunları taşıdık ve çalıştırdık, kendilerini yaşatmak istedik. Bazılarını da geliştirdik. Ama yine de karşılıklı büyük çatışmalar ve mücadeleler durup dinmedi. Hatta giderek daha da derinleşip günümüze kadar geldi.

Bu tarihten çıkardığımız sonuç, muazzam bir taktik savaşımın verildiğidir. Grup döneminden bugüne kadar ve özel savaş rejiminin önemli oranda şaşırtıldığını, umudu ve hesabının çok ötesinde bir durumla karşı karşıya bırakıldığını söyleyebiliriz. Her şeyi yıl yıl incelediğinizde, bunun parlak örneklerini göreceksiniz. Önderlik tarzı, işbirlikçileriyle birlikte sistemi yıpratma, düşünemez ve tedbir alamaz duruma getirme, tedbir diye geliştirdiklerini de başlarına bela etme ve sorun yapma sanatıdır. Bu, parti içinde de sürdürülmüştür. Partiye bilerek veya bilmeyerek tuzak hazırlayanlar, kendi hazırladıkları tuzağa düşmüşlerdir. Bu, parti içinde ve parti dışında yürütülen Önderlik tarzıdır.

Özel savaş rejiminin kendisi hala "PKK'yi tanıyamadık, kontrole alamadık, büyük hata yaptık" diyor. Bunları ben söylemiyorum. Yine hemen her biriniz "ben şöyle hatalıydım, böyle hatalıydım" diyorsunuz. Ne sistemin ne de içimizdeki yetmez devrimciliğin Önderlik tarzının taktik yürütülüşüne güç getirebildiği söylenebilir. Esas itibariyle yürüyenin Önderlik tarzı olduğu açıktır. İşte bu çerçeve dahilinde hep içinde bulunduğumuz sürecin taktiklerini yakalamaya çalışıyoruz. Onlar da çalışır, biz de çalışırız. Parti içinde de her arkadaşımız adeta kurt gibi olmuştur ve bu da taktiktendir. Yine içimizde köylü kurnazlığı had safhadadır, küçük burjuva lafazanlığı çok ileri düzeydedir. Sözüm ona ulusal saflarda da bazı güçler kurt gibi olmuşlar, kendilerine diplomasinin kurdu diye lakap takmışlar. Zaten emperyalizm kendisine çok güveniyor. Sömürgecilik de yılların tecrübesine sahiptir. Buna rağmen bizim de kendimize olan güvenimizle yürüttüğümüz bir politikamız, tarzımız ve taktiklerimiz var.

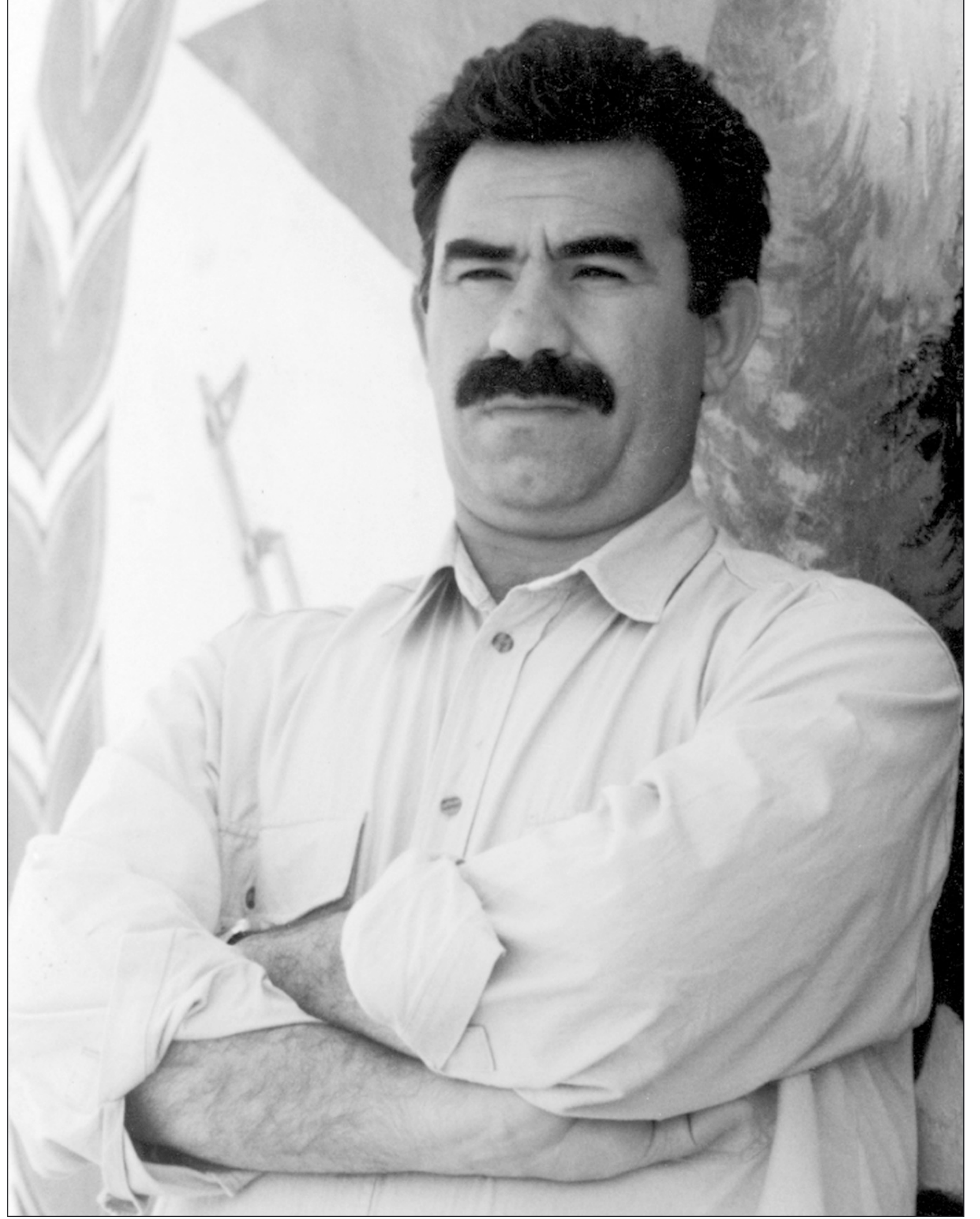
Peki, bundan sonra ne olabilir? Önümüzdeki günlerde taraflar tekrar yoğunlaştıklarında, ilişkiye geçtiklerinde veya çatıştıklarında, şüphesiz kendimize duyduğumuz güvenle ve şimdiye kadar ki başarılarımızla yine biz başarırız diyoruz. Onları devrime doğru çeker, uyarırız. Parti içinde, ulusal saflarda, hatta ihanet saflarında saflaşmalar ve yansımalar yoğunca gelişim göstermektedir. Bunun yönlendirici gücü de biziz, bizim politikamızdır. Tekrar belirteyim, politika yoğun savaş alanıdır, yani askeri alandan daha fazla gelişmiş bir mücadele, karmaşık bir mücadele anlamına gelir. İnsan bazen kaybedebilir de. Fakat biz fiziki açıdan imha olmayacak bir konumdayız ve devrimimizi politik ilişki yöntemiyle geliştireceğimizi belirttik. Yani inisiyatif bizdedir. Esasta işleyen çizgi bizim çizgimizdir. Bunun en temel nedeni ise kendi özgücümüze ve halka dayanmamızdır. Bunun gerillası vardır, mücadelenin her türlü mevzisinin az çok tutulmuş olması vardır. Hiç şüphesiz hepsinin önemli bir etkisi vardır.

Önümüzdeki günlerde bu saydığımız ve niteliklerini sergilemeye çalıştığımız çevreler ve oluşumların büyük bir ihtimalle bir kez daha bizimle karşılaşmaları ve hesaplaşmaları söz konusu olabilir. Öyle tahmin ediyoruz ki, son birkaç yıldır direkt cepheden saldırıların dışında, "politik yöntemle sonuç alabilmeliyiz" diyen görüşü kendilerine göre yorumlayarak kendilerini buna tabi kılıp katanlar, hatta "diplomasi, politik yöntemle birlikte bu konuda her şey demektir, en temel çözüm yolu budur" diyerek yakıştırmalarda bulunanlar vardır. Gelişmeler bunun temsilcilikleri ve önderliklerinin söz konusu olduğunu gösteriyor.

Bunlar neden bize doğru gelmek zorundadırlar? Çünkü sadece diplomatlık veya siyasetle sonuç alamıyorlar. Biz bu sahayı biraz kapatmışız. Bu bir çatışma nedenidir, ama askeri olarak da fazla güçleri yetmediği için yöntemlerini siyaset olarak belirliyorlar. Güçleri nedir? Kendi deyişleriyle diplomatik sahayı ve siyasi etkinliği elinde tutmayı amaçlıyorlar. Tabii haksız değiller. Bizim politikalarımızın emperyalist ve sömürgeci saflarda, işbirlikçilerin geleneksel politikalarına yarattığı sarsıntıyı hesaba katıyorlar. Bunu bir etkilenme olarak görüyorlar, bundan hoşnutlar ve kendilerine göre bir politika yapma alanı olarak değerlendiriyorlar. Sözüm ona zorluklarımızı görüyor, "sadece askeri yöntemle sonuç alamazlar, bastırılıyorlar, oldukça sıkışmışlar" diye düşünüyorlar. Dolayısıyla bunu bir boşluk olarak değerlendiriyor ve kendilerine göre bir pozisyon yaratıp kendi hanelerine bir kazanım olarak yazdırmak istiyorlar. Hassas bir durum söz konusu. Sömürgecilikten etkilenme veya sömürgeciliğin buna izin vermesi konusunda tereddütlüler. Yine emperyalizm bu güçlere o kadar fazla güvenmiyor. Ama onlar açısından da bu güçler gereklidir.

Bizim için bu çok gerekli mi? Bizim için çok gerekli olup olmamasından ziyade, böyle bir objektif durumu görüp bundan yararlanmasını bilmek daha doğru bir tutum olur. Yani taktiğe ne sekter, ne inkarcı, ne de teslimiyetçi tarzda yaklaşmak gerekiyor. Kaldı ki, bizim diyaloglarımız resmi düzeyde de yürüyor. Etkilediğimiz oluşumlar var. Bunların düzenin resmiyeti altında çalıştıkları ve bu işte kendilerine göre rol almak istedikleri biliniyor. Biz bunları da değerlendirmeye çalışıyoruz. Dediğim gibi, bunların tam bir teslimiyetçi araç olmamaları için tedbir geliştiriliyor ve ulusal gelişmeye ne kadar hizmet ettirilebilirler hususu dikkatle değerlendiriliyor. Biz her zaman, özel savaşın niyeti şudur, taktiği şudur, gerilla kendini şöyle konumlandırmalı, böyle hazırlamalı, böyle yürütmeli dedik. Bu bir tedbirdir ve yürüyor. Kitleye de az çok benzeri yaklaşımlar gösterildi. Diplomaside ve siyasal çerçevede de aynısı yapıldı.

Fazla beklenti içinde olmamakla, çok şeyin çok çarpıcı gelişip değişeceğini beklememekle birlikte, halihazırda çözüm PKK'ye dayalı çözümdür. PKK'yi dışlayan yaklaşımın fazla başarılı olamayacağı ortaya çıkmıştır. PKK çözümünü geliştirmek büyük bir yetenek ister. Düz yaklaşımların, sadece askeri gücün ve askeri çözümün de özellikle taktik önderliği fazla geliştireceğini sanmıyorum. Bu konuda taktik önderlik, gücünü yeterince sarf edemiyor. Zeminler hazırlamak, zaman kazanmak, bu çalışmaların beklenen ve değerlendirilmesi gereken sonucu olur.

"PKK Önderlik gerçeği gerek sekterizme, gerekse iradelerinin dışında iyi niyetlice teslimiyetçiliğe giden bütün koşuşturmalara karşı büyük bir direnme ve kendilerine kalsa bin defa partiyi bitirtecek tutumlara engel olma hareketidir. Sırat köprüsünde de yürüse, Önderlik ne teslimiyete ne imhaya yer verir. Ölüme değil yaşamaya, boyun eğmeye değil bağımsızlığa, tükenişe değil varolmaya gitme doğrultusunda çok güçlü bir yaklaşım gösterir; bunu tedbirlilik ve büyük bir sorumlulukla yerine getirir."

Tam çözüm veya 'anlaşıyoruz, görüşmeye gerek yok' gibi sekter ve mücadeleden uzak yaklaşımlara hiçbir biçimde itibar edilemez. Savaşımın askeri, siyasi, sosyal ve kültürel boyutları gittikçe gelişiyor. Birisi öne çıkar, diğerleri belki sırasını değiştirir, o kadar. Kürdistan Devrimi'nin dinamikleri uzun süre çok etkili olacaktır. PKK çizgisini az çok tanıyan birisi bu konuda en küçük bir tereddüt geçirmez, ama taktik denilen olayın da ne kadar önemli olduğunu anlar. Bu gelişmeler her zamankinden daha fazla bizim bir taktik kuvvet olmamız gerektiğini gösteriyor.

Demek ki, anormal bir durum doğmazsa, irademiz dışında gelişen koşullar ve olanaklarla özgürce politik çalışma güncelliğini yitirmezsek, gelişmeleri lehimize sürdüreceğiz. Bu hem bir çatışmadır, hem bir uzlaşmadır, bunu da yanlış anlamamak gerekir. Bu tarz, bilinen PKK taktiğinin güncelleştirilmesidir. Emperyalizm, başta ABD ile Avrupa'nın irili ufaklı birçok devleti, yine bölgedeki birçok devlet böylesi bir güncelleşmenin içine karışmışlardır. Yani hem ilgilenme boyutu üst düzeye çıkmış hem de içeriği hayli kapsamlı hale gelmiştir. Bu, bizim için hem bir tehlike hem de geniş bir olanak dahilinde bir durum olarak görülmeli; hem tehlikesi gittikçe daha fazla artan hem de imkanı da daha büyük olabilecek bir durum olarak değerlendirilmelidir.

Güncel gelişmeleri bir de bu yönüyle değerlendirdiğimizde, akıllı bir militan hiç şüphesiz askeri çalışmalar açısından çok önemli sonuçlar çıkarabilir. Yine legal düzeyde dürüst ve yurtseverce politika yapmak isteyenler de oldukça sonuç çıkarabilirler. Diplomatik sahayı, hatta siyasal gelişmeleri ve yine serhildanları güçlendirmek isteyenler de epey sonuç çıkarabilirler. Güncelin böyle götürülmesi ve yakalanması önemlidir. Hele devrimin lehine inisiyatifin süreklileştirilmesi çok büyük önem taşır. Ama bu kendiliğinden başarıyı getirmez. Böylesi durumlar ancak çok yakıcı ve yüksek duyarlılık, yoğun çaba, onun görevlerine büyük bir sorumluluk ve ilgili yaklaşımlarla lehte bir duruma çevrilebilir. Aksi halde çoğunun sandığı gibi, görünüşte "gelişmişiz, fırsatlar yakalamışız" adı altında kendini sağa yatıranlar ardına kadar teslimiyete gidebilirler. Yine "askeri olarak da mevcut güce dayanıp gelirlerse çatışırız" biçiminde daha sığ bir anlayışa kendini kaptıranlar imhadan kurtulamazlar.

PKK'nin bütün açılım ve gelişme dönemleri incelendiğinde, olanaklar ne kadar gelişkin olursa olsun, hassasiyet ve çabanın çok ileri düzeyde olmasını zorunlu kıldığı, en ufacık bir rehavete ve sorumsuzluğa kendini kaptırmamaya zorladığı, sağ öğelerin veya sağcılığa götürebilecek olan zeminlerin üzerinde daha dikkatle durulmasını gerektirdiği, dışımızdaki oluşumların tehlikelerine kulak vermenin ve hepsine devrimi güçlendirecek yaklaşımları dayatmanın büyük önem taşıdığı görülecektir. Gerçek bir önderlik bütün bu hususlarda devrimi nasıl güçlendirebileceğini ve zaferi yakalama ustalığını sonuna kadar götürmenin hangi tutumda yattığını bilir. Yani gerçek önderlik ve görev adamı böyle rol oynar ve kazanır.

Hiç şüphesiz bu bizim için olduğu gibi, bütün militan yapımız için de geçerlidir. Hemen her sahada, ister askeri ve siyasi, ister ülke içi ve ülke dışı, ister alt ve üst düzey, ister barış ister savaş için olsun, bütün çalışma alanlarında hepimizden sorumluluk ister. Yoğun çaba ve kazanma olanaklarını değerlendirmek kadar, kaybetmenin nedenlerini göz önüne getirmeyi de şart kılar. Bütün bunların değerlendirilmesinden başarıyı kesinleştiren yaklaşımı ve çabayı esas alıp gündeme yüklenir, güncelliği bu tarzda yakalar ve mutlaka ondan başarı sonucunu çıkarır.

Hiç şüphesiz Önderlik tarzımız her zaman olduğu gibi böyledir. Yine gerçek PKK militanlığı böyledir. Önümüzdeki döneme de böyle yaklaşacak ve daha fazlasını başaracaktır.

Türk devletinin Kürt ismine bile tahammül yoktur

Dış dengedeki yeni durum nedir? Reel sosyalizmin bir sistem olarak aşılması ve bir anlamda da kapitalist emperyalist sistemle bütünleşme sürecine girmesi global bir bütünsel gelişmedir, dünya çapında bir gelişmedir, bir anlamda Kürdistan aleyhindeki uluslararası denge durumunun aşılmasıdır. Bu durumun aşılmasıyla birlikte Türkiye'nin rolünün azaldığını çok iyi biliyoruz. Türkiye'nin Ortadoğu'da ulusal kurtuluş mücadelelerine ve Sovyetler Birliği ile sosyalizme karşı bir kale olma konumu gözden düşmüştür. İleri bir karakol olma rolü artık fazla anlam taşımıyor. Bu globalleşmenin etkisini bir de bu yönüyle değerlendirebiliriz.

Diğer yandan yeni denge arayışlarının ortaya çıkması, İran'da devrimin gelişmesi, yine Irak'taki rejimin dengeyi zorlaması, ABD ve İsrail'in bölgedeki dengeyi kendi lehine çevirme istemi söz konusudur. Hala üzerinde en çok durulan bir sömürü kaynağı olarak Ortadoğu petrolünün kapitalist emperyalist çıkar tekellerinin hizmetinde tutulmak istenmesi, Körfez Savaşı, hatta daha önceki on yıllık İran-Irak Savaşı –ki, buralar Kürdistan üzerindeki baskı zincirinin Güney halkasını teşkil ediyor, yani bir yerde Kürdistan'daki statükoda bir parçalanma hareketi olarak da düşünülebilir– ve ardından Irak'ın Kuveyt'i işgaliyle başlayan süreç buradaki zincirin kırılmasına yol açtı.

1990'lardan itibaren Güney Kürdistan kendiliğinden bir ayaklanmayla birlikte kendini beklemediği ve hazır olmadığı yeni bir sürecin içinde buldu. ABD'nin Irak rejimiyle çelişkileri vardı. ABD Kürtleri çok sevdiği için değil, bu tablo karşısında sırf rejimi baskı altında bulundurmak ve kendisine dayanak olabilecek bir alanı elinde tutmak için Kürtlere veya Kürtlerin bir kesimine ilgi duydu, onlarla ilişki geliştirdi. Irak'ta daha da kararsız ve nereye varacağı belli olmayan durumlar, ABD ile Batılı güçleri 'Çekiç Güç' biçiminde bir askeri kalkan oluşturmaya ve bunu daha çok da Kürdistan üzerinde kullanmaya itti. Sonuç olarak son derece kaypak ve her türlü gelişmeye açık bir Kürdistan parçası ortaya çıktı veya öyle bir durum yaşandı. Buldukları çare bir Federe Kürt Hükümeti oluşturmak, bu hükümeti Irak'ın bütünlüğü üzerinde –ki, Kürdistan'ı bu bütünlüğün içinde görüyorlar– bir baskı unsuru olarak değerlendirmek, yine Güney Kürdistan'daki devrimci ve yurtsever güçleri etkisizleştirmede kullanmak, halkın bağımsız inisiyatifiyle devrimci ve yurtsever gelişmesini sınırlandırmak, en önemlisi de PKK'nin halihazırda önemli bir yoğunlaşma ve savaşı geliştirme alanı olarak düşündüğü Botan'ı bir savaşım sahası ve giderek bütün Kürdistan'ı direnme sahası olmaktan çıkarmak için bu gücü kullanmak oldu. Nitekim '92 Güney Savaşı'nda federe devlete böyle bir rol biçildiği ve böyle kullanıldığı pratik olarak doğrulandı.

1992'de üzerimize geldiler ve bunda NATO'nun da onayı vardı. Zaten Türk rejimi de bu temelde bir Kürt federe devletine bağlılığı hem destekledi hem de korudu. Bundaki amacı, PKK'yi Güney'den tecrit etmek ve giderek Güney'deki Kürt işbirlikçi güçlerini PKK'ye karşı yöneltmekti. Bunda bir anlamda başarılı da oldu veya bunu kısmen gerçekleştirebildi. Tabii durum hayli karmaşık olduğu için, bunun uzun süreli olamayacağı açıktır. Güney Kürdistan'da çelişkiler var. Irak rejimiyle çelişkileri, kendi aralarındaki çelişkiler ve İran'ın konumu var. Arap ülkelerinin durumu, Suudi Arabistan ve Suriye'nin tavrı var. En önemlisi de bu, Türkiye'nin asla rahat olamayacağı bir statüdür. Federe de olsa, işbirlikçilik temelinde de olsa, Türkiye'nin Kürt sözcüğüne bile tahammülü yoktur. Ne yapıp edip bu oluşumu tasfiye etmek ve yetmiş yıllık statükoyu tekrar egemen kılmak isteyecek; bunun için Bağdat Paktı, CENTO ve benzer statüler arayacaktır.

Bildiğimiz gibi, Türkiye bunun için bir üçlü zirve geliştirmek, en son Irak'ı da buna çekip statükoyu tekrar egemen kılmak istedi. Buna karşılık çelişkiler hayli yoğundur. Yani İran-Irak, İran-Türkiye, Türkiye-Suriye, Suriye-Irak çelişkileri böyle bir statükoyu oluşturmaya fazla fırsat vermiyor. Ayrıca ABD'nin çıkarları ve 'yeni düzen'i var. ABD bu 'yeni düzen'de Türkiye'nin gözü kara sömürgeci ve emperyalist ihtiraslarına sonuna kadar evet diyemez. Çünkü bu durumda kendi çıkarları zorlanacaktır. Türkiye de en az ABD kadar emperyalist ve sömürgeci yaklaşımla bu alana giriş yapmak istiyor. Taktik düzeyde de olsa, aralarında çelişkiler var. İran ve Suriye'yle de benzer çelişkileri yaşayacak. Dolayısıyla tam bir kargaşa durumu söz konusu ve çelişkiler her an patlak verebilir. Artık bundan kimin kazançlı çıkacağı, nasıl kazançlı çıkacağı şimdilik belli değildir.

Son olarak KDP ve YNK denilen güçlerin karşı karşıya geldikleri görülüyor. Güney'deki liderlerin aslında böyle bir çatışmayı istemediği söylenebilir. Fakat iç çelişkiler, aşiret ve kabile çelişkileri, Behdinan-Soran zıtlaşması ve en önemlisi, belirleyici olan da, Türkiye'nin bu federe oluşumu aşma ve bunu aşarken kırk yıl boyunca geliştirdiği KDP işbirlikçiliğini egemen kılma, bunu da Irak rejimiyle, hatta kısmen İran'la anlaşarak bozma tavrı ortaya çıktı. Bunun büyük bir çıkmaz olacağı ve kabul edilmezlikle karşı karşıya geleceği açıktır. Çünkü ABD biraz daha değişik bir Kürt federe sistemi istiyor. Belki de devlet olmasını ister. Yine Irak'ı daha değişik bir biçimde kendine bağlamak istiyor. ABD, Türkiye'nin istediği gibi Saddam rejiminin bu biçimiyle kalmasını istemeyebilir. Türkiye'nin petrol boru hattı sorunu, ağır ekonomik krizi var, Irak'taki ekonomik talanı bile mutlak olarak kendi tekeline alma istemi var. Bu da hayatidir. Dolayısıyla ABD ile çelişkileri olacaktır. Esas itibariyle PKK'yi tamamen tasfiye etme planı söz konusudur.

Özellikle Genelkurmay Başkanı Güreş'in sözüm ona Türk milletine verdiği bir söz var, bu sözün gereklerini mutlaka yerine getireceğim, diyor. Şimdi bir plan yapmışlar. Bu plan biraz da '92 planlamasına benziyor. Fakat tümüyle öyle değil. Bu, daha çok Türkiye patentli bir plandır. Bu planın ABD'nin onayını ne kadar aldığını söyleyecek durumda değiliz. Bu planın arkasında muhtemelen Almanlar ve Fransızlar olabilir. Hatta belki Rusya'nın fazla ses çıkarmaması da söz konusu olabilir. Yine İran'ı da bu plana dahil etmek isteyebilirler. Zaten bu yönlü girişimlerin olduğunu biliyoruz. Demirel'in bizzat İran'ı ziyaret etme kararı var. Demirel aceleyle Mısır'a gitti. Büyük bir ihtimalle amacı, Arap ülkelerinden biri olan Mısır'ı da bu plana dahil etmektir. Tıpkı Irak'ın Kuveyt'e girişinde Mısır'ın oynadığı role benzer bir rolü Kürdistan'daki bu durum için de yaratmak isteyebilir. ABD de bunu yönlendirebilir. ABD ile çelişkileri var, belki içinde olmaz diyoruz, ama bir yönüyle bu planı destekleyebilir.

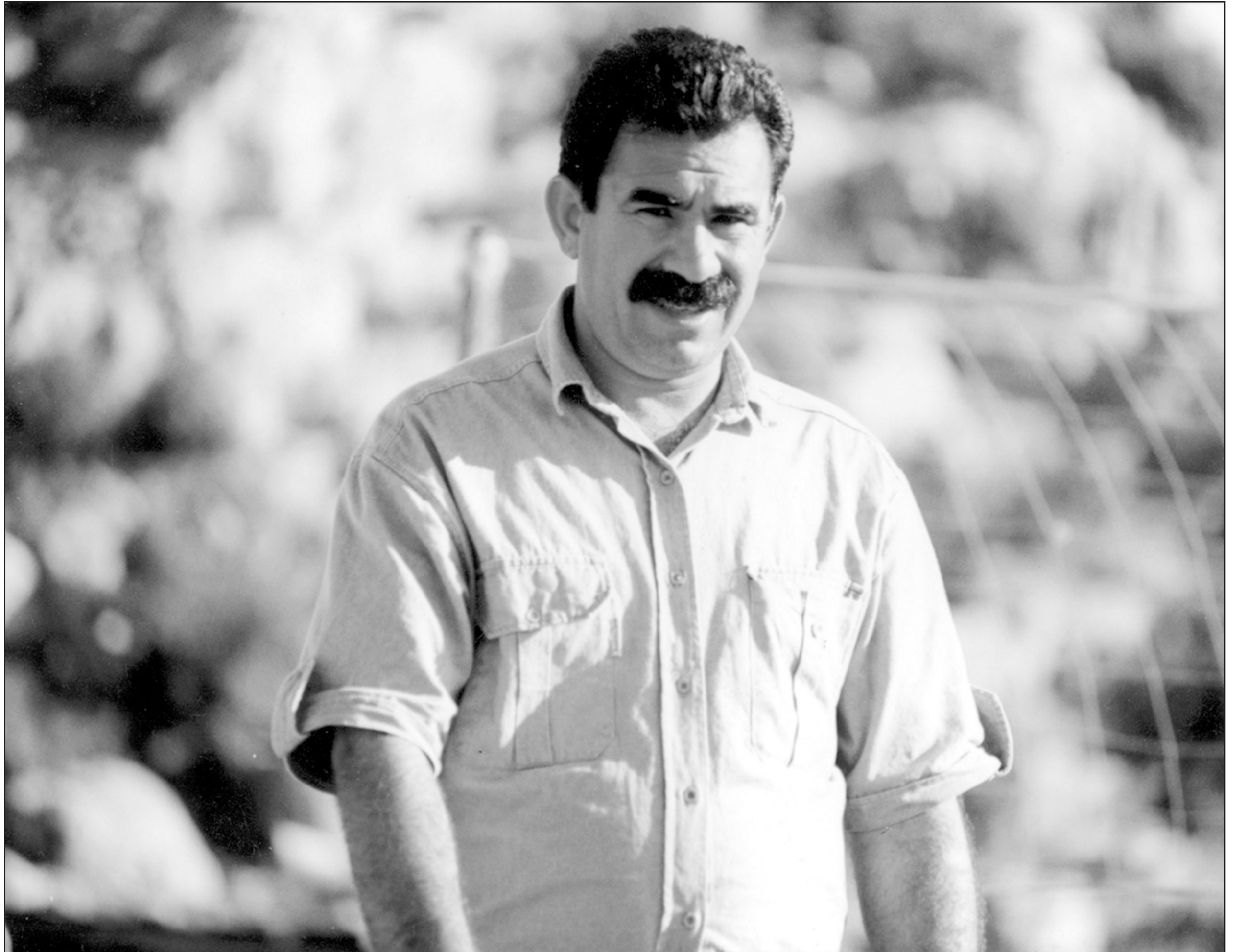
Aslında bu anlamda durum karmaşıktır. Kim, ne kadar bu planın içindedir? Burada bilmemiz gereken şey, ağırlıklı olarak Türkiye'nin bu plana öncülük ettiği, İngiltere'nin ve dolayısıyla ABD'nin bunu fazla desteklemeyeceğidir. Bir ambargoyu delme sorununu düşünelim: TC'nin daha çok da Irak'taki rejimle geliştireceği sağlam ilişkilerle petrolden ve yine oradaki ekonomik gelişmelerden pay almak için öncülük yapması bir rahatsızlık yaratıyor. Ama buna mecburdur. Çünkü sosyal yaşamda ekonomik kriz, yine siyasal istikrarsızlık çok şiddetlidir. ABD istemese ve İngiltere fazla desteklemese veya zamansız bulsa da, yönelecektir. Hatta burada en belirleyici olan, aslında bizim gerilla olarak varlığımızı sürdürmemizdir.

Bizim '94 bahar hamlesine yönelik yaklaşımlarımız, bu konuda çok yönlü geliştirilen çözümlemeler, hazırlıklar ve bunları hayata geçirmek için anlamlı bir döneme girişimiz söz konusuydu. Bunun için, bahar aylarında her yönüyle önemli bir gelişmenin yaşanacağını, Kürdistan çapında derinliğine ve genişliğine bir gerilla ve halk hareketliliğinin ortaya çıkıp sonuca gideceğini gördük. Emperyalizmin, TC ve onun özel savaşımının bunu görmemesi, görüp de karşıt bir planla değerlendirmemesi mümkün değildi. Nitekim tarihsel bir geçmişe sahip olan Türk Genelkurmayı veya siyasal ve askeri çevrelerinin uyuyacağını sanmak gaflettir. Hatta onların bizden çok daha fazla organize hareket edecekleri bilinir. Öyle ki, onların bizden daha erken, biz daha bahar hamlemizi başlatmadan aniden Güney'e bir saldırıları oldu. Bunlar yıldırım tarzındaki saldırılardı ve ivmeyi verdi. Özellikle KDP'ye "senin için de önemli bir tehlike arz eden PKK'ye darbe vurdum, gerisini sen tamamla" dedi. Nitekim küçük bir çatışma bahane edilerek, KDP saldıran taraf durumuna geçti.

KDP'nin ne kadar bu planın içinde, ne kadar hazırlanmış olduğu ayrı bir konudur. İşbirlikçi güçtür ve hakim iradeye bağlıdır. Hakim irade istedi mi, çeşitli yöntemlerle bu çatışmanın içine çekilir. Nitekim çekildi de. Yani bağlı güçtür, başka türlü yapamaz. TC, bu planla Güney'i kontrol altına almaya çalışırken, önünde YNK ve bağımsız halk toplulukları vardı, eksik olan KDP otoritesiydi. KDP'nin Irak rejimiyle anlaşma durumu da var. Diğerleri buna engel teşkil ediyor. Irak çapında Barzani önderlikli bir otonomiye herkesin evet demesi gerekiyor. Evet demesi için de böyle bir saldırı planına ihtiyaç var. TC'nin bunu dayattığını sanıyoruz. KDP de bunu uygulamaya geçirdi. Karşılık bulmasıyla birlikte, Güney'deki bu yeni çatışma durumu ortaya çıktı. Bütün emperyalist güçler bunun böyle gelişmesini istemeyebilirler. Dediğim gibi, Türkiye hem ekonomik ve siyasal açıdan hem de bahar hamlemizden duyduğu korkuyla buna mecburdu.

Özel savaşın taktiği ne kadar akıllıcadır? Bunu hep akıllıca yapar, hep ileri düzeyde yapar, hep başarılı yapar, diyecek durumda değiliz. Aslında tıkanmış, bir çıkmazda bulunuyor ve dolayısıyla her an bir çılgınlık yapabilir. Çılgınlıklarının sonu da hep lehine olmaz, aleyhine de olabilir. Zaten özel savaş gücünden başka türlü bir hareket etmesi de beklenemez. Bir şeyler yapmak zorundadır ve nitekim böyle şeyler yapıyor. Bunun sonucu ne olabilir? Bunu günlük gelişmeler gösterecektir. Nereden bakarsak bakalım, bu yeni bir durumdur. TC bölgesel statükoyu zorlamak ve eski statükoyu yeniden kurmak istiyor. Bunun başarılabilmesi için, Irak'ta Saddam önderlikli otoritenin Irak genelinde hakim olması gerekir. Bu hakimiyet TC için her ne kadar Kürt hareketini bastırmada çok iyi bir zemin yaratsa da, hem bölgesel güçler hem de ABD başta olmak üzere irili ufaklı birçok

"PKK'nin bütün açılım ve gelişme dönemleri incelendiğinde, olanaklar ne kadar gelişkin olursa olsun, hassasiyet ve çabanın çok ileri düzeyde olmasını zorunlu kıldığı, en ufacık bir rehavete ve sorumsuzluğa kendini kaptırmamaya zorladığı, sağ öğelerin veya sağcılığa götürebilecek olan zeminlerin üzerinde daha dikkatle durulmasını gerektirdiği, dışımızdaki oluşumların tehlikelerine kulak vermenin ve hepsine devrimi güçlendirecek yaklaşımları dayatmanın büyük önem taşıdığı görülecektir."

devlet için aynı oranda yararlı olamaz. Bu devletlerin çıkarları tehlikededir. Şimdi bu ciddi bir çelişki durumudur. Zaten bu çelişki biraz ortaya çıkıyor ve gelişeceğe de benziyor. En önemlisi de, bir adım atıldı. Bunu KDP'ye yaptırtmak istedi. KDP'nin bunu başarma durumu var mı, yok mu? Başarması için birdenbire ezmesi veya tek otorite haline gelmesi gerekiyor.

Ortadoğu'ya yönelik politikalar özgürlükçü eğilime karşı oluşturuluyor

Mevcut çelişkiler ortamı ve en önemlisi de bizim durumumuz bunu sineye çekmek için uygun değil. Çünkü çok iyi biliyoruz ki, Güney'de başarılmış, tamamen yeni bir otonomi çerçevesinde Türkiye, Irak ve hatta İran'la bütünleşmiş bir KDP, gerçekten Kürt yurtsever hareketinin, bağımsızlık hareketinin özellikle son yirmi otuz yıllık gelişmesini bitirmeye götürür, çağdaş ulusal kurtuluş hareketinin bütün kazanımlarını bitirir. Bu, kuşkusuz büyük bir kaybetme olur. Özellikle PKK önderliğinde ortaya çıkan son yirmi yıllık gelişmeler büyük darbe alır. Bunun sineye kolay oturtulamayacağı ve kolay kabul edilemeyeceği çok açıktır. Böylesi sinsi, son yirmi otuz yılın bütün kazanımlarını elimizden alabilecek bir plana karşı devrimci hareketin, yurtsever güçlerin, özellikle reformist ya da devrimci olsun işbirlikçi olmayan bütün ulusal demokratik güçlerin tavır geliştirecekleri bellidir. Son yıllarda bu güçlerde gelişme de oldu. En başta PKK önderliği çok ileri değişmelere yol açabildi. Dolayısıyla anlaşılması gereken şey, bu planın PKK'nin devrimci, yurtsever ve bağımsızlıkçı eğilimine karşı bir plan olduğudur. Temel hedefi budur.

TC, aslında bu temel hedefte sömürgeci ve emperyalist güçlerle stratejik olarak anlaşmıştır. Fakat sıra bunu günlük pratik hayata geçirmeye gelince, çelişki o kadar dal budak salmış, o kadar karmaşıklaşmıştır ki, birçok sorun ortaya çıkıyor. TC, stratejik açıdan PKK'nin 'terörist' olduğunu bütün dünyaya kabul ettirmek ve bunu Avrupa çapında onaylattırmak istiyor. Yine PKK bir Kürdistan ortaya çıkarmak istiyor. Buna karşılık TC, sömürgeci devletleri bölgesel statükoya çekmeye çalışıyor. İki tezi sürekli işliyor ve bunun pratik adımlarını da her yere taşırmak istiyor. Avrupa'da da çatlaklık boy gösteriyor. Çünkü TC'nin Kürt hareketini toptan inkar etmesi ve katliamcı yaklaşması söz konusudur. Biz bunu ortaya çıkarıyoruz. Aynı şeyi sömürgeci devletlerle sürdürmek istiyor. Biz bu devletlere de 'TC'nin kendisi egemen olmak istiyor, Irak Kürdistanı'na da egemen olacak' diyoruz. Dolayısıyla Irak rejimi de, Suriye de, İran da Türkiye'ye fazla güven duymuyor. Genelde Kürt tehlikesine karşı bir anlayış birlikteliği olsa da, bu anlaşma somut pratikte hayat bulmaktan çok uzaktır.

Devrimci taktikler tam da bu noktada devreye girmelidir. Taktik alan dediğimiz güncellik, ona anlam verme ve yüklenme durumu bu noktada ortaya çıkmalıdır. Nitekim PKK'nin de bu konuda bazı tecrübeleri var. KDP ve YNK'nin bu sinsi yaklaşımlarına karşı çok hazırlıklıyız. Yirmi yıldır ideolojik, siyasal ve pratik anlamda buna karşı doğru tavırları geliştirmekle görevliyiz. Her ne kadar bu taktiği doğru hayata geçiremeyen militanlar veya özellikle Güney çalışmalarında bunu başaramayanlar olsa da, taktiğimiz esas olarak KDP'nin işbirlikçiliğini önleme biçimindedir. Sürekli bir karşılık verme durumu vardır. Bu, Güney savaşında çok daha etkili bir biçimde ortaya çıkarıldı. İdeolojik olarak netleşme ise sürekli gündemdedir. Pratik olarak da onların etkisi altına girebilecek durumlara yol açmıyoruz. Bağımsız ve inisiyatifli alan tutmalar, yani Kürdistan somutunda epeyce gerilla alanları ortaya çıkarmamız, KDP'ye dayalı taktikleri boşa çıkaracaktır. Nitekim Türk devletinin bu yönlü birçok girişimi boşa çıkarıldı.

TC biraz da KDP'ye dayanarak koruculuğu geliştirmeye çalıştı. Uludere ve Hakkari koruculuğunu böyle geliştirdi. Fakat bunlar da Türkiye için bir bütün olarak çare olmaktan uzaktır. Belki bizi biraz engelledi, bize çok zarar da verdi, ama önemli oranda gelişmemizi önleyemedi. Nitekim büyük bir mücadele hala devam ediyor. Sınır boylarında halen tutunan ve güç toplayan biz olduk. En son planla aslında yetmiş adet karakol geliştireceklerdi, ama geliştiremediler; tampon bölge oluşturacaklardı, oluşturamadılar. Bunları gerçekleştirememeleri, onları bu son planı daha bir çılgınlıkla hayata geçirmeye götürdü.

Öyle görülüyor ki, tarihsel, bölgesel ve Kürdistan içi dengelerin çok yakından etkilediği bir durumla karşı karşıya bulunmaktayız. Karşı devrimin, özel savaşı önderliğinde tırmandırmak ve adeta başarıyla hayata geçirmek istediği bir plana karşılık, bizim de yıllardır geliştirmek istediğimiz bir devrimci perspektif ve taktik söz konusudur. Güney'i bütünüyle devrimci yurtsever güçlere ve esas olarak da bize kapatma, Güneyli korucuları Kuzey'in üzerine sürerek bitirme, hem de önümüzdeki üç aylık bir süre içinde bunu tamamlama biçiminde –ki, bu süre yıl sonuna kadar uzatılıyor– çok tehlikeli bir plan var. Böylelikle hem tarihsel anlamda hem de güncellik anlamında ulusal kazanımları, yine devrimci özgürlükçü kazanımları toptan elimizden alabilecek, eğer önlenmezse belki de bundan sonrasını toptan karanlık bir biçimde halkımızın ulusal bağımsızlığı ve özgürlüğü aleyhinde geliştirebilecek türden bir duruma yol açılmış olur.

Biz bugünlerde bu özel savaş planına karşı bir adım daha atacağız. Bu planı kabul etmeleri veya düşünmeleri şurada kalsın, devrimci tutumda biraz ısrarlı olanların tüm güçleriyle buna karşı direnecekleri ve kendi devrimci taktiklerini oturtmak isteyecekleri açıktır. Zaten partimiz buna hazırlıklıdır. Fırsat kolluyoruz, adım adım bu fırsatları değerlendirmenin hazırlıkları içindeyiz. Deneyimimiz de, çalışmalarımız da epeyce var. En önemlisi de, Güney'de atılan bu son adımın bazı yurtsever güçlerce tepkiyle karşılanması, Kürt federe devleti diye tabir edilen birlikteliğin kuşku götürmesi, bir yerde işlemez duruma gelmesi ve devrimci duruma benzer bir durumu ortaya çıkarması görülecek ve değerlendirilecekti. Yapılan da bu oldu.

Güney halkı devrimin dayanacağı bir halk olarak rolünü oynayacaktır

Bu sürece '92'den daha fazla bir başarı şansıyla giriliyor. '92'de YNK ve KDP bize karşı birleşmişlerdi. Yine ABD'nin TC'ye desteği tamdı, NATO'nun desteği de öyleydi. Bu destekler şimdi eskisi kadar olmayabilir. Güney'deki birliktelik aşılmıştır. Bunlar bizim iyi değerlendirebileceğimiz yeni durumları ifade ediyor. Kaldı ki, Güneyli yurtsever güçler bizimle sıcak ilişkiler geliştirmek istiyorlar ve ittifak arayışı içindeler. Kuşkusuz biz bunu değerlendireceğiz. Sonuçta böylece daha ilk adımını atarken, bize karşı geliştirilmek istenen bu planı başarısızlığa uğratmada aktif davranacağız. Zamanı ve zemini çok iyi kullanacağız. Sadece bu planı boşa çıkarmakla yetinmeyeceğiz, Güney'i muazzam bir devrimci gelişmenin zemini haline getireceğiz. Elverişli koşullarından dolayı Güney'i devrimci gelişmenin boy attığı bir alan düzeyine çıkarmak, Irak bütünlüğü içinde bir çözüme, demokratik ve özgür bir Kürdistan temelinde bir birlikteliğe yol açmak amacımızdır.

Yine Güney'i, işbirlikçilere ve TC'nin özel savaşına destek veren bir alan değil, tersine buna başarıyla karşı koyan bir alan, sağlam bir direniş cephesi, onun geri üssü durumuna getirmek amacındayız. Güney halkı, devrimin dayanacağı bir halk olarak rolünü oynayacaktır. Buna engel teşkil eden tutum, örgüt ve onun önderliği kimlerse bunlar aşılacaktır. Eğer bir birliktelik isteniyorsa, bu halkın yurtseverliği, sistemin çıkarlarına alet olmayan ve iradesiyle onun yönelimini durduran bir temelde olacaktır. KDP ve Barzani önderliği ya bu çerçeveyi kabul edecek ya da aşılmayı göze alacaktır. Ya yurtsever demokratik hareketin genel çıkarlarına tabi olurlar ve düzenle ilişkilerini sınırlandırırlar ya da ortadan kaldırılır veya bu savaşımın sonunda başlarına gelecek olanları kabul eder ve kaderlerine razı olurlar. Bizim yaklaşımımız böyledir.

Bu, yalnız Güney'deki savaş için geçerli değildir, bütün Kürdistan'ı ilgilendiren bir savaştır. Bunun arkasındaki güç Güney gücü veya Irak değil, Türkiye'dir. Bunun arkasında ne idüğü belirsiz bir yığın çıkar sahibi vardır. Bu, tüm Kürdistan geneline karşı oynanan bir oyundur. Dolayısıyla hiç kimse "PKK neden Güney'e karışıyor?" diyemez. Aslında biz Güney'e karışmıyoruz, Güney'deki halkın yurtsever demokratik çıkarlarına sahip çıkıyoruz. Bize karşı geliştirilen bir planın boşa çıkarılmasının savaşçı gücüyüz. Buradaki savaşım son derece meşru ve vazgeçilmez bir savaştır.

Sonuç ne tür gelişmelere götürebilir? Burada da belirleyici olan, aslında özgücümüzün taktiksel olarak iyi değerlendirilmesidir. Eğer Güney savaşındaki gibi devrimci taktikler daraltılmazsa, sağ savunmacı veya intiharvari sol sekter anlayışlar etkili olmazsa, kendi düzenli ve planlı taktiksel gelişmemizi sürdürürsek, bu süreçten kesinlikle başarılı çıkabiliriz. PKK'nin taktik esnekliği her türlü olumsuzluğa da, her türlü gelişme ve olumluluğa da cevap verir, bu cevabı daha da büyütür. Biz öyle ciddi bir çıkmaz görmüyoruz. Tabii bazıları bizi kendi darlıkları içinde boğmaya götürmezler, savaş kurallarına ters düşmez ve kendilerini teslimiyete yatırmazlarsa, kararlı, direnişçi ve gerilla yöntemine ağırlık veren bir yaklaşım sonuç alır, hem de çok büyük sonuç alabilir. En önemlisi de, sonuç aldığında çok ciddi siyasal gelişmelere yol açar. Kürt federe devletinin içeriği değişir. Buna devrimci bir atılım kazandırabiliriz. Bu da halkın muazzam nefes alması ve güç kazanması anlamına gelir. Bu, federe oluşumun daha da bağımsız ve özgür, kendi iradesiyle gelişen ve güçlenen bir kurum haline gelmesine yol açar. Bu anlamda Kürdistan geneline de katkı sunabilir. Gelişmeleri bu temelde zorlayacağız.

Bu, aynı zamanda Kürdistan için geniş bir inisiyatif olduğu gibi, onu uluslararası düzeye taşırır. Bir tür bağımsız bir güç gibi değerlendirilmesine ve muazzam bir diplomasiye yol açmaya götürür. Türkiye üzerinde ağır etkide bulunur. Onun Kürdistan'a dayattığı imha planını boşa çıkarmakla kalmaz, devrimci savaş planlarımızın güç kazanmasına da yol açar. Boğuntuya değil soluk almaya, gerilemeye değil ilerlemeye ve yayılmaya hizmet eder. Zaten Güney'e gelen Kuzey halkı da var. Kuzey daha şimdiden Güney halkıyla fiziksel anlamda da birleşmiştir. İki parçadaki halkın bir biçimde birleşmesi gerekiyor. '90'da Güney halkının Kuzey'le tanışması, şimdi de Kuzey halkının Güney halkıyla bütünleşmesi ortaya çıkıyor. Bunun uluslararası sonuçları da olacaktır. Bunun BM'nin desteğine yol açması da söz konusudur.

"Yeni taktik ve hamle döneminde kazanan biz olacağız. Kazanmak için büyük tecrübelerimizin olumsuz yönlerini aşarak, olumlu yönlerini amansız bir biçimde hayata geçirerek yenilmez kılacağız. Halkımızın ve bütün yurtsever güçlerin büyük özlemle beklediği gelişmeleri ortaya çıkaracağız. Sistemin bu sinsi, alçakça ve yok edici planına karşı verilecek büyük devrimci karşılık, büyük sorumlulukla mutlaka başarıyla verilecek "

Bütün bunlar Türkiye'nin bölge dengesini ve statükosunu zorladıkça zorlar. Biz hiç şüphesiz bütün bunları işleyeceğiz. En önemlisi de askeri faaliyetlerimizi yoğunlaştıracağız. Siyasal ve diplomatik alanı daha da zorlayacağız. Öyle anlaşılıyor ki bu durum devrimci planın şansını daha da artırdı. Yani karşı devrimin planı devrimci planı besleyebilir, bu plan devrimci plana dönüşebilir. Hayale kapılmıyoruz, en önemlisi de kendiliğinden bir gelişmeyi beklemiyoruz. Gelişmeler tırnakla sökülüp ortaya çıkarılır. Bu gelişmeler, muazzam bir duyarlılık ve görevlerin üzerine amansız yürümeyle ortaya çıkarılabilir önemli gelişmelerdir. Kısaca çok ciddi bir taktik adım olur ve sonuçları da hayli etkileyici bir biçimde ortaya çıkabilir. Özellikle hem bölgede hem de uluslararası alanda siyasal sonuçları derin olur. Bu da yepyeni bir dönemin içine girmek demektir. Bu, Kürdistan'ın uluslararası alanda kendisini kabul ettirdiği, kendi statüsünü yarattığı ve diplomasiye yol açtığı, belki de bir devlet statüsüne yakın bir kabul görmeyi yaşadığı durumun üzerine kurulacak bilinçli örgütsel ifadesine yol açacaktır.

Kürdistan Ulusal Kongresi veya temsili, onun hem içte hem de dıştaki temsilcilikleri daha fazla devrimin iradesinin hizmetinde ya da onu dikkate alan, bireysel tarzlar ve aşiret sınırlarını artık zorlayan, çağdaş, ulusal birlikteliği kabul eden kurumları ve onların kurallarını dikkate alan bir dönemin içine girilmesine yol açar. Her örgütü artık kendi bencil çıkarları yerine ulusal bir temsili esas almaya ve ona bağlı olmaya götürür. Bu da yepyeni bir gelişme dönemi olacaktır. Buna da PKK öncülük ediyor. Bunun çok önemli olanakları ortaya çıkıyor. Partimizin başlangıçtaki ideolojik ve politik önderliği, şimdi pratik önderlikle tamamlanıyor. Bu, kendini uluslararası alanda kabul ettirmesi ve meşrulaştırmasıyla kanıtlıyor.

Hiç kuşkusuz bütün bunlar devrimci tasarım, plan ve perspektif düzeyinde ele alınıyor. Fakat yaptığımız hazırlıklar ve güçlerimizin halihazırdaki mevzilenme durumu, bunun bir tasarıdan ibaret olmadığını, günlük olarak da hayata geçirilebildiğini gösteriyor. Bu konuda artık pratik bir öncülük görevi ile karşı karşıya bulunmaktayız. Daha olgun, daha sorumlu, bütün sonuçları önceden kestirebilen ve ona göre güne anlam verebilen, başta gerilla cephesi olmak üzere hemen her cephede, Kuzey'de ve Güney'de silahlı savaşımı geliştirme, yine siyasal birliktelikleri, Kuzey'de ve Güney'de cephesel birliktelikleri geliştirme, bunu diplomatik alana taşırma gibi önemli ve başarılabilecek, ama gerçekten politik sanat biçiminde karşılanması gereken bir tarzda üzerine yürüyebileceğimiz görevlerle karşı karşıya bulunuyoruz.

Hiçbir şey yapılmadı denilemez. Yürürlükte olan faaliyetler vardı. Bu faaliyetlerin daha da kurumlaşması, daha eğitimli hale getirilmesi, daha sağlam ve kolektif temsilciliklere ulaştırılması önemlidir. Diğer güçlerle her düzeyde sağlayacağımız kolektivizm ve birliktelik çok önemlidir. Bizim ideolojik, politik ve pratik gelişmemiz bütün bunlara cevap verir ve Kürdistan çapında bu işlere öncülük etmede bizi hem iddialı hem de olanaklı kılabilir.

İnanıyoruz ve yaptıklarımıza dayanarak diyoruz ki, yeni taktik hamle döneminde kazanan biz olacağız. Kazanmak için büyük tecrübelerimizin olumsuz yönlerini aşarak, olumlu yönlerini amansız bir biçimde hayata geçirerek yenilmez kılacağız. Halkımızın ve bütün yurtsever güçlerin büyük özlemle beklediği gelişmeleri ortaya çıkaracağız. Sistemin bu sinsi, alçakça ve yok edici planına karşı verilecek büyük devrimci karşılık, büyük sorumlulukla mutlaka başarıyla verilecek. Artık içte ve dışta hiçbir engel bizi böylesine bir taktiği hayata geçirmekten alıkoymamalıdır. Bunun önünde engel teşkil eden ne varsa, çok doğru ve yetkin bir tarzda üzerine gidilip aşılmalı ve sonuçta başarı sağlanmalıdır.

Büyük bir özlemle böylesi bir aşamaya ulaşmaya çalışan partimiz, belki de ilk defa kendi özgür iradesiyle halkımızın özgücüne dayalı olarak beklediği bir gelişmeyi, yine iddia ettiği oldukça haklı ve mutlaka sağlanması gereken bir gelişmeyi yaşayabilir. Artık fırsatı ve olanağı değerlendirememe gibi bir hastalığa göz yumamayız. Kendiliğinden, sağ savunmacı veya sol sekter yaklaşımlarla hiç kimsenin bu önemli gelişme dönemine olumsuz yansıması kabul edilemez. Böyle bir dönemde herkes çok iş yapabilir. Özellikle özel savaş rejiminin dayattığı ve alçakça katliamlarla sonuçlandırmak istediği tasfiye hareketine karşı her düzeyde böylesine büyük bir güç kazanmakla, sadece sistemin beklentilerini boşa çıkarmayı değil, onun Kürdistan üzerindeki insanlığa, ulusal ve toplumsal gelişmeye aykırı bütün yönelimlerinin ve politikalarının da sonu olabilecek bir gelişmeyi, aslında taktik değil stratejik bir gelişmeyi sağlamakla karşı karşıya olduğumuzun derin bilincindeyiz.

Bütün bu değerlendirmelerin ortaya çıkardığı gelişme perspektifleriyle ve en önemlisi de amansız çabalarımızla pratiğe doğru yönelirsek kazanacağız. Yine böylesine bir dönemde her zamankinden daha fazla hem bilinçli irademizle ortaya çıkardığımız, hem de bazı bölgesel gelişmelerin daha fazla hızlandırdığı bu olanakları çok iyi göreceğiz.

Umut edilen, çok arzulanan ve oldukça planlanan bu gelişme dönemi bu yaklaşımla karşılanırsa, özgür iradenin ve halkın artık gerçekten kazanmak için çaba harcadığı ve destek verdiği bir dönem ve bu dönemin başarılı gelişmesi ortaya çıkacaktır.

Bu dönemi böyle kazanmak, muhakkak büyük zorlukların üstesinden gelmekle olur. Bu dönemin birçok şehidi olabilir. Ama gerçekten statüsü böyle olan ve hakkında böyle düşünülen bir ülke ve halk yaşamak istiyorsa, yine buna öncülük etmede iddialı olan bir parti sağlam öncülük etmede kararlıysa, bütün bu zorlukları önceden göz önüne getirmeli, zorlukları kadar fırsatları ve olanaklarını da iyi değerlendirmelidir. Her şeyiyle "ya kazanacağız, ya kazanacağız" diye hareket ederek savaşmalı, yürümeli ve mutlaka kazanmalıdır.

** KADEK Genel Başkanı Abdullah Öcalan'ın 1993-94 çözümlemelerinden derlenmiştir*

"KDP ve YNK'nin bu sinsi yaklaşımlarına karşı çok hazırlıklıyız. Yirmi yıldır ideolojik, siyasal ve pratik anlamda buna karşı doğru tavırları geliştirmekle görevliyiz. Her ne kadar bu taktiği doğru hayata geçiremeyen militanlar veya özellikle Güney çalışmalarında bunu başaramayanlar olsa da, taktiğimiz esas olarak KDP ve YNK'nin işbirlikçiliğini önleme biçimindedir. Sürekli bir karşılık verme durumu vardır. "

Komploya karşı beşinci mücadele yılı TOPYEKÜN MÜCADELE YILIDIR

Baştarafı sayfa 32'de

İnsanlar savaşa karşı bu bilinç ve istemle milyonlar halinde bir araya geliyor ve büyük eylemler yapıyorlar. Bugün, dünyanın en büyük kitle protestosu yaşanıyor. Sadece yediden yetmişe Kürt halkı ayakta değil; biraz duyan, bilen, tarihi görerek bu günü anlamaya çalışan ve buradan insanca sonuç çıkarma arzusunda olan herkes ayaktadır. Savaş karşıtlığı, aslında sistem karşıtlığıdır. Savaş denen olgu bu sistemin, insanlığın özgürlük ve demokrasi istemlerini bastırma eylemidir. Sistem, kendi hükmünü daha güçlü sürdürebilmesinin aracı olarak savaş tehdidini canlı tutuyor, üstelik sadece bir tehdit olarak tutmuyor, onun pratiğini de geliştiriyor. İnsanlık üzerinde, nükleer savaş anlamında büyük bir tehdit ve bunun yarattığı dehşet var. Bölgesel düzeyde ise diğer savaş araçlarını kullanma temelinde yürütülen büyük bir saldırı var. Çatışmasız ve saldırısız bir gün bile geçmiyor. Bu durum, aslında sistemin çelişkilerini çözerek sorunlarını kısmen aşma ve kendini güçlendirerek ömrünü uzatma çabasıdır. Dolayısıyla savaşa karşıt olmak demek, bu sisteme karşıt olmak demektir. Savaşa karşı insanlık duruşu insanı karınca gibi ezerek hiçleştiren ve köleleştiren baskı ve sömürü düzenini aşma duruşu oluyor, onun özlemini ve arayışını ifade ediyor. Yeterli bir bilince ulaşılmamış, stratejiye kavuşturulmamış, yeterli örgütlülük kazandırılmamış olabilir, ama savaşa karşı duruşun böyle bir özlemden doğduğu ve sınıflı toplum egemenliğini aşmayı içerdiği kesinlikle inkar edilemez. Bu da komplonun dördüncü yıl gerçeğidir. Bir yandan Kürdistan üzerindeki egemenlik ve paylaşım mücadelesi ve onun uluslararası komplo biçiminde yürüttüğü saldırılar önemli oranda netlik kazanırken, diğer yandan buna bağlı olarak uluslararası sistem gerçeği, onun tarihsel ve güncel özellikleriyle daha net, açık ve derin görülür hale geliyor. Aydınlanma budur. İnsanlık böyle büyük bir aydınlanmayı yaşıyor.

Bu işler nasıl yürüyor, mücadele nasıl sürdürülüyor? Neden uluslararası gericilik 15 Şubat saldırısına başvurdu? Uluslararası komployla ne yapılmak istendi? Bu hususların daha somut anlaşılması gerekir.

Komplo ile Kürt ulusal bilinci ve ruhu, Kürt insanının özgürlük istemi ve özgür yaşamı yok edilmek istendi. Kürt toplumu iradesiz ve örgütsüz kılınarak Kürdistan egemenlik altına alınmaya çalışıldı. Uluslararası gericilik dünya ölçüsünde bir sistem kurabilmek için en başta Kürdistan'ı egemenlik altına alma yoluna başvurdu. Bu bir abartma değil, gerçekleşmiş bir olgudur. Çünkü uluslararası komplonun ABD tarafından planladığından ve onun çıkarlarının gereği olarak ortaya çıktığından hiçbir kuşku kalmamıştır. Bunu kendileri de açıkladılar, Önderlik değerlendirdi, bir de değişik alanlarda yürütülen mücadelelerle ortaya çıkan belgeler bunun böyle olduğunu ortaya koyuyor. 15 Şubat saldırısı, Türkiye'nin yürüttüğü bir eylem değil; aksine, Türkiye'nin aklından bile geçmeyen, hiç beklemediği bir zamanda gerçekleşen bir olaydır. Dolayısıyla, bu saldırıyı Türkiye'nin çıkarları gereği ve onun yönlendirmesiyle gerçekleşen bir olay olarak göremeyiz. Aslında Türkiye, askeri ve siviliyle, ateşkes ve uzlaşma arayışına mecbur kılınmış, buna çekilmişken işler birden bire tersine döndürüldü. İşte bu noktada devreye giren bir güç var. Bu güç, Türkiye yönetimine böyle bir komplo gerçekleştirebileceği ve Kürt ulusal demokratik hareketini bastırabileceği inancını verdi. Bunun üzerine Türk askerleri tavır değiştirdiler. Buna gerekçe olarak da siyasilerin çözüm bulamamasını gösterdiler. Fakat gerçek öyle değildi. Aslında ABD devreye girdi ve komplo başlatıldı. Başlangıçta öyle bir durum yoktur. Türkiye'nin isteklerinin kabul edilmesi temelinde yürütülen bir saldırı da yoktu. Saldırı, tamamen ABD çıkarları ve istemleri doğrultusunda, nerede hangi adımın atılacağını onun değerlendirmesi temelinde gerçekleşti. Yapılmak istenen, Kürdistan üzerinde egemenlik kurarak bu alan üzerinde yürütülen paylaşım mücadelesini ortadan kaldırmak, böylece Türkiye'yi rahatlatmak, dolayısıyla Ortadoğu'da geliştireceği saldırılar için daha etkili kullanabileceği bir güç haline getirmektir. Böylece Kürdistan'dan böyle bir saldırıyı tehdit edecek herhangi bir karşıtlık kalmayacaktı.

ABD'nin mevcut durumda Irak'a, dolayısıyla Ortadoğu'ya saldırı yapamaması Kürdistan'da bu amaca ulaşamamasından ileri geliyor. Eğer Kürt ulusal demokratik hareketi tümden yok edilmiş veya ezilmiş olsaydı, ABD ile Türkiye'nin ittifak kurarak işleri birlikte yürütmesi kolaylıkla gerçekleşecekti. Dolayısıyla Avrupa'nın karşı çıkması için bir dayanak kalmayacaktı. ABD, bu konuda epey mesafa kaydetmiş ama hala ABD ile Türkiye arasında Kürdistan üzerinde egemen olunamamasından kaynaklanan bir anlaşmazlık var. Türkiye "sana güç verebilmem için, Kürdistan'ı benim egemenliğime bırakacaksın" derken, ABD bunun tersini söylüyor. Ne ABD Türkiye'nin ne de Türkiye ABD'nin istediğini verebiliyor. Dolayısıyla Irak'a ve Ortadoğu'ya saldırı için tam bir ittifak oluşturamıyor, gerekli ortamı yakalayamıyorlar. Bu durum, vermek istemedikleri için değil; Kürt ulusal demokratik varlığından ve Kürdistan'daki özgürlük iradesinden korktukları için gelişiyor. Bu tehlike, ortadan kaldırılamamıştır. Aslında onları ne Barzani ne de Talabani korkutuyor.

Avrupa'nın karşı duruşu da tamamen buradan kaynaklanıyor. Üzerindeki paylaşım mücadelesi gereği Kürdistan'da egemenlik kuramama, Kürt ulusal demokratik iradesinden ve gücünden duyulan korku olmasa ABD, İngiltere, Türkiye ve İsrail ittifak kurarak saldırılarını rahatlıkla yürütebilirlerdi. Avrupa, buna ses bile çıkaramaz, bunu yapacak gücü ve dayanağı yoktur. Onların hepsine dayanak olan güç, mevcut özgürlük iradesidir. Nasıl bir saldırı yürütülecek? Saldırı yürütülürse ne ile karşılaşılacak? Denetim ne kadar sağlanır, ne kadar kaybedilebilir? Bu korku ve hesap, mücadelenin bu düzeyde gelişmesine ve Bağdat üzerindeki saldırının gerçekleşememesine yol açıyor. Bu denli önemlidir. Buradan yola çıkarak, uluslararası komplonun neden yapıldığını, demokrasi ve insan hakları adına yaratılmış bütün değerler ayaklar altına alınarak böyle insanlık dışı bir saldırıya neden girildiğini anlamak mümkündür. Bu, güncel saldırının başarıyla gerçekleştirilebilmesi içindi. ABD bugün yapamadığı saldırıyı güçlü ve başarılı bir biçimde yapma imkanını yaratmak için böyle bir komployu tezgahlamıştı. Eğer başarsaydı, herhangi bir pürüz kalmayacaktı. Türkiye, onun istediklerini rahatlıkla yapacaktı, Avrupa ve Rusya da karşı çıkmayacaktı. Dolayısıyla ABD, Irak'ta ve Ortadoğu'da kendi çıkar sistemini rahatlıkla kurabilecekti. Buradan da bir dünya Amerikan imparatorluğu ortaya çıkacaktı.

Bütün bunların önü alınmıştır. Komplonun başarısız kılınarak boşa çıkartılmasıyla, insanlık için yedi sekiz binyıllık sınıflı toplum egemenliğinin en katmerli baskısını yaratacak olan bu despotik adımın önü alınmıştır. Ona karşı mücadelenin zemini yakalanmış ve böyle bir mücadele başlatılmıştır. Bu mücadele, güçlü bir biçimde sürüyor. Biz de büyük bir mücadele gücü olarak ayaktayız. Kürt halkı, insanlığa umut olarak ayaktadır. Bölgede ve uluslararası alanda birçok güç, ABD karşısında çıkar mücadelesi yürütme fırsatı buluyor, bu imkan ve zemine kavuşmuş bulunuyor. Bu çatışmaları böyle görmek gerekir. Dolayısıyla ABD, 20. yüzyıl sisteminden, tek başına egemen olduğu sisteme geçme arayışında başarısız kılınmış oluyor. Tersine, 20. yüzyıl sisteminin parçalanarak demokratik yönde değiştirilmesi için mücadelelerin daha çok geliştirildiği bir dönem ve ortam yakalanmış oluyor. Bu, açık bir durumdur. Bu güncel durum karşısında ABD'nin neden böyle bir saldırıya giriştiği ve bu saldırıyla neyi amaçladığı daha iyi görülüyor. Bu saldırının Irak ve Ortadoğu üzerindeki egemenlik kavgasıyla dünyayı ele geçirme arayışının bir parçası olduğu daha net anlaşılıyor.

Kürdistan üzerinde egemenlik kurma mücadelesi sürüyor

Komplo nasıl gelişti? Dört yıldır bunu da anlamaya çalışıyoruz. Önderlik en özlü, kapsamlı ve gerçekçi değerlendirmeleri yaparak bilgilendirmeleri tüm insanlığa sundu. Savunmalar doğruları yansıtan en aydınlatıcı bilgi kaynağıdır. Onun dışındaki bilgilerin büyük çoğunluğu yanıltıcılık içerir. Dördüncü yılda savunmalar temelinde büyük bir aydınlanmayı hem biz yaşadık hem de insanlık yaşadı. Herkes ilgiyle okudu, inceledi ve uluslararası komplo gerçeğini anlamaya çalıştı. Bu temelde ABD'nin hedeflerini gördü, buna göre kendi politikalarını oluşturdu ve çıkar mücadelesi içerisine girdi. Komplonun dördüncü yılında uluslararası düzeyde bu kadar etkili bir mücadelenin yürütülmüş olması bu aydınlanmayla bağlantılıdır. Herkes, kendisi açısından sonuç çıkardı ve Amerikan gerçeğini daha iyi gördü. Birçok bilgi, belge ve bulgu ortaya çıktı. Mesela Yunanistan'ın tutumu daha net görüldü. Sözde dava açan yaklaşımları, aslında nasıl bir suçluluk telaşı içinde olunduğunu ortaya koydu. Avrupa, Rusya ve bölge devletlerinin tutumları daha çok açığa çıktı. Güncel mücadele içerisindeki politikalarına bakarak bunları daha iyi anlıyoruz.

Örneğin İran'ın oynadığı rol, sürdürdüğü çıkar kavgasından kaynaklı olarak Ortadoğu'da yürüttüğü politikalar daha iyi görülüyor. Suriye üzerindeki baskı ve Suriye'ye kabul ettirilenler, Ortadoğu mücadelesinde ABD'nin zorlamaları karşısındaki boyun eğişi ve Türkiye ile girdiği ittifak daha iyi anlaşıldı. Türkiye-İran-Suriye ittifakının ne üzerinde kurulduğunu, dolayısıyla bu güçlerin neden ve nasıl uluslararası komploda yer aldıklarını daha net görüyoruz. Kürt sorunu ve Kürdistan karşısındaki gerçek yüzleri daha iyi açığa çıkmış durumdadır. Bunlar, birer çözüm gücü değiller, inkar ve imha sistemini pratikte uygulayan despotik yapıları ifade ediyorlar. Bu yapıyı ayakta tutmak için her türlü işbirliğine giriyorlar. Türkiye'nin öncülüğünde geliştirdikleri ittifak bunu açığa vurdu. Türkiye ile hiçbir biçimde anlaşamamalarına rağmen, diğer alanlarda çatışmayı sürdürürken bile, Kürdistan üzerinde ve Kürt sorunu karşısında bir uzlaşma yaratabiliyorlar. Hem de tam bir birlik içerisinde olduklarını dile getiriyorlar. Bu, onların Kürdistan'a ve Kürt sorununa yaklaşımlarını gösteriyor. Sorunun sadece Türkiye'den kaynaklı olmadığı, bir bölge sistemi ve uluslararası sistem gereği olduğu ortaya çıkıyor. Kendi çıkarları gereği böyle yapmışlar, yani politikaları budur. Bu sistemler ve rejimler, buna göre kurulmuştur.

Rusya, çok basit paralar uğruna aslında bir satma veya pazarlama işlemini gerçekleştirdi. Önderlik *"kendi sistemine bu kadar ihanet etmiş bir gücün, bize ihanet etmemesi düşünülemezdi"* dedi. Basit ve dar güncel ekonomik çıkarları, Rusya'yı böyle bir komploda yer almaya götürdü. En azından hükümeti ona yöneltti. Meclisin karşı çıkmasına rağmen hükümet dar ekonomik çıkarlar için komplonun en güçlü uygulayıcısı haline geldi. Herhalde Rusya şimdi bu durumu daha iyi anlıyor. Bugün Ortadoğu üzerinde politika yapabiliyor ve mücadele edebiliyor olması komplonun başarısız kılınması üzerinden gerçekleşiyor. Bu olmasaydı güncel çıkarları için ABD uşaklığını ömür boyu kabul etme noktasına gelecekti. Dolayısıyla mevcut durumda ABD'nin Irak'a ve Ortadoğu'ya saldırısı karşısında herhangi bir engelleyici tutumu olamayacaktı. Komploya katılımı, onu böyle bir çizgiye çekmişti. Komplonun başarısız kılınmasının bu durumu değiştirdiği inkar edilemez bir husustur.

Avrupa biraz da utangaç durumdadır. Aslında nasıl iradesiz kaldığının ve ikiyüzlülük sergilediğinin utancını yaşıyor. Güncel olarak ABD karşısında durma çabasıyla komplo sürecindeki hatalarını düzeltmeye çalışıyor. Çünkü komplo sürecinde kendi çıkarlarını bir bütün olarak ABD'ye teslim etti. ABD karşısında herhangi bir duruş sergileyemedi. En çok da hukukunu kendisi ayaklar altına aldı. Avrupa hukuku, demokrasisi ve insan hakları denen olgular bizzat onların ortamlarında ve gözle görülecek kadar açık bir biçimde çiğnendi. Avrupa'nın buna razı olması bir iradesizlikti. Diğer yandan, ABD zorlamasının ne kadar güçlü olduğunu gösteriyor. Geçen dört yılda Avrupa'da yaşanan gelişmelere bakalım: O zaman ABD'ye hiç karşı çıkamayan bir güç, günümüzde Ortadoğu üzerindeki mücadelede ABD karşısında daha iradeli bir duruş sergileyebiliyor. Almanya ve Fransa'nın, ABD ve İngiltere'nin Irak saldırısı karşısındaki duruşu bu bakımdan anlamlıdır.

Avrupa, Irak üzerinde gösterebildiği bu iradeyi Kürt sorunu üzerinde göstermedi. Avrupa Kürdistan üzerinde de bir irade gösterimini açık yapabilseydi demokrasi, hukuk ve insan hakları değerlerine sahip çıkmış olacaktı, ama bunu yapamıyor. Irak karşısındaki duruşu da tamamen bir çıkar mücadelesidir. "Bizim de çıkarlarımız var, bir müdahale olursa ancak uzlaşmayla olur" diyorlar. Kendi çıkarlarını savunma konusunda bir karşıt irade gösterimi yapabiliyorlar, ama temel değerleri olarak niteledikleri demokrasi, insan hakları ve hukukun

"Komplo ile Kürt ulusal bilinci ve ruhu, Kürt insanının özgürlük istemi ve özgür yaşamı yok edilmek istendi. Kürt toplumu iradesiz ve örgütsüz kılınarak Kürdistan egemenlik altına alınmaya çalışıldı. Uluslararası gericilik dünya ölçüsünde bir sistem kurabilmek için en başta Kürdistan'ı egemenlik altına alma yoluna başvurdu. Bu bir abartma değil, gerçekleşmiş bir olgudur."

üstünlüğü konularında aynı iradeyi göstermiyorlar. Dört yıl önce de bunların çiğnenmesine göz yumdular, hatta çiğnenmesine alet oldular. Bugün de uluslararası komplonun saldırılarına göz yumuyorlar. Uluslararası komplonun üçüncü planlı saldırısı olarak tanımladığımız ve kasım ayı sonundan bu yana Önderlikten başlamak üzere, gerillaya ve halka karşı yürütülen saldırı karşısındaki sessizlikleri sürüyor. Avrupa, buna karşı açık tutum alamıyor. Türkiye ile bir mücadeleleri var ve bu mücadele aslında bir politik tutumu gösteriyor, ama çok açık bir hukuksuzluk ve insan hakları ihlali karşısında tavır alamıyorlar. Önderlik üzerindeki baskı, herhangi bir bilginin dışarı sızmaması için on iki haftadır kimseyle görüştürülmemesi şeklinde uygulanan saldırı karşısında herhangi bir duruşları yoktur, sükuneti koruyorlar. Oysa ki mevcut durumda Önderlik, geçmiştekinden çok daha fazla Avrupa hukukunun güvencesi altındadır. Davasını AİHM'e götürmüş durumda ve bugün bu mahkeme Önderlik üzerindeki bütün uygulamalardan sorumludur. O mahkemeden de bir ses çıkmıyor. AİHM, Avrupa demokrasisinin yüce değerleri olarak tanımlanan değerleri koruma mahkemesidir, ama bu değerlerin kendi güvencesinde olan bir mahkemede ayaklar altına alınması karşısında sessizdir. Aslında burada da ciddi bir mücadele var. Bir taraftan komployu planlayıp yürüten ve ondan bütünlüklü bir siyasal çıkar sağlamak isteyen güçler saldırı yürütürlerken, diğer taraftan Avrupa kendi çıkarlarını korumak üzere onun karşısında duruyor. Türkiye'nin AB'ye girişi karşısında tutum aldılar, NATO'yu işletmediler. Bunlar, Avrupa'nın Türkiye üzerinde yürüttüğü mücadeledir. Buna karşı ABD de Türkiye ile birlikte saldırı yürütüyor. Önderlik üzerindeki baskı ve saldırı, bununla birlikte gerillaya ve halka yöneltilen saldırı da bu mücadelenin bir parçasıdır.

Komplonun yeni saldırı konsepti devreye girdi

Beşinci yıla girerken Önderlik üzerinde bu kadar baskı ve saldırının geliştirilmesinin nedensiz olmadığı görülüyor. Bu saldırı, komplonun başarıya gitmemesi, dolayısıyla ABD'nin başarıya dayanarak Irak'a ve Ortadoğu'ya müdahaleyi rahatlıkla gerçekleştirmesinin engellenmesi karşısında geliştirilen bir saldırıdır. Önderlik üzerinde uygulanan baskıyla Irak'a ve Ortadoğu'ya müdahalenin önü açılmak isteniyor. Önderlik, her türlü zorluğu göğüsleyerek dış saldırıya karşı en önde duran güç konumundadır. Eğer komplo başarıya gitmiş olsaydı, ABD rahatlıkla Türkiye'yi de yanına alarak Irak'a saldırı yapabilecek ve Bağdat'ta bir yönetim değişikliği ortaya çıkarabilecekti. Uluslararası komploda başarılı olamayınca, dolayısıyla böyle bir saldırı için gerekli etkinliği yakalayamayınca uluslararası komplonun yeni dönem saldırısını geliştirdi. Bu saldırıda bir intikam alma çabası var; önünde engel oluşturan, onu başarısız kılan güce karşı bir intikam alma yaklaşımı var. Diğer yandan başarıyı engelleyen, dolayısıyla Irak'a ve Ortadoğu'ya saldırı yapması önünde engel oluşturan güçleri ortadan kaldırmayı hedefliyor. Önderlik üzerinde böyle bir baskı ve saldırının geliştirilmesi, gerillaya ve halka karşı yeni bir saldırı konseptinin devreye konması durup dururken ortaya çıkmıyor; tamamen Irak'ta ve bölgede yürütülen mücadeleyle bağlantılı bir durum olarak gelişiyor. Bu mücadeleyi en başta ABD yürütüyor. Dolayısıyla bize karşı geliştirilen bu saldırılar, uluslararası komplonun yeni bir konsepti oluyor.

Bir sürü oyun oynandı. ABD'nin Ankara elçisi birçok açıklama yaptı. Davut Bağıştani bazı karışıklıklar yaratmaya çalıştı. Sonuç Türkiye'nin Önderliğe, gerillaya ve halka karşı yeni bir saldırıya sürüklenmesi oldu. Biraz da 3 Kasım seçimleriyle ortaya çıkartılan yeni iktidarın siyasi gücünü ve yıpranmamışlığını arkalarına alarak böyle bir saldırıya giriştiler. Irak üzerinde savaş olacaktı ve bu bir bölge savaşı olacaktı. Ama savaş dönüp dolaştı; Kürdistan'a ve Kürt halkına dayatıldı, biz savaş içerisine çekildik. Savaşın Kürdistan'dan başlatıldığı açıktır. Komplo, boşa çıkartılmışlığını aşmak, başarısız kılınmasının intikamını almak istiyor. Komplo, bu çerçevede devam ediyor. Bu bakımdan mevcut saldırılar tehlikelidir. Sadece kendi başarısı için ısrar etme ve yeni mücadeleler yürütme çabasında değil, aynı zamanda kendi başarısızlığının intikamını alma arayışındadır. Çok net görülüyor ki, komplonun boşa çıkartılması sıradan bir durum değildi. ABD gibi bir gücün dünya imparatorluğunu kurmasının önü alınmıştır. Bu güç, sınıflı toplum çılgınlığının ulaştığı zirvedir; hiçbir insanlık değerini temsil etmediği gibi, tam tersine kendi çıkarları için her şeyi yapmaya hazır bir güçtür. Bunu, geçen on iki yıllık süreçte gösterdiler. Körfez Savaşı'nda Bağdat'a yağdırdığı bombalardan, Sırbistan'da ve son olarak da Afganistan'da yaptıklarına kadar, bütün saldırılarına bakarsak çılgınca katliamlar yaptığını görürüz. ABD, herkesi susturuyor. Şiddeti ve terörü kendisi uyguluyor, katliamı kendisi yapıyor; ondan sonra da başkalarını terörist ve cani olmakla suçluyor. Cani ve terörist olmak insan öldürmek, şiddet kullanmaksa, günümüzde bunu ABD'den fazla yapan var mı? Hem de ABD bütün bunları hiçbir ölçü tanımadan yapıyor. Ölüm makinelerini tarih boyunca hiçbir zaman kullanılmamış oranda harekete geçirerek, çocuk veya yaşlı demeden herkesi kırıp geçirerek bunu yapıyor. Bütün bunları yapmayı, kendisine hak görüyor. Bu, aslında insanlığın özgürlük ve demokrasi arayışlarının gelişmesi karşısında egemen gericiliğin intikam alma çabasıdır. Bu nedenle basit ele alınamaz.

Uluslararası komplonun planlanarak harekete geçirilmesi, Kürdistan'da ortaya çıkartılan ulusal demokratik değerlerle ve özgürlüksel gelişmelerle bağlantılıydı; bunun gericiliğin çıkarlarına zarar vermesi karşısında, kendi çıkarlarını koruma çabası ve saldırısı idi. Ama şimdi, tam da "başardım" dediği bir noktada, bütün oyunlarının bozulması gibi bir gelişme yaşanıyor. Bu durum karşısında büyük öfkeli oldukları kesindir. Bunun için büyük baskı uyguluyorlar. Türkiye hükümeti çılgına dönmüştü. Adalet Bakanı'nın ve İnsan Haklarından Sorumlu Bakan'ın değerlendirmeleri çarpıcıdır. Söylediklerine kendileri de inanmıyorlar, ama bu yaklaşımlarıyla bir gerçeği yansıtıyorlar: Aslında bir hiçtirler, ne yapıldığından haberleri bile yoktur. Kendilerine bir şeyler yaptırılıyor, onlar da bunu yapmak zorundalar. Sözleriyle, bu zorlamanın verdiği mantıksızlığı ve sıkılmışlığı yansıttılar. Aslında bu insanları bu dereceye getirenler var. İşte onlar, bu baskıyı uygulayanlardır. Bunun ne kadar baskıcı bir temelde olduğunu, o insanların içine girdikleri durumdan görüyoruz. Demek ki, karşıdaki saldırı şiddetlidir ve ölçü tanımıyor. Dünyaya egemen olma arayışlarının boşa çıkartılması karşısında adeta bir çılgınlık içerisindedir ve çılgınca bir saldırı yürütüyor. Bu çılgınlık, her şeye varabilir. Bu nedenle dikkatli ve duyarlı olmak, bu gerçeği doğru anlamak önem taşıyor.

Güncel durumu ciddi, gerçekçi ve kapsamlı anlamak, kendimizi daha iyi çalıştırabilmek, örgütlü ve güçlü kılabilmek açısından gereklidir. Karşı karşıya bulunduğumuz durum, sadece geçici bir olgu veya salt Türkiye'nin planladığı bir saldırı değildir. Uluslararası komplonun yeni saldırı planıdır. Irak ve Ortadoğu üzerinde saldırı yürütecek ve egemenlik kuracakken, bu durum Kürdistan'dan engelleniyor. Kürdistan üzerinde denetim kuramamışlar. Birinci olarak, denetimi tümden kaybetmekten korkuyorlar. İkinci olarak, Kürdistan üzerinde bir ittifak kurabilmiş, bu alanı paylaşarak saldırı yürütecek bir birliği yaratmış değiller. İttifak yapmaya en çok muhtaç olan güçler, Kürdistan'daki durum karşısında ittifak yapamıyor, birbirlerinden kuşku ve kaygı duyuyorlar. Dolayısıyla esas olarak Kürdistan'da engelleniyorlar. Kürdistan'daki durum, Irak'a ve Ortadoğu'ya saldırıyı engelliyor. Bu durumu da Apocu hareket yaratıyor; bu hareketin bütün saldırılara ve baskılara rağmen yenilmeyen, tasfiye olmayan; tersine kendini yenileyen, yeniden yapılandıran, örgütlülüğünü, gücünü ve mücadelesini geliştiren, halkı mücadeleye seferber eden gerçeği yaratıyor. Bu hareketi Önderlik yürütüyor. Önderliğe karşı bu kadar açık gelişen hukuk ihlalinin temelindeki saldırı buradan ileri geliyor. Öfkelidirler ve bu öfkeyle saldırıyorlar. Bu durum basite alınamaz.

Uluslararası gericilik, geçen dört yılda her türlü saldırıya rağmen uluslararası komplonun başarı kazanamamasının ardından, Irak ve Ortadoğu'ya müdahale edebilmek için komplonun yeni bir saldırısını bu biçimde gündeme getirdi. Böylece, Kürdistan'ı engel olmaktan çıkartmaya çalışıyorlar. Bize yönelik gelişen saldırı tamamen böyle bir özellik taşıyor ve ABD'nin ilan ettiği dünya savaşı böyle yaşanıyor. Bu savaş, aslında Önderliğe saldırıyla başladı. Askeri araçlar kullanılmadı, ama bir siyasal savaş yürütüldü. Yaşanan, dünya ölçüsünde bir mücadeleydi. Bunun ideolojik yanı, Önderliğin özgürlük sistemiyle bağlantısı var, ama her şey o değildir. Sistem, Kürdistan'da bu kadar baskıya rağmen örgütlü bir mücadeleyi ortaya çıkarma gücünü göstermesinde kendini yansıtıyor. Başka türlü bir ideolojik yaklaşımla böyle bir örgüt ve mücadele ayakta tutulamaz. ABD saldırganlığı karşısında Kürdistan' engel yapan mücadele, böyle bir ideoloji temelinde güç buluyor ve gelişiyor. Fakat politik olarak esas olan, Kürdistan üzerindeki egemenliktir, bunun için de ABD ile Türkiye'nin uzlaşabilmesi şarttır. Bağdat'a ve Ortadoğu'nun diğer alanlarına ortak saldırı yapmalarının koşullarını yaratabilmeleri gerekiyor. Bunun önünde engel olunduğu, buna imkan verilmediği, bu ittifak tehdit edildiği, böyle bir ittifaka karşı çıkıldığı için Apocu harekete saldırıyorlar. Demek ki hareketimizin duruşu, yani Önderlik duruşu Türkiye için ayrı bir sistem duruşu oluyor; işbirlikçiliğe karşı bağımsızlığı, demokrasiyi ve özgürlüğü koruma hareketi oluyor. Kendi çıkarları ABD saldırganlığına ve işbirlikçiliğine bağlamış olanlar, buna öfke duyuyor ve saldırıyorlar. Bu nedenle böyle bir saldırı ittifakı oluşturuyorlar. Dolayısıyla güncel saldırıyı, komplonun yeni bir planlı saldırısı olarak değerlendirmek lazım.

"9 Ekim komplosunun doğrudan Önderliğe yönelik bir saldırı olarak başlaması ve yürütülmesi Şemdin Sakık'ın verdiği bilgilerden kaynaklandı. Şahin Dönmez'in bilgilerini değerlendiremeyen devlet Şemdin Sakık'ınkileri geciktirmeden ve zaman aşımına uğratmadan değerlendirmek istedi. Belki bu kadarını Şemdin planlayamadı, abartma yapıyor olabilir, ama Önderliğin bu biçimde hedeflenmesinde onun verdiği bilgilerin esas olduğu açıktır."

AKP hükümeti komplonun üçüncü planlı saldırısını uygulama gücüdür

1998 ve '99 yıllarında da Önderlik hedeflendi. Bu, saldırının birinci planlı yanıydı ve daha çok Şemdin Sakık'ın verdiği bilgilere dayandı. Şemdin Sakık *"komployu ben başlattım, Apo'yu ben yakalattım"* diyor, Suriye üzerine gidilerek sonuç alınacağı fikrini devlete kendisinin verdiğini söylüyor. Bunlar doğrudur. Örgüt ve Önderlik gerçeğimizi en yakından ve doğru bir şekilde bilen kişi oydu. Türkiye devletinin Önderlikle mücadele için oluşturduğu onlarca kurum vardı, ama hepsinin değerlendirmeleri hatalar ve eksiklikler taşıyordu. Bu kurumlar, kendi çıkarları için saptırmalar yapıyor, aralarındaki politik kavgalar sonucunda birbirlerini boşa çıkarıyorlardı. '90'lı yıllarda bu çok oldu. Aslında devlete en gerçekçi bilgileri '80'li yıllarda Şahin Dönmez vermişti, fakat Türkiye yönetimi onu değerlendiremedi. Birçok husus henüz bu kadar netlik kazanmamıştı, çatışmalı bir dönemdi. Yani kendileri de hazır değillerdi, kendi içlerinde farklı görüşler vardı. Cezaevinde bile farklı tartışmalar vardı. Dolayısıyla Şahin Dönmez'in bilgileri deyim yerindeyse arada güme gitti. O da bir görüş oldu, biraz dikkate alındı, biraz alınmadı, ama sonuç devletin etkili ve başarılı bir saldırıya yönelememesi oldu.

İkinci bilgilendirmeyi Şemdin Sakık yapmıştır. Herhalde devlet, birincisinden ders çıkardı. Önderlik de bu konuları çok çözümlemiş, Şahin'i ve onun verdiği bilgilerin değerlendirilmesi durumunda karşı karşıya kalınacak sonuçları açıkça ifade etmişti. Devlet, bunu da izliyordu. Dolayısıyla 9 Ekim komplosunun doğrudan Önderliğe yönelik bir saldırı olarak başlaması ve yürütülmesi böyle bir bilgilendirmeden kaynaklandı. Birinci plan kesinlikle buydu ve bu 15 Şubat'a kadar götürüldü. Şahin Dönmez'in bilgilerini değerlendiremeyen devlet Şemdin Sakık'ınkileri geciktirmeden ve zaman aşımına uğratmadan değerlendirmek istedi. Belki bu kadarını Şemdin planlayamadı, abartma yapıyor olabilir, ama Önderliğin bu biçimde hedeflenmesinde onun verdiği bilgilerin esas olduğu açıktır. Komplonun planlaması oradan başladı. '98 saldırıları bu temelde gelişti ve 9 Ekim'le birlikte doğrudan Önderliğe saldırı halini aldı. ABD uzmanlarının değerlendirmesi, böyle bir noktaya götürdü. İkinci planlı saldırıyı 2000 yılında YNK eliyle yaptılar. VII. Kongre ardından Önderliğe saldırının sonuç vermediği, örgütün stratejik değişim ve kendini yeniden yapılandırmaya yöneldiği görülünce, gerillaya saldırı gelişti. Provokasyon, böyle bir saldırının parçası idi. Onlar da basite alınmamalıdır, Şemdin Sakık'ın uzantılarıydılar ve durup dururken harekete geçmediler. Planlı bir saldırının uygulayıcısıydılar, birer piyon olarak harekete geçirildiler. YNK saldırısı, YNK-İran ittifakıyla yürütülmeye çalışıldı. Ancak uluslararası gericilik oradan da sonuç alamadı, yani komployu başarıya götüremedi. 2002 yılının başından beri yeni bir planlama geliştirmeye çalışıyorlar. Bunu yönetimdeki bazı arkadaşlara bir saldırı olarak gündeme getirmeye çalıştılar. Suriye, İran ve diğer bölge devletleri üzerinde, yine Avrupa devletleri üzerinde yoğun bir baskı geliştirdiler.

Mevcut durumda ise Önderliği, gerillayı ve halkı birden hedefleyecek biçimde yeni bir planlama ortaya çıkardılar. Bu, yeni ve planlı bir saldırıdır. Uluslararası gericiliğin üçüncü kapsamlı saldırısı oluyor ve hareketi bütünüyle hedefliyor. Bunu yine ABD düzenliyor ve ABD-İngiltere-Türkiye-İsrail ittifakı yürütüyor. Aslında 9 Ekim'de işi düzenleyenler de bunlardı. Mevcut durumda da planlayan ve yönlendirenler bunlardır. Bunlar, '98 ve '99 yıllarında da diğer güçler üzerinde çok şiddetli bir baskı uyguladılar. Örneğin Suriye üzerinde uyguladılar, diğer devletlere bazı vaatler verdiler. Çıkar sistemlerinin gerektirdiği gibi, ileri bir birlik ortaya çıkardılar. Böylece uluslararası gericiliğin saldırı birliği oluştu. Bunun karşısında Avrupa'yı susturdular. Avrupa hiçbir irade gösteremedi, hatta kendi kanunlarını bile işletmedi. Örneğin Almanya'nın durumu böyledir. Halbuki Önderlik için tutuklama kararı, hatta verilmiş cezaları vardı. Değil Roma'da, ellerinin ulaşabileceği her yerde hemen tutuklamaları gerekiyordu. Bunu yapmadılar. Üzerinde uygulanan baskı nedeniyle geri çekti. İtalya ve Almanya, böyle bir baskıyı aşabilmek için konferans düzenlemek gibi bir arayışa girdiler. Komployu düzenleyenler, bu güçleri durdurdular. Öte yandan Rusya'yı bir biçimde hizaya getirdiler. En çok karşı oldukları Suriye ve İran'ı, Mısır'ı devreye koyarak ve Hüsnü Mübarek'i işleterek ittifaka getirdiler. Sonuçta ileri bir birlik yaratılmıştı.

Bu birlik sürüyor mu? Komployu planlayanlar ve yürütenler ittifak içindeler, fakat diğer güçler açısından aynı düzeyde bir birliğin olduğu belirtilemez. Hatta Rusya, Avrupa, İran ve Suriye üzerinde baskılar var; bu güçler etkisizleşmeye ve sessiz kalmaya itiliyorlar. Örneğin Önderlik üzerindeki baskıya kimse ses çıkarmıyor. Avrupa, kendi hukukunun güvencesi altında olmasına rağmen, bunun gereklerini yapmıyor, yani hukukunu işletmiyor. Örneğin AİHM'in 2001 yılında bir karar vermesi gerekiyordu, ama bu yapılmadı. Karar 2002 yılının güzüne ertelendi, ancak yine karar verilmedi; son olarak 2003 yılının en geç şubat ayında açıklanacaktı, halihazırda bir karar yoktur. Bırakalım kararı, hiçbir ses bile yoktur. Kendi güvencesi altında olan bir insan üzerinde bu kadar açık bir biçimde insanlık dışı bir baskı uygulanıyorken, Avrupa'nın gözle görülür bir itirazı söz konusu değildir. Demek ki susturuluyorlar.

İran ve Suriye Türkiye'deki yeni iktidarın islami yüzüne dayanarak etki altına alını-

yorlar. Nasıl ki Hüsnü Mübarek Suriye ile Türkiye arasında '98'de ittifak yarattıysa, şimdi de AKP hükümeti, Suriye ve İran arasında böyle bir ittifak yaratabiliyor. Yıpranmamıştır, siyasi gücü var. AKP, bunun için iktidara getirildi ve bu temelde kullanılıyor. ABD ve Türkiye'deki uşakları bu iktidarı bu temelde kullanmak istiyorlar. Bir islami güç olarak İran'la ve Araplarla ilişkiler kurma arayışları ile Kürt ulusal demokratik hareketine saldırı gücü olarak kullanmak istiyorlar. Buna dayanarak ABD'nin Irak'a saldırısının önünü açmaya çalışıyorlar. Bir de Türkiye'deki demokrasi kuvvetlerini ezmeye çalışıyorlar. Türkiye'de demokrasi mücadelesini bu zamana kadar sol verdi, çok daha geri bir düzeyde olmak üzere de islami çevreler verdi. Bazı liberal çevrelerin böyle bir tutumları oldu. Bu çevreler, 3 Kasım seçimleriyle uzaklaştırıldılar. CHP ve AKP meclise sokularak demokrasi dinamikleri yok edilmek istendi. CHP ile sol demokrasi, AKP ile islami çevrelerin demokratik tutumları tasfiye edilmek isteniyor. Böylece her ikisi demokrasinin teminatı ve dayatıcı gücü olan Kürt ulusal demokratik hareketine saldırtılarak Türkiye'deki oligarşik diktatörlük yaşatılmak isteniyor. AKP ve CHP bu temelde kullanılıyor. Bu güçlerin 3 Kasım'la iktidara getirilmelerinin bu amaçla olduğu net ortaya çıkıyor. Bunların kendi güçleri yoktu, zaten birer parti bile değillerdi. CHP çok dalgalıydı, AKP henüz ortada yoktu. Çok iyi planlanmış bir biçimde hazırlandılar, getirilip meclise konuldular. Biri iktidar, diğeri muhalefet yapıldı. Bu meclis de iktidarı ve muhalefeti ile Kürt ulusal demokratik hareketine, Türkiye'nin demokratik değişimine karşı ve Irak'a saldırı için kullanılmak amacıyla ortaya çıkartıldı. Bu iktidar uluslararası komplonun üçüncü planlı saldırısının gücü oluyor. Böyle bir iktidar değişikliği olmasaydı, bu saldırıyı yürütemezlerdi.

Ecevit hükümeti, aslında Kürt özgürlük hareketi karşısında başarısız kalmış bir hükümetti, kendisini sadece süreci uzatarak hareketin yozlaşıp yok olmasına bağlamıştı. Başarıyı burada görüyordu ve yeni bir saldırı yürütme gücü yoktu. Uluslararası gericilik için ise demokrasinin motoru olan böyle bir güce karşı yeni bir saldırı yürütme ihtiyacı vardı. Bu ihtiyacı karşılamak için, hiç ortada yokken birden bire 3 Kasım 2002 seçimleri gündeme getirildi. AKP ve CHP bu nedenle meclise sokuldular. Bu, şunu gösteriyor: Türkiye'deki siyasi sistem üzerinde büyük bir kontrol var ve bu kontrol, istenilenin yapıldığı bir düzeydedir. ABD kontrol ediyor ve kendi işbirlikçileri eliyle sistemi sürdürüyor. Türkiye sisteminin ABD ile bağlılığı böyle bir düzeye gelmiştir.

Yeniden harekete geçen kompIoya karşı tek yanlı ateşkes sürdürülemez

Bütün bu hususlar, komplonun dördüncü yıl gerçeğinin aydınlattıkları oluyor ve şunu gösteriyor: Beşinci yıla yeni ve daha kapsamlı bir mücadele aktarılmış oluyor. Uluslararası komplo, yeniden planlamış ve harekete geçirilmiş durumdadır. Dolayısıyla uluslararası komploya karşı '98, '99 ve 2000 yıllarında olduğu gibi daha geniş, bütünlüklü, örgütlü ve planlı bir mücadele yürütülmesi gerekiyor. Komploya karşı beşinci yıl mücadelesinin temel gerçeği budur. Önderlik, böyle bir mücadeleye girerek yeni bir süreç başlattığını duyurdu; eski taktik yaklaşımları değiştirerek kendisini yeni bir mücadele süreci içine aldı, yani bir mücadele mevzisine koydu. Halk, bununla bütünleşmek için ayakta ve gün geçtikçe bu gerçeği daha yakından hissediyor; hem komplonun saldırı gerçeğini hissediyor hem de Önderliğin yürüttüğü mücadelenin temel özelliklerini daha yakından hissediyor, anlıyor ve bu temelde komploya karşı mücadeleye daha güçlü, iradeli, bilinçli, örgütlü ve direngen bir temelde yöneliyor. 15 Şubat günü bu gerçeği ortaya koyuyor. Önümüzdeki haftalar da bu temelde geçecektir. Halk, bu konuda kararlı ve ısrarlıdır, dolayısıyla örgütlülüğünü geliştiriyor. Gençler ve kadınlar her türlü baskıya karşı cesaret ve fedakarlığı en üst düzeye çıkartarak direniyorlar. Bu, komplonun beşinci yıla dayatmak istediği saldırı planına karşı duruş ve Önderliğin başlattığı büyük direnişe katılıştır. Demek ki uluslararası komplonun beşinci yıl gerçeği, yeni ve planlı bir saldırı gerçeğidir. Bu saldırıların, hareketimizi ezme amaçlı geliştirildiğinden hiçbir kuşku olmamalıdır. Beşinci yıla, yeniden bir ezici saldırının dayatıldığı açıktır.

"Önderliğe, gerillaya ve halka saldırı açık bir savaş ilanıdır. Türkiye-ABD ittifakı bu temelde sağlandı. Türkiye KDP, YNK ve Türkmenleri Ankara'ya götürerek böyle bir saldırı için çalıştı. Bunu uzun süreli ve kapsamlı bir saldırı haline getirmek istiyor. Türkiye-ABD ittifakının bölgeye yönelik saldırı planının başına KADEK'i koyduğu kesindir. Böyle bir ortamda tek yanlı ateşkesin sürmesi mümkün değildir."

Uluslararası komploya karşı beşinci yıl mücadelesi bu saldırıyı görerek onun kapsamını, özelliklerini ve karakterini anlayan, dolayısıyla onu yeniliye uğratacak taktik yöntemleri içeren bir çerçevede gelişmek durumundadır. Önderliğin "yeni mücadele süreci" derken kastettiği budur. Halkın içine girdiği yeni serhildan süreci bunu ifade ediyor. Serhildanlar büyüyecek, gelişecek ve baharda zirveye çıkacaktır. Bu eylemliliklerin kısa zamanda biteceğini düşünmemek gerekir. 8 Mart'ta, Newroz'da, 4 Nisan'da ve 1 Mayıs'ta halk geçmiş mücadele değerlerine sahip çıkma temelinde serhildanı sürdürecektir.

Bu, yeni bir mücadele sürecidir. Önderlik, bu süreci 2 Ağustos deklarasyonunun geri çekilmesi olarak ifade etti, örgütümüz de meşru savunma kapsamında çatışmalı sürece girildiğini ilan etti. Şu gerçekleşiyor: Önderliğin 2 Ağustos 1999 çağrısıyla başlatılan ateşkes süreci artık bitmiştir. O, tek taraflı bir ateşkesti; çatışmalı ortama son vererek barış ortamını yaratmayı, böylelikle sorunların daha yakından görülmesi, daha derin tartışılması, mümkünse demokratik siyasal yöntemlerle çözüm aranması için uygun bir ortamın oluşturulmasını amaçlıyordu. Böyle bir demokratik siyasal çözümü gerçekleştirecek yeni bir mücadeleyi stratejik düzeyde ve örgüt yapısıyla birlikte ortaya çıkarmayı hedefliyordu. Değişim dönüşüm ve yeniden yapılanma, dolayısıyla yeni bir stratejinin ve onun taktiklerinin yeni bir örgütsel biçimle hayata geçirilme sürecine girilmesini amaçlıyordu. Bunlar üzerinde çalışıldı ve bunlar önemli ölçüde gerçekleştirildi. Çatışmalar durduruldu. Her türlü provokasyona, tahrike, saldırıya ve bunların ortaya çıkardığı kayıplara karşı büyük özveriyle bu ateşkes konumu sürdürüldü. Barışın yararı ve değeri herkese gösterilmeye çalışıldı. Bütün bunlarla demokratik çözümün önü açılmak istendi. Demokratik siyasal çözümün özellikleri, ilkeleri, yol ve yöntemleri gösterildi. Türkiye toplumu ve Kürt halkı bu konuda eğitildi. Uluslararası güçlere sorunun çözüm yolunun olduğu gösterildi.

Fakat süreç, buraya kadar geldi. Yeniden yapılanmış, yeni strateji ve taktiklerle yürütülen mücadelede –böyle bir mücadelenin yürütülmesine bağlı olarak– mevcut konumuyla ateşkes durumunun süremeyeceği ortaya çıkmıştır. Ateşkes artık bir gelişme yaratmıyor, çözüm sürecini ilerletmiyor; tam tersine uluslararası komplonun kendisini yeniden planlayarak saldırı yürütmesine hizmet ediyor. Uluslararası gericilik, mevcut süreci böyle değerlendirmiş ve bu temelde saldırı yürüterek sonuç almaya karar vermiş bulunuyor. Bunun karşısında yeni mücadele sürecini daha kapsamlı kılma gereği ortaya çıkıyor. Yapılan budur. Zaten çok yönlü bir ateşkes yoktu. Karşı tarafta bizim tek yanlı ateşkesimize karşı kısmi olarak bazı hususları dikkate alma durumu vardı, ama giderek onu da ortadan kaldırdılar. Önderliğe, gerillaya ve halka saldırı bunu açıkça gösteriyor. Bu, bir savaş ilanıdır. Uluslararası komplo güçleri, buna karar vermişler. Türkiye-ABD ittifakı bu temelde sağlandı. Türkiye KDP, YNK ve Türkmenleri Ankara'ya götürerek böyle bir saldırı için çalıştı. Bunu uzun süreli ve kapsamlı bir saldırı haline getirmek istiyor. Türkiye-ABD ittifakının bölgeye yönelik saldırı planının başına KADEK'e karşı böyle bir saldırıyı koyduğu kesindir.

Bunun karşısında tek yanlı ateşkesin sürmesi mümkün değildir. Çünkü bunun ortaya çıkartacağı bir gelişme yoktur; tersine, tek yanlı ve ezici saldırıların sürmesi için ortam açmaktadır. Bunu kabul etmek, mümkün değildir. Demek ki komplonun beşinci yıla dayattığı saldırılara karşı mücadele daha kapsamlı hale gelmiş oluyor. Halkın demokratik siyasi eylemliliğini ülke içinde ve dışında zirvede sürdürürken, bunu gericiliğin askeri saldırılarına karşı meşru savunma çizgisi temelinde silahlı savunma direnişiyle birleştirmek ve yürütmek bir zorunluluk oluyor. Bize imha saldırıları dayatıyor. Ona karşı kendimizi meşru savunma çizgisinde silahlı savunma sürecine alacak, silahlı savunmayı harekete geçireceğiz. Çatışmalı bir sürece giriliyor, fakat bu çatışma eskinin savaşı gibi olmayacaktır. Demokratik siyasal mücadeleye ve gelişen halk serhildanına bağlı olan, onu desteklemeyi ve güçlendirmeyi amaçlayan, tıkanma durumunda onun önünü açan bir çatışma oluyor. Bu çatışma demokratik, siyasal çözüm sürecinin gelişmesine imkan yaratacaktır. Hedefi budur, dolayısıyla tarzı, taktikleri ve örgütlülüğü de buna göre olacaktır. Böyle bir savunma direnişine girmek gerektiği tartışmasız bir gerçektir.

Komploya karşı mücadelenin gerçek militanlığı fedai çizgisinde gerçekleşir

Dolayısıyla Halk Savunma Kuvvetlerine yeni ve ciddi bir görev düşüyor. Bu süreci demokratik çözüm yönünde başarıyla ilerlemesi için, gerillanın rolünü oynaması gerekiyor. Uluslararası gericiliğin ulusal demokratik hareketi ezme saldırılarının boşa çıkartılması için silahlı savunmanın devreye girmesi gerekir. Bu, genelde Önderliğin ve halkın yürüttüğü mücadeleye örgütümüzün de katılımı anlamına geliyor. Dolayısıyla böyle bir savunmayı geliştirerek örgüt olarak Önderliğin başlattığı yeni mücadeleye gireceğiz. HPG, rolünü oynayacaktır. Propaganda ajitasyon buna göre gelişecek, siyasi çalışmalar ve diplomasi, sanat ve edebiyat faaliyetleri buna bağlı sürdürülecektir. Bütün kadın ve gençlik örgütlenmemiz, emekçi halkı harekete geçirerek halkın siyasi serhildanını en üst düzeyde geliştirmek için çaba harcayacaktır.

Beşinci yıl mücadelesi, böyle bir mücadeledir. Bunu yürütmeye hazır olmak, görev ve sorumlulukları doğru görmek ve başarıyla yürütmek şarttır. Uluslararası komplonun dördüncü yıldönümünde çıkartabileceğimiz sonuç budur. Demek ki, beşinci yıla sıradan yaklaşamayız. Uluslararası komploya karşı mücadelenin hiçbir yılına sıradan bir yaklaşım olamazdı. Uluslararası komplo dünya gericiliğinin birleşerek ulusal demokratik hareketi ezmek için yürüttüğü amansız ve olağanüstü bir saldırıdır. Dolayısıyla ona karşı mücadelenin de topyekün ve olağanüstü olması, her türlü yöntemi içermesi zorunludur. Herkesin bilinç ve ruhtan günlük pratik çalışmaya kadar her açıdan böyle bir mücadele duyarlılığı içerisinde bu işi yürütmesi zorunludur. Halkın böyle olması gerekiyor. Militanın en üst düzeyde böyle olma zorunluluğu var. Önderlik, uluslararası komploya karşı mücadele militanlığını fedailik olarak tanımladı. Dolayısıyla her türlü görevi yerinde ve zamanında başaran bir fedai militanlığı beşinci yıla dayatmamız gerekiyor. Başka türlü bir karşılayış doğru olmaz ve işleri başarıyla yürütmemizi sağlamaz, dolayısıyla süreci doğru ve yeterli karşılamayı ifade etmez.

Herkes, kendisini böyle bir militanlıkla beşinci yıl mücadelesine katılmayı sağlayacak düzeye getirmelidir; bunun gerektirdiği kadar düşünce açıklığı, duygu düzgünlüğü, psikolojik sağlamlık, pratik girişkenlik, fedakarlık ve cesaret içinde olmalıdır. Uluslararası komploya karşı mücadelenin gerçek militanları olacaksak, bu düzeyi tutturacak bir yetkinliği duyguda, düşüncede ve davranışta sağlamak durumundayız. Bunu sağlayacak bir iç sorgulamayı, eleştiri ve özeleştiriyi yapmalıyız. Önderlik, uluslararası komplonun saldırısı sonucunda 15 Şubat'ın gerçekleşmesini diğer birçok etkenle birlikte yetersiz yoldaşlığa da bağladı. Yetersiz yoldaşlık nedir, ne değildir? Bunu soyut bir kavram olarak dile getirip geçemeyiz. Bu tespit zaten yapılmıştır, bunun içinin doğru ve yeterli bir biçimde doldurulması gerekir. Güncel durum, bunun ne demek olduğunu daha açık gösterir niteliktedir. Bir de bu yönlü aydınlanma ve açıklık vardır. Eğer Önderliğe yönelik bu kadar saldırı oluyor, uluslararası gericilik hala Kürt ulusal demokratik hareketini ve Kürt özgürlük bilincini ezme umudunu koruyor ve bu temelde yeni planlar yapıp saldırılar içine giriyorsa, yine Türkiye yönetimi on iki haftadır Önderlikten hiç haber sızdırtmayacak bir uygulamaya yönelebiliyorsa burada yetersiz olan bir şeyler var demektir.

Önderlik, uluslararası komplo karşısında kadronun yetersizliğini somut bir olgu olarak tanımladı. Güncel durum, bu yetersizliğin ne olduğunu net gösteriyor. Güçlü bir bilinç derinliği, örgütlülük ve eylem düzeyi ortaya çıksaydı uluslararası gericilik komplonun dördüncü yıldönümüne böyle bir saldırıyı dayatamaz, zaten parçalanmış olurdu. Tamamen parçalanmasa bile en azından böyle bir saldırı yürütme cesaretini bulamazdı. Ama geçen dört yıl içerisinde yapamadığı bir biçimde saldırıyor. Kendi amaçları, sürecin gerekleri, bunlarla birlikte güç aldığı bazı hususlar var ve bunlara dayanarak saldırıyor, ama bunlara ek olarak bir diğer dayanağı da kadronun zayıflıklarıdır. Bunları tamamen aşmış olsaydık, gericilik böyle bir çatışmayı ve çözümsüzlüğü gündeme getiremezdi. Gericiliği böyle bir saldırıyı yürütemeyeceği kadar baskı altına almış olmamız gerekirdi. Demek ki, bu gerçekleşmemiştir. Önderliğin yetersizlikten kastettiği, bu zayıflıktır ve bunu aşmaya çalışıyoruz. Bu açıdan önemli gelişmeler sağladık. Duyarlılığımız, bilincimiz ve örgütlenmemiz eskiye göre gelişti, ama ulaşılan düzey hala uluslararası komployu yenmeye yetmiyor. 15 Şubat'ı ortaya çıkartan yetersiz yoldaşlık, devam ediyor. Pratik yetersizlikler var. Halkı daha geniş örgütleyemiyor, çok yönlü mücadeleye sevk edemiyoruz. Gericilik üzerinde caydırıcı bir güce sahip değiliz. Önderlik, yüz bin kişilik bir ordunun yaratılmasını gerektiğini belirtmişti. Kürt gençlerinin hepsi fedakarca bu mücadeleyi yürütmek istiyor, ama onları böyle bir ordu haline getirecek örgütlü çalışma gereklidir. Kendine "ben bu örgütün militanıyım" diyenler, bu işi yapmakla yükümlüdür.

Demek ki, kendini sorgulamak gerekiyor. Eğer Önderlik üzerinde bu kadar hukuk dışı bir saldırı oluyorsa, bu bizim zayıflıklarımıza dayanarak oluyor. Önce, bu sorumluluğu görmek lazım. Arkasından da nelerin bizi zayıflattığını sorgulamak gerekir. Bu saldırılara neden olan zayıflıktan kurtulmak şarttır. Önderlik, bunun için zihniyet ve vicdan devriminin yapılmasını gerektiğini belirtti. Biraz yüreğimize yüklenir, vicdanımızı konuşturursak neler yapmamız gerektiğini rahatlıkla anlayabiliriz. Yapabileceğimiz şeyler vardır. Herkesin yapabileceklerini birleştirdiğimizde, yani bu kadar militanın ve halkın eylem gücünü bir araya getirdiğimizde dünya gericiliğini yıkacak bir kuvvet ortaya çıkar. Bunu gerçekleştirmek gerekiyor.

15 Şubat bir iç sorgulama ve özeleştiri günüdür

15 Şubat gerçeğinden doğru sonuçlar çıkarmak ve bu günü kendini sorgulama, hata ve eksikliklerini gözden geçirerek giderme, kendini güçlendirme günü olarak ele almak gerekir. Önderlik, herkesi 15 Şubat'ta oruç tutmaya davet etti. Oruç, insanın nasıl yaşadığını anlaması için içine girdiği bir durumdur. Bu eylem, yaşamın kolay ve ucuz olmadığını, yaşam değerlerinin varolduğunu hatırlatma eylemidir. Böyle bir günde açlık güdüsü karşısında kendini zorlamak ve sorgulamak, bununla birlikte yaşam gerçeklerini daha iyi kavramak şarttır. Bu bir iç sorgulama ve özeleştiri olayıdır. Ancak iç sorgulamayı yapıp vicdan devrimini gerçekleştirerek uluslararası gericiliğe karşı bir mücadele gücü haline gelebiliriz. Uluslararası gericiliğe karşı mücadelenin temel gününde ulusal orucun gündeme gelmesi bu nedenledir. Eleştiri ve özeleştiriyi yeterli derinlikte ve temizlikte yapabilmek önemlidir. Bir de bunu yeterli zamanda yapabilmek gerekir. Günlerce veya aylarca özeleştiri vererek kendini düzelteceğini söylemek, tutarlı bir davranış olmaz. Önderlik, bunun bir günde yapılmasını istedi.

Önderlik, yetersizlikleri aşmanın dürüst ve tutarlı bir insan olmayı gerektirdiğini ortaya koyarak ***"zihniyet ve vicdan devrimi yapılmadan bırakalım devrimci militan olmayı, ahlaklı bir insan bile olunamaz"*** dedi. Demek ki, büyük militan olmak yaşam ve insanlık karşısında sorumluluk duyan ve kendini bu sorumlulukla bütünleştirmeyi bilen konumda olmayı gerektiriyor. Bu da biraz tutarlı ve ahlaklı davranmayı, dürüst ve duyarlı olmayı, sorumluluk duymayı gerektirir. Bunlar oldu mu, uluslararası gericilikle başa baş mücadele edecek militanlar rahatlıkla ortaya çıkar. Bu noktada oportünizm olmamalıdır. Basit yaklaşma, derin kavramama, kendini konuşturma, zayıflıklara sığınma, basit sorunları abartarak her şeyin önüne koyma tutumları yaşanmamalıdır. Militan, başkalarının sorunlarını çözme gücünü kendinde yaratan insandır. Otuz yıllık mücadele tecrübesi, son olarak Önderliğin ortaya koyduğu savunmalar var. Her birey kendisini bunlarla eğitebilir ve uluslararası gericilikle Önderlik çizgisinin mücadele ettiği bir alan olan kendi kişiliğinde gericiliği yenilgiye uğratabilir.

15 Şubat'ın dördüncü yıldönümünde her zamankinden daha fazla bizim gerçeğimiz de aydınlanıyor: Ne durumdayız, ne durumda değiliz? "Doğruya ulaşmak istiyoruz" derken ne kadar tutarlıyız? Yaptıklarımız, söylediklerimize ne kadar uygundur? 15 Şubat'ın dördüncü yıl gerçeği, bunları da aydınlatmıştır. Esas zayıflık, yaşam karşısında kendi yaşam duruşumuzdan ve görevler karşısında içte yaşadığımız oportünizmden kaynaklanıyor. Kendi gerçeğimizden ve yaşam gerçekliğinden kaçma pratikte bu sonuçları ortaya çıkarıyor. Bu nedenle doğru anlayalım. Somuttan, kendi gerçeğinden kaçan her türlü tutum ve davranıştan vazgeçelim. 15 Şubat komplosunun vahşetinden ve ona karşı mücadelenin yakıcılığından çıkardığımız derslerle kendimizi doğru sorgulayalım, her türlü zayıflığı ve yetersizliği aşalım. Komplonun yürütülmesine izin veren yetersiz militanlığın bütün etkilerini ve belirtilerini kendi şahsımızda yok edelim. Bunun yerine iyi anlayan, duyan, gören, kendini iyi örgütleyip her türlü gericiliğe karşı etkili, aktif ve zamanında mücadele eden, bu mücadeleyi başarı tarzında, üslubunda ve temposunda yürüten bir düzeye ulaşalım.

Önderliğe ve harekete dayatılmış bu yeni saldırı karşısında bu gerçek daha da açık ve yalın bir biçimde ortaya çıkıyor. Bunu kimse karartamaz. Dolayısıyla bu açıklık karşısında kendimizi daha doğru ve köklü ele alma, düzeltme ve dönemin istediği militanlığa ulaşma düzeyinde yetkinleştirelim. Gerekli olan budur, Önderliğin bizden istediği de budur. Aslında bize yakışan, isteklerimizle bizi tutarlı kılacak olan da budur.

KÜRDİSTAN'DA SANAT HAMLESİNİN ÖNCÜSÜ APOCU HAREKETTİR

Siyasetle sanat arasında yakın bir ilişki vardır. Devlet örgütlenmeleri, tarih boyunca bu alanla ilişkili ve ilgili olmuşlardır. Bu durum feodal dönemde, hatta köleci dönemde de böyle olmuştur. Örneğin feodal dönemde sarayların kendilerine göre bir edebiyatları ve kültür sanat yaklaşımları olmuştur. Halklar kendi içinde belli bir kültür, sanat, edebiyat tarzı geliştirirken, egemen yapı da saraylarda kendi sistemini geliştirmiştir. Egemenlerin, bunu sadece yaşamak için yaptıkları düşünülür. Kuşkusuz öyle bir yanı da vardır, ama esas itibariyle yaşama çok düşkün oldukları veya sadece kendilerini yaşatmak istedikleri için değil, sarayda olmanın, yani siyasetin merkezinde olmanın bir gereği olarak böyle yapmış ve buradan hareketle toplumu etkilemeye çalışmışlardır.

Kapitalist çağda bu durum çok daha örgütlüdür. Örneğin kültür bakanlıkları oluşturulmuş, sanat için belli bir altyapı ayrılmıştır. Günümüzde kültür sanat alanı, devlet yönetiminde ve hükümette temsil ediliyor. Buraya yatırım yapılıyor, kaynak ayrılıyor ve bu alanda neler yapılacağına dair politikalar belirleniyor. Kültür bakanlıkları, devletin kültür sanat politikasını çizmek ve pratikleştirmekle sorumludurlar. Devletin bu sahaya bu kadar müdahale etmesi bu denli kaynak ayırması, kültür sanatın siyasetle ilişkisini de ortaya koymaktadır. Kendi siyasetlerine hizmet eden bir yönü bulunmasa, devletler bu işe beş para bile harcamazlar. Devlet demek, yönetim demektir. Demek ki kültür sanat, toplumun yönetilmesinde önemli rolü olan bir alandır. Devletler, insanı ve toplumu yönlendirmek, onlara kendi istemleri doğrultusunda şekil vermek için bu alanla ilgileniyorlar. Böylelikle toplumu yönetmek daha kolay oluyor, yani bu durum yönetimi rahatlatıyor. Aralarında böylesine sıkı bir ilişki var.

'Yeni insan nasıl olmalı'nın cevabını kültür sanat verecek

Yeni stratejimizin hayata geçirilmesinin önemli bir alanı olan kültür sanat faaliyetleri, böyle bir siyasal görevi de yerine getiriyor. Kürt kültür sanatını örgütlü kılmaya çalışırken şu husus üzerinde durduk: Savaş eski ve geri olanı parçaladı, kültür sanat da yeni olanı inşa edecektir. Bireyde ve toplumda geri ve gerici olan ne varsa, onu savaşla kırmaya çalıştık. Siyaseti de savaşla ve ideolojik mücadeleyle yaptık. Kültür sanat ise yeni insanı ve toplumu yaratacaktır. Yeni insan nasıl olmalı, yeni toplum hangi özellikler üzerinde şekillenmelidir? Bu soruların cevabı kültür sanat alanı ile ortaya konulacak, Kürt bireyini ve toplumunu bu çalışmalar oluşturacaktır. Bu nedenle savaş temelinde yürüttüğümüz devrim mücadelesini, yani ulusal diriliş sürecini tümüyle yeni kültürün gelişimi, dolayısıyla Kürt sanatının gelişimi için güçlü bir birikimin oluşturulması olarak değerlendiriyoruz. Eskiyi parçalamak bile çok önemli bir husustu. Yerli gericilikle yabancı egemenliğin iç içeliği ve zift gibi olma özelliği içerisinde birey ve toplum bağlanmıştı. Bireyler beyin ve yürek olarak en dar, geri ve düz yaşam ilişkilerine bağlanmış, insanların yaşam özellikleri sınırlandırılmıştı. Bu durumun geri olduğunun tespit edilmesi bile önemliydi. Bunları parçalamak ciddi bir işti.

Eskiyi parçalamanın yeniyi yaratmak için yeterli olduğu düşünülebilir. Fakat yeni, sadece eskinin reddiyle gerçekleşmez. Geri ve gerici olanı açığa çıkartmak ve parçalamak, onu tamamen inkar etmek veya reddetmek değildir. Eskinin birey ve toplum gelişimi önünde engel oluşturan özelliklerini de ortadan kaldırmak gerekir. Bu gerçekleşmedikçe gelişme de olmaz. Bireyin ve toplumun gelişimine değil de, onların başkaları tarafından sömürülmesine hizmet eden özellikleri aşmak, dolayısıyla ilerleme sağlamak için geri ve gerici olanı yıkmak gereklidir. Bunları yıkmak, varolan kültür birikimini reddetmek değil; onu yenilemek, çağa taşımak, birey ve toplumun gelişmesine daha fazla hizmet eder hale getirmek, dolayısıyla bireyi ve toplumu gelişimi önündeki engellerden kurtarmak demektir.

> "Eskiyi parçalamanın yeniyi yaratmak için yeterli olduğu düşünülebilir. Fakat yeni, sadece eskinin reddiyle gerçekleşmez. Geri ve gerici olanı açığa çıkartmak ve parçalamak, onu tamamen inkar etmek veya reddetmek değildir. Eskinin birey ve toplum gelişimi önünde engel oluşturan özelliklerini de ortadan kaldırmak gerekir. Bu gerçekleşmedikçe gelişme de olmaz."

Kültür birikimi, güçlü bir tarihsel miras anlamına gelir. Bu durum, yeni toplumun ve yeni bireyin yaratılması açısından da önemlidir. Bizde ise yeni süreç tümüyle kültür birikimi üzerinden gelişiyor. Aslında siyasetin bittiği yerde sanatın ve kültürün gücü üzerinde yeni bir siyaset, askerlik, örgütlenme, ulusal bilinç, ruh ve sonuçta ulusal diriliş ortaya çıktı. Halk ve mücadele tarihimizin böyle bir özelliği vardır. Yani Kürdistan tarihinde siyaset birbirine devretmedi. Günümüzde de bir KDP var, yani Barzanicilik devam ediyor, fakat bu durum onun başarıyla yürütülen bir siyaset olmasına dayanmıyor. Kürt toplumu bunların siyasetiyle yürümüyor. Aslında '75'lere gelindiğinde Barzanicilik her şeyi ile bitmişti; ne askerliği ne de ekonomisi ve siyaseti kalmıştı. KDP darmadağın olmuş, Kürdistan'da varlığı bile kalmamıştı. '70'lerin ortasında ulusal bilincin ortaya çıkışı, o gerici siyasetin bitmesi üzerinden gerçekleşti. Diriliş devrimi oradan bir şey devralmadı; tümüyle tarihsel olarak oluşmuş Kürt kültür birikimi ve sanat etkinlikleri üzerinde gelişti. Önderlik Aram'a "***seni dinleyerek bu mücadeleye inandım ve karar verdim***" demişti. Gerçekten de öyleydi. O yıllarda doğru dürüst bir kitap bile yoktu, Kürtlere ilişkin birkaç bilgi çıkarabileceğimiz herhangi bir kaynak yoktu. Ama Önderliğin elinde iki üç kaset vardı, bunları evden eve giderken hep beraberinde götürüyor ve dinliyordu. Bunlardan biri Aram'ın kaseti idi. Kürt müziğinin içeriği, bestesi ve güftesiyle tümüyle bir toplumun varlığını ve gücünü yansıtıyordu. Ulusal diriliş siyaseti, bunları inceleyerek hissederek ve bunlardan etkilenilerek oluşturuldu. Bu, Önderlik gelişiminin bir gerçeğidir. Başkan'ın Aram'a söyledikleri sadece övgü veya bir sanatçıya güzel bir karşılık verilmiş olunsun diye söylenmiş sözler değil, yüzde yüz bir gerçeğin ifadesidir. İki kelimelik bir yazı bile yokken o müzik kasetleri vardı ve insana en fazla güç veren, kişiyi böyle bir siyaset geliştirerek onun mücadelesini yürütmekte kararlı hale getiren etken buydu. O nedenle PKK gerçekliğinde Kürt aşiretlerinin askerliği, siyaseti ve ekonomisi üzerinde yenilenme temelinde yaşanan bir ulusal gelişme yoktur. Onların tükendiği ve bittiği, ama Kürt sanatının ve kültürünün çok parçalanmış ve ezilmiş de olsa büyük gücünü ve çekiciliğini koruduğu bir ortamda ulusal bilinç ortaya çıkartıldı ve bu günlere gelindi. Demek ki Apocu hareketin oluşumunda Kürt kültür sanatının büyük etkisi vardır. İnkar edilmiş, bastırılmış ve yok edilmek için üzerinde her türlü çalışma yürütülmüş olsa da, o ağır baskının altından adeta sızarak gelen kültür sanat etkinliği, böyle bir ulusal diriliş siyasetinin oluşmasına, ulusal önderliğin doğup gelişmesine yol açmıştır.

Buradan bakıldığında ulusal diriliş devriminin, Kürt halkının tarih boyunca oluşturduğu çok kalıcı ve köklü olan büyük kültür birikiminin üzerinde olduğu görülür. Bununla birlikte otuz yıllık mücadele, Kürt kültür sanatının gelişmesi için halk tarihinin en büyük birikimini ortaya çıkardı. Her türlü sanatsal etkinliği güçlü bir biçimde geliştirmek için en canlı ve değerli hazine bu biçimde geliştirildi. Günümüzde Kürt toplumu otuz yıllık büyük ulusal diriliş mücadelesi ile sanat ve edebiyatın geliştirilmesi için en güçlü hammaddeye sahip olan toplum durumundadır. Bu birikim iki yerden geliyor: Birinci olarak tarihin derinliklerinden, ikinci olarak son otuz yılın ulusal diriliş mücadelesinden. İkisi de oldukça köklü ve kapsamlıdır. Kürt halk tarihi neolitikten günümüze, insanlığın en kadim ve başat tarihsel gelişmesini ifade ediyor. Esas itibariyle insanlık kültürünün temsilini içeriyor. İnsanlaşmaya, toplum ve birey olmaya, giderek uygarlık gelişimine temel teşkil eden, yaşamın birçok alanını ilgilendiren yüzlerce icatla böyle bir kültür birikimi oluşmuş durumdadır. Tarihin en eski ve kadim halkı olarak Kürtler, bütün tarihsel süreçleri en kapsamlı ve canlı biçimde yaşamış, dolayısıyla hepsinden bir şeyler almış; geliştirdiği düşünceler, yarattığı icatlar ve yürüttüğü mücadelelerle insanlığın kültür birikimine çok değerli katkılar sunmuştur. Kürt halkı insanlığın direniş mücadelesine büyük değerler katmış, kölecilikten bu yana verilen özgürlük mücadelesi içerisinde önemli bir yer edinmiştir. Toplulukların özgürlüğünden günümüzde ulusal özgürlük mücadelesini ve onu bilinçli bir biçimde en üst düzeye çıkartmayı ifade eden sosyal özgürlük mücadelesini geliştirme anlamında ortaya koyduğu çok kapsamlı ve güçlü mücadeleci özellikleri var. Bu yönleriyle tarihin derinliğini, zenginliğini ve kültür birikimini ifade ediyor.

> "Günümüzde Kürt toplumu otuz yıllık büyük ulusal diriliş mücadelesi ile sanat ve edebiyatın geliştirilmesi için en güçlü hammaddeye sahip olan toplum durumundadır. Bu birikim iki yerden geliyor: Birinci olarak tarihin derinliklerinden, ikinci olarak son otuz yılın ulusal diriliş mücadelesinden. İkisi de oldukça köklü ve kapsamlıdır."

Diğer yandan, geliştirilen otuz yıllık ulusal diriliş mücadelesi var. Bu mücadele mucizevi özellikleri çok olan destansı bir mücadeledir. Kürt ulusal diriliş devrimi, aslında kimsenin gerçekleşeceğini tahmin etmediği, imkan dahilinde bile görmediği, dolayısıyla inanmadığı bir olguydu. Bu durum Kürdistan'ın bölünüp parçalanmasından, Kürt toplumu üzerinde uygulanan inkar ve imha siyasetinden, yine buna dayalı olarak şekillenen bir uluslararası sistemin varolmasından kaynaklanıyordu. Başta askeri, ekonomik, siyasi, kültürel, ideolojik ve eğitsel olmak üzere topluma yönelik her bakımdan geliştirilen bir saldırı vardı. Dünyanın hiçbir toplumu, Kürt toplumunun 20. yüzyılda maruz kaldığı kadar ağır ve çok yönlü bir saldırıya maruz kalmamıştır. Başka yerlerde büyük savaşlar yaşanmış olabilir. Örneğin, Birinci ve İkinci Dünya Savaşları, on milyonlarca insanın ölmesine ve sakat kalmasına yol açtı. Büyük ulusal kurtuluş savaşlarının verildiği Vietnam ve Çin'de milyonlar can verdi. Bu yönüyle değerlendirildiğinde, Kürdistan'daki mücadele şiddet bakımından o kadar büyük görülmeyebilir, ama bu mücadelenin süreklilik arz ettiği unutulmamalıdır. Kürdistan'da savaş ve isyan eksik olmamıştır. Diğer yandan ulusal diriliş mücadelesi son derece kapsamlı ve çok yönlü örgütlenmiş bir sisteme karşı gelişen bir mücadeledir. Devrimin karşıtları kendisini önemli oranda örgütlü bir güce dönüştürmüşken, Kürt toplumu ve insanı ise en zayıf hale getirilmiş durumdaydı, bir toplumun içine düşürüleceği en zayıf noktayı yaşıyordu. Toplumda ve bireyde irade, örgütlülük ve güç adına bir şey bırakılmamıştı. Bir taraf, bir uluslararası sistem olacak kadar güçlü iken, diğer taraf gözeneklerine kadar dağılmış ve parçalanmış durumdaydı; adeta birey ve toplum olma özelliklerini kaybetmişti. İşte bu kadar büyük bir dengesizlik içerisinde süren bir mücadele yaşandı, yaşanıyor. O nedenle Kürdistan'daki mücadeleyi, dünyanın başka ülkelerinde verilen mücadelelerle birebir benzeştiremeyiz. Kürt ulusal diriliş mücadelesinin kendine has olan büyük ve zengin içeriği görmezden gelinemez. Bu mücadeleyi doğru anlayamayan ve tanımlayamayan, onun ortaya çıkardığı büyük değerleri de anlayamaz ve sahiplenemez, dolayısıyla ortaya çıkan sonuçları yeni gelişmeler için kullanamaz.

> "Sanat daha iyi, güzel ve daha yararlı olanı arama ve bulma, dolayısıyla bireyin ve toplumun gelişme tarzıdır. Sanat yenilik, ilerleme ve gelişme demektir. Ustalık, hüner ve yenilik içeren tarza sanat denir. Bunları içermeyen tarz bir tekrar, dolayısıyla kullanım biçimidir. Dolayısıyla her şeyin bir sanatı vardır. Siyasetin, askerliğin, üretimin ve yaşamın diğer bütün alanlarının sanatı vardır."

Güçlü bir kültür birikimi yaratılmıştır. Kültür, toplumun ve bireyin yaşam zenginliği anlamına gelir; duygu, düşünce ve davranış çeşitliliği olarak ifade edilen yaşam özelliklerinin toplamıdır. Kültür birikimi deyimi ile kastedilen, birey ve topluma ilişkin düşünce ve davranış zenginliklerinin toplamıdır. Buradan bakıldığında, Kürt insanının ve toplumunun tarih boyunca doğaya, yabancı işgale, içte gericiliğe ve kendi zayıflıklarına karşı binlerce yıllık büyük bir mücadele yürüttüğü görülür. Kürt toplumunda böyle bir mücadele içerisinde oluşmuş bir duygu, düşünce ve davranış zenginliği var. Bu köklüdür. Her ne kadar Kürt insanı kapitalist çağda kendi iç dinamikleriyle ilerleyememiş, aslında kapitalist çağa girememiş, tam tersine inkar ve imha siyaseti altında başka kültürel gelişmeler için hammadde haline getirilmek istenmişse de, böyle bir döneme kadar oluşmuş büyük bir birikim vardır. Kürdistan ve Kürt toplumu üzerinde bu denli kapsamlı bir inkar ve imha siyasetinin uygulanmasının önemli bir nedeni jeopolitik konumu, yeraltı ve yerüstü zenginlik kaynakları ise, bunlar içerisinde en temel nedenlerden biri de toplumun on binyıllık mücadele içerisinde ortaya çıkardığı büyük kültür birikimidir. Bunlara el koymak ve yaratılanları sahiplenmek için bu kadar baskı, işgal, istila ve sömürgecilik uygulanıyor. Kürdistan, tarihsel olarak uygarlığın beşiği konumundadır, çok güçlü bir kültürel zenginliği var. Sömürülmek, el konulmak istenen, dolayısıyla saldırılan bir husus da bu birikimdir.

Sanat, daha iyi ve güzel olanı yaratma tarzıdır

Kültür duygu, düşünce ve davranış zenginliği olarak tanımlanabilir. Kürdistan'da kültür güçlü ve köklüdür, çünkü insanlığın beşiklik çağına kadar uzanan bir birikim, insanın ve toplumun bir oturmuşluğu var. Bu, tarih içinde oluşmuş bir yapı arz ediyor. Son birkaç yüzyıl içinde uygarlığa açılmış bazı toplumlar var. Bunlar, görmemiş gibidirler. Önderlik ABD için, *"Avrupa'nın hoyrat çocuğu"* dedi. ABD biraz silah ele geçirmiş, on binyıllık çabayla oluşturdukları değerleri halkların ellerinden almak için sağa sola saldırmaya çalışıyor. Niye bu kadar saldırgandır? "Güçlüdür ve her şeyin sahibidir. O zaman oturduğu yerde otursun, kendisini yaşatsın" denilemez. Aslında öyle bir güçlülüğü olmadığı gibi, kendini yaşatacağı bir kültürel birikimi dahi yoktur. Görmemiş bir toplum böyledir. Birden bire büyük bir ekonomik ve askeri güce ulaşmış durumdadır ve bununla halkların oluşturduğu kültürel birikimleri yağmalamak için saldırı yürütüyor. O toplumlar köksüzdür; duygu, düşünce ve davranış zenginlikleri sınırlıdır. Yaşam özellikleri köklü değil, gelenek ve görenekleri az, aslında dardır. Kovboy kültürünü insanlığın en zengin kültürel birikimiymiş gibi göstermeye çalışıyorlar, ama bir kovboyun neyi olabilir? Yüzyıl öncesine kadar sığır sürülerini kovalamaktan başka yaptıkları bir iş yoktur.

Kürdistan ise durum böyle değildir. Kürdistan'daki birey ve toplum özellikleri incelenirse çok zengin bir düzey ortaya çıkar. Örneğin '90'ların başında bazı araştırmacılar Kürt mutfağını inceliyordu ve çok zengin bir sonuç ortaya çıkardılar. Kürt insanının yaşam özellikleri, davranış çeşitliliği ve duygu derinliği incelenebilir. Her ne kadar dış egemenlik, iç gericilik ve onlarla uzlaşan işbirlikçilik bunları daraltmış, gelişmeleri önünde engel oluşturarak çarpıtmaya uğratmışsa da derinliklerde çok zengin bir yapı vardır. Gözle görünen, aslında bir çarpıtmadır. Örneğin çok kötü bir duygu çarpıtması ve düşüncesizleştirme var. Bunlara bağlı olarak, davranışlarda son derece daraltma çabaları var. Uluslararası sistem ve işbirlikçileri tarafından toplum üzerinde inkar ve imha siyaseti uygulanıyor, yani bu toplum yok edilmek isteniyor. Üzerinde böyle örgütlü bir siyasi baskı uygulanan birey ve toplumun daralması anlaşılır bir durumdur. Uygarlık kendi dışına itmiş, yok sayıyor; asimile etmeye, emerek ondan başka değerler üretmeye çalışıyor. Bu siyasetin kültürde büyük bir çarpıtma ve tahribat ortaya çıkartacağı açıktır. Nitekim gerçekleşen de budur.

Sanatı bir tarz olarak tanımlamak lazım. Sanat daha iyi, güzel ve daha yararlı olanı arama ve bulma, dolayısıyla bireyin ve toplumun gelişme tarzıdır. Sanat yenilik, ilerleme ve gelişme demektir. Ustalık, hüner ve yenilik içeren tarza sanat denir. Bunları içermeyen tarz bir tekrar, dolayısıyla kullanım biçimidir. Bu, zanaatçılık olarak da tanımlanabilir. Dolayısıyla her şeyin bir sanatı vardır. Siyasetin, askerliğin, üretimin ve yaşamın diğer bütün alanlarının sanatı vardır. Eğer sanatkarane yaşanırsa, sanatın yaşamın bütün alanlarında olduğu görülür.

Sanat denilince akla güzel sanatlar ve onun içerisinde yer alan müzik, folklor, tiyatro ve sinema geliyor. Bunun bazı nedenleri vardır. Birinci olarak bu alanlarda yenilik, estetik ve incelik var. Elbette yeni bir şey icat edilmezse, onların da çok sanat değeri kalmaz. Örneğin, günümüzde müzik ve sinema çok yaygınlaştırılmıştır, ama yapılanların sanat olma özelliğini ne kadar taşıdığı, sanat olmaktan ne kadar kopuk olduğu tartışma götürür bir husustur. Bütün yapılanlara sanat değeri yüklenemez. Ancak bir yeniliği, kendine ait bir özelliği varsa sanat ürünüdür. İnsan yaşamına bir yenilik katıyor ve bu anlamda katkıda bulunuyorsa, onun sanat değerinden söz edilebilir. Bir yaşamın veya üretimin sanat değeri insan ve toplum yaşamına olan katkılarıyla ölçülür. Katkısı ne kadar fazlaysa sanatsal değeri o kadar yüksektir, ne kadar azsa o kadar zayıftır. Sanat adına yapılan birçok çalışma katkı sunmak yerine varolanı tekrarlıyor, aslında üretilmiş olanı tüketiyor. Dolayısıyla onlar sanat çalışması olarak değil, sanatta yozlaşma ya da sanatın kullanılması şeklinde tanımlanabilir. Bu, insanı hoş etmek için ortaya çıkartılmış sanat ürünlerinin icra edilmesidir. Onu icra edenler, bunu para kazanmak için yapıyorlar. Burada ne bir sanat çalışması ne de bir sanatçı vardır. Esas sanat çalışması ve sanatçılık, insan ve toplum yaşamına yeni değerler katılan yerde vardır. Yenilik ortaya çıkmıyorsa, sanatçılıktan söz edilemez. Bu nedenle sanat, bir tarz olarak tanımlanıyor.

Devrim eskiyi yıkarak yeniyi kurma birikimini yaratma ve zeminini oluşturma hareketidir. Birey ve toplumun en hızlı, köklü ve derinlikli yenilenmesi devrimle olduğu için, en büyük sanat hareketi devrim hareketidir. Önderlik ***"bizim devrimimiz, büyük bir sanat eseridir"*** diyordu. Devrimi geliştiren tarz sanatçı tarzıdır; onun ideolojik mücadelesi, siyasi ve askeri üretimi, birey ve toplumu etkileme biçimi tümüyle büyük bir sanat ürünü yaratma değerindedir. Bu bakımdan devrim, aslında sanat demektir. Sanat yeniyi yaratma, daha ileri ve güzel olanı ortaya çıkartma ise devrim de bunları yapma eylemi olduğu için, bir sanattır. En büyük ve güçlü sanatçıların da devrimciler olması gerekir. Çünkü devrimcilik basit veya sıradan bir iş değil, en güçlü sanatçılıktır. Gerek düşünce üretimi, gerekse siyaset, askerlik ve yaşamın diğer alanlarının üretilmesi bakımından devrimcilik tümüyle bir değişimi, gelişmeyi ve yeni şeyler icat etmeyi içerir.

Nitekim hareketimiz içerisinde örgüt çalışmasını, siyasi ve askeri faaliyetleri geliştirirken hep tarz üzerinde duruldu. Önderlik, baştan başa tarz değerlendirmesi yaptı. Önderlik, tarzını geliştirmeye ve açıklamaya çalıştı; buna uygun olmayan tarzları açığa çıkartıp eleştirdi ve mahkum etti. Bu durum, sanatçı olup olmamayı, gerçek sanat olan devrimi kendi özellikleriyle yürütüp yürütmemeyi ifade ediyordu. Önderlik devrimi kendine has özelliklerine göre yürütmemeyi eleştiriyordu. Doğru olmayan tarz, devrimi kendi özellikleriyle yürütecek düzeye ulaşmamaktı. Hem böyle bir gerçeği yaşadık hem de böyle bir mücadeleyle yeni insan ve toplumun şekillenmesi için güçlü bir birikim ortaya çıkardık. Son yirmi beş yılda Kürt toplumunun ve insanının yaşadıklarına bakalım: Kürt halkı, tarihinin en büyük değişimini yaşadı. Psikolojisi, ruh hali, duyguları, düşünceleri ve davranışları değişti. Geçmişte varolan birçok şeyi yıkıp attı ve yerine yenilerini koydu. Yeni bir ruh hali ve psikolojik yapı kazandı. Yeni duygular edindi, değer yargıları değişti. Örneğin duygusallığı değişti. Mücadelemiz yabancı egemenliğin, ulusal inkar ve imha siyasetinin ortaya çıkardığı duygusal çarpıtmayı yerle bir etti. Onun yerine duyguları düzelten, yücelten, insan ve toplum yaşamı açısından anlamlı kılan bir düzey ortaya çıkardı. Kürt insanının düşünce dünyası değişti ve bu durum zihniyet devrimi olarak devam ediyor. Kürt toplumunda son yirmi beş yılda kabul ve ret ölçüleri çok köklü bir değişimi yaşadı. Yirmi beş yıl önce çok kutsal diye sarılınan değer yargılarının, günümüzde hiçbir değerinin olmadığı, tam tersine oldukça zarar verici ve engelleyici oldukları açığa çıkartıldı. Mücadele, Kürt toplumunda davranış zenginliği ortaya çıkardı; yeni alanlar, örgüt biçimleri, yeni bir ilişki ve yaşam düzeni geliştirdi. Bir de toplum ve birey yaşamı davranış bakımından çok hızlı değişti ve bu değişim hala sürüyor.

Diriliş devrimi köklü bir kültür devrimidir

Bütün bu açılardan bakıldığında şu husus görülür: Bir bütün olarak bir kültür devrimi yaşıyoruz. Ulusal diriliş devrimi olarak başlayan ve demokratik kurtuluş devrimi olarak sürdürdüğümüz devrim, baştan bugüne kadar köklü bir kültür devrimidir; insanı ve toplumu değiştirme devrimidir. Bizim devrimimiz bir siyasi iktidarı yıkarak onun yerine başkasını iktidara getirmeyi içermedi. 20. yüzyılda birçok devrim gerek ayaklanma yöntemi, gerekse savaşla ve değişik yöntemlerle bunu yapıyordu. Siyasi iktidarın değiştirilmesi devrim olarak tanımlanıyordu. Biz öyle bir devrim yapmadık. Devrimimizin bu yanı çok zayıftır. Savaş da yürüttük, ama sadece bu yönlü bir devrim yürütmedik. O zaman bu kadar büyük bir mücadele neyi içerdi? Bir kültür devrimini içerdi. Diriliş devrimi binlerce yılın birikmiş, adeta kat kat olmuş, küflenmiş geriliklerinden ve gericiliğinden kurtulma devrimidir. Bu, çok önemli bir durumdur. Bireyin ve toplumun bu düzeyde değişerek yenilendiği, bu kadar ağırlaşmış olan eskinin yıkıldığı bir mücadeleyi geliştirmek, kolay bir iş değildi. Onu yapabilmek için çok dramatik ve trajik bir mücadele yürütüldü. Bu mücadele duyguda, düşüncede, davranışta, ilişkilerde, askerlikte ve daha birçok konuda keskin ayırımlar yaratan bir mücadele oldu. Bunu, günümüzde de yaşıyoruz. Örneğin ***'aile devrimi'***, ***'bireyin özgürleşme devrimi'*** ve ***'kişilik devrimi'*** kavramları üzerinde duruyoruz. Kişiliğimize yeniden şekil vermeden söz ediyor ve bu temelde yoğun bir mücadele yürütüyoruz. Araştırmalarda bulunuyor, eleştiri ve özeleştiri geliştiriyoruz. Bu, yeni insanı yaratma mücadelesidir.

Bütün bunlar toplumu etkiliyor. Toplumun eski kalıpları ve ölçüleri tümden parçalandı. Demokratik devrim, ulusal imhaya karşı ulusal ruh ve bilince ulaşarak, ulusal dirilişi gerçekleştirme devrimidir; toplumun ve bireyin yeniden yaratılmasını, her şeyiyle yenilenmesini içeriyor. Bu, oldukça köklü, dolayısıyla sarsıcı bir durumdur. Dikkat edilirse psikolojik ve yaşamsal olarak çok zorlanıyoruz. Önderlik *"öyle bir mücadele yürüteceğiz ki, bu mücadele yaşama gücümüzün ve hakkımızın olup olmadığını ortaya çıkaracak. Yaşama gücü ve hakkı olanlar yaşayacak, olmayanlar parçalanıp gidecekler"* diyordu. Yaşama gücü ve hakkı olmayanların bu dünyada kalması insanlık için en büyük geriliktir, çünkü insanlığın gelişimini engelliyor, onu kokuşturuyor ve yozlaştırıyor. O nedenle Önderlik bu gerekçelere karşı çok kutsal ve köklü bir mücadele başlattı. Mücadele, böyle bir düzey ortaya çıkardı. Kürdistan'da yaşama gücü ve hakkı olanlarla olmayanlar ayrışıyor. Buna hakkı olanlar ortaya çıkıp yenileniyor; kendini yenileyen, yeni bir bilinç ve davranış özellikleri kazanan gelişiyor, dolayısıyla yeni bir üretim ortaya çıkarıyor. Bu gücü ve özellikleri olmayanlar ise geride kalıyor, eriyor ve yok oluyorlar. Kürdistan'da eskinin çok değerli ve iyi bulunan unsurları aşılarak tarihin çöp sepetine atılmış ve her bakımdan yeni değerler ortaya çıkmıştır.

Ulusal önderlik, ulusal kahramanlık, vicdan devrimi, yüreğin yeni biçimde duyması ve çalışması ortaya çıktı. Bunlar, köklü olaylardır, hepsi birer sanat eseridir. Esas itibariyle bunların yaratılması sanattır. Bazıları salt şarkı söylemeyi sanatçılık sanıyorlar. Kürdistan'da herkes onu yapar, en iyi dağdaki çobanlar yapıyor. Öyle olsaydı, en büyük sanatçıların onlar olduğunu düşünmek gerekirdi. Demek ki gerçek sanatın nerede olduğunu iyi görmek önem taşıyor. Bu bakımdan son yirmi beş yılda yaşanan devrimin bir kültür devrimi olduğunu ve Kürt halk tarihi ile insanlık tarihinin kültür hazinesine yeni ve güçlü birikimlerin katılmasını ifade ettiğini görmek gerekir. Apocu hareket içerisindeki insan ilişkisi, duygusu, ölçüsü ve çabası başlı başına böyledir. Bu, insanın sınıflı toplum tarihi boyunca yaşamadığı bir düzeyi ifade ediyor. Sınıflı toplum tarihinin insanda yarattığı bütün kiri ve pası söküp atarak, insanı tarihin başlangıcıyla birleştirmeyi içeriyor. Önderlik, hep o başlangıca dikkat çekerek ***"Tarih günümüzde gizli, biz tarihin başlangıcında gizliyiz"*** de-

> "Önderlik 'bizim devrimimiz büyük bir sanat eseridir' diyordu. Devrimi geliştiren tarz sanatçı tarzıdır; onun ideolojik mücadelesi, siyasi ve askeri üretimi, birey ve toplumu etkileme biçimi tümüyle büyük bir sanat ürünü yaratma değerindedir. Bu bakımdan devrim aslında sanat demektir. En büyük ve güçlü sanatçıların da devrimciler olması gerekir."

di. Tarihin başlangıcındaki temel özelliklerden yola çıkarak günümüzün zengin yaşamını ve ilişkilerini ortaya çıkartmayı esas aldı. Dolayısıyla sınıflı toplum uygarlığı tarihinin baskı, sömürü, adaletsizlik ve hırsızlık içeren bütün yanlarını silip atmayı ifade etti. Bizde yaşam ve insan ilişkisi tümüyle bunlardan oluşuyor. Bu sadece Kürt toplumu için değil, tüm insanlık için büyük bir yeniliktir. Dolayısıyla sadece Kürt kültür hazinesine sunulan yeni katkılar değil, tüm insanlık kültür hazinesine sunulan yeni düşünce, duygu ve davranış katkısıdır. Demek ki en büyük sanatsal gelişme, bu süreçte yürütülen devrim mücadelesiyle olmuş, en hızlı ve büyük kültür birikimi, bu mücadeleyle ortaya çıkmıştır.

Bu, Kürt sanatının doğuşu olarak tanımlanabilir. Daha önce de bir Kürt sanatı vardı, fakat çok cılız ve ölgündü, özellikle de dıştan gelen baskı karşısında –Önderliğin ifadesiyle– dağa çekilerek kendini korumayı ve yaşatmayı içeriyordu. Bu da yaşamda ve davranışta zenginlik yaratmıyor, neolitikte ve kölecilikte çok zengin olan birey ve toplum yaşamının daralmasını ifade ediyordu. Dış istila ve işgal karşısında Kürt bireyinin ve toplumunun yaşam ölçüleri daraltıldı, dolayısıyla kültür birikimi de daralmış oldu. Sanat etkinliği de buna paralel olarak azaldı. Kuşkusuz bu durum bir direnişi ifade etti, ama yaşam zenginliğinden geri çekilme pahasına gelişen bir direniş oldu. Kürt insanının duyguları, düşüncesi, yaşam ve davranış ölçüleri ile ilişki ölçüleri buna göre şekillendi. Destanlar ve direniş ezgileri hep buradan doğdu. Bu önemliydi. Kürt toplumu uygarlık gelişimi içinde ekonomik ve siyasal gelişme sağlayamayınca, kültürel alanda ve diğer alanlarda da çok gelişemedi. Kendisini daha çok müzikte, kısmi olarak da edebiyatta yaşattı.

Neden Kürt toplum uygarlığı müzikle sınırlı kaldı? Destanları var ve bunlar biraz müziği, biraz da edebiyatı ifade ediyor. Ağıtlar çoğunlukla ezmenin yerilmesini, ona karşı isyanı, direnişi ve direnişin acılarını içeriyor. Destan ve ağıtlar ve toplum yaşamını ifade tarzı olarak dış baskı, işgal, istila ve onlarla işbirlikçiliğin toplum üzerinde ortaya çıkardığı baskının ifadesi oluyor, dolayısıyla toplum yaşamının ne kadar acılı olduğunu ve ne kadar daraltıldığını ortaya koyuyor.

Böyle bir noktaya gelmişti. Burada değişik sanat dallarına dair incelemeler yapılabilir. Araştırma konusu yapılacak hususlar ve Kürtleri toplum olarak ayakta tutan ürünler var. Bunlarla birlikte insanlığın kültürel hazinesine katkıyı ifade eden ürünler de var.

Bütün bunlar üzerinde yapılan en güçlü sanatsal hamle ulusal diriliş hamlesi, yani demokratik devrimin bu temelde gelişimi, bir bütün olarak başlayan ve hala sürmekte olan kültür devrimidir. Bu, Kürt sanatının ortaya çıkışı oluyor. Güzel sanatlar için önemli bir zemin ve büyük bir birikim yaratılmıştır. Müzik güçlü biçimde gelişebilir, Kürt tiyatrosu ve sineması doğabilir, heykeltıraşlık ile resim gelişebilir.

> "Stratejik değişim ve yeniden yapılanma, sadece örgütsel yeniden yapılanmayı içermiyor; bireyin ve toplumun yeniden şekillenmesini, duygu, düşünce ve davranış dünyalarının yeniden yapılandırılmasını da içeriyor. Bu bakımdan kültür-sanat faaliyetleri, yeni stratejik sürecin en temel görevi olarak bireyi ve toplumu yeniden şekillendirecek bir çalışma haline gelmiş bulunuyor."

Güzel sanatların bütün alanları, devrimci sanat hamlesiyle yaşanan kültür devriminin yarattığı birikimle geliştirilebilir. Ulusal diriliş devrimiyle değişik güzel sanat alanlarının gelişmesi için çok güçlü bir hammadde ortaya çıkarılmıştır.

Böyle bir sanatsal birikim olmadan müzikle ne işlenebilir, neyin resmi yapılabilir veya hangi öğeler tiyatroda oynanabilirdi? Değerler olmazsa, bütün bunlar da yapılamaz, ama değerler devrimle yaratılmıştır. Örneğin aşiret isyanıyla zengin güzel bir sanat üretilemezdi. Nitekim Kürdistan'da dengbêjler aşiret beylerini anlatırlar ve sanat bundan ibarettir. Dengbêjler, beylere hak etmedikleri halde uyduruk bir sürü övgü dizerler. Hiçbir şey yapmamış, aslında kaçmış olduğu halde kiraladığı bir dengbêj ile kahramanlıklarını anlattıran beyler Kürdistan'da çok var. Bu, başkalarını aldatmak için yapılırdı. Dolayısıyla orada tiyatro ve sinema gibi insani ve toplumu şekillendirecek, onun özelliklerini estetikle birlikte işleyecek bir üretim ortaya çıkmazdı. Böyle bir durumda iken güzel sanat alanında faaliyet olmazdı. O nedenle KDP isyancılığının hiçbir sanat değeri yoktur. Kültür sanat gelişmiyordu, çünkü gelişeceği temel yoktu. Geliştirilmeye çalışılsa Barzanilerin zulmünün, yani nasıl yakıp yıktıklarının ve her şeyi ele geçirdiklerinin anlatılması gerekirdi. Bunların anlatılmasına da o siyaset izin vermiyordu. Bu durumda geriye üretimsizlik kalıyordu.

Kürdistan tarihinde yaşanan isyanlarda da silah kullanıldı. Örneğin, aşiret isyancılığı iki yüzyıl sürdü, '75'lere kadar geldi. Fakat orada bir kültür devrimi veya herhangi bir sanat gelişimi yoktur. Kürt müziği bile yoktur. Kürt müziğinin '60'ların ortasından '90'lara kadar yaşadığı yer, Kürt katili olarak tanımlanan Saddam Hüseyin yönetiminin radyosu Bağdat radyosunda oldu. Dünyanın hiçbir yerinde yaşam imkanı bulamayan Kürt sanatçıları ve müzisyenleri Bağdat'ta yaşam imkanı buldular. Tabii çok dar ve zayıftı. Nitekim Irak yönetimi ona dayanarak insanlığın yüreğini sızlatan katliamlar yaptı. Bunlar gerçektir, ama Kürt halkının çok karanlık bir tarihsel döneminde Kürt müziğinin birazcık yaşadığı yer de orası oldu. Kürt müziği Bağdat'ta yaşadı, ama KDP'de yaşamadı. KDP'nin onu yaşatacak gücü yoktur; çünkü ölçüleri, herhangi bir yeniliği, devrimciliği, dolayısıyla sanat özelliği yoktur. Geri veya gerici olanın sanat değeri taşımadığı çok açıktır. Sanat, eski ve geri olanı değiştirendir, onu yaşatmanın sanatı olmaz.

Bu bakımdan Kürt halk tarihinde Apocu hareket en güçlü sanat hamlesinin veya gerçek bir sanat hareketinin öncülüğü olarak görülmelidir. Önderliğin kültür sanat ve edebiyat üzerine geliştirdiği değerlendirmeleri, Kürt sanatının nasıl olması gerektiğini en gerçekçi ve doğru bir biçimde belirliyor. Sanatın önünü açan, ilk sanatçılığı yaratan budur. Diğerleri çok dar, sınırlı veya başkalarını taklit etmeyi içeren, dolayısıyla kültür sanatın gelişmesi için temel oluşturmayan, güçlü katkı sunmayan hareketlerdi. Bütün bunları, PKK mücadelesi yarattı.

Eski, savaşla parçalandı yeni, sanatla inşa edilecektir

Yürütülen çok yönlü ve büyük mücadeleyle ortaya çıkartılan değerler, kültür birikimi büyük ölçüde işlenmemiş bir hammadde konumunda duruyor. Ortaya çıkan devrimci değişiklikler kültür dışındaki çalışmalarla işlenmiş durumdadır, örneğin askeri ve siyasi faaliyetlerle, yine eğitim faaliyetleriyle insana ve topluma yansıtılmıştır, ama güzel sanatlar bakımından ele alındığında henüz devrimin yarattığı birikimin bir hammadde olarak işlenmeyi beklediği belirtilebilir. Bu bakımdan güzel sanatlar alanı, geniş bir çalışma ve mücadele alanı olarak önümüzde duruyor. Siyasi, askeri, ideolojik ve diplomatik mücadeleyle ortaya çıkartılan yeni ölçülerin bireye ve topluma yedirilmesinin çok yönlü bir sanatsal faaliyetle gerçekleştirilmesi gerekiyor. Yeni insan duygusunun, düşüncesinin ve davranışının şekillenmesi, toplumun yeniden şekil bulması, bireyin ve toplumun gerilikleri ve gericiliği aşarak çağdaş ölçülerle donanan yeni özellikler kazanması böyle bir çalışmayla olacak. Bu görev, halihazırda yerine getirilmeyi bekliyor.

Bu çalışma alanı, en az geri ve gerici olanı yıkmak kadar büyük duyarlılık, çaba ve örgütlülük isteyen bir çalışma alanıdır. Kültür sanat çalışması basit, kendiliğinden veya rahatlıkla gerçekleşecek bir çalışma değildir. Yeniyi şekillendirmek, eskiyi yıkmaktan ve parçalamaktan daha zordur. Bunu bu biçimde kavrayarak bu işlerin büyük ciddiyetini görmek önemlidir. Bu olmazsa basit tutumlar ve uyduruk yaklaşımlar ortaya çıkar. Nitekim böylesi tutumlar var ve gün geçtikçe daha fazla artıyor. Bununla birlikte büyük insanlık hazinesi işlenmemiş olarak ortada duruyor. Ciddiyetsiz ve basit tutumlarla, bu hazinenin yanına bile yaklaşılamıyor. Öncelikle bunun aşılması gereklidir.

Kültür sanat çalışmaları, geçmişte bu düzeyde önem taşıyan bir görev değildi. Stratejik değişim ve yeniden yapılanma bu çalışmalar açısından yeni bir durum yarattı. Stratejik değişim ve yeniden yapılanma, sadece örgütsel yeniden yapılanma içermiyor; bireyin ve toplumun yeniden şekillenmesini, duygu, düşünce ve davranış dünyalarının yeniden yapılandırılmasını da içeriyor. Bu bakımdan kültür sanat faaliyetleri, yeni stratejik sürecin en temel görevi olarak demokratik devrimi ilerletecek, kökleştirecek, bireyi ve toplumu bu temelde yeniden şekillendirecek bir çalışma haline gelmiş bulunuyor. Bu nedenle mevcut durumda yürütülen bu alan faaliyetlerine dair değerlendirmeleri de bu ölçülere göre yapmak gerekir. Değiştirdiğimiz strateji içerisinde bu faaliyetler ne anlama geliyordu, yeni strateji kapsamında ne anlama geliyor? Bunlar ayrı ayrıdır, dolayısıyla tanım farklılıklarının görülmesi gerekir.

Değiştirdiğimiz stratejide özel olarak güzel sanatlar çalışmasına yer yoktu. Böyle bir çalışmanın zemini ve imkanları da yoktu, çünkü henüz birikim oluşmamıştı. Geçmiş mücadele sürecinde esas olan silahlı mücadele, bir de onu ortaya çıkaran ve büyük ölçüde yürüten ideolojik mücadeleydi. Siyasi çalışmaları ideolojik ve silahlı mücadele temelinde yürütüyorduk. Geriliği ve gericiliği parçalamak üzere ideolojik ve askeri bakımdan çok kapsamlı bir mücadele halindeydik. Savaş vardı, toplum savaş içerisindeydi, yaşamın bütün alanları savaşın gereklerine göre düzenleniyordu. Dolayısıyla diğer çalışmaları yürütmek için çok fazla bir ortam yoktu. İnkar ve imha siyaseti hakimdi ve her alanda hükmünü icra ediyordu. Dolayısıyla bırakalım sanat ve edebiyat faaliyeti yürütmeyi, ulusal kimliği sahiplenmek ve yaşatmak için bile silahlı savunma konumunda olmak gerekiyordu. Bunun dışında bir yaşam imkanı yoktu. Bu tür faaliyetler için ne zemin ne de birikim vardı. O nedenle kültür sanat çalışmaları, başlangıçta siyasi, örgütsel ve askeri faaliyetlerin geliştiği düzeyde gelişmedi.

İdeolojik ve askeri mücadele, bu zemini yarattıkça ve birikim ortaya çıkardıkça, kültür sanat faaliyetlerinin önü açıldı ve buna paralel olarak uygun zeminlerde örgütlenmeye başlanıldı. Örneğin '70'lerde ideolojik mücadele yürütülür, siyasete ve askerliğe adım atılırken kültür sanat faaliyetlerimiz yoktu. '80'lerde ise gerilla belli bir hamle yapıp kendini güç haline getirmeye, Kürdistan üzerindeki askeri egemenliği parçalamaya yönelince, bu faaliyetler için bir zemin ortaya çıkmaya başladı. Bu dönemde Kürdistan'da savaş yaşandığı için, bu tür faaliyetler ancak savaşın etkisi altında olsa da, onun zemini dışında olmak durumundaydı. Bu nedenle faaliyetler öncelikle Avrupa'da gelişti. '80'lerdeki kültür sanat çalışmalarını bir Avrupa çalışması olarak görmek gerekir. Kitle ilişkisi de Avrupa'da yürütülen bir çalışma idi. ERNK, kendini büyük ölçüde Avrupa'da örgütlemeyi esas aldı. Kitleyi eğitme, örgütleme ve mücadeleye çekmenin önemli bir yolu olarak kültür sanat faaliyetleri rol oynadı. Avrupa'nın demokratik yasal çerçevesine uygun olarak sanatçılar birliği ***HUNERKOM*** kuruldu ve Avrupa'ya gitmek durumunda kalmış sanatçılar bu birlik içerisine girdiler. Ortaya çıkartılan sanat ürünlerini halka götürmek için yoğun bir kültür faaliyeti yürütüldü; kasetler çıkarıldı, toplantılar yapıldı ve her alanda yaygın bir biçimde kültür geceleri düzenlendi. Müzik, tiyatro ve folklor etkinlikleri ile yürütülen mücadeleyle ortaya çıkartılan değerler halka taşırılmaya çalışıldı. Avrupa'da kitle hareketinin gelişmesinde kültür faaliyeti birinci derecede yer tuttu. Kuşkusuz savaşın propaganda ve ajite etme gücü vardı, gerilla insanlar üzerinde etkide bulunan bir araçtı. Ama gerillanın etkisini halka doğrudan götüren, kültür sanat faaliyetleri oldu. Çocuklardan yaşlılara, toplumun tüm kesimleri böyle bir etkilenme altında adeta yeniden şekillendiler. Yeni bir duygu, düşünce ve davranış dünyası kazandılar. Bu biçimde yeni bir yaşam ortaya çıktı.

Bu dönemin sanatsal çalışmaları, daha çok yürütülen savaşa güç ve destek verme, onun propaganda ve ajitasyonunu yapma çalışmasıydı. Bu nedenle müzik, tiyatro vb gibi sanat ürünlerinin hemen hepsi savaşın propaganda ve ajitasyonunu yapıyordu. Bu doğaldı, zaten başka türlü yapması da mümkün değildi. Başka türlü yapılsa amaçtan kopar, dolayısıyla yürütülen mücadeleye hizmet etmezdi. '80'lerde Avrupa'da geliştirilen müzik, tiyatro ve diğer sanatsal etkinliklere yönelik eleştiriler var. İçeriklerinin zayıf kaldığı ve çok ajitatif oldukları belirtiliyor, ama bunlar çok haklı eleştiriler değildir. Bu, doğal bir durumdu ve gerekliydi. O dönemde yaratılan ürünler kitleleri ve bireyleri etkileyerek ulusal demokratik mücadeleye çekmede çok büyük bir rol oynadı. Hiç kimse bu rolü küçümseyemez. İnsan gücü ve maddi bir güç olarak Avrupa'daki topluluk savaşı çok büyük ölçüde destekledi. Önderlik, bu desteği her zaman şükranla andı. Kültür sanat çalışmalarının, halkın böyle bir destek vermesini sağlamada çok önemli bir rolü vardı.

Kuşkusuz daha yaygın ve örgütlü kılınabilirdi. Bir çalışma yürütüldü, ama bu çalışma örgütü çok zorladı. Örneğin çok sorun yaratıldı, kendi içinde çok basit didişme ve çekişmeler görüldü. Bu durum, halka da yansıdı, ama daha çok örgütü ve Önderliği zorladı. Halbuki buna hiç gerek yoktu. Daha tutarlı yaklaşılabilirdi. Öyle olsaydı, çalışma daha örgütlü kılınabilirdi. İçerik bakımından eleştirileri karşılayacak düzeyde bir zenginlik ve derinlik yakalanabilirdi. Tabii böyle olunca da daha büyük rol oynanırdı. Ama yürütülen çalışmaların bir bütün olarak ge-

> "Bu bakımdan Kürt halk tarihinde Apocu hareket en güçlü sanat hamlesinin veya gerçek bir sanat hareketinin öncülüğü olarak görülmelidir. Önderliğin kültür sanat ve edebiyat üzerine geliştirdiği değerlendirmeleri, Kürt sanatının nasıl olması gerektiğini en gerçekçi ve doğru bir biçimde belirliyor. Sanatın önünü açan, ilk sanatçılığı yaratan budur."

ri olduğunu düşünmek yanlıştır. Bugünkü durumdan bakıp dünü bugüne göre eleştirmek, diyalektiğe aykırıdır. Dünün koşulları farklıydı, dünkü işleri o dönemin somut koşullarına göre değerlendirmek gerekir.

Serhildanlar süreci kültür hareketinin kurumlaşma sürecidir

1990'larda gelişen serhildanlarla birlikte, gerillanın Kürdistan üzerindeki otoriteyi kısmen kırmasına ve parçalamasına bağlı olarak ülkede de çalışma zemini gelişti. Küçük Güney ve Ortadoğu sahaları gerillanın gelişimine paralel şekilde birer zemin olarak açıldı. Kuzey'de, özellikle de Türkiye metropollerinde kültür sanat örgütlenmeleri ve etkinlikleri geliştirmek için siyasi bir zemin ortaya çıktı. Zaten gerilla önemli bir birikim oluşturmuştu. Özelikle savaşın şehir merkezlerine taşıdığı kitlelere dayanarak bu çalışmalar yürütüldü. Kültür kurumu olarak örgütlenen bu çalışma kapsamında hem sanatçı faaliyeti hem de kültür faaliyeti gelişme gösterdi. Böylelikle mücadelenin ortaya çıkardığı değerler işlenerek topluma sunulmaya başlandı. Müzik, tiyatro, giderek sinema ile etkinlikler gelişti. Avrupa'da '80'lerden itibaren yürütülen çalışmalar '90'larda da sürdü. Küçük Güney, 15 Ağustos'tan sonra bu yönlü bir gelişme içerisine girdi. Bu gelişmeler Büyük Güney'e de yansıdı. Büyük Güney'de ortaya çıkan boşluk ve daha sonra KDP ile YNK'nin örgütlenmesine paralel olarak, etkisini bu alanlara da kısmen taşıdı. Süleymaniye ve Hewler'de şubeler açıldı. Ayrıca Büyük Güney'in koşullarına uygun olarak kültür sanat faaliyetleri örgütlenmeye çalışıldı. Doğu'da kültür sanat alanında da çok iyi bir örgütlenme ortaya çıkmadı. Daha çok '90'ların sonuna doğru televizyonun etkilemesiyle belli bir gelişim oldu.

Bu dönem, stratejik değişim dönemiydi. Mücadele stratejik bakımdan Kürt sorununa çözüm arar düzeye ulaşmıştı. Bunu öncelikle savaşla yapmak istedi. Arkasından barış temelinde demokratik siyasetle yapmayı öngördü. Buna karşı provokasyon, komploculuk ve çetecilik saldırı yürüttü, dolayısıyla çatışmalar derinleşti. Ama '80'lerden farklı olarak bir kitle hareketi vardı. '90'ların ortasına kadar bu, doğrudan iç örgütlenmeyle varoldu. '90'ların ortasından itibaren radyo, televizyon ve basın aracılığıyla halk etkilenmeye başlandı ve silahsız bir faaliyet olarak varoldu.

Bu durumlar, kültür sanat faaliyetleri için gereken zeminin oluşması için temeldi. Kitle çalışmalarının yürütülmesinin önemli bir yöntemi buydu ve '90'ların başında yaygın bir biçimde sürdürüldü. '90'ların ortalarından itibaren televizyon ve radyo böyle bir rol oynadı. Yansıtılabildiği kadarıyla sanat faaliyetleri kitle çalışması yürütmede belli bir etkinlik gösterdi.

Bu dönem, aynı zamanda bir yandan gerillayı ezme saldırılarının arttığı, ona karşı gerillanın kendini savunarak yenilmezliğini göstermek üzere direndiği bir dönemdir. Serhildanlarla stratejik bir değişim gerçekleştirilmek istenirken, çeteciliğin ve statükoculuğun buna karşı durarak gelişmeleri sabote etmesi, çatışma sürecinin derinleşerek devam etmesine yol açtı. Kısacası, dalgalı bir süreçti. Yeni arayışların olduğu, ama çatışmanın da çok yoğunlaştığı, tekrara düştüğü ve kilitlendiği bir süreçti. Savaşın çözüm gücü olmaktan çıkmasına rağmen gündemde kaldığı bir dönemdi. Bu durum bütün faaliyetlere yansıdığı gibi, kültür sanat faaliyetlerine de yansıdı. Serhildan da bu dönemde provokasyonu ve çeteciliği alt edebilmek için daha örgütlü kılınsa ve etkili geliştirilebilseydi, rol oynayabilirdi. Benzer biçimde kültür sanat faaliyeti de stratejik değişiminin sabote edilmesini engellemede rol oynayabilirdi, fakat bu olmadı. İlk başta belli bir hevesle ortaya çıkan ve kısmi bir etkinlik gösteren bu çalışma, giderek zayıfladı. Örneğin Avrupa'daki çalışmalar, kendini tekrarladı. Bu, savaşta yaşanan tekrarın yansımasıydı. Halk ve ülkeyle bağı zayıftı, ancak savaş üzerinden bir bağ kurabiliyordu. Dolayısıyla savaşın yaşadığı tekrar, çok daha gözle görülür bir biçimde Avrupa'daki kültür sanat faaliyetlerinde ortaya çıktı. Bu bir icrayı içerdi, ama bir yenilik ortaya çıkaramadı, sanat faaliyeti fazla gelişmedi, dolayısıyla çelişkiler arttı. Bu yıllarda sanatçı örgütümüz '80'lerde olduğundan daha fazla kendi içinde zorlanmayı yaşadığı gibi, hareketi de zorladı. Kültür faaliyetlerini yürütmekte zorlandık, ama yine de bir faaliyet yürütüldü. Birçok geri ve bireyci anlayış ortaya çıktı.

Folklor ve tiyatro gösterimi ortaya çıktı. Orada da kitle çalışmamızın önemli bir parçası oldu, fakat derinlikten yoksun ve çok yüzeysel kaldı. Ulusal ölçüleri köklü bir ideolojik yaklaşıma dayanmıyor, sığ bir yurtseverliği ifade ediyordu. Aslında hareketin ideolojik boyutlarının orada çok fazla derinleşmemesi, kültür sanatta da kendisini fazlasıyla gösterdi. Eskinin canlandırıldığı belirtilebilir, ama eski ile yeninin iyi bir sentezi yapıladı, devrim mücadelesine ve onun yeniliklerine göre yeniden yaratılması olmadı. İç içe geçmiş, karışık ve çok eklektik bir faaliyet oldu. Onun için çok güçlü bir kültür devrimini yaratmadı. Orada şöyle bir yanılgı var: '60'lı ve '70'li yıllarda Güney'den etkilenmişti. '80 ve '90'da ise Kuzey'den etkilendi, dolayısıyla doğal bir yurtseverlik durumu vardı. Buna bakılarak çok ileri bir toplumsal düzey olduğu sanıldı. Bu doğru değildi. Aslında çok güçlü bir milliyetçilik de yoktur. Demokratik devrim köklü gelişmedi, meselа aile devrimi zayıftır. Kültür devrimi yeni yeni gelişiyor. Diğer parçaların etkisi ve Apocu hareketin büyük gücü olmasa Küçük Güney'in varlığı üç günde dağılabilir. Zayıflık ve yüzeysellik dediğimiz budur. Sanatsal etkinlikler gösterildi,

Gerilla özgür yaşam sanatçısıdır

Gerilla, sanat değeri yüksek olan bir yaşam ve mücadele biçimidir. Gerilla romantizmi güçlüdür, kahramanlığı var. Bizde yaşam çizgisi çok paylaşımcı ve insani özellikler içeren bir düzeydedir. Bu bakımdan gerillanın kendisi zaten bir sanat olayıdır; askerliğin sanatı, siyasetin sanatı, aslında Kürdistan'da özgür yaşam sanatıdır. Dolayısıyla sanatsal ifadeye en çok malzeme sunan bir olgu durumundadır. İsyancılığın sanatı zayıftır. Nitekim peşmergecilik, sanata konu olabilecek bir savaş veya yaşam tarzına sahip değildir. İsyancılık, dar çerçevede bir sanat malzemesi olsa bile peşmergenin perişan yaşamının, savaştaki dağınıklığının ve süreksizliğinin sanat için ciddi bir kaynak olamayacağı açıktır. Dolayısıyla Kürdistan'da sanatın önü gerillayla açılmıştır.

Ulusal diriliş devrimi devam ediyor. Bunun motor gücü ve öncüsü gerilladır. Bundan sonra da demokratik devrimi geliştirirken, gerilla, temel mücadele kaynağı ve güvencesidir, dolayısıyla devrimin ilerleyişinin teminatıdır. Kültür devriminin yaratıcısı ve yürütücüsü olan

> "Ulusal diriliş devrimi devam ediyor. Bunun motor gücü ve öncüsü gerilladır. Bundan sonra da demokratik devrimi geliştirirken, gerilla, temel mücadele kaynağı ve güvencesidir, dolayısıyla devrimin ilerleyişinin teminatıdır. Kültür devriminin yaratıcısı ve yürütücüsü olan gerilla, Kürt toplumu için bir kültürel devrim olayıdır. Kürt insanının yeni bir kültür edinmesi gerillada somutlaşmıştır."

Ülkedeki gelişmeler içinde de kültür kurumunun pratiğini değerlendirmek gerekiyor. Bu kuruma başlangıçta çok umut bağlanmıştı. Nitekim ciddi bir yönelim de oldu. Fakat savaş tırmanınca faaliyet ve etkinlik alanı daraldı, bir de biraz daha militanca yürütülmesi gereken bir faaliyet oldu. Böyle bir durumda gittikçe küçüldü, kendi kabuğuna çekildi ve bir tıkanmayı yaşar hale geldi. '90'ların sonuna doğru oradaki kurumlaşmanın yaşadığı durum bu oldu. '90'ların başındaki etkinlik düzeyi gelişmediği gibi, tersine azaldı ve giderek kayboldu.

Küçük Güney'deki faaliyetler çok örgütlü kılınamadı. '80'lerin ortalarında Akademi varken bu çalışmalar Lübnan'da başladı, giderek Suriye'de çeşitli önemli günler esas alınarak kültürel etkinlikler yapıldı. Müzik biraz canlandı, bazı sanatçılar da ortaya çıktı, ama oranın imkanlarına denk bir gelişim sağlanmadı. Önderlik orada bulunduğu için dünyanın her tarafından bütün sanatçılar geliyordu. Ayrıca ülkenin bir parçası idi, yani savaş hemen yanı başındaydı. Bunları çok daha derin ve güçlü yansıtan bir sanat düzeyi gelişebilirdi. Böyle bir gelişme Avrupa'dan beklenemezdi, ama Küçük Güney'den beklenebilirdi. Ülkenin bütününde süren Ulusal demokratik mücadeleyi derinliğine hissederek ortamın elverişliliğiyle birleştirerek güçlü bir sanat etkinliğine dönüştürebilirdi. Bu olmadı. Eleştirilen husus burasıdır. Toplumu ve bireyi ruh, düşünce ve davranış bakımından derinliğine etkileyecek, bireyde kültür devrimi yaptırtacak derinlik ve estetik gelişmedi. Doğru bir sanat gelişimi olmadı. Yapılanların bir kısmı taklitti. Sanatçıların kişilikleri zayıftı. Bu durum, sanat gösterilerine de yansıdı. Örneğin bu çalışmaları ülkede geliştirmek yerine yurtdışına gitme eğilimi ortaya çıktı. Belki Suriye koşulları da çalışmalara fazla elvermiyordu, ama yine de güçlü bir sanatçılık gelişebilirdi. Onun yerine kendine biraz sanatçı diyenler, yurtdışına çıktılar. Yüzeysel ve sığ duruş, yurtdışının özellikleriyle birleşince, sanatçılıkta daha zayıf bir konum arz etti.

gerilla, Kürt toplumu için bir kültürel devrim olayıdır. Kürt insanının yeni bir kültür edinmesi gerillada somutlaşmıştır, dolayısıyla Kürdistan'da özgür birey ve toplumun, özgürlük kültürünün yaratıcısı gerilladır.

Umutları tümüyle bitirilmiş, örgütlülüğü dağıtılmış, çok basit bir yaşam içinde birbirine düşürülmüş, toplum denilip denilmeyeceği bile tartışmalı hale getirilmiş bir topluluktan, örgütlü, kararlı, geleceğe umutla bakan, insanlık için coşku ve heyecan kaynağı olan bir halk gerçeği ortaya çıkarılmıştır. Mevcut durumda başkaldıran, demokrasi ve özgürlük yolunda her türlü zorluğu göğüsleyerek mücadele eden bir halk gerçekliği söz konusudur. Önderlik, bunu savaşan halk gerçekliği olarak tanımladı. Benzer biçimde kendi gerçeğinden kopmuş, düşünceden uzaklaşmış, duyguları çarpıtılmış, davranışı çok daraltılmış, yaşamı basitleştirilmiş, pısırıklaştırılmış, basit bireyci bir yaşamdan ötesini düşünemeyen, dolayısıyla herkesin istediği gibi çalıştırdığı ve savaştırdığı bir insandan iradeli, düşünen, özgürlük iddiasında olan, örgütlenerek mücadele eden bir birey ortaya çıkarıldı. Gerilla, bu bireyin temsilcisidir. Gerillanın temsil ettiği değerler, duygu, düşünce ve yaşam özellikleri ile dünkü toplumdaki özellikler arasında bir bağ yoktur. İkisi birbirine çok karşıttır. Gerilla duyguda, düşüncede ve davranışta eskiyi bu kadar yıkarak yepyeni bir yaşamı ortaya çıkartan bir olgudur. Dolayısıyla gerillanın yarattığı kişiliğin toplum üzerindeki etkisi ve toplumu değiştirme durumu değer yargıları, beğenileri, retleri ve yaşam özellikleriyle tümüyle değişmiş bir insan ve hızlı bir değişim yaşayan bir toplum ortaya çıkardı. Bu bir gerçektir.

Yaratılan yeni kültür, en üstte Önderlikte ve binlerce kahraman şehitte ifadesini buldu. Yirmi beş yıldır ısrarla, büyük bir irade ve iddiayla özgürleşme mücadelesinden vazgeçmeyen binlerce gerillada ifadesini buluyor. Kuşkusuz eksiklikler vardır, ama Kürdistan'da gerilladan başka bir kültürel değişim olayının olmadığı da bir gerçektir. Onun dışında Kürde ait bir gelişme yoktur. Gerilla kişiliği, bir kişilik devrimini ifade ediyor. Bu, Önderlik gerçeğinde ve şehitler gerçeğinde kanıtlanmıştır. Bu gelişme, özgür insan özelliklerinin Kürdistan'da yeniden diriltilmesi anlamına geliyor. Gerçek sanatçılık budur. Gerçek gerillacılığı, Kürdistan'da ulaşılan en üst sanatçılık olarak tanımlamak gerekir. Onun için en büyük sanatçı Önderlik gerçeği ve bir bütün olarak gerilla ile ortaya çıkartılan yaşamın kendisidir.

Gerillanın başarmak için yaptıkları sonsuz derecede duygu, düşünce ve davranış üretimini ifade ediyor. Bu düzeyde bir yaratıcılık söz konusudur. Sanat bir yaratma eylemi ise, gerillacılık bunu en yoğun bir biçimde yapan bir yaşam ve mücadele biçimidir. Dolayısıyla en derin sanat olayını gerillada bulmak mümkündür. Bu nedenle gerilla, aynı zamanda sanat için en derin ve gerçekçi kaynaktır. Ancak bu kaynağın sanat alanında yeterince ifadeye kavuşturulduğu görülmüyor. İnkar ve imha siyaseti fırsat vermiyor, kaynak sunmuyor; tersine, imha yaklaşımı var. Dolayısıyla sanat faaliyeti fedai çizgisinde mücadele etmeyi gerektiriyor. Fedai çizgisinde askerlik yapılabildiği gibi, sanatçılık da yapılabilir, nitekim yapılmalıdır.

Demek ki işi böyle ele alan, duygu ve düşünce olarak kendisini bu yaşamla birleştiren kişilikler yoktur, yani sanatçılar ortaya çıkmamıştır. İşte bu noktada inkar siyasetinin etkileri ortaya çıkıyor. Bu siyasetin etkileri, insanları böyle bir duygu ve düşünceden uzak tutuyor. Kaçış, uzaklaşma ve kopuş buradan kaynaklanıyor. Bunun için büyük sanat kaynağı ve sanat değeri olan gerilla henüz işlenmemiş, güzel sanatlarla ifadeye kavuşturulmamış bir olgu olarak duruyor.

Sanatçı duygu ve davranışlarıyla özgür bireye ulaşmayı hedefler, o yönlü yoğun çaba harcar, kendini toplumsal özgürlüğe adarsa güçlü sanat ürünleri ortaya çıkarabilir. Bunu yapmayan bir birey, güçlü bir sanat ürünü ortaya çıkaramadığı gibi, sanatçı da olamaz.

> "Gerilla kişiliği, bir kişilik devrimini ifade ediyor. Bu, Önderlik gerçeğinde ve şehitler gerçeğinde kanıtlanmıştır. Bu gelişme, özgür insan özelliklerinin Kürdistan'da yeniden diriltilmesi anlamına geliyor. Gerçek sanatçılık budur. Gerçek gerillacılığı, Kürdistan'da ulaşılan en üst sanatçılık olarak tanımlamak gerekir. Onun için en büyük sanatçı Önderlik gerçeği ve bir bütün olarak gerilla ile ortaya çıkartılan yaşamın kendisidir."

KARADAĞIN ÇIĞLIĞI

Süleymaniye'ye yol alıyoruz. Mayısın üçü. Ve yıl iki bin. Gece saat 12'ye doğru şehre giriyoruz. Caddelerin genişliği hoşuma gidiyor. Sokak lambaları yanıyor, sokaklarda halen insanlar dolaşıyor, sarhoş olmuşlar. Göze çarpıyor. Yol kenarlarında İstanbul'da alışık olunan sokak fahişeleri görünüyor. Geçen araçlara durmaları için el sallıyorlar. Derneğe varıyorum. O gece uyku tutmadı beni. On yıldır BAAS rejimi alandan çıkarılmıştı, ama insanlar sokakta etini satıyorlar, niye? Daha sonraki günlerde o geceki düşüncelerimi anımsayarak, yarı ağlamaklı gülüyorum. Tanımak anlamak, anlamlandırmak... Bu kavramlar bir devrimcinin tüm yaşamında her an karşılaştığı ve kendi benliğine soru yüklemenin ilk anahtar sözcükleri oluyor. Sokaklara çıkmak istiyorum.

Zeynep arkadaş;

"Daha erken. Biraz bekle. Yeni gelenlerle çıkarsın. Bu boş zamanında kitap okursun, bazen de görüşme vb ilişkilere gidersin" diyor.

Diplomasi işine bakan arkadaşla bir partinin merkez binasına görüşmeye gidiyorum. Karşılamalar, diplomatik nezaket, hoş beş ve çaylar, soğuk kola, hemen ardından ayran. Partinin Genel Başkanı bizimle konuşurken telefon geliyor. Adam, ahizeyi bazen kulağına alıyor, bir kelime cevap ve ara sıra "hım hım"lar ve ahizeyi biraz şişko göbeğine yaslıyor. Tekrar alo vb, bu sahneler oldukça uzuyor. Telefonu kapayıp bize dönüyor. Sadece bakıyor. Çok yoğunlaştığını, Kürtlüğünün zorlandığını ve kendinin dünyanın merkezi olduğu hissini vermeye çalışıyor. Bana, *"niye konuşmuyorsun?"* diyor. Ben de *"arkadaşım konuşuyor"* cevabını verince, yine hım hım deyip kafasını sallıyor. Arkadaşla konuşuyor.

Görüşme bitmişti. Kalkıp çıkacağımız esnada iki eliyle elimizi sıkıyor ve ne sorunumuz olursa yalnızca kendisiyle görüşmemizi istiyor. Bunu söylerken sessiz konuşuyor. Kendi binasında, kimsenin duymasını istemiyor havasını veriyor.

Başkanın odasından çıkınca salonda yardımcısı Dr. S. bizi karşılıyor. O da kapısından bizi uzaklaştırırken;

"Sizin dostunuz ve buradaki tek yurtsever benim, emrinize hazırım, ne sorununuz olursa bana gelin" diyor.

Merdivenlerden çıkış kapısına yöneliyoruz. Merkezlerinden Dr. Pi. bizi karşılıyor. Çıkış kapısını açıyor, dışarı çıkıyor. Arabaya binmemize fırsat vermeden;

"Ben geceleri de buradayım, tüm işleri ben yürütüyorum. Bir sorun ya da yardıma ihtiyacınız olursa diğerlerine gerek yok, ben çözebilirim. Ben Serok Apo'ya bağlıyım" diyor.

Arabamıza biniyoruz. Arkadaşla tartışıyoruz. Ben arkadaşa, *"burada ya üç ayrı temsilci var, ya da üç ayrı yerlere bilgi veren onların emrinde çalışanlar var. Çünkü bir örgütte bu tür işleyiş olmaz"* diyorum. Oradan eve geliyoruz.

Faaliyetlere çıkıyoruz. Süleymaniye'yi tanımak istiyorum. Görünürde evlerin mimari yapısı dubleks daire biçimindedir. Zengin sanır insan. Ama gerçek öyle mi? Aydınların bol olduğu 'rewşenbirler şehri' gerçekten öyle miydi?

Sokaklardan çıkıyorum. Ana cadde üzerinden bir arkadaşın akrabasının adresini aramak için yavaş adımlarla gidiyorum. Arkadaş ailesine bir mektupla, Önderliğin ve kendisinin resmini göndermişti. Onu vermek için gidiyorum. Caddenin sağında solunda insan kümeleri yığılmış, buz vb satanlar var. Az ileride iki kadının yanında kravatlı ve şık giyimli bir adam duruyor. Yanlarına bir araç yaklaşıyor. Kısa bir pazarlıktan sonra kadınlardan biri araca biniyor. Ayrılırken diğerlerine sahte bir gülücük ve el sallamayı ihmal etmiyor. Adamın gözü bana ilişiyor, yabancı olduğumu anlıyor. Gayri ihtiyari yavaş yavaş yaklaşmaya çalışıyor. Oraya yönelip adresi soruyorum. Adres bir dekorasyon dükkanı. Dükkan sahibi beni buz gibi karşılıyor. Küfür ediyor, böyle bir yakınının olmadığını söylüyor. Daha da ileri gidip asayişi çağıracağını söylüyor. Tabancam koltuğumun altında duruyor. Yavaşça emniyetini açıyorum, adam tabancayı fark edince korkuyla geriliyor. Ben de soğukkanlılığımı yitirmeden dükandan ayrılıyorum.

Oradan pazara bir dostun dükkanına geldim. Dost bir çay getirdi. Eskiden saflarımızdan gelen değerli bir insandı. Bana Dr. Süleymanların kaçtığını müjde biçiminde verince şaşırdım. Gerginliğimi anlayınca;

"Yahu siz arkadaşlar acayip duygusalsınız. Parti bir kirden arındı, her günü zarardı partiye. Tam da YNK'ye göredir" dedi. Babası etkili bir aşiret önderiydi. Bir süre öyle sessiz kaldık. Sessizliği yine o bozdu;

"Dün akşam YNK'nin üst düzey bir adamı evimize geldi. Biliyorsun babam onları sevmez, ama aileyi kazanmak için bazen gelip giderler. On on beş insan vardı. Süleyman'ın kaçtığını ve PKK'nin çok önemli bir adamı olduğunu vurgulayan övücü laflar ediyorlardı. PKK'nin yavaş yavaş dağılmaya doğru gittiğini söylüyordu sevinerek. Ben de ona 'kim sana Sılo'nun önemli biri olduğunu söyledi' dedim. O da, 'biz biliyoruz' dedi. Ben de oradakilere, 'Sılo sizi kandırmış, PKK içinde en itibarsız, düşkün biridir ve VI. Kongre'de örgüt üyeliği dondurulmuş, sıfatsız biridir' dedim. Adam neye uğradığına şaşırdı. Ardından da arkadasına bile bakmadan çıkıp gitti. Konuşmam babamın çok hoşuna gitmiş, keyifli keyifli gülüyordu."

Evlerine gitmiştim. Gerçekten de babası Medya TV haricinde hiçbir televizyonu izlemiyordu. Önderliği seven bir yurtseverdi. Tüm köylülerin sorunlarını kurdukları bir komite ve kooperatif aracılığıyla çözüyorlardı. Tam bir köylü demokratıydı. Evinde de eşiyle ilişkileri saygı uyandırıyordu. Eşini her kararına ortak ediyordu. Eğer uzun bir süre kadro arkadaşlar evlerine gitmezse çok kızıyordu.

Her gün 12 saatten fazla sokaklardaydım. Para fazla gitmesin diye araçlara binmez, yaya yürürdüm. Sokaklar sıkıcı, sokaklar ruhsuzdu. Yaşayan ölüler sokağıydı. Kimsenin yüzü gülmüyordu. Yaşlı kadınlar siyaha bürünmüş, çocukların gözleri donuk, yüzleri gülmüyor. Düğünleri canlı değil. Düğünler Avrupa şablonculuğunu oynuyor. Kürtlük ölü. Ama Kürtlük aynı zamanda alttan kaynayan bir kazan. Gelin modern giyinmiş, makyajı yerinde, damat da hakeza öyle, ama halay yok, bablekan, sepê yok. Kürt folklorik elbiselerini giymek, geri kalmışlığın sembolü olduğundan kimse giymiyor. Giyenler de horlanıyor. İstanbul, Ankara gibi metropol kentleri aklıma geldi. Özünden kaçma.

Fark edilen bir diğer nokta da Süleymaniyeli Hewlerliyi sevmez; çünkü Hewlerli aydın değil, geridir ona göre. Hele Behdinanlı olmak suçtur. Çingene kavramlarıyla açıklanırlar. Görünürde Süleymaniyeli Süleymaniyeliyi sever sadece. Ama birbirini de sevmezler aslında. Ailesini, ailesinde de önce kendisini, sonra çocuklarını ve karısını sever. Süleymaniyeli aslında karısını da sevmez. Avrupa evlerinde gördüğü mankenlere öykünür. Kıskançtır. Küçük burjuvazinin klasik bir özelliği olarak, varolmanın dayanılmaz hafifliğini yaşar. Egoisttir. Dizginlenemez özentileri vardır. Amerikan hayranıdırlar. Sokaklarda Sibel Can'ın, İbrahim Tatlıses vb sanatçıların posterleri satılır. Sokaklarında Kurmanci kaseti satılmaz, ama Bülent Ersoy, Zeki Müren, Hülya Avşar vb 'sanatçıların' kasetleri bolca bulunur.

Dükkanların olduğu dar sokaktan yürüyorum. Dükkancıların bir anda hepsinin kapılarının ardında ağızları kulaklarına kadar gülmelerine, laflı sataşmalarına bir anlam veremiyorum önce. Daha dikkatli bakınca önümden geçen Behdinan yöresinin giysilerini giymiş iki genç kadına güldüklerini anlıyorum. O an İngilizlerin böl yönet politikasını, YNK'nin Kürtçülük adına Behdinan-Soran çelişkisi üzerinde yürüttüğünü görüyorum. Gördüklerim İngiliz siyaset tarzının somut meyvesiydi. Sinirden kıpkırmızı olmuştum, ama kendimi toparladım.

Tanıdığım elbise satan dükkana girdim. Dükkan sahibi eski Komünist Parti üyesi bir yurtseverdi. Sessizce çayı önüme koyarken;

"Biliyor musun, eskiden Araplar varken daha kolaydı. Bu adamlar Kürtçülük adına halkta umutsuzluğu, geleceğe güvensizliği, geleceğe dair stratejik bir yenilgiyi yaşatıyorlar. 'Fişe'yi yani boşu çizgi haline getirdiler. Şimdi ise tekrar kardeş kavgısını başlatacaklar. Bu defa hedefte olan sizsiniz. YNK size saldıracak, dikkat edin" dedi.

Sokağa çıktım, bir minibüse bindim. Minibüste Orhan Gencebay'ın kaseti çalıyor. Araba dolu, herkes dertli dertli dinliyor, ama kimse anlamıyor. O günün gerginliğiyle şoföre;

"Sen bunu anlıyor musun?" diye soruyorum. O da, *"hayır!"* diyor.

"Değiştir. Kürtçe koy üstüne." Ses tonum sert çıkmıştı. Şoför beni önce bir süzdü, ters ters baktığımı görünce sakince, "tamam" deyip Hasan Zirek'in kasetini üstüne koydu.

Arkadaşlarla randevumuz bir mezarlıktaydı. Hamza, İskender arkadaşlarla tekmilimizi mezarlıkta aldık. Hamza arkadaş;

"Heval bugün bir ana bana ne dedi biliyor musun; 'oğlum siz yanlışsınız. Celal Talabani'ye karşı niye propaganda yapıyorsunuz? O adam işini yapıyor. Komala Rençdaran'ı tasfiye etti. Ali Asker'i tasfiye etti. İran KDP'yi sattı. Şimdi parası bitmiş, siz para ediyorsunuz, yani PKK'yi, sizi satacak. Konuşacağınıza tedbirinizi alın. Biz neyin ne olduğunu biliyoruz' dedi."

Hamza arkadaşla sadece bakıştık. Ana doğru demişti. Partiden de tedbir almamız yönünde uyarı gelmişti. Tedbirler üzerine tartıştık. Daha illegal hareket etme yönünde karara vardık. Çünkü Ranya'da 35 arkadaş tutuklanmış, hastane kuşatılmış, gazetenin dağıtımı yasaklanmış, gazetenin önüne karakol kurulmuştu. Hareket eden sadece bizim birimle, halk içindeki bayan arkadaşların birimiydi. Gece Konsey'in açıklamalarını iki üç koldan şehrin dört köşesine dağıtıyoruz. Çıkan haftalık ***Ronahi*** –Welat gazetesinin yerine çıkıyordu– gazetesini de pazarda her yerde dağıtmaya çalışıyoruz. Gazeteyi verdiğimiz milis, bindiği otobüste şoförün arka koltuğuna gazeteleri yerleştirip kendisi de en arka koltuğa geçip oturuyor. Araç dolunca şoförün arka koltuğunda oturan biri gazeteyi açıp bakıyor ve hayretle;

"Hey allahım, bu PKK ateşin içine de düşse yine çıkıyor" diyor. Şoför yemin billah ediyor, haberi olmadığın söylüyor. Yani gazetemizin kitleye ulaşması için her yöntemi deniyorduk. Örneğin bir keresinde İskender arkadaş caminin tuvaletine gazeteyi yerleştirirken cebinden yedek tabanca şarjörünü klozet deliğine düşürmüştü. Tenha sokaklarda ise gazeteyi çocukların eline veriyorduk. El arabasıyla eşya satan, ekmek satan milislerimizle her ekmeğe bir bildiri, bir gazete sarıp insanlara veriyorduk. Bu da YNK'yi çıldırtıyordu.

Bazı malzemelerimiz vardı, yerlerinin değiştirilmesi gerekiyordu. Yaklaşık iki çuval dolusu eşya vardı. Hem bu yüzden hem de nokta tanınmasın diye üç araç değiştirmek zorunda kaldım. Gittiğim evin sahibi evde yoktu. Evin bahçesinde bir süre sessiz oturdum, bekledim. Komşuları beni hırsız sanıp üstüme geldiler. Şansım yaver gitti ki, ev sahibi çıkageldi.

Eşyaları yerleştirip kardeşinin evine gittik. Ev halkı gergindi. O gün evi üç silahlı adam basmış, büyük ihtimalle dostumuzun kardeşini öldürmeye gelmişlerdi. Hikayeyi anlatıyorlar. Adam YNK'nin bölük komutanı, KDP savaşı döneminde bazı kimseleri öldürmüş ya da onun öldürdüğü söyleniyor. Ölenin ailesi, aşireti YNK'den intikam yerine bu adama yönelmiş. KDP'ye bunun öldürdüğünü kim söylemiş? YNK'ye sorulabilir, neden sorulmuyor? Birey bir çıkmaza sokulmak ve tam bağlanmak isteniyor. Dostumuzun kardeşi gitmiş YNK yetkililerine, kendini korumak için silaha ihtiyacı olduğunu söylemiş. Ama olumsuz cevap almış. Biraz tartışıyoruz. Bölük komutanı YNK istihbaratında çalışıyor. Gözleri doluyor ve iç çekerek;

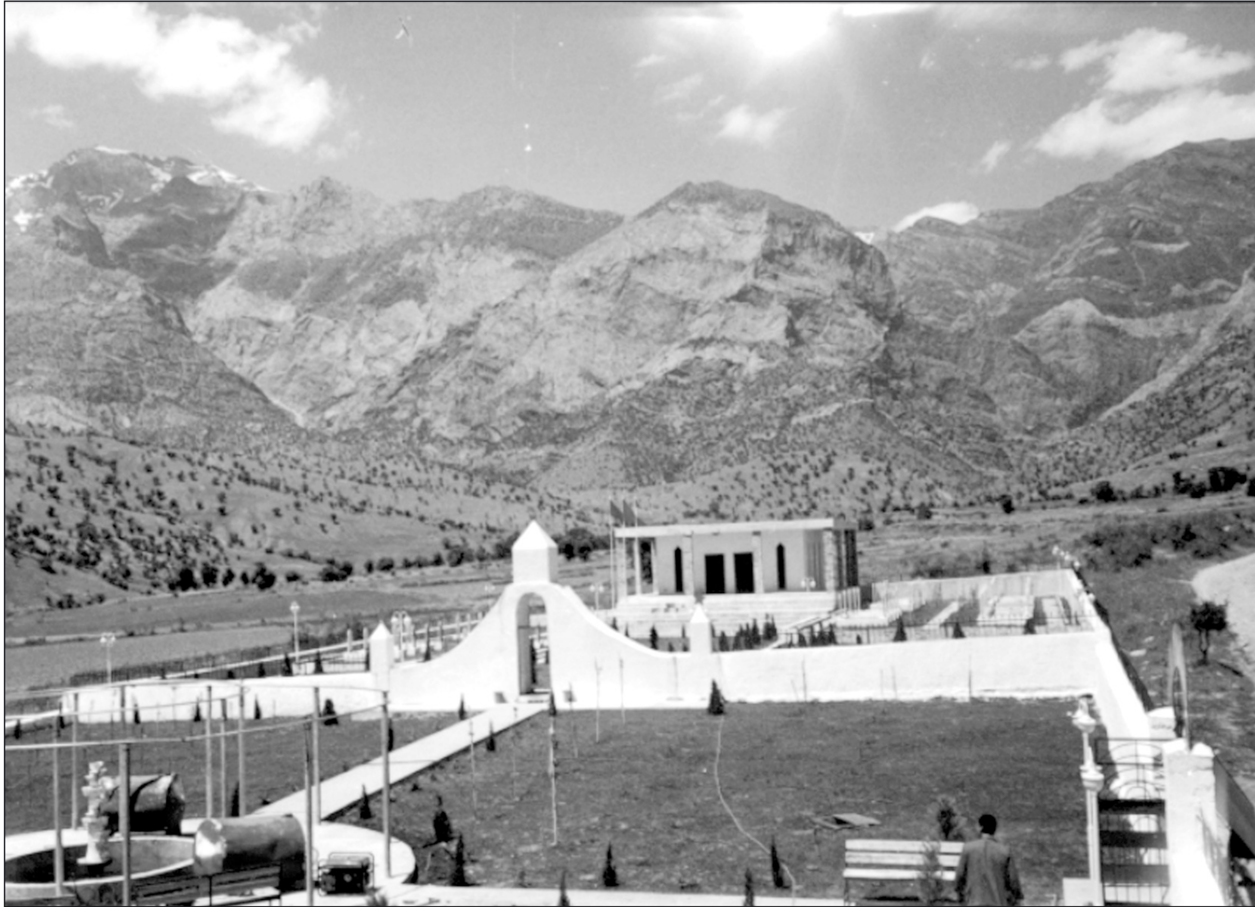
"Heval bizi ihanete zorluyorlar, kirli bir savaş kapıdadır" diyor. Sonra anlaşılıyor bunlar bir kesim. PKK ile savaşmak istemiyorlar, savaşa karşı çalışma yapmışlar. YNK de bunları komplo, şantajla bastırarak hizaya getirmek istiyor. Çantadan kleşi ve iki bombayı kendilerini korumaları için bırakıyorum. Sabah kahvaltı yapıyoruz. Bölük komutanı ve onun kardeşiyleyiz. Eşi ise öğretmendir. Kendisi yeni mezun olmuş. Eşiyle bir şey üzerine konuşuyor. Bir konu üzerine eşi, olmaz diyor. Adam, *"kalbimi kırıyorsun"* diyor.

Yüzündeki ifade sert ve aşağılayıcıydı. Eşi hala, *"hayır, öyle demek istemedim"* diyor.

Aç olmama rağmen bir şeyler atıştırıp evden ayrıldım...

Axin ve şehit ***Tanya*** arkadaşlarla randevum var. Onlarla buluşup bir aileyi tanıştırmaya gidiyoruz. Axin arkadaş tanıdığımız birinin kaçtığını ve pazarda karşılaştıklarını söylüyor. Olası kalacağı yerleri tahmin etmeye çalışıyoruz. İçim sızlıyor. İnsanın düşüşü, insanın ölümü. Kürdistan'da tüm insani yönleri öldürerek emperyalizme hizmet ediyor. Yolda gayri ihtiyari Axin arkadaşa hüzün dolu bir iç çekişle bakıyorum. Değerli bir insan yetkin biri. Güzel biri. YNK onu saflardan uzaklaştırmak için özel çaba içinde. İçimdekileri ona söyleyemiyorum. Halbuki yoldaşlar tasayı sevinci paylaşırlar. Ama ben yanlış anlar düşüncesiyle kaygılarımı onunla paylaşamıyorum. Kaldığımız ev Hewlerli bir dostun evi. Eşi Duhoklu. Hep bayan arkadaşların niye evine gelmediğinden sitem ederdi. Kapıda beni ve iki bayan arkadaşı görünce dünya onun oldu. Beni bırakıp bayan arkadaşlara sarıldı. İçeri geçtik.

Reber evin 7 yaşındaki oğlu. Hemen geldi boynuma dolandı. Ve bayan arkadaşlarla tokalaştı, öpüştü. Saçları sarı ve uzun olduğundan Axin arkadaş onun kız olduğunu sandı önce. Erkek olduğunu söylediğimde şaşırdı. Reber'in gerçekten de bir erkek çocuk olduğuna kimse inanmıyordu. Sarışın mavi gözlü saçları sırtının ortalarına iniyor. Örgü yapmış tam bir kız çocuğu görüntüsü veriyordu. Reber'in maharetleri çoktu. Komşularının kazını kafa üstü su dolu tenekede boğmuş ardından da sahibini çağırarak "senin kazın intihar etmiş" demiş. Güzel bir sohpetin ortalarındayken kapıdan bir kadın sesi geldi. Sesin gelmesiyle Reber'in renginin

atması bir oldu. Annesi bıkkın bir ifadeyle "yine ne yaptın Reber" diye sordu. Reber omuzlarını havaya kaldırarak masum bir ifadeyle "hiç" dedi.

Annesi dışarı giderek durumu öğrendi. Reber abisini döven 12 yaşındaki çocuğun kafasını kırıp, kardeşinin intikamını almış. Annesi Reber'i diğer kadına gösterince, kadın;

"Hayır bu olamaz. Bu daha küçük bir çocuk, benim oğlumu dövemez" diyor. Reber ise gayet soğukkanlı, *"bendim"* diyor. Yanıma geldi. Öpüp biraz da nasihat verdim. Arkadaşları orada bırakıp ayrılmak için kapıya çıktım. Reber ağladı;

"Beni de götür Heval. Ben de Serok Apo'nun gerillası olmak istiyorum." Gözlerim dolmuştu. *"Daha sonra..."* deyip oradan uzaklaştım.

Yolda giderken bir caminin önünde daha önce içimizden kaçan Azad adında bir unsur ilişti gözüme. Yalnız değildi. Elimi tabancamın üzerine koydum. Azad yanıma geldi. Tir tir titriyordu. Üstü başı kir pas içindeydi, zayıflamıştı;

"Heval pişmanım, bunlar bizi hayvan gibi kullanıyor. Ayda 400 dinar veriyor ve karargahlardan çıkışımıza izin vermiyorlar. Verseler de kendi adamlarıyla birlikte veriyorlar" diyordu büyük bir pişmanlıkla. *"Madem pişmansın haydi gel gidelim"* dedim. O esnada yanımıza başka birisi yaklaştı;

"Haydi gidelim, kim bu?" Azad cevap vermedi. Giderken bozuk Türkçe'siyle buluşma için bir randevu yeri verdi.

Daha sonra ben, İskender, Hamza tedbirimizi alarak randevu yerine gittik. Ama Azad gelmedi. Yeniden camiye gittik. Günlerden cuma, abdest alıyoruz. Salon kalabalık. Tarikat gösterisi var. Elbane çalıyor, zikir ediyorlar. Davulun ritmine göre dervişlerin hareketleri baş sallamaları ses nidaları yükselip alçalıyor. Biri yanağının ağız boşluğundan şişi geçirmiş bir diğeri kafa derisine tek sıra halinde bir bıçak saplamış, kafadan sızan kan, burun üzerinden suratının sağına ve soluna yayılmış. Hava sıcaklığı 40 derecenin üzerinde. Müritlerin benzi gittikçe soluyor. Yaklaşık bir saat orada izleyici olduk. Ama bu çağ dışı görüntüler beni şok etmişti. Hamza arkadaş "gelmez artık" deyince oradan ayrıldık.

Geceydi ve Süleymaniye sokakları insan pazarıydı. İnsan simsarları Avrupa'ya adam götürme adıyla her mahallede bir çalışma yürütüyorlardı. Elinde neyi var neyi yok satarak giden ve yolda ölenlerin, denizde boğulanların hiç sözü edilmiyordu. Sadece "Avrupa bir cennettir, gidin" deniyordu.

Bu söz bizzat YNK merkez üyesi Nuşirvan Mustafa ağzıyla televizyonda yapılıyordu. "Her aileden bir kişi Avrupa'da olmalı" deniyordu.

Gece karanlıktı. Kaldığım evin yakınından gelen yoğun silah sesleri ev sahibini telaşlandırıyor. O bölgede arkadaşlar yoktu, ama aklıma Axin ile Tanya arkadaşlar geldi. Kulağımı iyice silah seslerine verdim. BKC, Kleş. Bu silahlar arkadaşlarda yok. Ev sahibi silah seslerinin geldiği yerin Nuşirvan Mustafa'nın evinin yakınları olduğunu söylüyor. Sabahleyin anlaşılıyor. Nuşirvan Mustafa, Komünist Partisi örgütünün merkezini görüşmeye çağırıyor. Bazı şeyler dikte ettirmeye çalışıyor. Kabul ettiremeyince de evin dışına çıkartıp kurşuna dizdiriyor. Daha önce binlerce kez yaptıkları komplonun küçük bir örneğini gösteriyorlardı.

O gün hava çok sıcak değildi. Ağustosun başındaydık. Fotoğrafçı dükkanının önündeydim. Dükkancı tanıdık biriydi. O an bana, *"bak kim geliyor"* dedi. Gelen sade giyimli uzun boylu bir adamdı. *"Kimdir"* dedim. "*Nuşirvan Mustafa. Hep yalın halktan biri gibidir. Korumasız gezer."*

Yanımdan geçti. Gözucuyla dükkana selam verdi. Dükkancı el pençe divan durarak önünde eğildi. Çevreye göz attım. Sağ caddede arkasından dağınık bir şekilde yürüyen "halktan" insanlar geliyordu. Yaklaşık sayıları 20 olan bu kişiler Nuşirvan Mustafa'nın korumaları idi. Dükkancıya *"seninki hiçte korumasız değil"* diyerek adamları gösterdiğimde önce inanmak istemedi. Ama sonra korumaları olduğunu kabul etti.

Süleymaniye'yi terk etmeye hazırlanıyoruz. Parti talimatı:

"Arkadaşlar Karadağ'a çekilsin."

O gün gazeteler gelmişti. Zamanımız dardı. Saat 11'di. 500 gazeteyle bir taksiye bindim. İskender ile Hamza bir koldan, Tanya arkadaşların grubu da bir koldan gidiyordu. Sıcaklık 40-45 derece. Herkes evine çekilmiş. Sokaklar alabildiğine tenha. Öğleden sonra saat 14.00'de gazetelerimizi bitiriyoruz. Saat 15.00'de randevu yerine ulaştığımızda araba hazır. Arkadaşlarla araçlara biniyoruz. Araba yol alırken Hamza arkadaş;

"Yahu arkadaşlar Avrupa'da iken kendimi politik sanıyordum. Ama buradaki üç ayımda Süleymaniye'de apolitik olduğumu anladım" diyor.

Hepimiz gülüşüyoruz. Tanya arkadaşa, Axin ve diğer birkaç arkadaşın neden gelmediğini soruyorum. Heval Tanya;

"Onlar şehirde kalıp çalışmaları sürdürecekler, herkesin bir anda çıkması iyi olmaz" diyor. Sessizce camdan dışarıya bakıyorum. Tanya arkadaş, *"ne oldu"* diye soruyor, *"hiç"* diye cevap veriyorum.

Kaygılarımı söylemiyorum. YNK, Axin arkadaş başta olmak üzere birçok arkadaşa yönelebilir, çünkü onları tanıyorlar. Bu düşünce kafamdan hiç silinmiyor. Ama diğer taraftan da Felek arkadaşın tecrübeleri arkadaşları kurtarır diye düşünüyorum... (Sonradan da gerçekten Felek arkadaşın ustalığıyla arkadaşlar imha olmaktan kurtulmuşlardı.)

Karanlık çökmeden Karadağ'a varıyoruz. Arkadaşların ilgili ve soru soran bakışlarıyla karşılaşıyoruz. Etrafımızda fır dönüyorlar. Geneli yeni savaşçılar. Hepsi Kürdistan'ın doğusundan, Sine'den, Mahabat'tan, Urmiye'den yeni katılan arkadaşlar. Hepsi pırlanta gibi, hepsinin gözünde devrimin ateşi var. Bizim grup en az üç yıllık arkadaşlardan oluşuyor. (On yıllık olanlar da var içimizde.) Bize hep saygıyla yaklaşıyorlar. Kamp komutanı arkadaşın bize ilk uyarısı, *"sivil elbiseler ile kampta dolaşmayın, askeri elbiselerinizi hemen giyseniz iyi olur. Kampın köpekleri sivil giyimli gördükleri herkese saldırıyorlar"* oldu.

Gerçekten de Xalit arkadaş sivil giyimli olduğu için saldırıya uğramış, çareyi ***beru*** ağacına tırmanmakta bulmuştu. Askeri elbiselerimiz vardı. O gece hepimiz elbiselerimizi değiştirdik, bu sayede köpeklerin şerrinden kurtulduk. Artık yanımızdan geçerken sadece koklayıp geçiyorlar. Bazen de alışamamaktan olsa gerek, hırlayarak dişlerini gösteriyorlardı.

Arazi keşfine çıkıyoruz. Germiyan ovası dağın zirvesine nispet edercesine uzanıp gidiyordu göz alabildiğince. Sonbaharın sarı rengi hakim olmuştu bütün ovaya. Araziyi tanıyan arkadaş, olası saldırı yerlerini ve geri çekilme yerlerini gösteriyordu. (Bir de ayrıntı veriyorlardı, geceleyin petrol yanması çok rahat görülüyormuş buralardan.)

Ortaçağda yaşasaydık Karadağ konumlanma ve üslenme açısından tam bir kale olurdu. Sol tarafı ovaya, sağı ise Süleymaniye'ye açılıyordu. Yani ovaların ortasına yapılan bir kaleyi andırıyordu. Sağlı sollu kaya ve dağ silsilesi, doğal bir sur görüntüsü veriyordu. İç kısım ise ormanlık ve vadilerden oluşuyor. Girişleri ise doğal kale girişleri gibi...

Dağın tam göbeğinde gerçek kaleye benzeyen bir yer dikkatimizi çekiyor. Arkadaşa orayı göstererek, kale gibidir diyoruz. Arkadaş yarı gülümseme ile;

*"Orası kale gibi değil, kaledir. Akad kralı *Naramsi'nin kalesidir. Heykeli de kalenin aşağısında doğu girişindeki boğazdadır. Halen canlı gibi durmaktadır"* diyor. Arkadaşlarla heykeli görmek için sözleşerek kampa geri dönüyoruz.

Kampta diğer arkadaşlar voleybol oynuyorlar. Biz de onlara katılıyoruz. Yeni arkadaşların canlılığı, temizliği ve sadeliği insanı imrendiriyor. Ronahi arkadaşın kütleri karşılaması mükemmel. Ronahi, İran'dan üniversiteyi bırakıp katılan bir arkadaş. Toplam 14 civarında bayan arkadaş var. Hepsi de İran'da en az lise okumuş. Onlarla birlikte kampta toplam 30 yeni arkadaş var. Kandil'e geçmeleri gerekirken, yollar kapalı olduğu için geçememişler, dolayısıyla 15-20 gündür Karadağ'da bulunuyorlar. Biz faaliyetten gelen arkadaşlar da 17 kişiyiz. 10 gazi arkadaş, iki çoban ve yönetimle birlikte toplam mevcudumuz 57. Yarı yerleşik bir üslenme içerisindeyiz. Kampta tavuk vb hayvanlardan tutalım, bir sürü keçi, biber ve domates bahçelerimiz de var.

Kamp komutanı arkadaşın tavırlarında bir rahatsızlık hissediyoruz. Akşamleyin bizim bölüğe geldi. Havadan sudan konuştu ve dolaylı arazi keşiflerimizi eleştirmeye başladı.

"Siz savaş paniği yapıyorsunuz" demeye getiriyordu. Tanya arkadaş ise yakınlaşan savaşı ona kavratmaya çalışıyor, hazırlıklı olmak gerektiğini belirtiyordu. En son biraz da kızarak;

"Bunun panikle falan bir alakası yok. Savaş kaçınılmaz. YNK somut adımlar atmış. TC ve bölge güçleriyle üzerimize gelecekler. Kendimizi kandırmamızın bir anlamı yok" dedi.Hepimiz de buna katıldık.

Kamp komutanı hem Tanya arkadaşın hem de bizim tavırlarımıza hiç aldırış etmeden yanımızdan ayrıldı. Kendi aramızda bir süre daha tartıştık. Ne olursa olsun önlem almalıyız noktasında netleştik. Ve cephane azlığından söz ettik. Arkadaşlar *"burada stok olmalı, yarın arkadaşa sorarız"* dediler. Tanya arkadaş,

"Yapı içinde savaş vb şeyleri konuşmayın. Arkadaşlar yenidir. Biraz hazırlıktan sonra kavratırız. Yarın kamp komutanı arkadaşla tartışır ve askeri eğitime ağırlık veririz" diyerek yanımızdan ayrıldı.

Gece açık havada yattığımız için yıldızları süzüyorum. Nöbetçilerin gidişlerinin sesi geliyor kulaklarıma. Keçilerin öksürmeleri duyuluyor. Heval Hamza bana sesleniyor;

"Uyanık mısın?"

"Evet" diyorum.

"Generale Teneke'yi izlemiş misin?" diye soruyor. Önce küçük bir şaşkınlık, ardından ise kahkahayla gülüyorum.

"Hayırdır Hamza arkadaş, bu saatte aklına nereden geldi General Teneke ve niye şimdi?" diye yarı şaka yarı ciddi soruyorum,

"Hiç öylesine..." diyor ve susuyor.

Hamza arkadaşın niye o tanımdan bahsettiğine yıldızlara bakarak anlam vermeye çalıştım ve öylece uykuya dalmışım.

Faaliyetlerden gelen arkadaşlarla hem araziyi tanıma hem de ***Naramsi*** heykelini görmek için yola koyuluyoruz. Yolumuzda turistik amaçlı yapılmış çeşme başındaki havuzun yanında duruyoruz. Havuz iki metre derinliğinde dört metre uzunluğunda betondan yapılmış. Az aşağısında köylülerin çadırları var. Zozana gelmişler.

Zozanın sahibi yaşlı biri. Çeşme başına abdest almaya gelmişti. Bayan arkadaşlar rahatsız olmasın diye sessizce uzaklaştılar. Biz köylüyle biraz sohpet edip, bilgi almak için orada kaldık. Adam abdestini tamamlamıştı. 60 yaşlarında dürüst birine benziyordu. Bize verdiği bilgiden sonra,

"Kendinize dikkat edin" deyip elimizi sıkıca sıktı. Gözleri derindeydi, kaşları kalın ve uzundu. Yüz etleri titriyordu. Bize, "allah yardımcınız olsun" dedi ve uzaklaştı.

Naramsi'nin kalesinin altından aşağıya, heykelin olduğu boğaza iniyoruz. Arkadaşlar bizden önce ulaşmışlardı oraya, resim çekiyorlardı. Heykel dere yatağının solundaydı. Dağın giriş kapısındaydı. Düz bir sarı taşa oyulmuştu Kral Naramsi heykeli. Kafasında tacı, ayaklarının altında öldürdüğü bir insan ve elinde öldürdüğü insanın bedenine doğru uzatılmış mızrağı. O dönem ***Lololar*** olarak bilinen bizim atalarımızın kalbinin üzerinde tutuyor mızrağını. Lolo ise yerde sırt üstü uzanmış, gözleriyle krala bakıyor. Heykel kısmen tahrip edilmiş. Peşmergeler, köylüler nişan alıp ateş etmişler. Mermi izleri var. Tanya arkadaş derin bakışlarla,

"Sanırım peşmergeler tarihten 'intikam' almak istemişler. Ama ders çıkarmayı da hiç bilmiyorlar" diyordu kendi kendine.

Öğle yemeğimizi orada yedik. Dönüşte havuzun başında bir araç gördük. Kaba saba, ama iyi giyimli dört adam 'piknik' yapmaya gelmişler! Adamların bizi karşılamaları, bakış, mimik, hal ve hareketlerinden YNK'nin istihbarat elemanları olduğu açık. Yolda aramızda tartışarak, savaşın artık çok yakınlaştığı noktasında görüş birliğine varıyoruz. Zaten daha sonra yaşanan gelişmeler bu görüşümüzü doğruluyor. YNK radyosu sürekli aleyhimizde propaganda yapıyor. Artık savaş an meselesi ve ilk hedefte Karadağ olacağa benziyor.

Kamp komutanı arkadaş askeri hazırlık vb tüm önerilerimizi reddediyor. Panik yaptığımızı söylüyor.

"Silah ve cephanemiz var mı?" sorusuna,

"Yeteri kadar var" diyor. Ama pratikte güce dağıtmıyor. Daha sonra ise bize açık tavır koyuyor.

"Siz misafirsiniz gücün içine girmeyeceksiniz, nöbetiniz, yemeğiniz yaşamınız ayrı olacak. Yapıyla iznimiz dahilinde konuşacaksınız. Sadece akşamları tekmil vermek için sorumlunuz yanımıza gelecek" diyor. Karar karşısında şoke olmuştuk. Partide böyle bir şey olamayacağını çok iyi biliyoruz. Birim olarak hemen bir toplantı yaptık. Arkadaşların ortak görüşü, "bir süre izleyelim, yapı yeni, ani çıkışlar yersiz rahatsızlıklar doğurmasın. Elimizden geldiğince biz yapıcı, tedbirli davranalım." İkinci gün ben ve Armanç arkadaş yeniden arazi keşfine çıkıyoruz. Süleymaniye tarafında karargahımızın üstüne gelen yolun tehlikeli olduğu sonucuna varıyoruz. Gidip akşam Tanya arkadaşa aktarıyorum. O da *"tekmile götür oraya sabah devriyeleri çıksın"* diyor. Tamam deyip tekmile gidiyoruz. Önerimizi arkadaşlar kabul ediyorlar. Tekmilde bir arkadaşın domuz avı önerisi kabul edildiği için ben, Raman, Xebat arkadaş ava gidiyoruz. Gece saat bire kadar pusuda kalmamıza rağmen domuzlar gelmedi. Avımız boşa çıkmıştı. Kampa geldiğimizde Hamza arkadaş nöbetteydi.

"Bugün akşam sizden sonra Komünist Partisi'nden adamlar geldi. Celal Talabani göndermiş. Kampı boşaltmamızı istemiş, ama adamlar hiç de normal değillerdi."

Tanya arkadaş sinirliydi. Bazı şeylerden şüphelenmiş.

"Seni çok bekledik" dedi ve gitti. Yerime uzandım. Yarı uykulu rojbaşla uyandım ve 4.30'da iştimaya gittik. Sabah şiarı atılır atılmaz tarama sesleri başladı.

"Herkes silahlarla mevzilere" dedim. Tanya arkadaşla kamp komutanının yanına gittik. Cihaz elindeydi. Devriyedeki arkadaşlar çatışmaya girmiş.

"Kimdir?" diye sorunca peşmergeler teslim olmalarını istemiş. Arkadaşlar kamp komutanına bildiriyorlar ve ateş için talimat vermesini istiyorlar. Kamp komutanı ise;

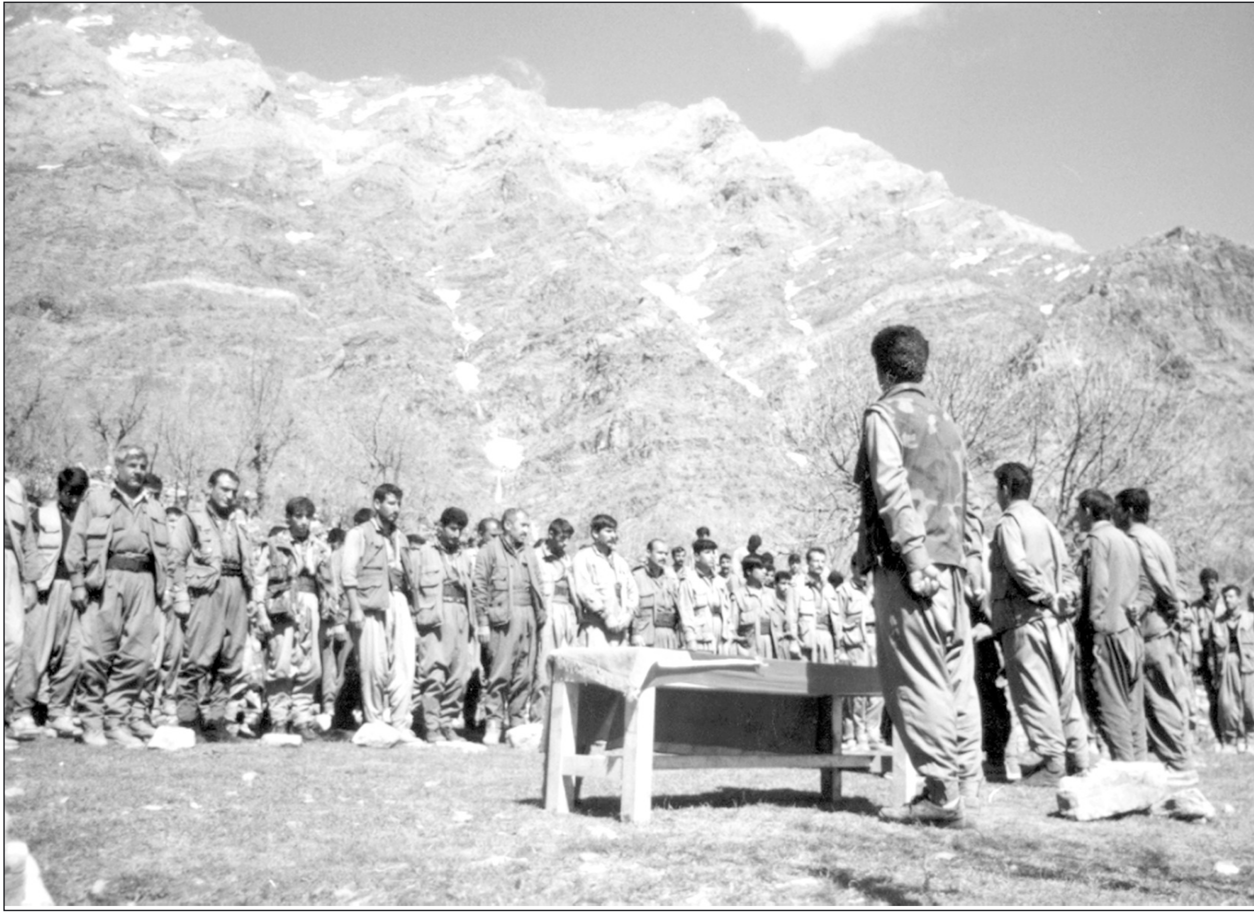
"Heval olduğunuzu söylediniz mi?" diyor. Devriyeler, " adamlar teslim olmamızı istiyorlar, sürekli Önderliğe küfür ve hakaret ediyorlar" diyor. Tanya arkadaş;

"Arkadaşlara vur emri ver, kendilerini savunsunlar." Tanya arkadaşın sesi emrediçi ve netti. Komutan biraz durakladıktan sonra, kendinizi savunun, vurun talimatını verdi.

Ve savaş başlamıştı. Ortalık biraz daha aydınlanınca dört taraftan iki üç bin peşmerge tarafından kuşatıldığımızı anladık. Kamp komutanı halen bu küçük burjuva işbirlikçi çizginin ihanetine inanmak istemiyordu. Eski arkadaşları yeni yapı içine dağıttık. Yeniden bir mevzilenme şekli verdik. Çatışma dört koldan devam ediyordu. Tanya arkadaş bir bayan arkadaşla birlikte mevziden mevziye gidip geliyordu. Raman arkadaşın yanına gittim. Raman;

"Gücü parçalara bölüp vur kaç taktiğiyle açılım sağlayalım, çakılıp kalmak imha olur" dedi.

Tanya arkadaşı buldum. Arkadaşın önerisini söyledim. Tanya arkadaş tecrübeli bir arkadaştı. Zele savaşını görmüş ve altı yıldır Dersim vb yerlerde sıcak savaşı yaşamıştı. ***Zilan*** arkadaş ilk katılımında onun yanındaymış. Tanya arkadaş o dönem Zilan arkadaşın komutanıymış. Ve

şimdi bizim birinci derecede komutanımızdı.

"Arkadaş doğru söylüyor. Hadi gidip diğer arkadaşla konuşalım. Gece hareket planı yapalım" dedi.

Çabalarımız nafile. Kamp komutanı olup bitenlerin ciddiyetini halen anlamak istemiyordu. O gün akşama kadar fazla zorlanmadık. Ama bir tehlikeyi fark ettik. Kampta yeterince silah ve cephane yoktu. Toplam 25 ferdi silah, bir BKC, 500 mermiyle bir de B-7 vardı. Yani 32 arkadaşımız silahsızdı. Geceyi mevzilerde geçirdik.

Savaş 14 Eylül 2000 sabahı tekrar, ama büyük bir şiddetle başladı. İkinci gün tüm eski arkadaşlar, yeni savaşçılara, oldukları mevzilerde silah atışını öğretiyorduk. Heval Haki kestiği keçinin etini ateşte yarı kızartılmış yarı küllü mevzilere dağıtıyordu. Yeni arkadaşlar hiçte yeni gibi davranmıyorlardı.

"Heval buradan saldıralım" diyorlardı.

O an aklıma *'**Savaşçı**'* adlı kitaptan bir cümle geldi; *"savaşçı ölüme rağmen ölümden korkmaz."* Gerçekten de hiçbir arkadaşın yüzünde ölüm korkusunu bulamadım. Mevziler şenlik alanı gibiydi. Peşmergelerle dalga geçiliyordu. Bir silahla iki üç arkadaş savaşıyordu. Bir arkadaş yanıma gelip kamp komutanının bizi çağırdığını söyledi. Hemen yönetim mangasına gittim, Tanya arkadaşta oradaydı. Kamp komutanı ciddiyeti anlamıştı, ama çok geçti. Çember gittikçe daralıyordu. Saat öğleden sonra 14.00'ü bulmuştu...

"Saat üçte parti yönetimi büyük cihazla konuşacak" dendi. Tanya arkadaş,

"Bizim diyeceklerimizin tümünü partiye aktaracaksın" dedi komutan arkadaşa. Cihaz bağlantısı oldu, parti yönetimi;

"Gruplara bölünün ve alanı terk edin" talimatını verdi. Ve Kandil'de de bizim için peşmerge mevzilerinin vurulduğunu söyledi. Hemen çıkış için planlama, kamuflaj ve çıkış yolları üzerine tartıştık. Her şey tamamdı. YNK'lilerden iki mektup geldi. Mektuplar sözde merkezlerine aitti. İçeriği tehdit, teslimiyete çağrı ve Önderliğe hakaretten ibaretti. Hazırlıklar tamamlanmak üzereydi. İki gündür sıcak çatışmaya rağmen kaybımız ve yaralımız olmamıştı. YNK'den 6 peşmerge ölmüştü. Tüm arkadaşlara talimat gönderildi. Saat 7.00'de düşman güçlere hissettirilmeden kampa doğru gelmeleri bildirildi.

Saat 7.00'de tüm arkadaşlar geldi. Hareket için sıralandık. Bir yeni, bir eski arkadaş biçiminde düzenleme yaparak yola koyulduk. Arkada köpeklerimizi, keçimizi, kayıp olan eşeğimizi bırakmıştık. Bir de Hamza arkadaşın çok sevdiği yeşil sivri biberleri...

Cigerxwin arkadaşın morali çok bozuktu. Belki kampı terk etmektendir diyerek sebebini sormadım. Sengav'a doğru yürüyoruz. Önümüzde peşmerge mevzileri var. Ateşleri görünüyor, az ilerimizde pusu olduğunu cigara kokusundan anlayıp yol değiştiriyoruz ve tüm arkadaşlarla çemberin dışına çıkıyoruz. Arkadaşlar oldukça yorgun ve uykusuz. Cigerxwin ile konuşuyorum,

"Hayırdır, çıktığımızda sinirliydin."

"Biz kamptayken kaldığımız mevzi zomun altındaydı. Peşmergeler gelip evin keçilerini almak istediler. Yaşlı ana karşı çıktı, ama peşmergeler, 'bunlar PKK'nindir' diyerek, zorla el koydular. Ananın 'siz Arap askerlerinden de zalimsiniz' demesi üzerine beş peşmerge birden anaya saldırdı. Yerlerde sürüklediler. Kendimi zor tuttum..."

Gece saat bire geliyordu. Göz kapaklarımız kapanmak üzereydi. Hamza arkadaş yanımıza uzandı.

"Ne diyorsunuz? Bana sanki bizi tuzağa çekiyorlar gibi geliyor. YNK radyosu sürekli bizim Irak'tan geldiğimizi, geleceğimizi söylüyor."

Cigerxwin arkadaş,

"Cello'nun bir tilkiliği vardır" dedi.

Hamza arkadaş dizime vurarak,

"Genarelê Teneke'yi düşündün mü?" diyerek gözlerime bakıyor. Ne demek istediğini bu defa anladım ve birlikte kahkahalarla güldük. Gece arazinin uygun bir yerinde üstlendik.

Sabah saat 9.00'da peşmerge sesleri gelmeye başladı. Armanç arkadaş seslerin geldiği yöne doğru yaklaştı ve sessizce beni çağırdı. Peşmergeler kampı talan ediyordu. 50 kadar peşmerge sırtında kilolarca yükle aşağıya doğru neşeyle iniyorlardı. Hatta birisi Haki arkadaşın uyduruk sandalyesini bile almıştı. Gece saat 12.00'den sonra yerimizde olmadığımızı anlamış ve kampı talan etmişlerdi. Keçilerimizi, TV benzeri şeyleri, YNK merkezinden Adnan Kerim'le Mahmut Sengav paylaşmışlardı. Pirinç, şeker, un gibi erzakları ise peşmergelere vermişlerdi.

Akşama doğru on arkadaş gruptan ayrıldı. Grup alanda kalacak, bu yüzden en iyi silahları onlara verdik. Tek tek kucaklaşarak arkadaşlardan ayrıldık. Dağın silsilesine doğru yürümeye devam ettik. Öncülerimiz yoğun pusu olduğunu, bizi tuzağa çekmek istediklerini söylüyorlar. Bu yüzden aramızda tartışarak olduğumuz yerde kalma kararı aldık. Şerzan arkadaşın hastalığı ağırlaşmıştı, sırtımızda taşıyıp yürüyorduk. Bayan arkadaşların komutanlığını Jinda arkadaş üstlenmişti. Askeri tecrübesi olan, olgun bir arkadaştı. YNK tüm su başlarını tuttuğu için suyumuz yoktu.

Artık sabah olmuştu. Bulunduğumuz araziyi inceledik. Her yer tutulmuştu. Yerimiz uygundu, ama her an bulunabilirdik. Peşmergeler arazi taraması yapıyordu. Akümüzün suyu olmadığı için iki gündür parti ile bağlantımız yoktu. Radyoları dinlemeye çalışıyorduk. Zahmetkeş'in verdiği habere göre 15 kişi şehit düşmüştük. Hatta isimlerimiz bile veriliyordu. Yarı öfkeli yarı neşeli bir havada şakalar yapıyor, ölümümüzü konuşuyorduk. Tanya arkadaş elinde dürbünle geldi. Saçlarının rengi tozdan sarımtırak bir renk almıştı. Bana,

"Çok rahatsın, hep neşelisin. Sen de, Hamza arkadaşta" dedi kızarak. Ben de,

"Radyoda şehadetimizi söylediler, nasılsa beleşten yaşıyoruz, bari neşeli yaşayalım" dedim. Tanya arkadaş ise yaptığım espiriye büyük bir ciddiyetle karşılık verdi.

"Ama devrime vereceğimiz şeyler ve bu işbirlikçilere verilecek cevaplarımız var."

Bir süre sessiz durduk. Tanya arkadaşa Şui'lerin (kömünistlerin) geldiği geceyi sordum. Daha önce sorma fırsatım olmamıştı. Tanya arkadaş,

"Adamlar kendilerini Celal Talabani'nin gönderdiğini birkaç güne kadar bu alanı boşaltmamızı söylediler. Arkadaşta, biz emri Celal'den almayız, muhatabı da biz değiliz, gitsinler parti yönetimiyle konuşsunlar. Eğer parti emir verirse boşaltırız dedi. Yani anlayacağınız oyun yaptılar. Adamları gönderip bizi gaflete koymak istiyorlardı. Zaten ertesi sabaha saldırdılar. Ben bazı şeyler hissetmiştim. İntişara çıkalım dedim, ama biliyorsunuz olmadı."

18 Eylül 2000... Akşam Sengav'ın sırtlarına geçmek ve alandan çıkmak için hareket ettik. Bir gün önce gönderdiğimiz iki arkadaş halen gelmemişlerdi. Üç gündür su içmemiştik. Bir şeyler de yememiştik. İndiğimiz vadide su vardı. Çeşme başında pusu olduğundan akıntının geldiği yerden su içebildik. Önce limontuzu ve şekerle şerbet yapıp arkadaşlara dağıttık. Ama yeni arkadaşları aşırı su içmesinler diye sürekli uyarıyorduk. O esnada kurye arkadaşlar da bize ulaştılar. Armanç arkadaş ceplerini, gece geçtiği bahçeden yeşil domates doldurmuştu. Açlığın etkisi miydi, aşırı susuzluk ve yorgunluktan mıydı bilemiyorum, ama hayatımda bu kadar lezzetli bir domates yememiştim.

Pusuları geçerek Sengav'ın sırtına ulaştık. Tanya arkadaş üç arkadaşla Şerzan arkadaşı taşıyordu. Ben yağmurluğuma su doldurmuş sırtıma almıştım. Yağmurluktan sızan su her tarafımı ıslatıyordu. Gece saat üç civarında arkadaşlar dağınık bir şekilde konumlandılar. Biraz dinlenmeliydik, o gün akşama tekrar yola devam etmek istiyorduk.

Gece hafif bir rüzgar esiyordu. Vücudumuz terliydi. Yere uzanmıştık. Yerin soğukluğunu yorgunluk ve vücudun sıcak terinden henüz hissetmemiştim. Yıldızların ve samanyolunun uyumunu ve yıldızları tüm ayrıntılarıyla belki de ilk kez bu kadar güzel görüyordum. O an ne yorgunluk, ne savaş, ne de ölüm geliyordu aklıma. Sadece yıldızlar ve ben...

Jinda arkadaş hafifçe yaklaştı. "Tanya ile Şerzan arkadaşlar daha gelmediler" dedi. Ben de "gelirler şimdi" dedim.

Yanında Tawar arkadaş vardı. Esmer ve kısa saçlarıyla yüzü tam tanınmıyordu. Eski deyimle anarşist ruhlu bir arkadaştı. Ayın 14'ünde çatışma günü ailesi gelmişti. YNK normalde hiç kimsenin Karadağ'a girmesine izin vermezdi, ama Doğu Kürdistan'dan gelen dört arkadaşın ailesine izin vermişti. Amacı ailelerin etkisiyle moral bozma ya da kaçırtmaktı. Ama aileler bunun tam tersini yaptılar. Bizden silah isteyip çocuklarıyla birlikte savaşacaklarını belirttiler. Ve dört saat kaldıktan sonra onları geri dönmeye zar zor ikna ettik.

Sabah hafif ayazdı. Soğuktan uyuyamıyorduk. Kamuflajımız iyi sayılırdı. Olduğumuz yerde Kezvan ağaçları vardı. Raman arkadaşla birlikte Kezvanı yemeye çalışıyorduk. Ağzımızda bıraktığı ekşimsi tat hoşumuza gidiyordu. Yüz metre altımızda bir köylü odun kesiyordu. Saat 8.00'de peşmergelerin olduğu yerden hareketlenmeler başladı. YNK radyosu bizim Irak'tan gelerek kendilerine saldırdığımızı söylüyordu. Raman arkadaşla tartışıyorduk, Armanç arkadaşta katılmıştı sohpetimize. Ortak görüşümüz; YNK bizi ovaya çekip imha etmek istiyor. Kamuoyuna da, "bakın bunlar Irak' tan geliyorlar" diyerek, bizi Saddam'la işbirliği yapıyor gibi gösterecekti. O zaman yapmamız gereken şey, çatışmayı buradan başlatmak olmalıydı. Cesetlerimizi ovada bırakıp partiyi zor durumda bırakmamalıydık.

Peşmergeler oduncuya aşağı inmesini söylediler. Sesleri duyabiliyorduk.

Komutanın talimatıyla araziye yayılarak, mevzilendik. Raman arkadaş dört arkadaşla ve sadece bir kleşle Sengav'dan gelen cepheye mevzilendi. Dağın stratejik bir boğazını Şaho arkadaşla yeni üç arkadaş aldılar. Zana arkadaş, BKC ile onların çaprazında konumlandı.

Peşmergeler kendilerinden çok emin sanki hiçbir şey yokmuş gibi dağa tırmanıyorlardı. Grubun önünde tabur komutanı Serdar Koxe vardı.

Serdar Koxe Neriman kimdi? Yanılmıyorsam Caf aşiretinin ileri geleniydi. YNK'nin de tabur komutanı. '97 yılında bir amcasının kızı –Aşiti– Süleymaniye'de partiye katılmıştı. Bunu duyan ailesi kıyameti koparmıştı. Aile ya kızı verin ya da size karşı savaşırız diye partiyi tehdit ediyordu. Hatta silahlanmaya bile başlamışlardı. Olayın büyümesi üzerine YNK resmi olarak araya girmiş ve arkadaşlara;

"Bir haftalığına annesinin yanına gitsin eğer istiyorsa tekrar gönderecekler" diyerek, arkadaşları ikna etmişti. Arkadaşlar da aşiretle parti arasında gerginlik olmasın diye öneriyi kabul etmiş, Aşiti'yi –istemeye istemeye– evine göndermişti. Serdar ve diğer bazı aşiret mensupları Aşiti arkadaşı PKK'ye katılanlara örnek olsun diye köyün yakınlarında döverek linç ediyorlar, hatta hırsları alamayıp kurşuna diziyorlardı. Böylece "namuslarını" temizlemiş oluyorlardı. Parti cenazeye sahip çıkarak, Aşiti'yi şehit ilan ediyor ve intikamının alınacağı sözünü veriyordu. İşte Aşiti arkadaşın intikam saati yakınlaşmıştı.

Saat 9.30... Çatışma yeni bir arkadaşın bombayı erken fırlatması sonucu başlamak zorunda kalıyor. Araziyi kolaçan eden peşmergeler panik içinde sağa sola kaçışırken, uzun zamandır Serdar'ın izini süren Şaho arkadaş bu fırsatı iyi değerlendirerek bu kez Aşiti yoldaşın intamını alıyor. Serdar ilk vurulandı. Ortalık bir anda toz duman olmuş, binlerce silah birden çalışıyordu. Çatışma saat 13.00'e kadar bizim inisiyatifimizde devam etti. Tek bir arkadaşımız bile vurulmamıştı. Onlardan ise Serdar'la birlikte 15 peşmerge ölmüş, birçoğu da yaralanmıştı.

Tanya arkadaş silahsız arkadaşları alıp, alandan uzaklaşmıştı. Bu yüzden İçimiz rahattı. 20 civarında arkadaştılar. Benle yaşlı Haki arkadaş ara bir yerdeydik. Sürünerek yanımaza kadar gelen Jiyan arkadaş Tanya arkadaşın beni çağırdığını söyledi.

Karnasla sürekli suikast yapıyorlardı. Kafamızı kaldırmadan sürünerek ağaçlık alana, oradan da koşarak arkadaşın yanına ulaştık. Durdukları yer çok kötü ve riskliydi.

"Niye gitmediniz?" diye sorduğumda, Şerzan ve diğer hasta bir arkadaşın yürüyemediklerini ve baygınlık geçirdiklerini söyledi. Yeni arkadaşların her biri bir kuytuda uykuya dalmışlardı. Yorgunluk, stres ve kurşun sesi onların uykusunu getirmişti.

Raman arkadaşın bulunduğu mevzidekiler, tek kleşle sanki dört silah varmış gibi çatışıyorlardı. Zeki arkadaşla Medeni arkadaşların da sadece tabancaları vardı.

Saat 14.00... Silahların sesi iyice yoğunlaşmıştı. Şaho arkadaşın olduğu yönden doçkalar kayalıkları aralıksız dövüyordu. Şaho arkadaş hafif yaralanmıştı. Yanımıza gelerek,

"Mermilerimiz bitti" dedi. Ona bir şarjörü verdim. Şaho arkadaş, "ben sizi savunurum, siz ormanlık vadiye dalın" dedi.

Kuytuluklarda yatan arkadaşları çektim. Tanya arkadaş on metre yukarıda hasta bayan arkadaşı almaya gitmişti. Aniden bir roket patlaması ile hepimiz sarsıldık. Roket tam aramıza düşmüştü. Tawar arkadaş "Tanya arkadaş vuruldu" diye çığlık atıyordu. Daha ne olduğunu anlamadan ikinci bir roket Şaho arkadaşı vurdu. Üçüncü roket arkamızda patladı. Şaho arkadaşta şehit düşmüştü. Tüm arkadaşları bir yere toplamıştık. Ama etrafımız kuşatılmıştı. Yeni arkadaşların hepsinin elinde pimleri çekilmiş bombalar patlamaya hazır bir şekilde bekliyordu. Şerzan'a döndüm toz içinde yarı baygındı. Bir şeyler yapmalıydık. Tek çare vardı, o da bombaları çekerek intihar etmekti. Yeni yirmi günlük gencecik arkadaşların böylesine ölmeleri korkunçtu. O an saniyeler aleyhimize işliyordu. Hepsinin gözleri bombalardaydı. Onlara,

"Bombaları bırakın" dedim.

Esir düşmüştük. Hayvan sürüleri gibi üzerimize geliyorlardı. Yaralı arkadaşla birlikte beş arkadaş, yaklaşık beş yüz metre arkamızdaydılar.

O beşinden üçünü ayırıp kurşuna dizdiler. Dizlerim beni taşımıyordu. Midem bulanıyor, dünyam kararıyordu. Yoldaşlarım gözlerimin önünde öldürülüyor ve biz bir şey yapamıyorduk. Bir grup büyük öfke ve kinle üzerimize saldırıyor, taş, tekme, tokat arkadaşlara vuruyorlardı. Diğer bir grup ise onları durdurmaya çalışıyor, çevremizde etten bir duvar örüyordu. Saldıranlar Serdar'ın askerleriydiler. Hepimizi öldürmek istiyorlardı. Peşmergeler bayan arkadaşlara sataşıyorlardı. Onları götüreceklerini söylüyorlardı. Rojda arkadaş korkmuş elimi tutmuştu, "keşke bombayla kendimizi imha etseydik" diyordu.

O an cevap vermenin anlamsızlığını hissettim. Alandaki savaş karargahına doğru yola çıkmıştık. Bazıları kameraya çekiyordu bizi.

Yoğun su kaybımız olmuştu. Susuzluk hepimizi zorluyordu. Bizi Süleymaniye'ye götüreceklerdi. Karadağ köyünde durduk. Zilan, Rojen arkadaşlar da bizim bindiğimiz arabadaydılar. Peşmergeler bardakla su getirip hakaret ederek Zilan arkadaşın suratına doğru itti. Zilan arkadaş 20 günlük bir savaşçıydı. Çok susuz olmasına rağmen onurlu bir şekilde suyu içmeyerek yere fırlattı. Arkamızda duran iki peşmerge, "bijî xûşkê" dediler. Suyu getiren bozularak bardağını alıp gitmişti. Rojen arkadaş çekiniyor, korkuyordu. Korkusu ölümden değildi, peşmergelerin sarkıntılık etmelerindendi. Ona namus kavramını, bizim namusa yaklaşımımızı, Türkiye'de yaşanan örnekleriyle anlattım. En son da,

"Namus, beyin ve yürektir, bunlara hakim olundukça fiili saldırılar anlamsızdır" dedim.

Biraz rahatlamıştı. Açlık grevi kararı aldık ve öyle bizi zindana götürdüler.

Şerzan arkadaş kafatasından darbe almıştı ve baygın bir halde hücrede yatıyordu. 'Kürtlük (!)' adına hareket eden Hatice Yaşar yanına gelmişti.

"Dr. Süleymanların sana selamı var. Amcanın selamları var –Şerzan'ın amcası Ala Rızgari'dendi– PKK'den vazgeçersen seni tedavi için hemen Avrupa'ya gönderebiliriz" diyordu.

Şerzan arkadaş konuşmakta bile zorlanıyordu. Kan kaybından dolayı takatsız düşmüştü. Ama buna rağmen zar zor gözlerini açmış ve Hatice Yaşar'ın yüzüne tükürerek onu kovmuştu.

Açlık grevi sonuç vermişti. Bu sayede hepimiz bir araya gelebilmiştik. Tekrar bir arada olmak bize güç ve moral vermişti.

YNK'lilerin tüm tavırları yapmacıktı. Kafalarda çelişki yaratmak, grubumuzu ve kararlılığımızı parçalamak için her türlü yöntemi deniyorlardı.

YNK'liler;

"Önderliğin düşman elinde olduğunu ve bittiğimizi" söylüyorlardı. Artık onlara anlatmaktan bıktığımız için, onların cevabını henüz 20 günlük gerilla olan Botan arkadaş veriyordu,

"Önderlik zindanda olsa da, O, Kürt halkının, hepimizin yüreğindedir. Önderliğimizden aldığımız güçle ve bilinçle her zamankinden daha güçlüyüz."

Arkadaşın bu cevabı bütün YNK'lileri şaşırtmıştı. "20 günde nasıl insanları bu düzeye getiriyorsunuz?" diyorlardı. Biz ise,

"PKK'ye katılan taş da olsa kısa sürede erir" diye cevaplıyorduk onları. YNK'liler hiçbir arkadaştan bir şey alamamış ve düşündükleri gibi hiç kimsede kararsızlık yaratamamışlardı. Tam tersine en yeni arkadaşlarımız bile Apocu iradenin keskin kararlılığı ile yaklaşıyordu.

Üçüncü gün Hamza arkadaşı hastaneden yanımıza getirdiler. Kolundan yaralanmıştı. Zeki arkadaş ile birlikte geri çekilme esnasında yaralanmışlardı. Zeki arkadaşın ayağı alçıdaydı. Toplam yedi arkadaşımız şehit düşmüştü.

YNK 16 arkadaşı İran'a teslim etmişti. Teslimiyeti reddeden 18 yaşındaki genç bir arkadaş kendisini yakmış, ama İran askerlerinin müdahalesi ile ucuz atlatmıştı. Yalnız ayağı yanmıştı arkadaşın.

Radyodan dinleyebildiğimiz kadar ikinci savaş hamlesi başlamıştı. Arkadaşların savaştığı araziyi tahmin ediyorduk. Arkadaşlar Ranya sırtlarına, Kaladize sırtlarına kadar ilerlemişlerdi. Hepimiz için moral olmuştu bu. Dışarıya havalandırmaya çıkmıştık. Bayan arkadaşların kaldıkları hücre camı havalandırmaya bakıyordu. Cam bölümü insan boyunu aştığından birbirimizi göremiyorduk. Birbirimizin omzuna çıkarak sonunda onlara ulaştık. Arkadaşlar bizi fark edince sevinçten bağırmaya başlamışlardı. O gün en güçlü moral günümüz olmuştu.

2000 yılının son ayının son günleri yaşanıyordu. Yağmur yağıyordu. Toplam 12 arkadaştık. Bizi arabaya doldurdular. "Sizi arkadaşlarınıza götürüyoruz" diyorlardı. İnanmadık, çünkü TC alana gelmişti. Büyük ihtimalle bizi onlara teslim edeceklerdi. Fakat yol Kandil tarafına sapınca içimizde bir umut doğmuştu. Kandil'e yaklaştıkça da umut daha artıyordu. Sonunda araba durdu. Esir değişimi yapılacaktı. Karşıda arkadaşları görebiliyorduk. Bizden 12 esire karşılık 45 YNK peşmergesini bırakmıştı partimiz.

Gece saat 9.00'a geliyordu. Yağmur olanca yoğunluğuyla yağıyordu. Arkadaşların yanına vardık. Yağmur sakallarımızdan sızıyordu. Bizi gören zaten yağmurları gözyaşları zannediyordu, ama işin gerçeği gözyaşlarımız da o yağmur kadar birikmişti yüzümüzde. Bir bayan arkadaş o karanlıkta Tanya arkadaşı sordu. Sessizce hiç konuşmadan gözlerimizle yanıtladık onu, bir daha da sormadı ...

Medet HASAN

KARA DUTUMUZ ÇATAL KARAMIZ TANYAMIZ

Adı, soyadı: **Ebru GÜNEŞ**
Kod adı: **Tanya**
Doğum yeri ve tarihi: **Hozat-Dersim, 16 Haziran 1974**
Mücadeleye katılım tarihi: **Mayıs 1991**
Şehadet tarihi ve yeri: **Ekim 2000, Karadağ-G. Kürdistan**
Görevi: **Güney Sahası PJA sorumlusu**

Eğer bir dava uğruna ölenler varsa o zaman yüceltilmeye layıktırlar

Uzun kirpiklerinin çevrelediği kara gözlerin, çocuksu, sımsıcak gülüşünle, her zamanki coşkunla, neşenle bekliyorduk seni Karadağ'dan. On yıllık bir gerillaydın o şehre giderken. Unutmuştun şehrin havasını. Dağların sert rüzgarına, buz gibi soğuk sularına, kar fırtınalarına, baharlarında çiçek toplamaya, yağmurların ardından toprak kokusuna alışkındın. Bir parçası olmuştun dağların. Ezeli bir dosttu dağlar... Bilirdi ki kendisine koşan özgürlüğe koşandı, zulme başkaldıran hak yolunu arayandı. Tam on yıl en kuytu ormanlarında, asi doruklarında koruyup saklamıştı seni. En gizli geçitlerini, kimsenin ayak basmadığı yollarını sunmuştu kendinde aşkı yaratanlara. Kürdistan'ın görkemli dağlarını bir uçtan bir uca dolaşmış, her taşına ter dökmüştün. Nice pusulardan, çatışmalardan geçmiştin de, küçük bir yara açılmamıştı gül teninde. Unutmuştun Tanya, benzin kokusunu, arabaları, kalabalık sokakları, parayla alınıp satılan eşyaları, insancıkları. Unutmuştun on yıl önce kaçıp geldiğin çıkar dünyasını. Pazarlanan ülkeyi, satılan kardeşliği yıllar olmuştu unutalı, tam orta yerinde görüp nefret etmeyi. Dağlarda para geçmezdi çünkü. Senin meskeninde emek, yoldaşlık, insanlık, özgürlüktü geçerli olan. Şehirler ise bir insan tuzağıydı, çoktan kirletilmiş...

Ne var ki, devrimcilik yer, mekan seçmezdi. Nerede görev varsa, orası senin için olunması gereken yerdi. Ve sen gittin Tanya. Biraz ürkek, biraz şaşkın, biraz yabancı giriverdin içine. Ülkesini sevenleri, paraya tapmayan güzel insanları, özgürlüğü arayanları bulacaktın. *Zilan'ı, Beritan'ı* anlatacaktın binlerce kez. Güneşimizi gösterecektin güzelliği özleyenlere, bir güneş elçisi olacaktın Kürt çocuklarına. Uzun uzun baktığın dağların kıvrımlarıyla, yüreğinle vedalaşarak, yeniden dönme sözü vererek, Önderliğin tespihinden alınmış gümüş simli boncuğu, tılsımlı bir kolye gibi boynuna takarak gittin. Ama dönmedin çatal karam.

Katliamlar yaşamış, isyanlarıyla direnişleriyle tarihler yazmış, ihanetleri lanetlemiş, devrim uğruna her şeyini vermiş bir halkın çocuğu, bir Dersim kızıydın. Küçük bir kızken katliam öyküleriyle uyuyup, devrim hayalleriyle büyüdün. Devrim çiçeği küçük bir yüreğe ekildiğinden beri anlamıştın bu lanetli kaderi değiştirmek gerektiğini. İlk yeminin, ilk hayalin, ilk aşkındı devrim. Çocukken verilmiş bir karar, ruhunda derinleşmiş bir çizgiydi devrimciliğin. Geleceğini, Güneşini görünceye dek dayanılmaz bir ağrıydı içinde arayışların. Sonrası ise hep umuda yolculuk, direniş, mücadele...

Yaşam kavgan önce Elazığ'a sürükledi seni, sonra da İstanbul'a. Ve İstanbul, düzenin tüm çirkinliklerini yüklediği kirletilmiş, yorgun kent. Gerçekleri en yalın haliyle öğretti sana. İstanbul'un hüznü de tıpkı insanlar gibi üzerine yamalanmış çirkinlikler arasında kayıp olan güzellikler içindi. Yeniden bulmak ve yaratmak ise yiğitlik isterdi, emek isterdi, fedakarlık isterdi. Güzelliğe adanmak böyle bir yürek işiydi. Adananların mekanı ise Gülsuyu idi. Gülsuyu, İstanbul'un bağrında başka bir Dersim'di. Beritanlar, Dersimler, Zinarinlerindi o yürek sahipleri. Senin ilk öğretmenlerin devrimin en yiğit kızları oldu. Görebilen göz, hisseden yürek, düşünen beyin dağlara çekerdi insanı. Teyzen iki yeğenini yani seni ve Deniz'i alıp geldiğinde yarı çocuk bir genç kızdın Tanya. Botan dağları heybetiyle, gerillalar silahlarıyla kamaştırırken gözlerini, hayallerini aşan bir dünyaydı yeni yaşam. Kabına sığmayan bir mutluluktu ruhundaki. Yaşamı anlamlı kılanların hüzünlü coşkusuydu gözlerinden taşan. *"Sen daha gençsin, savaşamazsın seni tekrar evine gönderelim"* diyen eski bir komutan yoldaşa, *"asıl gençler savaşabilir, ihtiyarlar gitsin evlerine"* cevabını veren işte bu duygulardı.

Ve her üçünüze isminizi veren Beritan çıktı ardınızdan. *"Newroz bayramın kutlu olsun"* diyenlere, "Newroz ne demek?" diye soran Beritan... Nuri Dersimi'nin gençliğe hitabesini ilk okuduğunda "*Ne mutlu Besê'ye ki, kendisini kayalardan atıp Dersimle bütünleşti"* diyen Beritan... Hüseyin'e bir şiir bırakıp;

"Umuttan, sabahtan,
ateşin çocuklarından korkan
düşmanı vurmaya gidiyorum..." diyerek gelen Beritan.

Sonra Zinarin... sonra Dersim... Gülsuyu'nun asi kızları birer birer kavuştular dağlara. Önce Botan, ardından Zagros, yıl 1991.

Xakurkê'de geçen 1991-92 kışı ağır, zorlu bir kıştı. Çığ tehlikeleri, açlık, soğuk ve hava saldırılarıyla geçen acımasız bir kış senin dağlarda geçirdiğin ilk kıştı Tanya. Sen o zaman zorluklara aldırmayan, gülüşü yüzünden eksik olmayan kızınca küsüp ağlayan, çabuk sevinip barışan, sevgi ve ilgi arayan bir çocuktun henüz. Tertemiz, saf duygularla, zorluklar çoğaldıkça mücadele etmenin verdiği vicdan rahatlığıyla aydınlıktı yüzün.

Bahar geç gelmişti o yıl. Bu kadar karın nasıl eriyeceğini düşünmüştün kara kara... Bahar hiç gelmeyecek sanmıştın da üzülmüştün. Ama bahar beş metre kar altından inanılmaz bir güzellikle fışkırıvermişti aniden. Beritan, sırtını dağlara verip gürül gürül türküler söylerken, arada bir kırmızı, sarı, yeşile bürünmüş Kürdistan'ın bu cennet parçası için *"Galiba burası allahın misafir odası müsaip"* diyerek şakalaşırdı seninle. Zinarin, bir nazlı çiçek kadar güzel gülümser, bakışlarıyla okşardı saçlarını. Dersim, ise dağ göllerini andıran yemyeşil gözlerini ayırmazdı üzerinden kutsal bir koruyucu gibi. Sen bu güzelliğin orta yerinde olmayı doyasıya yaşadın.

Güney savaşı başladığında, halkımızın defalarca yaşadığı katliamların, imha politikalarının, ihanetlerin dehşetini, acımasızlığını bu kez başkalarından dinlemedin. Sen kendin gördün Tanya, Kürdü Kürde kırdırarak köleleştirenlerin, karın tokluğuna kardeş başı kesip satanların vahşetini ve direnişin onurunu gördün. Kendi gözlerinle gördüğün ilk Kürt tragedisiydi bu savaş. Bu kıyasıya varolma mücadelesinde sürekli ön cepheye gitmeyi dayatan, izin verilmediğinde yüzünü asan, hesapsız, kaygısız bir savaşçıydın. Ve bir gün duydun ki, Beritan şehit düşmüş, tıpkı o gurur duyduğu imrendiği Besê gibi kendini uçurumdan atmış. Duydun ki bu yiğitlik karşısında peşmergeler silahlarını kırmış. Aylarca bir duygu selinde sürüklendin... Sonra öfkeni direniş gücüne, sevgini mücadeleye dönüştürmeyi öğrendin.

Lelikan'da Dersim'le bütünleşen Beritan'ın ve O'nun gibi onlarca yiğit yoldaşın acılarıyla bilenen yüreğiyle Zele'ye ulaştığında bir komutandın artık Tanya. Sadece çalışmak, çalışmak, çalışmaktı ruhunu rahatlatan. Ordulaşan kadının çocukluktan yeni sıyrılan, gencecik, yorulmak bilmeyen komutanıydı.

1993 yazında Botan'a gittiğinde insani özün, dürüstlüğün, çalışkanlığın, aktifliğinle tüm önyargıları kırmayı başarmıştın Tanya. Kırılmaz sanılan önyargılar, emeğin önünde paramparça olmuş, bir yıl geçmeden Botan'ın en sevilen komutanlarından olmuştun.

1995'in 8 Martı'nda katıldığın I. Kadın Kongresi ve YAJK'ın kuruluşu yeni bir başlangıçtı yaşamında. Kadını yeniden keşfetmek, kendini keşfetmek bambaşka bir ruh, bir canlanıştı. Bu ruhu Dersim'e taşırmak istiyordu. Dersim'deki yoldaşlarla, Dersim kadınlarıyla paylaşmak istiyordu bu aydınlığı. '95 yazını Dersim'e giden yolları, en tehlikeli boğazları, pusuları aşarak mutlaka ulaşmak tutkusuyla geçti Tanya. Büyük bir aşk, büyük bir tutkuydu gücünün kaynağı. Coşkusu, morali, temposu daha da yükselmiş, kavrayış ve uygulama düzeyi gelişmişti Dersim'e ulaştığında. Bir susuzluğu gidermenin ferahlığındaydı yüreği.

Dersim'de, Dersim arkadaşla karşılaştın iki yıl aradan sonra. Beritan'ı aradınız birbirinizin gözlerinde. O'nun kokusunu, sıcaklığını hissetiniz kucaklaşırken. Beritan'ın günlüğünü defalarca okudun gözyaşlarını tutamayarak. Hüseyin'in gururunu, sevgisini, ezikliğini izlediniz yüzünden. Buruk, ama anlamlı bir karşılaşmaydı asla unutamayacağın. Dersim ve Hüseyin'in acısını kattığında yüreğine, ardından da Zinarin'in; büyütmek nedir yüreği, öğrenecektin Tanya.

Zilan yeni bir savaşçıydı senin takımında, sen O'nun komutanı. Herkes gibi sen de anlamamıştın O'nu ilk önce. Ta ki, tanrıçalaşıncaya dek... Anlamlı bir yaşamın sahibi olmak için büyük eylemine giderken, *"Beritan da Önderliği görmeden onunla bütünleşti"* demişti Zilan. Büyük bir sarsıntıydı sende Zilan, büyük bir dönüşüm, sorgulamaydı. Bu eziklikten, zamanında anlayamamanın acısından ancak özgürleşerek kurtulabilirdin. Tanrıçanın yaratmak istediğini kendinde gerçekleştirerek layık olabilirdin. Sen O'nun komutanıydın; O, senin tanrıçan oldu Tanya. Tanrıçanın çıkışı, senin çıkışındı. Özgürlüğün, sevginin, anlayışın, hoşgörünün filizlenişiydi. Kadın özünün tüm güzelliğiyle doğuşuydu. Bir olgunlaşma ve özünü bulma savaşıydı kendinde başlattığın.

Zilan'ın ardından ***Bermal***'in gidişi. Bütün duygularını, düşüncelerini paylaştığın Bermal'in şehadetiyle daha da yakınlaştın kendine. Özüne yakınlaşan kadının gücünü, yücelişini bu kadar derinden yaşamak demek, şehitlerin kanıyla, emeğiyle, sevgisiyle büyüyen, alışılmadık duygularla şekillenen bir kişilik, Tanya demekti.

Ama bir tutkun, bir özlemin vardı ki yüreğinin bir köşesinde, hep olmasını istediğin, ama olacağına inanmadığın, Önderliği görmek... Önderliğe ulaşmak, güne ulaşmanın, dokunmanın imkansızlığı gibiydi. Ve nihayet yıllardır beklediğin müjdeyi duymuştun işte. Dersim'den ayrılmanın hüznünü, Güneşe kavuşma ihtimalinden başka ne yatıştırabilirdi ki? Dersim halkı gitmeni istemiyor *"gidersen şehit düşersin, burada biz seni koruduk, bak bugüne kadar yaşadın"* diyordu. Ama ölüm neydi ki, yaşam öğretmenini, sosyalizm ustasını görebilme ihtimalinin yanında? '98 ekiminde yola çıkmadan önce telefonla konuşmuştunuz Önderlikle. Önderlik; *"Dilerim görüşürüz... Umuda yolculuk hep sürecek"* diyerek bitirmişti konuşmasını. Siz bilmiyordunuz, ama o günler komplonun yeni başladığı, belirsizliğin hüküm sürdüğü günlerdi. 'Umuda yolculuk' dediniz bu uzun yürüyüşe. Koşar gibi mi denilir, uçar gibi mi? Büyük bir coşku ile erişilmez bir hızla yürüdünüz Botan'a. Botan'a ulaştığınızda, 9 Ekim'de anlamıştınız Önderliğin ne demek istediğini. Büyük bir düş kırıklığı ve acı duymuştun içinde... Güneşe bu kadar yakınlaşmışken ulaşamamak, kimsenin anlayamayacağı kadar derin bir yara açmıştı nasırlı yüreğinde. Ama yine de "umuda yolculuk" hep sürecekti. Çatlasa da nasırlı yürek, bu yürüyüş ölene dek hep sürecekti.

Bu duygularla ulaşmıştın Güney'e. Bu yoğunlukla Zagroslar'dan Lelikan'ı izlemiştin. Anılar hücum etmişti beynine ve yine kara gözlerini hüzün kaplayıvermişti. Beritan'ın yüreğinden O'nun diyarına, bedenini bağrına basan topraklara dönmüştün. Gözlerini Lelikan'dan ayırmadan saatlerce dalıp gitmiştin geçmişe. Hiç unutmadığın, her ayrıntısını yaşamına bölüştürerek yaşattığın anılar bu kez hep birlikte canlanıvermişti. Dersim'in kokusunu, selamını sessizce gönderiyordun Lelikan'da yatan Can'a. Seni sen yapan, yoldaş olana böyle içten, bu kadar köklü bağlılığındı.

O günler uluslararası komplonun Önderliğimiz üzerinde en fazla yoğunlaştığı halkımızın ve partimizin anı anına soluk soluğa tehlikenin büyüklüğünü hissettiği günlerdi... Bütün geleceğimizi belirleyecek olan tarihi anlardı yaşanılan. VI. Kongre hazırlıkları olanca yoğunluğu ile sürerken sen bağlılıklarını nasıl örgütleştireceğinin, siyasi bir güce dönüştüreceğinin gerginliğiyle dopdoluydun. Kongre başladığında işbirlikçi çete çizgisinin Dersim eyaleti açısından çözümlenmesinde, tartışmalara katılımınla önemli katkılar sundun.

Ve 15 Şubat halkımızın tarihindeki en lanetli gün. Uğruna her şeyini verebileceğin, kutsal amaçların Önderinin, Güneşimizin tutsak edildiği gün, bir depremdi sende. Kelimeler hiç bu kadar etkisiz, bu kadar silik, bu kadar çaresiz kalmamıştı duyguların şiddeti karşısında. Acı, öfke, üzüntü, pişmanlık, nefret hiç biri ifade edemedi, edemezdi. Çünkü insanlık böyle bir bağlılık, böyle bir inanç, böyle bir sevgiyi ilk kez tanıyordu. Bu duygu şiddetinin içini doldurabilecek kelimeler icat edilmemişti henüz. Onlarca can birbiri ardı sıra kendini yakarken ve onlarcası kendini patlatırken dünya şaşkındı. Binlerce yıldır özgürlüğe hasret kalmış bir halkın özgürlük umudunu yok etmek isteyenlere karşı durdurulmaz bir tepkiydi bu. Her Kürt bir fedaiydi. Ve sen Tanya, *"umuttan, sabahtan, ateşin çocuklarından korkanlar vurulmalı"* diyordun. Umut O ise, Onsuz bir yaşam nasıl yaşanılırdı? Senin ve senin gibi fedaiyi Ondan başka kim durdurabilirdi ki? Güneşimizin emri kesindi, umuda yolculuk hep, ama hep sürecekti.

II. Kadın Kongresi'ne böyle bir atmosferde katılmıştın. Mücadele içinde büyüyen, olgunlaşan, bilinçlenen öncü bir kadroydun artık. Kadın özgürlük mücadelesi

mutlaka başarılması gereken bir çalışmaydı. Güneşimizin *"yarım kaldı"* dediği bu çalışmanın, onun aydınlığı ile tamamlanması için daha fazla çaba, daha fazla bilinç ve derinlik kazanmak gerekiyordu. Önderliği görmediğin için bir yanın hep buruk kalmış olsa da, onunla buluşmanın gerçek anlamını biliyordun. Bir arkadaşa yazdığın notta, *"özgür yaşam için gerekirse her şeyimizi veririz. Belki Önderliği göremedik, ama bu konuda doğruların da güçlü öncüleri ve takipçileri olacağız. Bunun için de zorluklar olmadan ulaşmak da kolay olmaz"* diyordun. Kolay olmadığını biliyordun, ama amaçlarına bağlılığını, iddianı, özgürlük tutkunu hiçbir zaman etkilemedi zorluklar. Kadınsan eğer nerede olursan ol, yaşam kolay değildi ve bir bedel ödenecekse bunun özgürlük için olması gerektiğini biliyordun.

VII. Kongremiz, partimizin stratejik dönüşümü, tüm iç ve dış engellemelere karşın başarılı bir biçimde gerçekleştiğinde uluslararası komplo da büyük oranda kırılmış, partimizin parçalanacağı beklentisinde olan güçler hayal kırıklığına uğramıştı. Demokrasi ve barış projesinin gerçekleştirilmesi için kapsamlı bir mücadele gerekiyordu. En önemli hedeflerden biri ise bu projenin Güney Kürdistan'da başarılmasıydı. Ancak komplo hala devam ediyordu. Önderliğimizi tutsak eden dünya gericiliği bu kez de Güney Kürdistan'daki piyonlarını harekete geçirmişti. Halk Savunma Güçlerimizi daraltarak, demokrasi ve barış projesini engellemek için yasal kurumlarımızı kapatarak, partimizi tasfiyeyi amaçlayan komployu devam ettiriyorlardı. PKK'nin dağılacağı üzerine kurdukları temelsiz planları ile gözü kara, emperyalizmden koparacakları maddi imkanların iştahıyla başlatmışlardı saldırılarını. O şehre gittiğinde büyük bir mücadeleydi seni bekleyen Tanya...

Bahar tüm güzelliğini cömertçe sunarken, boynunda gümüş simli, tılsımlı kolyeyle, kavgaya kilitlenmiş yüreğin ve beyninle gittin. *"Ölüm nereden gelirse gelsin, hoş geldi sefa geldi"* diyerek, gülüşlerine engel tanımadan, başarı kararlılığınla, iddianla gittin. Demokrasi her halkın olduğu kadar Kürtlerin, Kürdistan'ın da en doğal hakkıydı. Özgür düşünmek, örgütlenmek, siyasal mücadele ile halkın iradesini temsil gücüne ulaşmak demokrasinin güzelliği ve zenginliğiydi. Kürdistan bir aşiretin, bir partinin mülkü olamazdı. O, ona ait olan herkesin ülkesi ve vatanıydı. Sabahın aydınlık gücünden korkanların saldırıları yurtseverler üzerinde yoğunlaşmış, arkadaşlar takibe alınmıştı. Ve sen Tanya, bu zor koşullarda Güney sahası PJA sorumlusu olmanın neleri gerektirdiğini biliyordun. Halk sevginle, halkın sevgisini kazanmış, yeni ilişkiler, aileler katmıştın parti saflarına. Çocuklarla arkadaş olmuş, çocukların sevgilisi olmuştun. Kadın örgütleriyle dayanışmayı güçlendirmek için tüm gücünle çalışmış, onları Kürdistan üzerindeki emperyalist politikalara karşı ortak bir anlayışa çekmenin mücadelecisi olmuştun ve başarmıştın. Baskılar yoğunlaştığında, halk bağrına basmış ve korumuştu seni. Dersim halkı kadar sıcak, özgürlüğe tutkundu Güneyli halk. Ulusallaşmanın gücü ve güveniyle daha aydınlık ve güzeldi.

Takipler giderek artmıştı. Ancak yine de size yanaşamıyorlardı. Zilanların, Beritanların yoldaşı olmanızdı onları korkutan. *"PKK'nin kızları kendini patlatır"* diyerek ulaşamıyorlardı size. Bu yüzden halkın güveni ve sevgisi daha sıcak ve içtendi size karşı.

Bir süre sonra partinin talimatıyla ayrıldınız o şehirden. Karadağ'daki cephe karargahına giderken hiç istemiyordun halktan kopmayı. Ama devrim zorluklarla doluydu ve sen tedbirli olmak gerektiğini herkesten iyi biliyordun. Hep Leyla Qasım'ı düşünüyordun o günlerde. Güney halkının nasıl çıkış yapabileceği konusunda onu örnek alıyor, tartışıyordun. Yeni katılan arkadaşlara Kadın özgürlük mücadelesini, partiyi, Önderliğimizi anlatıyordun hiç durmadan. Bir yandan da yaklaşan tehlikeyi hissediyor, bir yönelim olursa ilk gün buraya olacağını biliyor, tedbirler geliştirmeye çalışıyordun. Tek kaygın yeni arkadaşları korumaktı. Onlar halkımızın kutsal emanetiydi sana. Kaygıların yersiz değildi. Çünkü 56 arkadaşın yanında yalnızca 30 silah vardı ve tecrübeli arkadaşların sayısı 10-15'i aşmıyordu.

Bir sabah saat 5.30'da silah sesleri ile uyandınız. 1000'e yakın peşmerge kuşatmıştı etrafınızı. Bir Kürt trajedisi daha başlıyordu sabahın erken saatlerinde. Bazı peşmergelere, iki aşiretin arasında kavga çıktığını ve onları ayırmak için geldiklerini söyleyerek kandırmışlar, bazılarına ise PKK'nin yüze yakın savaşçısını Karadağ'a getirdiğini ve saldırı hazırlığında olduğunu söyleyerek kışkırtmışlardı. Kimi ise sadece para için gelmişti. Peşmergelerle kendi komutanları arasında çıkan çatışma beş dakika sürdü. "Biz kandırıldık, PKK ile savaşmaya gelmedik" diyen yüz kişilik bir grup çatışma yerinden çıkıp gitmişti. Diğerleri ise tepeleri tutarak iki gün boyunca taciz edip, suikast atışları yapmışlardı. Sonra yine örgütün talimatıyla geri çekilme başlanmıştı. Bir çemberden çıkılıp, diğerine girilmiş, dört gün hareketsiz, aç, susuz kalarak gizlenmiştiniz. Ve sen hep moral veriyor, çıkış yolu bulmanın çarelerini arıyordun. Dört tarafı ova olan bu dağdan açlık ve susuzluktan yürüyemeyecek hale gelmiş yeni arkadaşları çıkarmak çok zordu, ama umudunu hiç kesmemiştin. Onları yürütebilmek için tüm gücünü kullanıyor, "beni bırakın" diye ısrar eden yeni arkadaşlara kızıyor, kurtarmaya çalışıyordun.

Son gün sabaha karşı saat ikide ulaşmıştınız oraya. Arazinin üslenmek için uygun olmadığını söylesen de başka yer bulmak için vakit kalmamıştı artık. Bazıları "yürüyemeyenleri bırakıp gidelim" dediklerinde, *"ne olacaksa hepimize olsun, onları kurban gibi burada bırakıp gitmeyeceğiz"* diyerek öfkeleniyordun.

Sabah olduğunda tüm stratejik tepelerin peşmergeler tarafından tutulduğunu görmüştünüz. Sizi fark etmişler ve çembere daraltmaya başlamışlardı. Saat on buçukta dört koldan saldırıya geçen peşmergelerle çatışma çıktığında yeni ve silahsız arkadaşları alarak daha güvenli bir yere getirdin. Ve sen de silahsızdın. Arkadaşlar yeni olmalarına karşın tüm güçleriyle savaşıyorlar, inanılmaz bir direniş gücüyle saldırıları kırıyorlardı. Ona yakın peşmerge öldürülmüştü. Ve onlardan biri de Serdar adındaki tabur komutanıydı.

Sen, Serdar'ı hiç görmedin, tanımadın Tanya. '97'de ***Aşîtî*** adında bir genç kız katılmıştı partiye. Karadağ'ın köylerindendi. Serdar'ın aşiretindendi, Aşîtî. Serdar, amcasının oğluydu. Feodal geleneklerin en katı haliyle sürdüğü bir aşiretten gelen Aşîtî, özgürlüğe susamış bir genç kızdı. Katılalı henüz çok kısa bir zaman olmuştu ki, aşiretinin ve ona bağlı diğer aşiretlerin dayatmaları yoğunlaşmıştı. Aşîtî'nin çıkışı feodal gelenekleri alt üst etmiş, aşiretinin bir namus sorunu haline gelmişti. Ya geri alacaklardı Aşîtî'yi ya da partiyle savaşacaklardı. Partiye karşı silahlandılar ve çok gergin ortamı yumuşatmak, Kürt kanı dökmemek, bir yurtsever olarak yaşaması temelinde ailesine gönderildi. Gitmek istemedi ancak yapabileceği bir şey kalmamıştı. Eğer gelmek isterse daha sonra daha uygun koşullarda tekrar gelebileceği de söylenmişti. O'nu teslim alan ailesi ve akrabaları köye yakın bir meydana götürmüşler Aşîtî'yi. Sonra onlarcası birden saldırmışlardı üzerine ve linç etmişlerdi. Bu da öfkelerini yatıştırmaya yetmediği için kurşuna dizmişlerdi. Cesedini bir çukura atıp, namuslarını temizlemiş olmanın gururuyla alınları "ak" dönmüşlerdi köylerine. Aşîtî'ye kurşun sıkanlardan biri de amcasının oğlu Serdar'dı. Böyle bir şeyin olabileceğini kim düşünebilirdi ki? Bilinseydi ki böyle bir ihtimal var, yüz aşirette silahlansa verir miydi arkadaşlar Aşîtî'yi?

Serdar o çatışmada öldürülünce aşiretindekiler daha da vahşice saldırdılar Tanya'ya. Artık cephanesi kalmamıştı arkadaşların. Çoğu yaralanmış, ele geçmişti. Bombasını patlatarak şehit düşen ***Zana***, Doğu Kürdistanlı bir yoldaşımızdı. ***Şaxo***, kardeşi ile birlikte omuz omuza savaşıyordu. Ciwanrolu Şaxo üç, dört yerinden yaralanmasına rağmen kahramanca direniyordu. O halde yanınıza gelerek, savunmanızı yaparak sizi çıkarmaya çalışıyordu çemberden. Mermileri bitene kadar savaşmış, ama hain bir roketin isabetiyle şehadete ulaşmıştı Şaxo.

İşte yine direniş ve ihanet. İç içe geçmişti. Size acımasızca saldırırlarken, silahsız olduğunuzu görmek sadece sadist duygularını daha rahat tatmin edebilmeleri için fırsattı onlara. Bir yandan suikast yaparken bir yandan B-7 roketini atıyorlardı içinize. Sen düştün Tanya... Şakağından aldığın yara B-7 parçası mıydı, kurşun muydu anlamadı kimse. Silahsızdı arkadaşlar ve ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Bazı peşmergeler vururken bazıları ağlıyordu. ***Tawar, Ronahi*** ve ***Aram***'ı kurşuna dizdiler, sonra hasta bir bayan arkadaşa taşlarla, tekmelerle vurmaya başladılar. Linç ederek öldürmeye çalışıyorlardı. Başka bir peşmerge, kendi arkadaşlarını BKC silahı ile taradı, "Çitane we lew kiçe. Wazle benin" diye bağırıyordu. Onu bırakıp yaralı bir bayan arkadaşa yöneldiler. Ve yaralı bedenini kayalıklardan aşağıya attılar.

Evet bu bir Kürt trajedisiydi Tanya. Ve sen on binyıllık trajedinin kahramanı. Beritan'ı bir yandan vururken bir yandan silahlarını kıran bir daha PKK ile savaşmayacaklarına yemin eden Kürt peşmergeleri yeminlerini seninle bozmuşlardı. Kardeş ellerin namluluları bu kez sana doğrulmuş, bazıları öldürürken bazıları da "öldürmeyin" diye yalvarıyor ve ağlıyordu. Kürt gericiliği ve cehaletiyle ışığın savaşıydı bu. Kendisi için yaşamayı, savaşmayı, çalışmayı bilmeyen o lanetli gerçeklikti kendi aydınlığını, geleceğini, umudunu öldüren.

Devrimin on yıllık emeğiyle yaratılan bir devrim emekçisiydin sen. En yiğitlerin yoldaşıydın ve tıpkı onlar gibi bütünleştin ülkenle ve Güneşinle. Rahat uyu Çatal Karam. Bilirsin ki güneşe koşanlar hiç bitmez bu ülkede. Aydınlığa kavuşana dek hep sürecek umuda yolculuk, yine seninle birlikte... Anıları mücadelemizde yaşayacaktır!

Mücadele arkadaşları

---

20. YÜZYIL ZİHNİYETİNİ SÜRDÜREN ABD KAYBETMEYE MAHKUMDUR

Baştarafı sayfa 2'de

Rusya 20. ve 21. yüzyıl zihniyetinin orta yerinde durmaya çalışıyor

ABD veya Avrupa'nın dışında, Rusya'nın durumu da farklılık arz ediyor. Rusya'nın politik yaklaşımlarının, eski zihniyet ile 21. yüzyılın dayattığı yeni zihniyet arasında bir yerde durduğu söylenebilir. Ancak ağırlıklı olarak eski zihniyet devam ediyor. Bu yönüyle politik eğilimlerinin Avrupa'ya daha yakın olduğunu söylemek mümkündür. Rusya, bir taraftan klasik egemenlik anlayışını devam ettirirken, askeri ve siyasi gücüne dayanarak çeşitli yerlerde etkinliğini sürdürmek isterken, diğer taraftan halkların özgürlük ve demokrasi özlemini ve paylaşım isteğini görerek, onunla belli bir uzlaşma sağlayarak ya da bu eğilimleri ve istekleri dışarıda dikkate alan, içeride ise kimi reformlarla dengelemeye çalışan bir politika yürütmektedir. Sovyetler ile ABD arasında zaman zaman çelişkiler ortaya çıkıyor. Bu çelişkileri, iki gücün 20. yüzyıl zihniyetlerinin çatışması olarak görmek gerekiyor.

Çin, 20. yüzyıl zihniyetini önemli oranda sürdürüyor. İçerideki otoriter egemenlik anlayışı bunun göstergesidir. Aslında Çin'in politikalarının sosyalizmle çok fazla bağı yoktur. Bu ideolojik kılıf altında gelişen, aslında kapitalizmin ihtiyaçlarına cevap vermektir. Bununla, 20. yüzyıl otoriter anlayışıyla gelişen kapitalizmin daha rahat palazlanmasını sağlamaya çalışmaktadır. Doğru, bazı sosyal politikalar hala devam etmektedir. Bunun iki nedeni var: Birincisi, sosyalist geçmişten gelmiş olması, bunu dikkate almak zorunda kalması. Halkın daha adaletli ve daha eşit bir yaşam anlayışı, mevcut yönetimin ister istemez bu politikaları kısmen devam ettirmesini sağlamaktadır. Diğer bir etken ise, nüfusu bir buçuk milyar olan bir ülkede neoliberal ya da diğer kapitalist ülkelerde uygulanan politikaların uygulanması halinde, bunun derhal sosyal patlamalara yol açacağı gerçeğidir. Hem halkın eşitlik ve adalet özlemi hem de sosyal politikalar izlenmezse patlamaların ortaya çıkacağı gerçeği, Çin'de belirli sosyal politikaların dün ve bugün olduğu gibi, yarın da devam etmek zorunda olduğunu ortaya koyuyor. Bunu sosyalizmle izah etmek mümkün değildir. Ondan bir etkilenme olduğu söylenebilir. Ancak 21. yüzyıl açısından gerekli olan daha özgürlükçü, daha demokratik, daha paylaşımcı bir ülke yaratma zihniyeti Çin'de hala oluşmamıştır. Hala otoriter devlet anlayışının izleri vardır.

Siyasal egemenliğin ve ekonomik kaynakların adil paylaşımı konusunda demokratik bir uygarlık gerçeğine ulaşmada Çin, ideolojik kültürel bir düzeye ulaşmamıştır. Bu konuda gerilikleri vardır. Ancak yoğun bir nüfusu ve etkin gücüyle insanlığın dünya genelinde özlemi olan siyasetin ve ekonominin demokratikleşmesinde, kaynakların dünya genelinde adaletli dağılmasında dolaylı bir katkısı olacaktır. Daha doğrusu tek başına egemen olmak isteyen güçlere, ABD şahsında ortaya çıkan egemenlik anlayışına şu veya bu düzeyde engel olan bir duruşu olacaktır. Bu özelliği ile dolaylı olarak, ABD'nin 20. yüzyıldan kalma zihniyetinin dünyada etkili olmasının önüne geçmede engelleyici bir faktör olarak yarın da rolünü oynayacaktır. Hatta ABD'nin, Çin'in bu konumunu gördüğünden Çin ile çatışarak değil, Çin'in mevcut gerçekliğini dikkate alarak, onunla bir uzlaşma çerçevesinde dünyadaki etkinliğini sürdürmek isteyen bir politika izlediğini söyleyebiliriz. Bu yönüyle ABD'nin, Çin'e karşı özgün bir politika, genel politik eğiliminden farklı bir yaklaşım gösterdiğini de görüyoruz.

Demokratik uygarlığın sol kanadı Ortadoğu'da gerçekleşecek

Sonuç itibariyle Başkan Apo'nun AİHM'e sunduğu savunmalarda ortaya koyduğu gibi, demokrasi dünya genelinde zafer kazanmıştır. İnsanlık, demokratik uygarlık çağını ortaya çıkarmak için önemli birikimlere sahiptir. Bütün çağlarda olduğu gibi, her türlü bilimsel teknik devrim siyasette, sosyal yaşamda ve kültürde değişiklikler ortaya çıkarmaktadır. 20. yüzyılın sonu ve 21. yüzyılın başında gerçekleşen çok hızlı bilimsel teknik devrim, dünyada yeni bir zihniyet oluşturmuştur. Bu zihniyet, giderek bir devrim niteliğinde bütün dünyayı saracaktır. Halkların demokrasi ve özgürlük bilinci, klasik egemenlik, yönetim, klasik sömürü anlayışlarını geriletecektir. Daha doğrusu, bunlarla mücadele içinde olarak, 21. yüzyılı daha özgürlükçü, daha demokratik, daha paylaşımcı bir düzeye getirecektir. Bunlar kolay olmayacaktır. Bazı yerlerde silahlı, bazı yerlerde silahsız mücadelelerle 21. yüzyıl şekillenecektir. Nitekim halklar her yerde özgürlük ve demokrasi özlemleriyle kendilerini dayatıyorlar. Artık 20. yüzyıldaki sistemi, şiddete dayalı olarak, otoriteye dayalı olarak insanları yönetme yaklaşımını aşıyorlar.

Dünyanın küçülmesi, sınırların aşılması, bilgi çağı, bilimsel teknik devrim, bırakalım dünyanın tek elden yönetilmesini, belirli güçlerin hakimiyetini, aksine gücün ve kaynakların adaletli dağılımını zorunlu kılmaktadır. ABD'nin çıkardığı sonucun tersine dünya tek bir gücün elinde, tek kutuplu değil, çok kutuplu bir dünya olacaktır. Halkların iradesinin her yerde belirli bir güç haline geldiği, hiçbir gücün tek başına yönetemediği, demokratik ilişkilerin giderek yaygınlaşacağı, devletlerin de, siyasetin de, toplumun da tek tek ülkelerde ve tüm dünyada demokratikleşeceği bir gelişme ortaya çıkacaktır. "21. yüzyıl zihniyeti" derken, "zihniyet devrimi" derken bunu anlayacağız. Eğer 20. yüzyılın zihniyeti, ilişkileri aşılacaksa, yeni bir yüzyıl deniyorsa, bu yüzyıl böyle olacaktır. ABD'nin istediği, arzuladığı gibi tek kutuplu, tek bir gücün her şeyi yönlendirdiği bir dünya olmayacaktır. O, aslında 20. yüzyıl zihniyetinin, anlayışının bir devamıdır. Ekonomik, askeri ve siyasi gücüne dayanarak dünyayı bir imparatorluk olarak yönetme eğilimidir. Bunun, 21. yüzyılda sonuç getirmeyeceği açıktır.

Belki kısa vadede ABD politikaları, yine askeri, siyasi ve ekonomik gücü olanlar bu eğilimlerini kabul ettirebilir, bazı yerlerde kısa süreli etkili de olabilirler. Ama 21. yüzyıl gerçeği, zihniyeti ve ruhu bütün bunları er geç aşacaktır. Başkan Apo'nun dediği gibi, 21. yüzyılın çelişkileri, uluslararası sermaye ile çağdaş kabileye dönüşmüş ulusal devletler arasındaki çelişki ve her ikisiyle de halklar arasındaki çelişkidir. Bu mücadeleler, 21. yüzyıl dünyasını belirleyecektir.

Kürt halkının özgürlük ve demokrasi bilinci, mücadelesi ve çağdaş uygarlık düşüncesi, ideolojisi ve teorisiyle yalnız Kürdistan'ı değil, tüm Ortadoğu'yu çağdaş uygarlığa götürecek dinamik güçtür. Ortadoğu, Kürt halkının mevcut örgütlenme düzeyi, onun ideolojik gücüyle yoğrularak, bölge halklarıyla birlikte Ortadoğu'yu çağdaş uygarlığın en etkili bölgesi haline getirecektir. Yeni uygarlıksal çıkış bu topraklarda gerçekleştirilecektir. Demokratik uygarlığın sağ kanadı karşısında, demokratik uygarlığın sol kanadı, antitezi olarak gerçekleşecektir. Ortadoğu uygarlığı, giderek antitez olma yanında, bir sentez haline dönüşerek, tüm insanlığın, Ortadoğu'dan kaynağını alan demokratik uygarlık çizgisiyle, gerçek özgürlük, demokrasi ve paylaşım çizgisiyle, 21. yüzyılın sonunda bütün ideolojilerin, bütün dinlerin, bütün ütopyaların arzuladığı dünyayı yaratmada öncü rolünü oynayacaktır.

Komploya karşı beşinci mücadele yılı
TOPYEKÜN MÜCADELE YILIDIR

15 Şubat komplosunun beşinci yıl gerçeği ve görevlerimiz konusunu değerlendirmek, ortaya çıkan gerçekleri daha iyi görerek görev ve sorumluluklarımıza da daha fazla sahip çıkmak büyük önem taşıyor.

Örgütümüz, bu günü kara gün olarak tanımladı. 15 Şubat'a, ulusal felaket günü de denebilir. Bu gün vesilesiyle bütün Kürt halkı ayaktadır. İnsanlar bu günü ulusal oruç günü yapıyor ve özgürlük mücadelesini her yerde geliştirerek bu felaketi defetmeye çalışıyorlar. Bu bilinç gittikçe daha fazla gelişiyor. Komplonun dördüncü yıldönümünde hem komplo gerçeğinin yeniden örgütlenerek canlandırılma çabası hem de buna karşı özgürlük mücadelesinin komployu daha derin bilince çıkarma ve ona karşı mücadeleyi her bakımdan yükseltme gerçeği daha yaygın ve canlı yaşanıyor. Tabii komplonun hedefi bu değildi. Komplocuların amacı Kürt insanının ve toplumunun ortaya çıkardığı özgürlük umutlarını ve yaşanan ulusal demokratik bilinçlenmeyi yok ederek tarihe gömmek, bu temelde ortaya çıkan gelişmeleri dağıtarak yaşamdan silmekti. Bunu en kısa zamanda yapmayı umut ediyorlardı.

Uluslararası komplonun dördüncü yıldönümü gerçeği gösteriyor ki, amaç başarıya ulaşmamış, komplocuların umutları kırılmıştır. Bırakalım özgürlük bilincinin, umudunun veya özgürlük değerlerinin yok olmasını; herhangi bir zayıflama dahi ortaya çıkmamış, tam tersine özgürlük bilinci ve tutkusu komployu daha derin anlama temelinde daha fazla derinleşerek yayılmıştır. Bu bilinç ve tutku Kürt toplumunu yediden yetmişe daha güçlü sarmıştır; giderek bölge halklarına yayılıyor, ilerici ve demokratik insanlığa taşıyor.

Komploya karşı mücadele insanlığı demokrasi çağına taşıyor

Dördüncü yıldönümünde komployu daha derin anlamak, onun nasıl bir haksızlık ve felaket olduğunu görmek gerekir. Komplonun sınıflı toplum uygarlığının ortaya çıkardığı ve insanlık tarihinde büyük tufanlar olarak tanımlanan felaketlerden biri olduğu; dolayısıyla iyi anlaşılarak, örgütlenilerek ve ona karşı mücadele edilerek defedilmesi gerektiği görülüyor. İnsanlığın özgür gelişiminin ancak bu temelde olacağı bilinci ve eylemi çok yaygın bir biçimde gelişiyor. Bu, önemli bir durumdur; komplocuların amaçlarının boşa çıkarıldığının en somut kanıtıdır. Ulusal demokratik gelişmeyi ve özgürlüğü yok etmek için başlatılan bu saldırı, dördüncü yıldönümünde daha derin ve yaygın anlaşılarak daha bilinçli ve örgütlü karşı çıkılan bir gerçeğe dönüşmüş bulunuyor. Komplo daha derin kavranıyor, dolayısıyla ona karşı tutum ve kendi varlığını, geleceğini, insani yaşamını komploya karşı mücadelede görme bilinci çok daha güçlü gelişiyor. Bu, büyük bir halk eylemini ortaya çıkarmış durumdadır. Kürdistan'ın dört bir yanında halk ayakta, tam bir ulusal birlik ve örgütlülük içindedir; özgürlük ve demokrasiyi geliştirmek, insani yaşamı ilerletmek için en fedakar mücadeleyi yürütüyor. Kürt halkı, bunun için her türlü bedeli ödemeye hazırdır. Halk, gericiliği her zamankinden daha iyi görüyor, gerilikleri daha kapsamlı açığa çıkartıyor, dolayısıyla onları aşma mücadelesinde daha azimli ve kararlıdır. Bu durum, şunu kanıtlıyor: Kürdistan'da, Kürt halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesi, Önderliği şahsında insanlığın özgür gelecek umutlarını boğmayı amaçlayan komplo tersine çevrilmiş durumdadır. Komplo bugün daha güçlü, yaygın ve örgütlü bir mücadeleyle karşılaşıyor; daha derin bir sorgulamayla görev ve sorumluluklarına sahip çıkma bilincinin gelişmesine yol açıyor. İnsanlığın Kürdistan'da yok edilme çabasına karşı gelişen büyük özgürlük tutkusu ve arayışı komploya karşı mücadele içerisinde daha da büyüyor ve gelişiyor. Komplo gerçeğine karşı mücadele insanlığı yeni bir çağa götürüyor; özgür ve demokratik geleceğe daha güçlü yürütüyor.

Uluslararası komplo, şunu gösterdi: Artık eskisi gibi yaşanamaz. Eski olanın insani bir yanı yoktur. Yaşanılır gösterme çabaları bir aldatmadır. Komplo, bu bilinci daha net ve derin açığa çıkardı. Dolayısıyla buna karşı daha fedakar, cesur, örgütlü ve güçlü bir mücadele gereğini hem bilinç hem de eylem düzeyinde geliştirdi. Bu durum devam ediyor ve gün geçtikçe daha da gelişiyor. Her komplo yılı, uluslararası gericiliğe karşı özgürlük ve demokrasi için daha da büyüyen, gelişerek örgütlü hale gelen bir mücadele yılı oluyor. Komplonun dördüncü yılı da böyle bir gelişmeye sahne oldu. Beşinci yıla daha büyük hedeflerle, umutlarla, daha örgütlü, kararlı ve mücadeleci bir konumda giriliyor. Kürt insanı ve toplumu, yeni mücadele yılını böyle karşılıyor; yediden yetmişe her Kürt insanı Kürdistan'ın dört bir yanında ve dünyanın her yerinde ayağa kalkmış olarak karşılıyor; özgürlük ve demokrasi umutlarının böyle bir mücadeleyle kazanılacağı gerçeğini bütün bölgeye ve insanlığa yayıyor.

Sistem, üçüncü dünya savaşını uluslararası komployla başlattı

Dördüncü komplo yılının açığa çıkardığı gerçekler nelerdir, beşinci yıla neler devrediyor? Dördüncü yılın ortaya çıkardığı gerçekler temelinde uluslararası komplo olgusunu daha derin ve kapsamlı anlamak ve ona karşı duruşu daha güçlü kılmak gereklidir. Uluslararası komploya neden başvurulduğu sorusuna, mevcut durumda her zamankinden daha açık ve gerçeğe yakın cevaplar verebiliyoruz. Bunu uluslararası düzeyde yaşanan mücadelede görüyor, özellikle de ABD'nin üçüncü dünya savaşı diye ilan ettiği savaşın kendisinden çıkartıyoruz. Çeşitli güçlerin kendi çıkar egemenliklerini kurmada zorlanmaları, örneğin bütün arayışlara, istem ve çabalara rağmen Irak üzerinde hedeflenen saldırının gerçekleştirilememesi ve bu ülkede egemenlik kurulamaması aslında uluslararası komplonun başarısız kılınmasıyla bağlantılı bir olgudur. Dolayısıyla komplonun, güncel gelişmelerle çok yakından bağı var. Hem komplo hem de günümüzde yaşananlar önceden planlanmış bir çıkar sisteminin geliştirdiği saldırı adımları oluyor. Bu, çok açık bir gerçektir. Bağdat üzerinde bu kadar yoğun bir mücadele olduğu halde bir değişiklik ortaya çıkartılamamasının, Musul-Kerkük kavgasında bir çözümün gerçekleşmemesinden kaynaklandığı çok açık bir gerçektir. Musul-Kerkük sorununun çözümlenememesi de uluslararası komplonun başarısız kılınmasıyla bağlantılı bir olgudur. Demek ki Bağdat'ı ele geçirmeyi hedefleyenler, uluslararası komployla bunun ön hazırlığını yapmak istemişlerdi. Eğer komplo başarıya gitmiş, dolayısıyla Kürdistan üzerinde çıkar egemenliği engelsiz bir biçimde kurulabilmiş olsaydı, ona dayanarak Bağdat'a ve Ortadoğu'nun diğer alanlarına rahatlıkla müdahale edebilecek, bu yönlü saldırılar yürütebileceklerdi. Dolayısıyla kendi egemenliklerini engelsiz ve pürüzsüz kurabileceklerdi.

Bunu yapabilmek için öncelikle, bu komployu gerçekleştirdiler. Aslında üçüncü dünya savaşını da onunla başlattılar. Ortadoğu üzerindeki saldırı böyle başladı. Bir yandan Filistin halkına dayatılan baskı ve saldırılar, diğer yandan Kürt halkına karşı geliştirilen uluslararası komplo Ortadoğu'da ABD'nin çıkar egemenliğini sağlamanın ön koşulları olarak görüldü. Ortadoğu'da ABD egemenliği demek, dünyada Amerikan imparatorluğunun gerçekleşmesi demektir. Yeni dünya düzeni adıyla böyle bir imparatorluk gerçekleştirme hayalleri güdenler, öncelikle buna ulaşma adımları önünde engel gördükleri, kendileri için önemli ve değerli buldukları sahalara saldırı yürüttüler. Bu sahaların başında Kürdistan geliyor. Kürdistan'ın egemenlik altında tutulması, Ortadoğu'da egemen bir sistem kurmak için gerekliydi. Ortadoğu sistemi demek, uluslararası sistem demektir. Dolayısıyla uluslararası bir sistem kurma mücadelesinin temel sahası Mezopotamya'dır. Kürdistan üzerinde yürütülen kavganın ve Kürt ulusal demokratik çıkarlarına karşıtlığın bu düzeyde olması, buradan ileri geliyor.

Aslında yaklaşık yüz yıldır bütün dünyayı içine alacak şekilde böyle bir savaş yaşanıyor. Birinci Dünya Savaşı da böyle bir savaştı. Her ne kadar Doğu Avrupa'da Sırp Prensi'nin öldürülmesiyle başladığı öne sürülse de esas olan Ortadoğu'nun paylaşılması, bunun için de onun merkezinde bulunan Kürdistan'ın paylaşılarak egemenlik altına alınmasıydı. Nitekim dünyayı paylaşan güçler arasında bir uzlaşma ancak Kürdistan'ın paylaşılmasıyla sağlanabildi. En uzun süreli mücadele Kürdistan üzerinde oldu. Bu, aslında bitmeyen bir mücadele oldu. Yüzyıllık sistem, istikrar kazanmış bir sistem olmaktan uzaktı. Bu sistemin istikrar kazanmadığı, bir egemenlik yaratmadığı sahaların başında Kürdistan geldi. Uluslararası güçlerin sürekli ortaya çıkardığı bölme, paylaşma ve egemenlik kurma çabalarına karşı halk da sürekli isyan halinde oldu. Son yüzyılda gelişen isyan direnişlerini bir de bu yönüyle değerlendirmek gerekir. Zaman zaman bu direnişler zayıfladı ve Kürdistan üzerindeki egemenlik istikrar kazanıyormuş gibi bir durum arz etti ve bu durum, uluslararası sisteme yansıdı. Ancak çatışma ve isyan çoğunlukla Kürdistan'da oldu. Kürdistan'ı bölüp paylaştıran sınırlar işlemez kılındı. Bu da bir uluslararası çatışma, sistemin istikrar kazanamaması olarak yaşama yansıdı.

Bu durum günümüzde daha net açığa çıkıyor. Dikkat edilirse, Körfez Savaşı'ndan 11 Eylül'e kadar gelen süreç, uluslararası güçler arasındaki mücadelenin istikrara ulaşmadığı, yani sonuca gitmemiş bir paylaşımın devam ettiği bir süreçtir. Bu, Mezopotamya üzerindeki egemenlik kavgasıdır. Dünya sisteminin Mezopotamya üzerinde kurulduğu açığa çıkıyor. Bu da tarihin başlangıcıyla bağlantılıdır. Sınıflı toplum uygarlık sisteminin ne denli bir bütün olduğu, birbirine nasıl eklemlendiği, iç ilişki ve çelişkilerinin devam ederek geldiği, bunun merkezinde de Sümer düzeninin, yani Mezopotamya uygarlığının olduğu ortaya çıkıyor. Dolayısıyla uygar dünya üzerinde egemenlik kurmak isteyen her güç, öncelikle bunun doğuş sahası olan topraklarda egemenlik kurmak ve buradaki değerleri ele geçirmek istiyor. Ancak bunu yaparsa, bir uluslararası egemen güç haline gelebileceği anlaşılıyor.

Savaş karşıtlığı sistem karşıtlığıdır

Bütün bunlar, uluslararası komplonun dördüncü yılında daha açık ortaya çıkan ve gözle görülebilen hususlardır. Günümüz insanı, bu temelde daha fazla görüyor ve anlıyor, dolayısıyla tarihsel bilinci gelişiyor. İnsanlığın nasıl bir handikapla yüz yüze olduğu, sınıflı toplum uygarlığının –yarattığı gelişmelerle birlikte– insan üzerinde nasıl bir egemenlik kurduğu artık daha net görülüyor. Aslında insan, kendi yarattığının esiri durumundadır. Sınıflı toplum gerçeği; onun ekonomik, siyasi ve askeri gerçeği, esas olarak da devlet olgusu ve günümüzde ulaşılan devletler sistemi bunu arz ediyor. Hiç kimse bu sistem karşısında özgür değildir. Kendine "en egemenim" diyen ABD'nin dahi, bu sistem tarafından nasıl bir piyon gibi yönlendirildiği, sürüklendiği, sağa sola saldırtıldığı 11 Eylül'den beri çok daha net görülen bir gerçektir. En egemen olan, güya sistem içerisinde en özgür olan güç, aslında en köle ve bağımlı olan konumdadır. İnsan, kendi yarattığının altında eziliyor. İnsanlık bu durumdan nasıl kurtulacak? Onu gerçekten nasıl aşacak ve özgürlüğünü elde edecek? Bu, ciddi bir problem olarak gündeme geliyor.

Günümüzde mevcut yaşamın nasıl bir baskı ve köleleştirme durumu olduğu, dolayısıyla özgürleşmenin nasıl büyük bir ihtiyaç olduğu gerçeği ortaya çıkıyor; insan bilinci bunu her zamankinden daha faza kavrar hale geliyor. Öte yandan dev gibi bir sistem gerçeği var. Bu sistem hiç kimsenin yönlendiremediği, hükmedemediği, insanın kendi eliyle canavar yaratması gibi yaratılmış olan ve kolay çözümlenemeyen bir sistemdir. Günümüz kavgası, bu iki güç arasındaki kavgadır. Bir yanda bu sistemin kendini sürdürme kavgası; yani sorunlarını çözüme götürerek, çelişkilerini gidererek, kendini biraz daha büyüterek ABD elinde güya bir imparatorluk gibi bir gücün egemenliğinde bir sistem haline getirme mücadelesi var. Diğer yanda ise bu gerçeği giderek gören, onun baskıları ve insanı köleleştirme çabaları karşısında giderek büyüyen, özgürleşen ve kendi yaşamı üzerinde gittikçe daha fazla hakimiyet kuran insanın, kendisini karınca gibi etki altına alan bu sistemi daha derin anlayarak ondan kurtuluş yollarını arama mücadelesi var. Bu da bir gerçektir. İnsan, her zamankinden fazla bu bilince ulaşmış durumdadır. Bu durum, gittikçe daha fazla derinleşiyor. Bilimsel teknik düzey evrenin, yerkürenin ve doğanın daha fazla tanınması, bir de sınıflı toplum sisteminin daha iyi analiz edilmesi insan bilincini daha derin ve kapsamlı kılıyor. Bu bilinç de özgürlük istemini ve tutkusunu arttırıyor, onun mücadelesini daha gerekli hale getiriyor.

Baştarafı sayfa 20'de

"Uluslararası komplo, şunu gösterdi: Artık eskisi gibi yaşanamaz. Eski olanın insani bir yanı yoktur. Yaşanılır gösterme çabaları bir aldatmadır. Komplo, bu bilinci daha net ve derin açığa çıkardı. Dolayısıyla buna karşı daha fedakar, cesur, örgütlü ve güçlü bir mücadele gereğini hem bilinç hem de eylem düzeyinde geliştirdi. Bu temelde her komplo yılı, uluslararası gericiliğe karşı özgürlük ve demokrasi için daha da büyüyen, gelişerek örgütlü hale gelen bir mücadele yılı oluyor."

